

Projekt zrealizowany przez
Małopolską Organizację Turystyczną
na zlecenie
Urzędu Miasta Krakowa

ISSN 2299-2863 Druk
ISSN 2299-2871 Online

RUCH TURYSTYCZNY W KRAKOWIE W 2013 ROKU RAPORT KOŃCOWY (opracowanie autorskie)

Metoda badań i raport końcowy opracowane przez ekspertów:

**Wyższej Szkoły Turystyki i Ekologii w Suchej Beskidzkiej
Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie
Akademii Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie
Krakowskiej Akademii im. A. Frycza Modrzewskiego w Krakowie**

AUTORZY:

dr Krzysztof Borkowski- Kierownik projektu
prof. dr hab. Tadeusz Grabiński
dr hab. Renata Seweryn
dr Anna Wilkońska
mgr Leszek Mazanek

Recenzja naukowa:

prof. dr hab. Leszek Koziol
prof. dr hab. Anna Nowakowska
dr hab. Krzysztof Kaganek

Koordynator MOT:

mgr Paweł Mierniczak
mgr inż. Jan Wiczorkowski

**KRAKÓW – LISTOPAD 2013
MAŁOPOLSKA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA**

RUCH TURYSTYCZNY W KRAKOWIE

ISSN 2299-2863 Druk

ISSN 2299-2871 Online

Małopolska Organizacja Turystyczna
Rynek Kleparski 4/13
31-150 Kraków

Kolegium Redakcyjne

Przewodniczący:

dr Krzysztof Borkowski

Członkowie:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński

dr hab. Renata Seweryn

dr Anna Wilkońska

mgr Leszek Mazanek

mgr inż. Jan Wieczorkowski

mgr Leszek Zegzda

mgr Andrzej Gut - Mostowy

mgr Paweł Mierniczak

Sekretarz:

mgr Mirosław Bartyzel

Recenzenci naukowci:

prof. dr hab. Leszek Koziol

prof. dr hab. Anna Nowakowska

dr hab. Krzysztof Kaganek

Autorstwo rozdziałów

Rozdział: I, II, III – Tadeusz Grabiński

Rozdział: IV, V, – Krzysztof Borkowski

Rozdział: III, VI, VII, VIII, IX, X – Renata Seweryn

Rozdział: XI, XII – Leszek Mazanek

Rozdział: XIII, XIV, XV, XVI, XVII – Anna Wilkońska

Główne wnioski końcowe z badań ankietowych ruchu turystycznego w Krakowie w 2013 r.:

Krzysztof Borkowski, Tadeusz Grabiński, Renata Seweryn, Leszek Mazanek, Anna Wilkońska

Główne wnioski końcowe z analizy ruchu rejestrowanego przez Urząd Statystyczny:
Tadeusz Grabiński

Aneks:

Rynki emisyjne – profile narodowe Renata Seweryn,

Turystyka seniorów – Tadeusz Grabiński, Renata Seweryn, Krzysztof Borkowski

Turystyka religijna – Krzysztof Borkowski, Tadeusz Grabiński,

Struktura przyjazdów do Krakowa według wieku - Krzysztof Borkowski

Prognoza na lata 2014-2016 dla ruchu turystycznego w Krakowie- Krzysztof Borkowski

Szacunkowy rozkład miesięczny ruchu turystycznego do Krakowa w 2013 roku - Krzysztof Borkowski

Krzysztof Borkowski: Akademia Wychowania Fizycznego – Kraków – Polska

Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii – Sucha Beskidzka – Polska

Tadeusz Grabiński: Uniwersytet Ekonomiczny – Kraków – Polska

Krakowska Akademia – Kraków – Polska

Renata Seweryn: Uniwersytet Ekonomiczny – Kraków – Polska

Leszek Mazanek: Akademia Wychowania Fizycznego – Kraków – Polska

Anna Wilkońska: Akademia Wychowania Fizycznego – Kraków – Polska

SPIS TREŚCI RAPORTU

Rozdział I. Metodologia badań	5
1.1. Cel badań	5
1.2. Narzędzia analizy	5
1.3. Zasady ankietowania	6
1.4. Konstrukcja ankiety	6
1.5. Ustalanie wielkości próby	6
1.6. Operat losowania	8
Rozdział II. Analiza liczby korzystających z bazy noclegowej w Krakowie w latach 2008–2013	9
2.1. Analiza danych miesięcznych	9
2.2. Wielkość ruchu turystycznego	10
2.3. Indeksy dynamiki	18
2.4. Turystyka krajowa a zagraniczna	22
2.5. Wskaźniki sezonowości	24
2.6. Analiza danych kwartalnych	30
2.7. Analiza danych rocznych	36
Rozdział III. Wielkość ruchu turystycznego w Krakowie w latach 2005-2013	40
3.1. Szacunkowa liczba gości odwiedzających Kraków w latach 2005-2013	40
3.2. Szacunkowa liczba jednodniowych odwiedzających w Krakowie w latach 2005-2013	41
3.3. Szacunkowa liczba turystów w Krakowie w latach 2005-2013	42
3.4. Struktura odwiedzających Kraków w latach 2005-2013 ze względu na miejsce noclegu	43
3.5. Odsetek odwiedzających nocujących w Krakowie w 2013 roku	44
3.6. Struktura procentowa odwiedzających Kraków w latach 2005-2013 ze względu na miejsce noclegu	45
Rozdział IV. Charakterystyka osób przyjeżdżających do Krakowa	46
Kryterium geograficzne	46
4.1. Struktura procentowa udziałów przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Krakowa według wybranych państw w latach 2008 – 2013	46
4.2. Udział Polonii w przyjazdach do Krakowa w 2013 roku	49
4.3. Udział Polonii w przyjazdach do Krakowa w 2013 r. według krajów	50
4.4. Struktura przyjazdów odwiedzających krajowych do Krakowa z miejsca zamieszkania według województw w latach 2008 – 2013	53
Kryterium demograficzne	55
4.5. Struktura procentowa przyjazdów do Krakowa według płci	55
4.6. Struktura procentowa przyjazdów z zagranicy do Krakowa według płci w 2013 roku	55
4.7. Struktura przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według wieku w 2013 roku	56
Kryteria społeczne	58
4.8. Poziom wykształcenia	58
4.9. Status zawodowy	59
Kryterium ekonomiczne	60
4.10. Struktura procentowa turystów przyjeżdżających do Krakowa pod względem statusu materialnego	60
Rozdział V. Analiza informacji dotyczących pobytu w Krakowie	62
5.1. Struktura odwiedzających według towarzystwa w trakcie podróży	62

5.2. Struktura czasowa pobytu osób odwiedzających Kraków	63
5.3. Główny cel przyjazdu odwiedzających Kraków. Struktura procentowa ogółem.....	64
5.4. Główny cel przyjazdu odwiedzających krajowych do Krakowa	65
5.5. Główny cel przyjazdu odwiedzających zagranicznych do Krakowa	67
5.6. Struktura procentowa wykorzystanych przez turystów środków transportu w trakcie przyjazdu do Krakowa	68
Rozdział VI. Baza noclegowa wykorzystywana przez odwiedzających podczas pobytu w Krakowie	70
Rozdział VII. Wydatki gości odwiedzających Kraków	74
7.1. Średnie kwoty wydatkowane przed przyjazdem do Krakowa.....	74
7.2. Średnie kwoty wydatkowane podczas pobytu w Krakowie	76
7.3. Szacunkowe wpływy Krakowa z turystyki	78
Rozdział VIII. Organizator przyjazdu do Krakowa	80
Rozdział IX. Wykorzystywane przez odwiedzających Kraków źródła informacji o mieście	83
Rozdział X. Częstotliwość wizyt w Krakowie osób odwiedzających	86
Rozdział XI Usługi turystyczne Krakowa w opinii odwiedzających miasto	88
Rozdział XII Ocena wysokości cen w stosunku, do jakości usług	94
Rozdział XIII. Odwiedzane przez respondentów miejsca poza Krakowem	100
Rozdział XIV. Atrakcje w Krakowie wskazywane przez respondentów.....	102
Rozdział XV. Potencjalne produkty turystyczne Krakowa.....	103
Rozdział XVI. Rekomendacja Krakowa znajomym	104
Rozdział XVII. Deklaracja ponownych odwiedzin Krakowa.....	105
Główne wnioski końcowe z badań ankietowych ruchu turystycznego w Krakowie w 2013 r.....	106
Główne trendy z badań ruchu turystycznego w Krakowie.	123
Prognoza na lata 2014-2016 dla ruchu turystycznego w Krakowie.....	140
Aneks. Charakterystyka najważniejszych zagranicznych rynków turystycznych w Krakowie w roku 2013	149
WIELKA BRYTANIA	149
NIEMCY	151
HISZPANIA	153
FRANCJA	157
USA	159
ROSJA	161
OPERAT. Turystyka seniorów	163
OPERAT. Turystyka religijna.....	169
OPERAT. Struktura przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według wieku w 2013 roku.	181
OPERAT. Szacunkowy rozkład miesięczny przyjazdowego ruchu turystycznego do Krakowa w 2013 roku.....	199
SPIS TABEL.....	200
SPIS RYSUNKÓW.....	205

Rozdział I. Metodologia badań

1.1. Cel badań

W 2013 r. na zlecenie Urzędu Miasta Krakowa został przeprowadzony według jednolitej metody badawczej pomiar ruchu turystycznego w Krakowie. Ten stały, systematycznie prowadzony od 2003 r. monitoring pozwala na coraz lepsze poznanie ruchu turystycznego przyjazdowego do Krakowa. Ponadto umożliwia prowadzenie analiz porównawczych tendencji zachodzących w branży turystycznej.

Głównym celem badań było otrzymanie całościowego obrazu wielkości i jakości turystyki przyjazdowej do Krakowa. W szczególności chodziło o zrealizowanie następujących zadań:

1. Określenie szacunkowej liczby odwiedzających oraz turystów krajowych i zagranicznych.
2. Ustalenie szacunkowej liczby odwiedzających jednodniowych krajowych i zagranicznych.
3. Szczegółowa charakterystyka turysty krajowego i zagranicznego.
4. Ranking najczęściej odwiedzanych miejsc, atrakcji oraz produktów turystycznych.
5. Identyfikacja rynków zagranicznych istotnych z punktu widzenia przyjazdowego ruchu turystycznego.
6. Przeprowadzenie analizy porównawczej kształtowania się ruchu turystycznego na przestrzeni lat 2009–2013.
7. Scharakteryzowanie odwiedzających krajowych i zagranicznych z punktu widzenia ich motywacji i struktury przyjazdów.
8. Określenie przeciętnego poziomu wydatków poniesionych w trakcie pobytu.
9. Analiza zachowań odwiedzających, sposobu spędzania czasu, stopnia satysfakcji, oceny jakości oferty turystycznej, bezpieczeństwa, czystości itp., jak również odniesienia jakości świadczonych usług do obowiązujących cen.

1.2. Narzędzia analizy

Badania wykonano przy pomocy dwóch podstawowych narzędzi: badania typu *deskresearch* oraz wywiady bezpośrednie.

Pierwsza grupa narzędzi (badania typu *deskresearch*) opierała się na powszechnie dostępnych danych, szczególnie z Głównego Urzędu Statystycznego. Przede wszystkim były to dane pochodzące z Banku Danych Regionalnych oraz komunikatów, biuletynów, publikacji elektronicznych (w tym danych archiwalnych) dostępnych na witrynie GUS. Ponadto w badaniach wykorzystywano wszelkie inne możliwe do uzyskania informacje pozyskane od pracowników szerokiego rozumianego sektora turystycznego, przewodników, gestorów atrakcji turystycznych, organizatorów ruchu turystycznego – służby celnej, MPL w Balicach. W analizach wykorzystano własne doświadczenia, jak również opracowane wcześniej raporty z badań ruchu turystycznego w Krakowie za lata 2009–2012.

W drugiej grupie narzędzi posłużono się wywiadami bezpośrednimi w formie ankiety (bezpośrednia rozmowa z respondentem przeprowadzona przez ankietera, przy użyciu formularza). Ankietowanymi byli odwiedzający krajowi i zagraniczni przybywający do Krakowa, tj. turyści (co najmniej z jednym noclegiem) oraz odwiedzający jednodniowi, którzy przybyli w celu poznawczym, wypoczynkowym, zawodowym, religijnym, rodzinnym,

zdrowotnym itp., a ich pobyt nie przekraczał 90 dni. W badaniach pominięto przyjazdy, które wiązały się ze stałą pracą lub nauką w mieście.

1.3. Zasady ankietowania

Badania ruchu turystycznego w Krakowie przeprowadzono w sześciu turach czasowych po 2 dni (w II i III kwartale), w okresie od maja do września 2013 r. Badania były przeprowadzone według rozkładu równomiernego w ciągu każdego miesiąca (wszystkie dni tygodnia). Miejsca ankietowania zostały dobrane na bazie poprzednich doświadczeń Małopolskiej Organizacji Turystycznej zdobytych w trakcie badań w latach 2003–2012. Obiekty i miejsca zostały dobrane losowo, tak aby reprezentowane były wszystkie rodzaje obiektów noclegowych w Krakowie oraz najbardziej charakterystyczne atrakcje. Przyjęty w badaniach system zbierania danych ankietowych opierał się na informacjach uzyskiwanych bezpośrednio w obiektach zakwaterowania oraz w miejscach najbardziej popularnych, będących atrakcją turystyczną. Listę tych miejsc ustalili eksperci.

Ankietowanie polegało na przeprowadzeniu wywiadu bezpośredniego według przygotowanego wcześniej kwestionariusza ankietowego, zgodnie z opracowaną instrukcją, szczegółowo omówioną podczas szkolenia ankieterów.

Przyjęto następujące zasady prowadzenia wywiadów:

- respondentami byli odwiedzający krajowi i międzynarodowi;
- wszystkie osoby, z którymi przeprowadzano wywiady miały powyżej 16 lat;
- w przypadku ankietowania rodziny badaniem obejmowano tylko jednego jej przedstawiciela;
- w przypadku ankietowania grupy zorganizowanej badaniem obejmowano, co najwyżej dwie dorosłe osoby z tej grupy;
- w przypadku ankietowania turysty obcojęzycznego ankieter przekazywał mu szablon ankiety w danym języku, a sam zaznaczał odpowiedzi na ankiecie w wersji polskiej.

1.4. Konstrukcja ankiety

Ankieta składała się z następujących części:

- metryczki z numerem ankietera, datą pobrania próby, numerem kolejnym ankiety, miejscem pobrania próby (miejscowość, ulica, obiekt);
 - części merytorycznej, zawierającej zarówno pytania o charakterze ilościowym, ciągłym (np. wydatki, wiek), ilościowym w skali porządkowej, rangowej (np. oceny w skali Likerta), nominalnym (np. typu TAK, NIE) oraz tekstowym (np. opinie wyrażone słownie);
 - charakterystyki respondenta: miejsca zamieszkania, danych demograficznych (wiek), społecznych (wykształcenie, hobby) i ekonomicznych (status materialny)
- Część informacji posiada charakter wtórny i powstaje w drodze przekształceń pytań oryginalnych (np. kategorie wiekowe ustalane na podstawie wieku podawanego w latach).

1.5. Ustalanie wielkości próby

Wielkość próby ustalano kierując się dwiema przesłankami:

- dostępne środki finansowe na badania,
- rząd precyzji wynikający z wybranej wielkości próby w stosunku do wielkości populacji generalnej.

Ustalając liczebność próby prostej korzystano z następującego wzoru:

$$n = \frac{N}{1 + \frac{4(N-1)d^2}{u_\alpha^2}}$$

W powyższym wzorze N jest szacunkową liczebnością populacji generalnej, u_α to dystrybuanta standaryzowanego rozkładu normalnego $N(0,1)$ dla założonego poziomu istotności α (w obliczeniach przyjęto trzy różne poziomy istotności: 1,5 i 10%), natomiast d to rząd precyzji oszacowań wskaźników struktury wyrażony w procentach.

Wynikowe wielkości próby dla różnych wielkości parametru N podano w tab. 1. Łatwo zauważyć, że wielkości próby przy populacji generalnej liczącej powyżej 6 mln elementów nie ulegają zmianie. Z przytoczonych w tab.1 informacji wynika, że dysponując próbą w przedziale 3-4 tys. elementów uzyskuje się oszacowania:

- z precyzją (błędem) 2% przy prawdopodobieństwie błędnej oceny powyżej 10%,
- lub z precyzją 3% przy prawdopodobieństwie błędnej oceny w przedziale 3%-5%,
- lub z precyzją 4% przy prawdopodobieństwie błędnej oceny poniżej 1%,
- lub z precyzją 5% przy nikłym prawdopodobieństwie błędnej oceny 5%

Tabela 1. Wielkość próby w zależności od wielkości populacji generalnej w losowaniu prostym przy różnym poziomie istotności α oraz różnym rzędzie precyzji d .

Ufność	80%	90%	95%	99%
Istotność α	0,1	0,05	0,025	0,005
Wsp. u	1,28	1,64	1,96	2,58
Precyzja $d=2\%$ $N=$				
6 000 000	4 103	6 756	9 588	16 542
7 500 000	4 104	6 758	9 591	16 551
9 000 000	4 104	6 759	9 593	16 557
Precyzja $d=3\%$ $N=$				
6 000 000	1 824	3 005	4 265	7 363
7 500 000	1 824	3 005	4 266	7 365
9 000 000	1 824	3 005	4 266	7 366
Precyzja $d=4\%$ $N=$				
6 000 000	1 026	1 690	2 400	4 144
7 500 000	1 026	1 691	2 400	4 145
9 000 000	1 026	1 691	2 400	4 145
Precyzja $d=5\%$ $N=$				
6 000 000	657	1 082	1 536	2 653
7 500 000	657	1 082	1 536	2 653
9 000 000	657	1 082	1 536	2 653

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

1.6. Operat losowania

Operat losowania ustalono w oparciu o dane GUS z 2012 r. dotyczące wykorzystania obiektów noclegowych zbiorowego zakwaterowania. Przyjęto tu schemat losowania warstwowego (11 warstw), gdzie warstwę stanowił rodzaj obiektu (hotele, motele, pensjonaty, domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, pokoje gościnne, kempingi, pola biwakowe, ośrodki kolonijne, inne objekty). Liczba ankiet w próbie była proporcjonalna do liczby osób korzystających z noclegów w tych obiektach. Ponadto założono, że połowa ankiet (wywiadów) zostanie przeprowadzona w samych obiektach noclegowych, a druga połowa w atrakcjach (lub w ich pobliżu) turystycznych miasta.

Po wstępnej selekcji merytorycznej i formalnej zebranych formularzy wyeliminowano ankiety niespełniające założonych wymogów jakościowych. Ostatecznie do analizy przyjęto **3501 ankiet**.

Rozdział II. Analiza liczby korzystających z bazy noclegowej w Krakowie w latach 2008–2013

Punktem wyjścia analizy są informacje udostępnione przez Urząd Statystyczny w Krakowie o liczbie korzystających z noclegów w obiektach noclegowych turystyki, według miesięcy w latach 2003–2013 oraz według kwartałów w latach 2001–2013. Uzyskane dane, w połączeniu z informacjami otrzymanymi w drodze badań ankietowych przeprowadzonych w latach 2003–2013 przez MOT, zostały wykorzystane do szacowania wielkości ruchu turystycznego w Krakowie w roku 2013 w różnych układach.

W stosunku do poprzednich raportów, za lata 2004–2012, wyjściowe dane zostały skorygowane. Odnosi się to głównie do danych za ostatnie cztery miesiące roku (wrzesień – grudzień), które w momencie analizy nie były dostępne i musiały zostać oszacowane. W rezultacie poszczególne wskaźniki i parametry w kolejnych raportach różnią się od siebie. W niniejszym raporcie szacunki dotyczą okresu sierpień-grudzień 2013 roku, natomiast informacje za poprzednie lata zostały uaktualnione na podstawie danych ze sprawozdań KT-1 uzyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego.

2.1. Analiza danych miesięcznych

Na dzień sporządzenia prognozy dostępne były informacje za miesiące styczeń – lipiec 2013 r. Wyznaczone na podstawie pierwszych ośmiu miesięcy w latach 2003–2013 ruchome indeksy dynamiki zebrano w tab.2.

Tabela 2. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w Krakowie w miesiącach styczeń – sierpień w latach 2003–2013 (w %).

I-VIII	2004/3	2005/4	2006/5	2007/6	2008/7	2009/8	2010/09	2011/10	2012/11	2013/12
Ogółem	121,7	117,6	105,3	112,1	92,0	101,7	110,4	108,2	109,4	107,8
Kraj	108,1	106,1	111,5	114,7	100,5	106,6	111,0	115,1	103,2	102,0
Zagr	134,3	126,1	101,4	110,4	86,0	97,6	109,8	101,9	115,9	113,2

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Jak można zauważyć, w 2013 roku ma miejsce wzrost liczby korzystających z noclegów ogółem w stosunku do roku 2012. Jest on niewiele niższy (7,8%) niż to miało miejsce w trzech poprzednich latach 2010-2012. Średni przyrost ruchu turystycznego ogółem w ostatnich 3 latach utrzymuje się w Krakowie na poziomie 8%-9% roczne.

W roku 2013 utrzymuje się podobna jak w roku poprzednim relacja przyrostów krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego. Zagraniczny ruch turystyczny wzrósł zdecydowanie więcej (o 13%) niż ruch krajowy (tylko 2%). Ten fakt pozwala sformułować tezę o przełamaniu 6-letniego okresu (2005-2011) w którym miała miejsce przewaga indeksów dynamiki zagranicznego ruchu turystycznego nad ruchem krajowym.

Tabela 3. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w Krakowie w miesiącach wrzesień – grudzień, w latach 2003–2013 (w %).

IX-XII	2004/3	2005/4	2006/5	2007/6	2008/7	2009/8	2010/09	2011/10	2012/11	2013/12
Ogółem	128,5	112,8	117,2	102,3	84,9	109,6	117,9	109,1	106,3	108,5
Kraj	118,7	105,5	121,6	107,2	93,6	110,9	119,5	108,0	103,5	105,8
Zagr	137,8	118,7	114,1	98,5	77,7	108,3	116,2	110,1	109,3	111,3

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

W tab. 3 przedstawiono indeksy dynamiki liczby turystów w ostatnich czterech miesiącach, tj. wrzesień – grudzień analizowanych lat. W latach 2003–2012 były to indeksy faktyczne, natomiast w ostatnim roku analizy są to wskaźniki szacunkowe. Szacunki te ustalono zakładając, że w ostatnich 4 miesiącach 2013 roku nastąpi zmiana (przyrost) liczby turystów na analogicznym poziomie jak to faktycznie miało miejsce w tych samych miesiącach roku 2012 w porównaniu z rokiem 2011.

W celu wyeliminowania przypadkowych szacunków stosowano ponadto interpolacje wsteczną. Polegała ona na tym, że prognozę na dany miesiąc 2013 roku ustalano zakładając przyrost ruchu turystycznego nie na podstawie pojedynczego indeksu dynamiki z poprzedniego roku lecz na poziomie średniej geometrycznej z dwóch indeksów dynamiki z lat 2012/11 oraz 2011/10.

Zgodnie z uzyskanymi prognozami w ostatnich 4 miesiącach 2013 roku można się liczyć z nieco wyższymi indeksami dynamiki (o ok. 2% we wszystkich rodzajach ruchu turystycznego) niż w analogicznych miesiącach w roku ubiegłym.

Tabela 4. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2003–2013 (w %).

I-XII	2004/3	2005/4	2006/5	2007/6	2008/7	2009/8	2010/09	2011/10	2012/11	2013/12
Ogółem	123,9	116,0	109,1	108,7	89,7	104,1	112,8	108,5	108,4	108,1
Kraj	111,5	105,9	114,9	112,0	98,1	108,0	113,9	112,6	103,3	103,3
Zagr	135,4	123,7	105,3	106,4	83,4	100,7	111,8	104,6	113,6	112,6

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

W rezultacie tej procedury szacowania danych za 5 miesięcy 2013 roku oraz na podstawie znajomości faktycznych danych z pierwszych 7 miesięcy przyjęto, że w roku 2013 nastąpił przyrost ruchu turystycznego o 8%, przy czym był on znacznie większy w sektorze turystyki zagranicznej (12,6%) niż krajowej (3,3%). W przypadku ruchu krajowego oraz ruchu ogółem indeksy te są praktycznie takie same jak w ubiegłym roku 2012. Jedynie w przypadku ruchu zagranicznego indeks dynamiki w roku 2013 kształtuje się na nieco niższym poziomie (różnica wynosi 1%).

2.2. Wielkość ruchu turystycznego

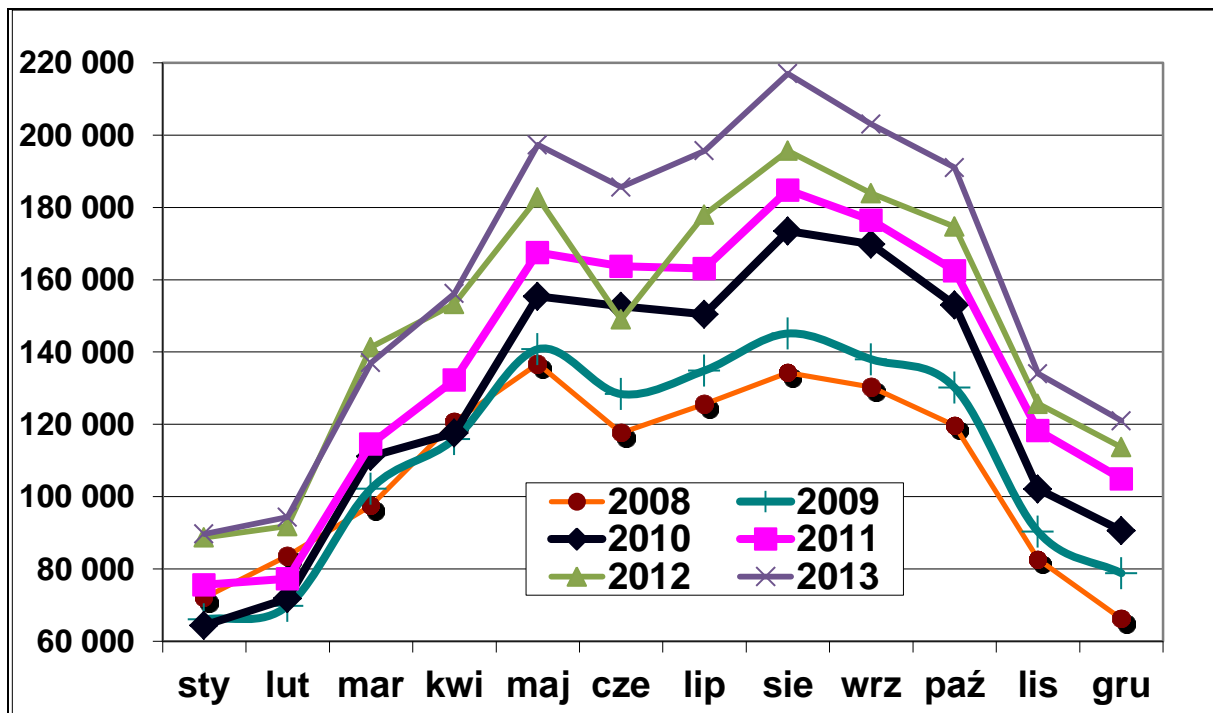
Przyjęte założenia doprowadziły do prognoz podanych w tab. 5 i przedstawionych w różnych przekrojach na rys. 1–3. Rysunki te ilustrują globalną wielkość ruchu turystycznego w latach 2008–2013, wraz z podziałem na turystów krajowych i zagranicznych, według miesięcy. Generalnie można stwierdzić, że w całym analizowanym okresie nie obserwuje się wyraźnych różnic wielkości ruchu w jednoimiennych miesiącach.

Tabela 5. Liczba korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2003–2013, według miesięcy.

	ROK	sty	lut	mar	kwi	maj	cze	lip	sie	wrz	paź	lis	gru	Razem
Ogółem	2003	39 213	35 894	58 812	74 852	102 219	80 731	82 546	96 926	93 274	85 756	50 645	40 436	841 304
	2004	38 726	42 355	69 227	86 723	109 904	112 604	108 821	126 987	115 638	104 191	66 879	60 482	1 042 537
	2005	58 732	51 314	81 844	94 621	132 154	122 758	129 371	147 031	127 410	113 332	84 512	66 266	1 209 345
	2006	59 237	57 588	95 630	99 023	133 545	124 865	129 365	161 515	147 577	132 858	94 142	84 391	1 319 736
	2007	73 488	74 921	115 391	115 463	144 390	142 129	141 396	158 020	146 114	141 662	103 325	78 505	1 434 804
	2008	72 075	83 600	97 517	120 743	136 750	117 681	125 610	134 322	130 304	119 697	82 683	66 241	1 287 223
	2009	66 031	69 803	102 213	115 951	140 784	128 373	134 880	145 126	137 993	130 133	90 302	78 831	1 340 420
	2010	64 427	71 836	111 141	117 556	155 368	152 635	150 413	173 449	169 807	153 034	102 072	90 625	1 512 363
	2011	75 659	77 286	114 572	132 331	167 568	163 750	163 064	184 810	176 466	162 454	118 344	104 967	1 641 271
	2012	88 723	91 869	141 337	153 303	182 751	149 016	178 015	195 641	183 908	174 699	125 652	113 656	1 778 570
2013	89 701	94 350	137 031	156 184	197 310	185 633	195 648	217 000	203 000	191 000	134 000	121 000	1 921 857	
Kraj.	2003	25 995	24 030	32 354	35 345	51 563	40 253	30 919	32 844	34 195	41 683	31 193	24 039	404 413
	2004	24 446	27 449	33 618	34 156	48 635	49 526	38 582	39 005	43 506	42 047	37 678	32 426	451 074
	2005	32 478	29 083	34 187	38 476	47 678	47 399	40 680	43 396	44 669	46 099	41 710	31 731	477 586
	2006	31 091	30 151	41 837	37 792	53 742	53 432	43 737	57 558	55 863	53 436	46 534	43 770	548 943
	2007	38 992	37 662	48 044	48 775	62 116	61 658	50 872	52 653	55 890	66 469	50 603	41 092	614 826
	2008	38 823	40 686	43 207	55 175	63 122	56 836	50 520	54 458	58 429	56 163	47 562	38 186	603 167
	2009	38 261	39 656	48 728	52 983	70 152	63 255	54 970	61 403	63 868	62 214	52 326	43 733	651 549
	2010	36 142	40 240	52 848	55 741	76 284	77 086	63 628	74 601	81 405	71 798	59 619	52 728	742 120
	2011	46 076	47 504	62 143	67 199	89 394	83 999	70 736	81 630	80 321	79 591	70 096	56 918	835 607
	2012	50 717	54 667	73 243	67 339	90 821	66 342	79 054	83 925	86 217	84 646	67 388	58 629	862 988
2013	46 497	52 581	61 657	71 786	90 151	87 862	79 753	87 000	93 000	90 000	70 000	61 000	891 287	
Zagr.	2003	13 218	11 864	26 458	39 507	50 656	40 478	51 627	64 082	59 079	44 073	19 452	16 397	436 891
	2004	14 280	14 906	35 609	52 567	61 269	63 078	70 239	87 982	72 132	62 144	29 201	28 056	591 463
	2005	26 254	22 231	47 657	56 145	84 476	75 359	88 691	103 635	82 741	67 233	42 802	34 535	731 759
	2006	28 146	27 437	53 793	61 231	79 803	71 433	85 628	103 957	91 714	79 422	47 608	40 621	770 793
	2007	34 496	37 259	67 347	66 688	82 274	80 471	90 524	105 367	90 224	75 193	52 722	37 413	819 978
	2008	33 252	42 914	54 310	65 568	73 628	60 845	75 090	79 864	71 875	63 534	35 121	28 055	684 056
	2009	27 770	30 147	53 485	62 968	70 632	65 118	79 910	83 723	74 125	67 919	37 976	35 098	688 871
	2010	28 285	31 596	58 293	61 815	79 084	75 549	86 785	98 848	88 402	81 236	42 453	37 897	770 243
	2011	29 583	29 782	52 429	65 132	78 174	79 751	92 328	103 180	96 145	82 863	48 248	48 049	805 664
	2012	38 006	37 202	68 094	85 964	91 930	82 674	98 961	111 716	97 691	90 053	58 264	55 027	915 582
2013	43 204	41 769	75 374	84 398	107 159	97 771	115 895	130 000	110 000	101 000	64 000	60 000	1 030 570	

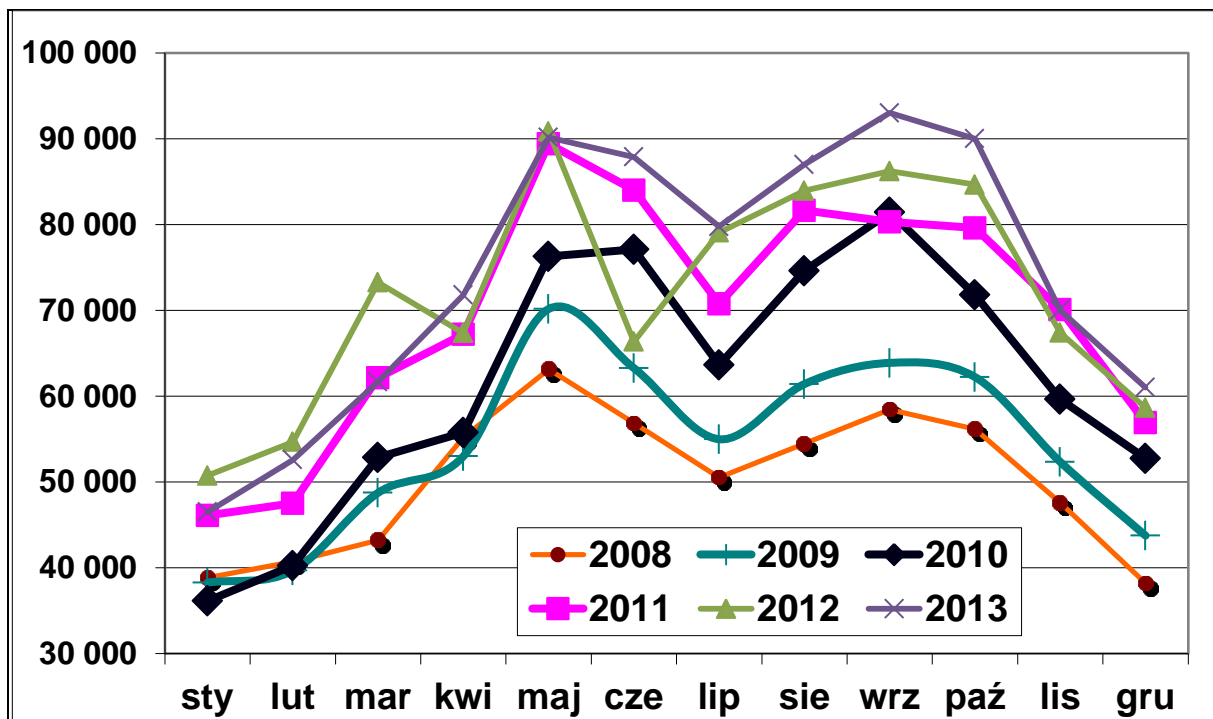
Zródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 1. Liczba turystów ogółem korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2008–2013

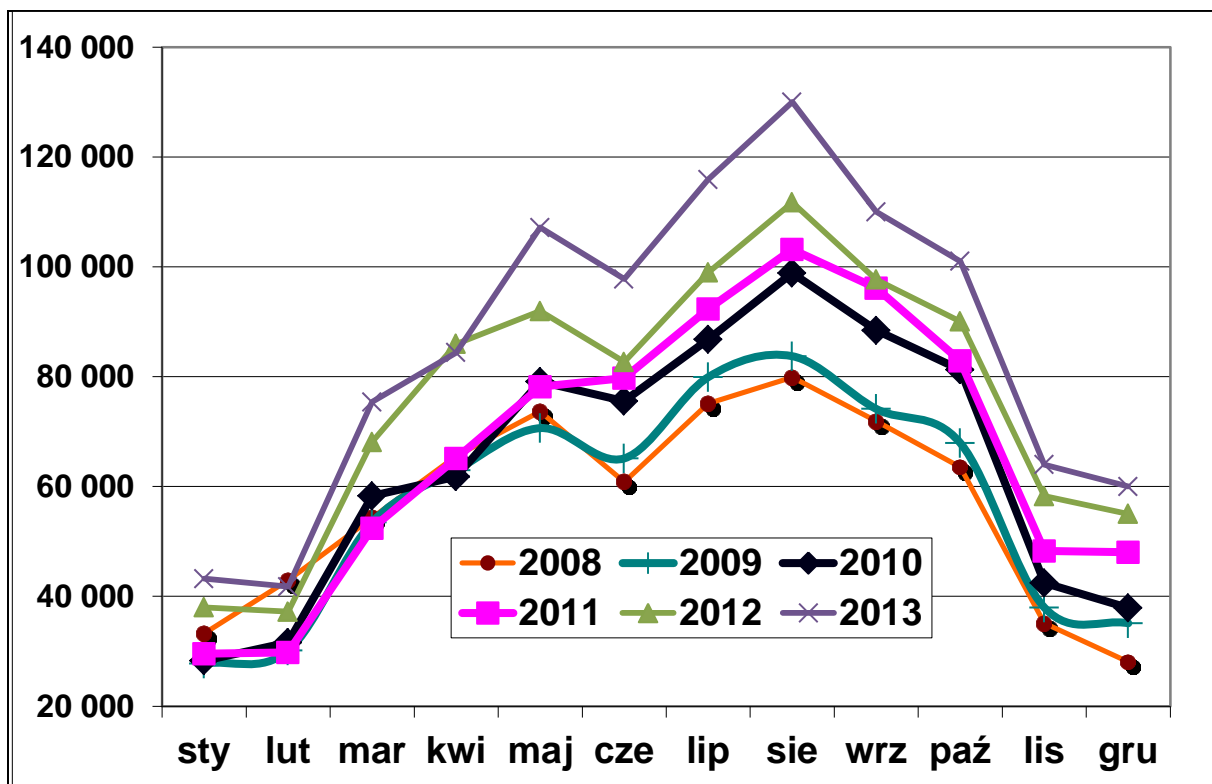
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 2. Liczba turystów krajowych korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2008–2013

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 3. Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2008–2013

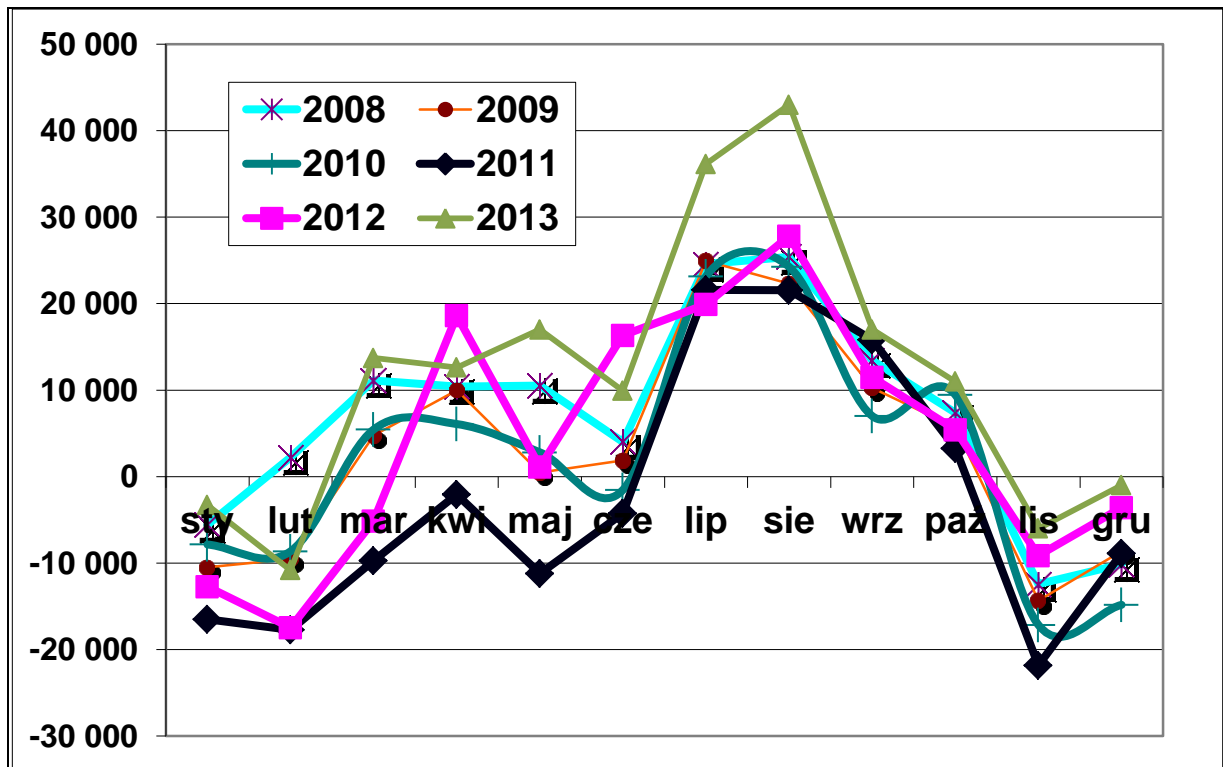

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rys. 4 obrazuje fakt, że wielkość zagranicznego ruchu turystycznego w Krakowie na ogół przekracza wielkość krajowego ruchu turystycznego, za wyjątkiem okresu zimowego (listopad – luty). Największe różnice na korzyść turystów zagranicznych mają miejsce w miesiącach lipiec – wrzesień, z kumulacją w sierpniu. W latach 2008-2013 w na początku sezonu turystycznego (maj-czerwiec) obserwuje się zbliżony poziom ruchu turystycznego w obydwóch segmentach. Warto zwrócić uwagę, że w miesiącach zimowych (listopad – luty) w ostatnich latach również następuje stopniowe wyrównanie się krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego.

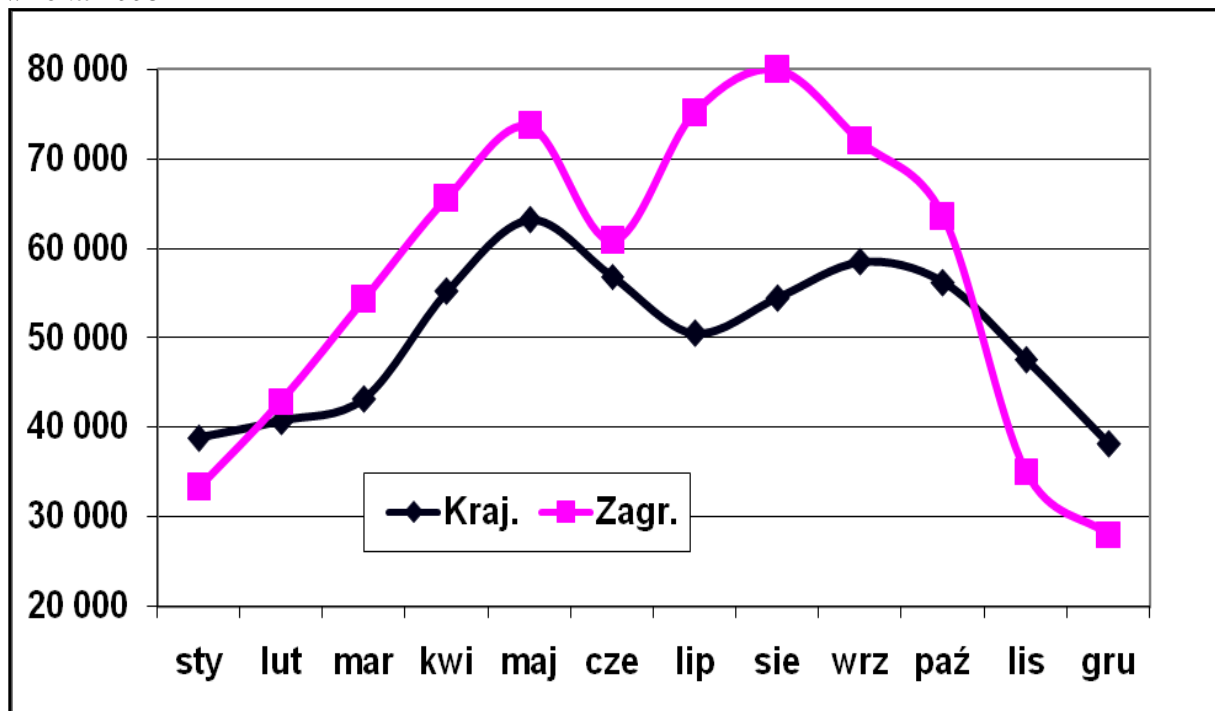
Prawidłowości te potwierdzają także rys. 5–9, na których przedstawiono liczbę turystów krajowych i zagranicznych w poszczególnych latach okresu 2008–2013. Jak można zauważyć, w latach 2009-2010 relacje pomiędzy wielkością ruchu turystycznego w obydwóch segmentach (krajowym i zagranicznym) były analogiczne. Przewaga zagranicznego ruchu turystycznego nad krajowym utrzymuje się na podobnym poziomie tylko w miesiącach letnich: lipiec-wrzesień, natomiast sytuacja odwrotna (na niższym poziomie) ma miejsce w okresie zimowym: listopad-grudzień. W pozostałych miesiącach, zwłaszcza maj-czerwiec, poziom ruchu turystycznego w obydwóch segmentach jest wyrównany.

Rysunek 4. Różnica między liczbą turystów zagranicznych i krajowych korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2008–2013

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 5. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2008

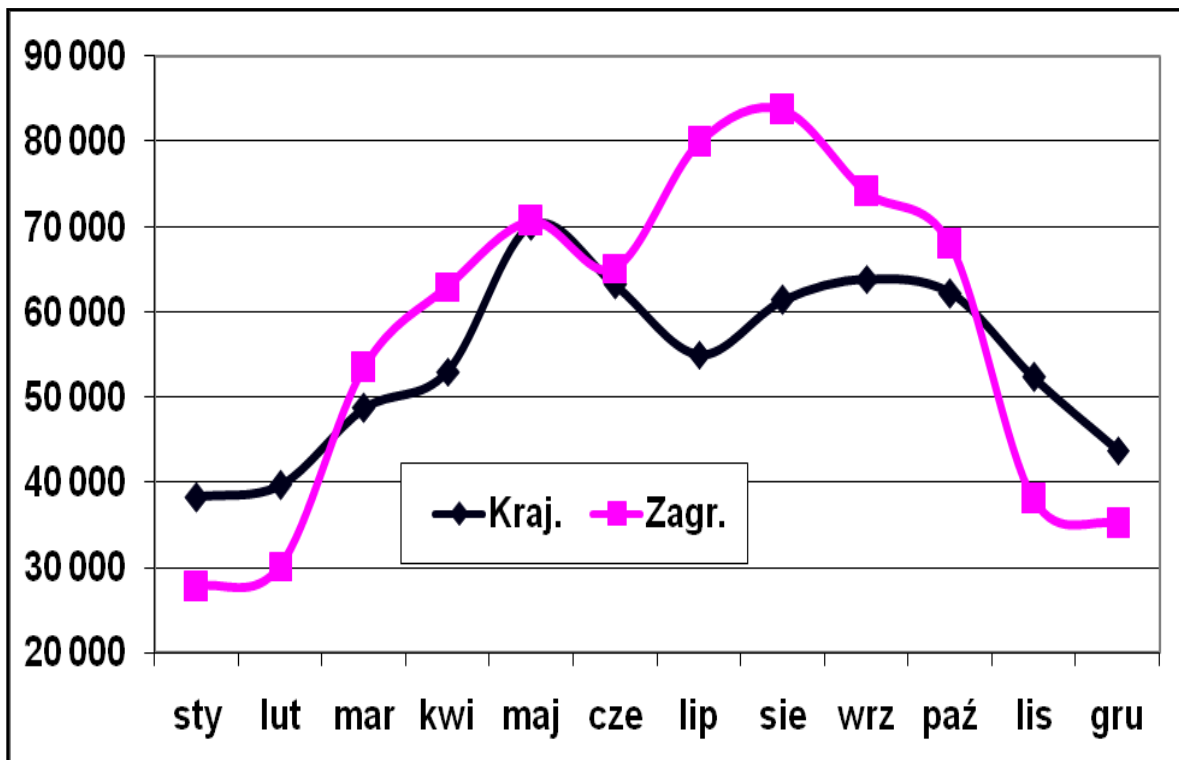
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Tabela 6. Nadwyżka turystów zagranicznych nad turystami krajowymi w Krakowie w latach 2003–2013

Zagraniczni - Krajowi											
M-c	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
sty	-12 777	-10 166	-6 224	-2 945	-4 496	-5 571	-10 491	-7 857	-16 493	-12 711	-3 293
lut	-12 166	-12 543	-6 852	-2 714	-403	2 228	-9 509	-8 644	-17 722	-17 465	-10 812
mar	-5 896	1 991	13 470	11 956	19 303	11 103	4 757	5 445	-9 714	-5 149	13 717
kwi	4 162	18 411	17 669	23 439	17 913	10 393	9 985	6 074	-2 067	18 625	12 612
maj	-907	12 634	36 798	26 061	20 158	10 506	480	2 800	-11 220	1 109	17 008
cze	225	13 552	27 960	18 001	18 813	4 009	1 863	-1 537	-4 248	16 332	9 909
lip	20 708	31 657	48 011	41 891	39 652	24 570	24 940	23 157	21 592	19 907	36 142
sie	31 238	48 977	60 239	46 399	52 714	25 406	22 320	24 247	21 550	27 791	43 000
wrz	24 884	28 626	38 072	35 851	34 334	13 446	10 257	6 997	15 824	11 474	17 000
paź	2 390	20 097	21 134	25 986	8 724	7 371	5 705	9 438	3 272	5 407	11 000
lis	-11 741	-8 477	1 092	1 074	2 119	-12 441	-14 350	-17 166	-21 848	-9 124	-6 000
gru	-7 642	-4 370	2 804	-3 149	-3 679	-10 131	-8 635	-14 831	-8 869	-3 602	-1 000
Razem	32 478	140 389	254 173	221 850	205 152	80 889	37 322	28 123	-29 943	52 594	139 283

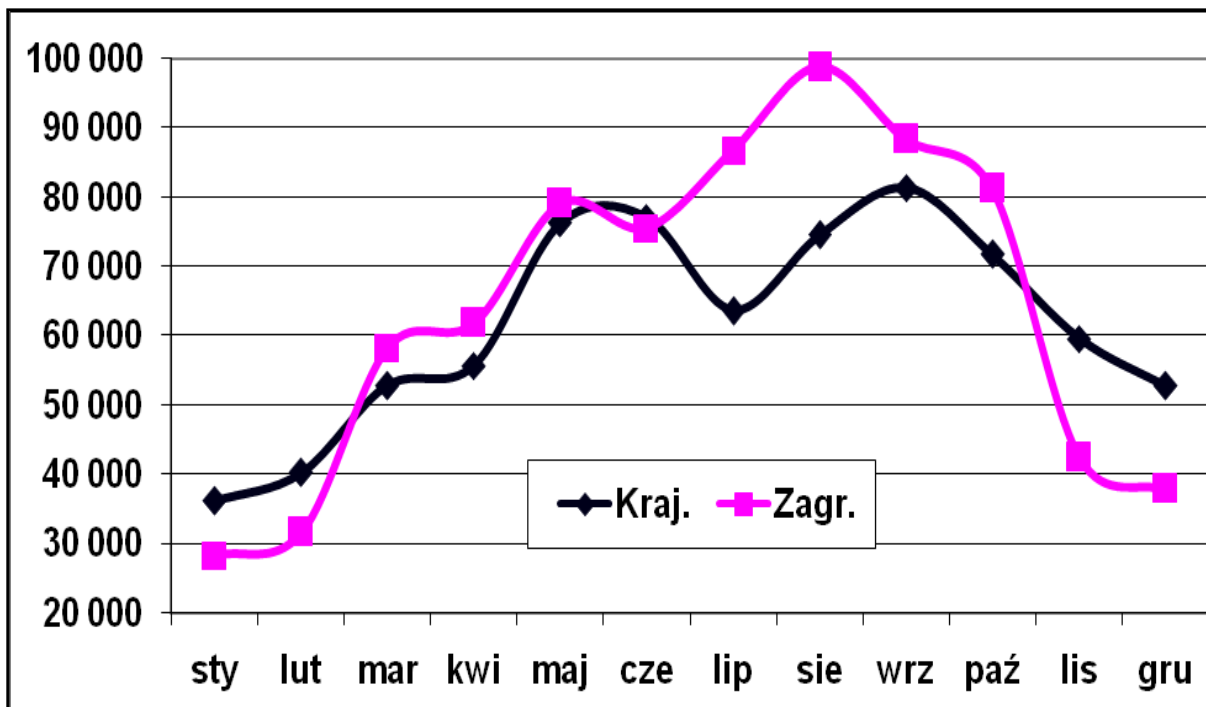
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 6. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w 2009 r.

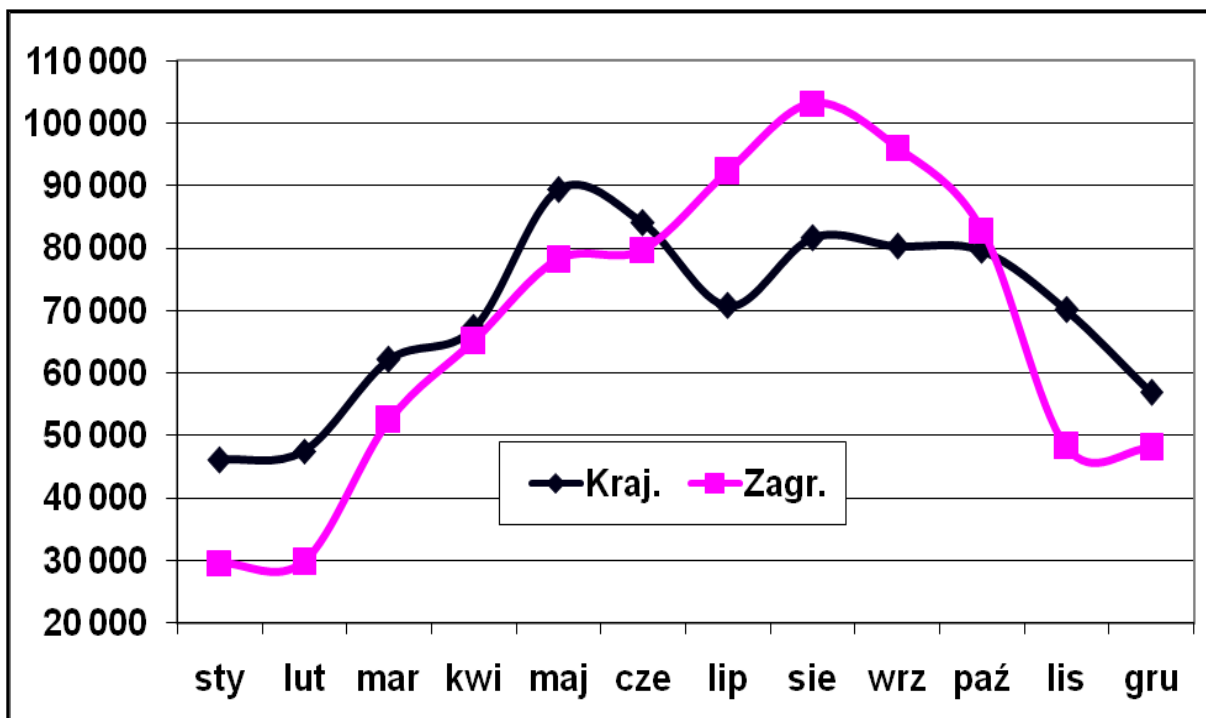
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 7. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w 2010 r.

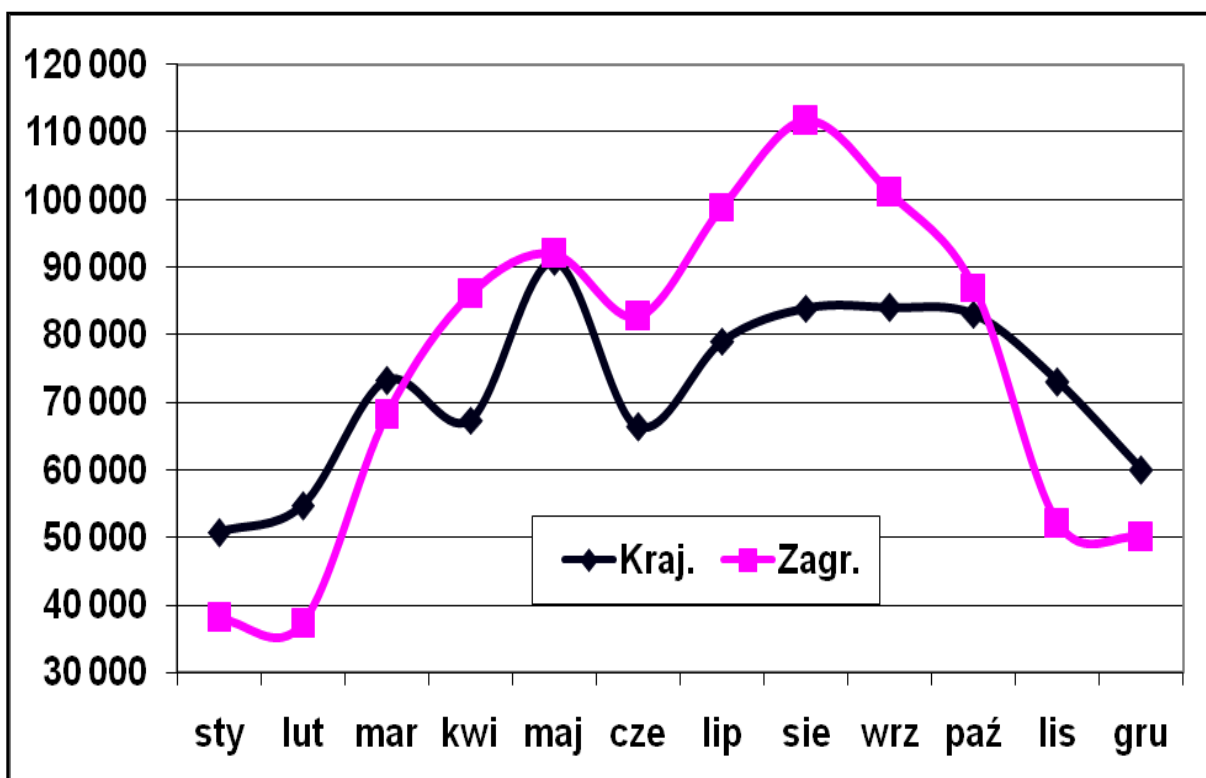
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 8. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w 2011 r.

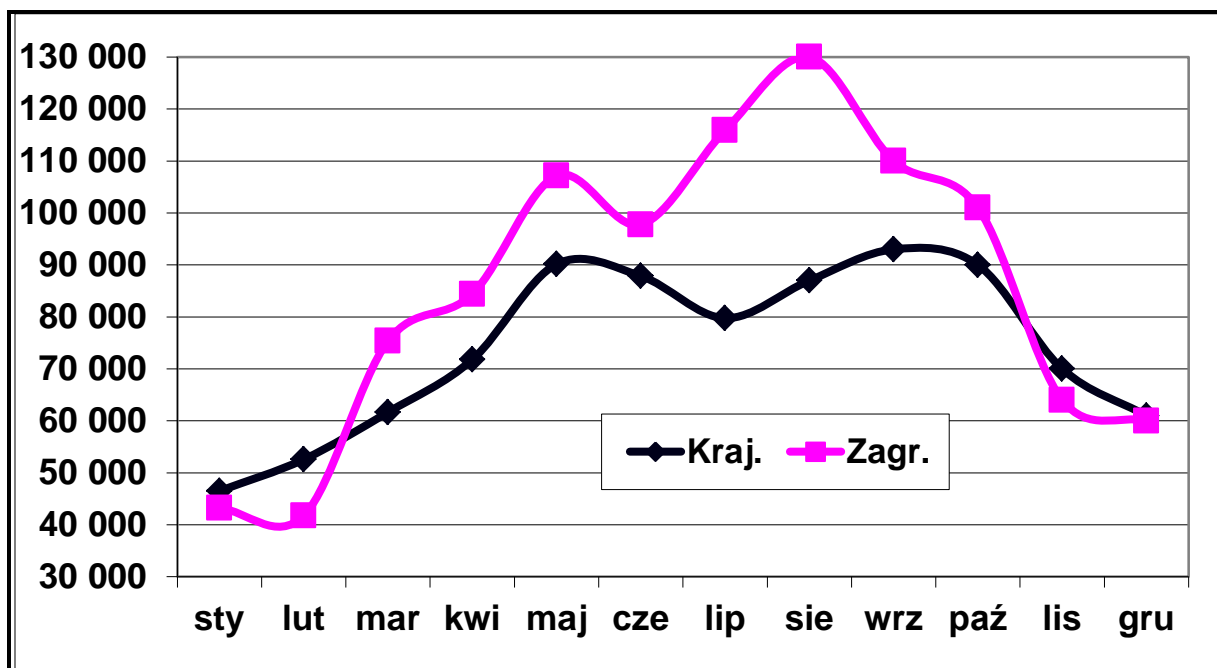
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 9. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w 2012 r.

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 10. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

2.3. Indeksy dynamiki

W tab. 7 zamieszczono ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w latach 2005–2013, natomiast na rys. 11-13 przedstawiono kształtowanie się tych indeksów w ostatnich czterech latach, odrębnie dla turystów ogółem, krajowych i zagranicznych. Nie ma tu wyraźnych prawidłowości – indeksy dynamiki kształtują się w poszczególnych miesiącach na zróżnicowanym poziomie. Jedynym odstępstwem od tej reguły są indeksy w zakresie krajowego ruchu turystycznego dla dwóch miesięcy: marzec i czerwiec 2013. W pierwszym z nich miał miejsce wyraźny spadek liczby turystów krajowych (o 15% mniej niż w roku poprzednim). Natomiast w czerwcu 2013 roku sytuacja się odwróciła – nastąpił duży wzrost (o ponad 30%) liczby turystów krajowych.

Warto też zwrócić uwagę, że w czerwcu 2012 roku miał miejsce wyjątkowy spadek ruchu turystycznego w segmencie krajowego ruchu turystycznego (o 20% w porównaniu rokiem poprzednim). Wtedy przyczyną tej sytuacji mogły być odbywające się w tym czasie w Polsce mistrzostwa Europy w piłce nożnej.

Te różnokierunkowe wahania nie miały wpływu na całoroczne wyniki gdyż wzajemnie się rekompensowały. W rezultacie indeksy dynamiki we wszystkich trzech segmentach ruchu turystycznego w 2013 roku można uznać za typowe dla ostatnich 2-3 lat.

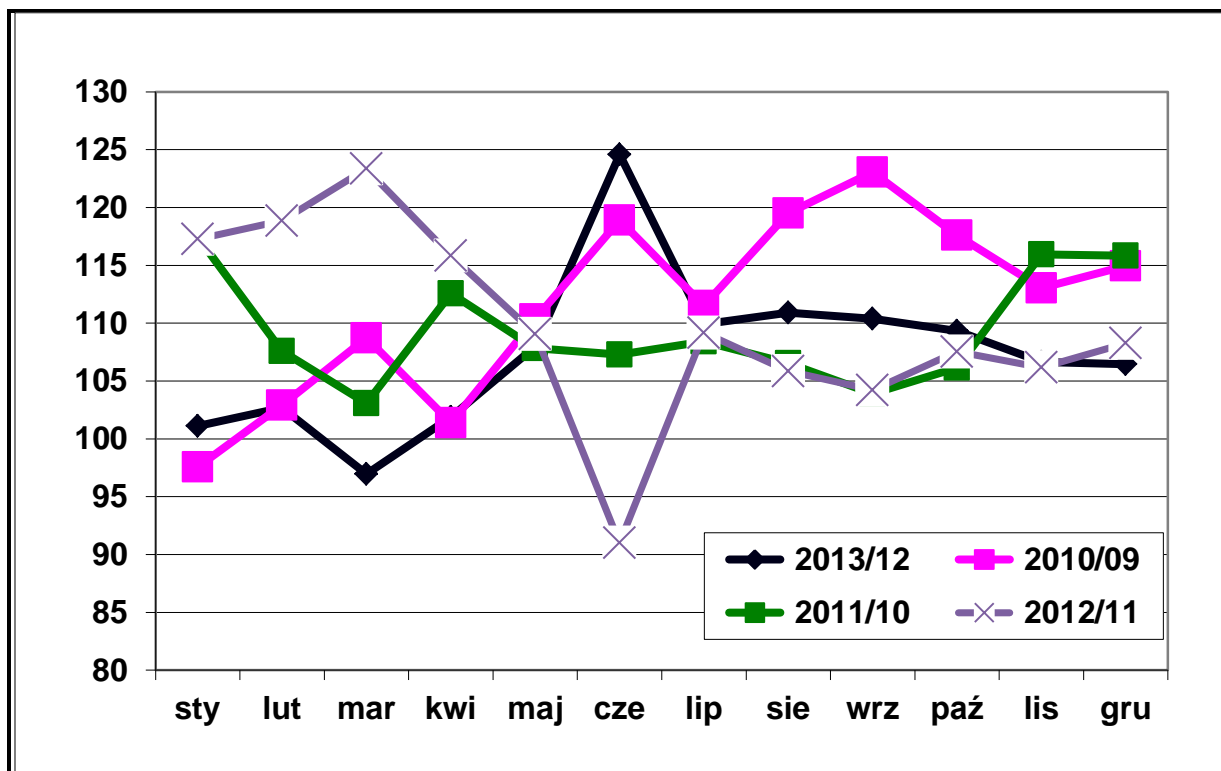
Tabela 7. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z obiektów turystycznych w Krakowie dla turystów ogółem, krajowych i zagranicznych w latach 2005–2013 (w %).

M-c	2006/2005			2007/2006			2008/2007			2009/2008		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
sty	100,9	95,7	107,2	124,1	125,4	122,6	98,1	99,6	96,4	91,6	98,6	83,5
sty	149,1	112,2	103,7	123,4	130,1	124,9	135,8	111,6	108,0	83,5	97,5	70,2
lut	133,8	116,8	122,4	112,9	120,7	114,8	125,2	84,5	89,9	104,8	112,8	98,5
mar	106,8	104,7	98,2	109,1	116,6	129,1	108,9	104,6	113,1	96,0	96,0	96,0
kwi	137,9	101,1	112,7	94,5	108,1	115,6	103,1	94,7	101,6	102,9	111,1	95,9
maj	119,5	101,7	112,7	94,8	113,8	115,4	112,7	82,8	92,2	109,1	111,3	107,0
cze	126,3	100,0	107,5	96,5	109,3	116,3	105,7	88,8	99,3	107,4	108,8	106,4
lip	117,8	109,9	132,6	100,3	97,8	91,5	101,4	85,0	103,4	108,0	112,8	104,8
sie	115,8	125,1	110,8	99,0	100,0	98,4	89,2	104,5	79,7	105,9	109,3	103,1
paź	117,2	115,9	118,1	106,6	124,4	94,7	84,5	84,5	84,5	108,7	110,8	106,9
lis	111,4	111,6	111,2	109,8	108,7	110,7	80,0	94,0	66,6	109,2	110,0	108,1
gru	127,4	137,9	117,6	93,0	93,9	92,1	84,4	92,9	75,0	119,0	114,5	125,1
Razem	109,1	114,9	105,3	108,7	112,0	106,4	89,7	98,1	83,4	104,1	108,0	100,7

M-c	2010/2009			2010/2009			2012/2011			2013/2012		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
sty	97,6	94,5	101,9	117,4	127,5	104,6	117,3	110,1	128,5	101,1	91,7	113,7
lut	102,9	101,5	104,8	107,6	118,1	94,3	118,9	115,1	124,9	102,7	96,2	112,3
mar	108,7	108,5	109,0	103,1	117,6	89,9	123,4	117,9	129,9	97,0	84,2	110,7
kwi	101,4	105,2	98,2	112,6	120,6	105,4	115,8	100,2	132,0	101,9	106,6	98,2
maj	110,4	108,7	112,0	107,9	117,2	98,8	109,1	101,6	117,6	108,0	99,3	116,6
cze	118,9	121,9	116,0	107,3	109,0	105,6	91,0	79,0	103,7	124,6	132,4	118,3
lip	111,5	115,8	108,6	108,4	111,2	106,4	109,2	111,8	107,2	109,9	100,9	117,1
sie	119,5	121,5	118,1	106,6	109,4	104,4	105,9	102,8	108,3	110,9	103,7	116,4
wrz	123,1	127,5	119,3	103,9	98,7	108,8	104,2	107,3	101,6	110,4	107,9	112,6
paź	117,6	115,4	119,6	106,2	110,9	102,0	107,5	106,4	108,7	109,3	106,3	112,2
lis	113,0	113,9	111,8	115,9	117,6	113,7	106,2	96,1	120,8	106,6	103,9	109,8
gru	115,0	120,6	108,0	115,8	107,9	126,8	108,3	103,0	114,5	106,5	104,0	109,0
Razem	112,8	113,9	111,8	108,5	112,6	104,6	108,4	103,3	113,6	108,1	103,3	112,6

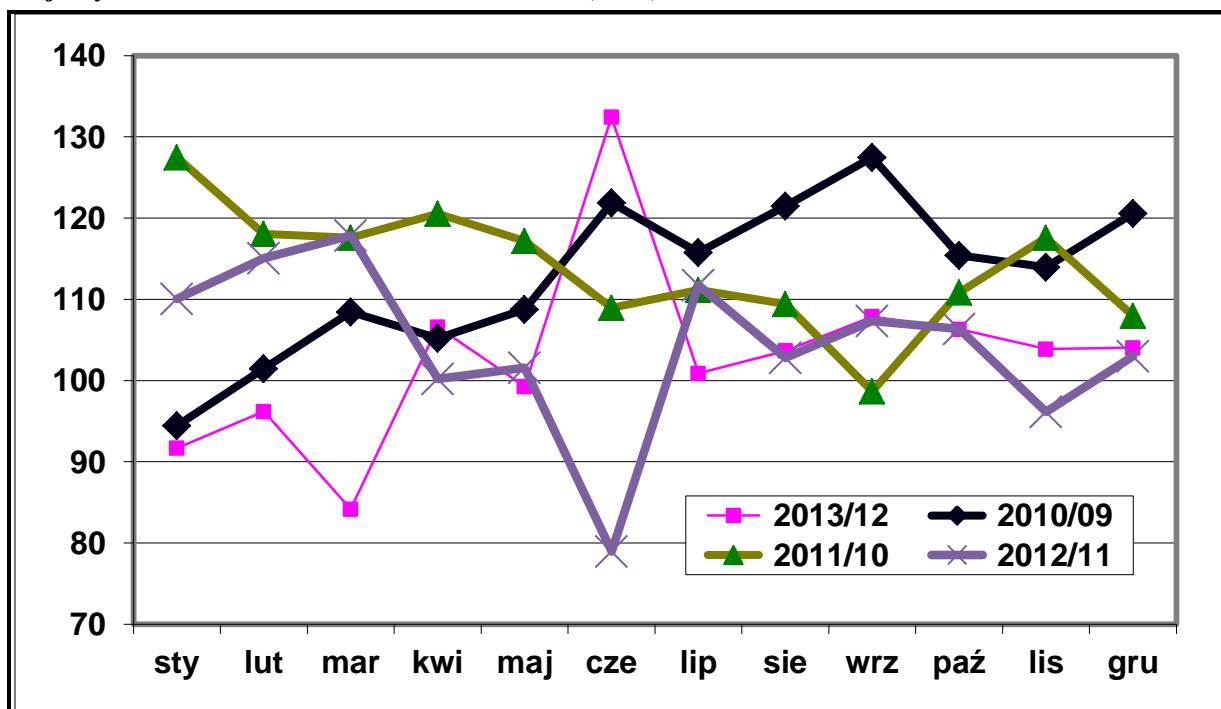
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 11. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2009–2013 (w %)

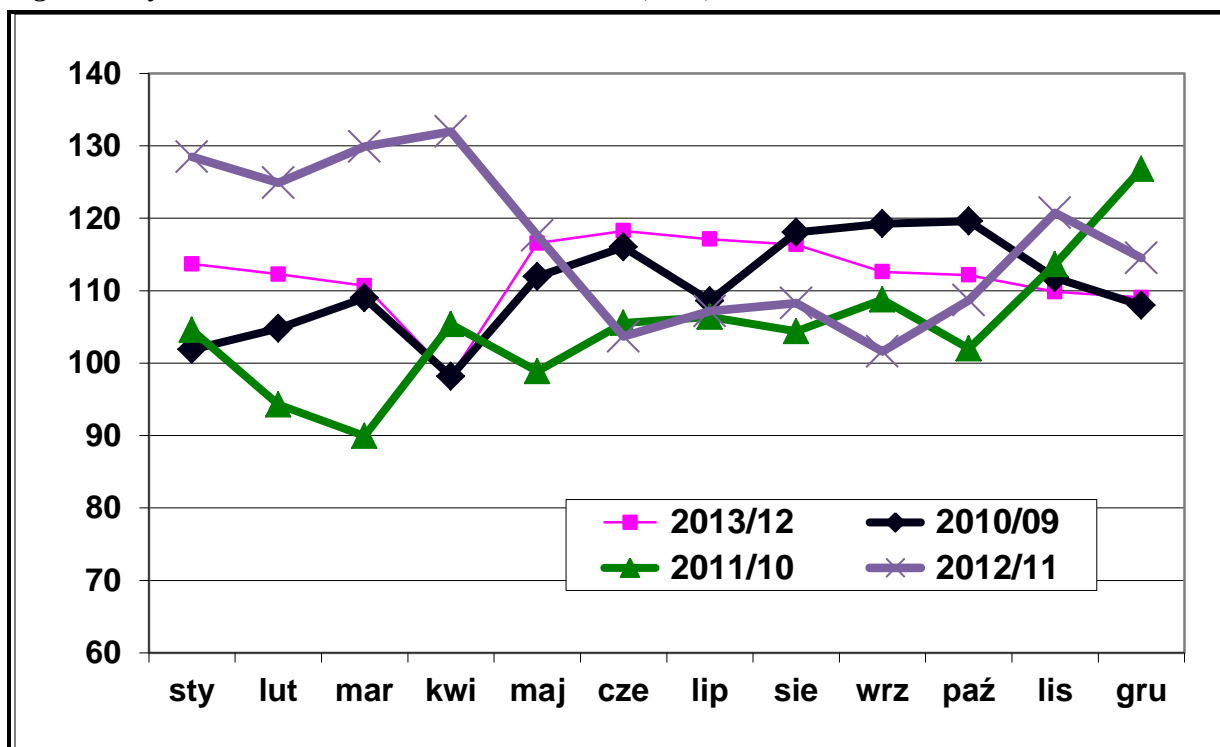
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 12. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów turystów krajowych w Krakowie w latach 2009–2013 (w %)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 13. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów turystów zagranicznych w Krakowie w latach 2009–2013 (w %)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

2.4. Turystyka krajowa a zagraniczna

W tab. 8 zebrano wskaźniki udziału turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie turystów w latach 2003–2013. Struktura ta pokazana jest na rys. 14-16. W całym analizowanym okresie sytuacja jest mniej więcej identyczna. Na rys. 16 wyraźnie widać przewagę liczby turystów zagranicznych nad liczbą turystów krajowych, począwszy od marca aż do października. Największą różnicę notuje się w miesiącach letnich: lipiec – sierpień oraz nieco mniejszą w miesiącach: wrzesień i październik. Wyjątkiem są tu dwa miesiące: maj-czerwiec gdzie obserwuje równowagę w obydwóch segmentach. W pozostałych miesiącach: listopad – luty, notuje się przewagę liczby turystów krajowych nad zagranicznymi.

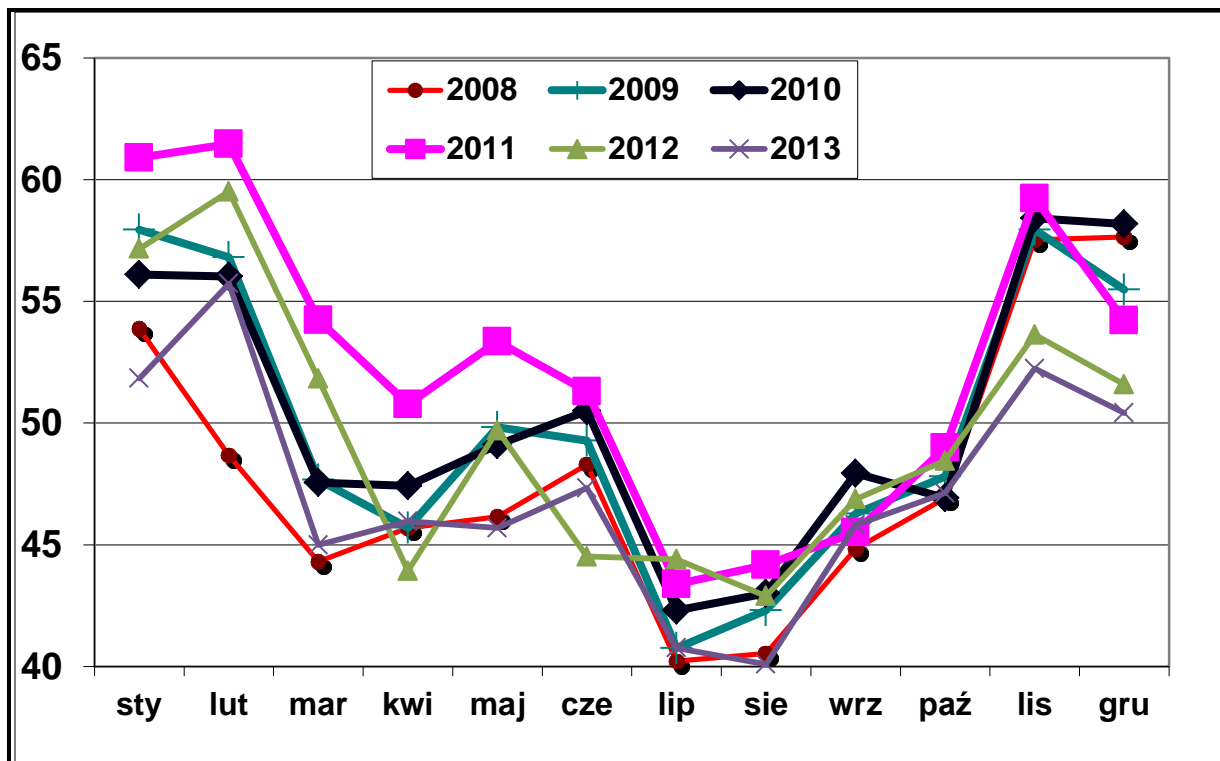
Wskaźniki struktury ruchu turystycznego w roku 2013 wykazywały podobne własności jak w latach ubiegłych.

Tabela 8. Wskaźniki udziału turystów krajowych i zagranicznych w liczbie korzystających z obiektów turystycznych w Krakowie w latach 2003–2013 (w %).

M-c	Turyści krajowi										
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
sty	66,3	63,1	55,3	52,5	53,1	53,9	57,9	56,1	60,9	57,2	51,8
lut	66,9	64,8	56,7	52,4	50,3	48,7	56,8	56,0	61,5	59,5	55,7
mar	55,0	48,6	41,8	43,7	41,6	44,3	47,7	47,6	54,2	51,8	45,0
kwi	47,2	39,4	40,7	38,2	42,2	45,7	45,7	47,4	50,8	43,9	46,0
maj	50,4	44,3	36,1	40,2	43,0	46,2	49,8	49,1	53,3	49,7	45,7
cze	49,9	44,0	38,6	42,8	43,4	48,3	49,3	50,5	51,3	44,5	47,3
lip	37,5	35,5	31,4	33,8	36,0	40,2	40,8	42,3	43,4	44,4	40,8
sie	33,9	30,7	29,5	35,6	33,3	40,5	42,3	43,0	44,2	42,9	40,1
wrz	36,7	37,6	35,1	37,9	38,3	44,8	46,3	47,9	45,5	46,9	45,8
paź	48,6	40,4	40,7	40,2	46,9	46,9	47,8	46,9	49,0	48,5	47,1
lis	61,6	56,3	49,4	49,4	49,0	57,5	57,9	58,4	59,2	53,6	52,2
gru	59,4	53,6	47,9	51,9	52,3	57,6	55,5	58,2	54,2	51,6	50,4
Razem	48,1	43,3	39,5	41,6	42,9	46,9	48,6	49,1	50,9	48,5	46,4
M-c	Turyści z zagranicy										
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
sty	33,7	36,9	44,7	47,5	46,9	46,1	42,1	43,9	39,1	42,8	48,2
lut	33,1	35,2	43,3	47,6	49,7	51,3	43,2	44,0	38,5	40,5	44,3
mar	45,0	51,4	58,2	56,3	58,4	55,7	52,3	52,4	45,8	48,2	55,0
kwi	52,8	60,6	59,3	61,8	57,8	54,3	54,3	52,6	49,2	56,1	54,0
maj	49,6	55,7	63,9	59,8	57,0	53,8	50,2	50,9	46,7	50,3	54,3
cze	50,1	56,0	61,4	57,2	56,6	51,7	50,7	49,5	48,7	55,5	52,7
lip	62,5	64,5	68,6	66,2	64,0	59,8	59,2	57,7	56,6	55,6	59,2
sie	66,1	69,3	70,5	64,4	66,7	59,5	57,7	57,0	55,8	57,1	59,9
wrz	63,3	62,4	64,9	62,1	61,7	55,2	53,7	52,1	54,5	53,1	54,2
paź	51,4	59,6	59,3	59,8	53,1	53,1	52,2	53,1	51,0	51,5	52,9
lis	38,4	43,7	50,6	50,6	51,0	42,5	42,1	41,6	40,8	46,4	47,8
gru	40,6	46,4	52,1	48,1	47,7	42,4	44,5	41,8	45,8	48,4	49,6
Razem	51,9	56,7	60,5	58,4	57,1	53,1	51,4	50,9	49,1	51,5	53,6

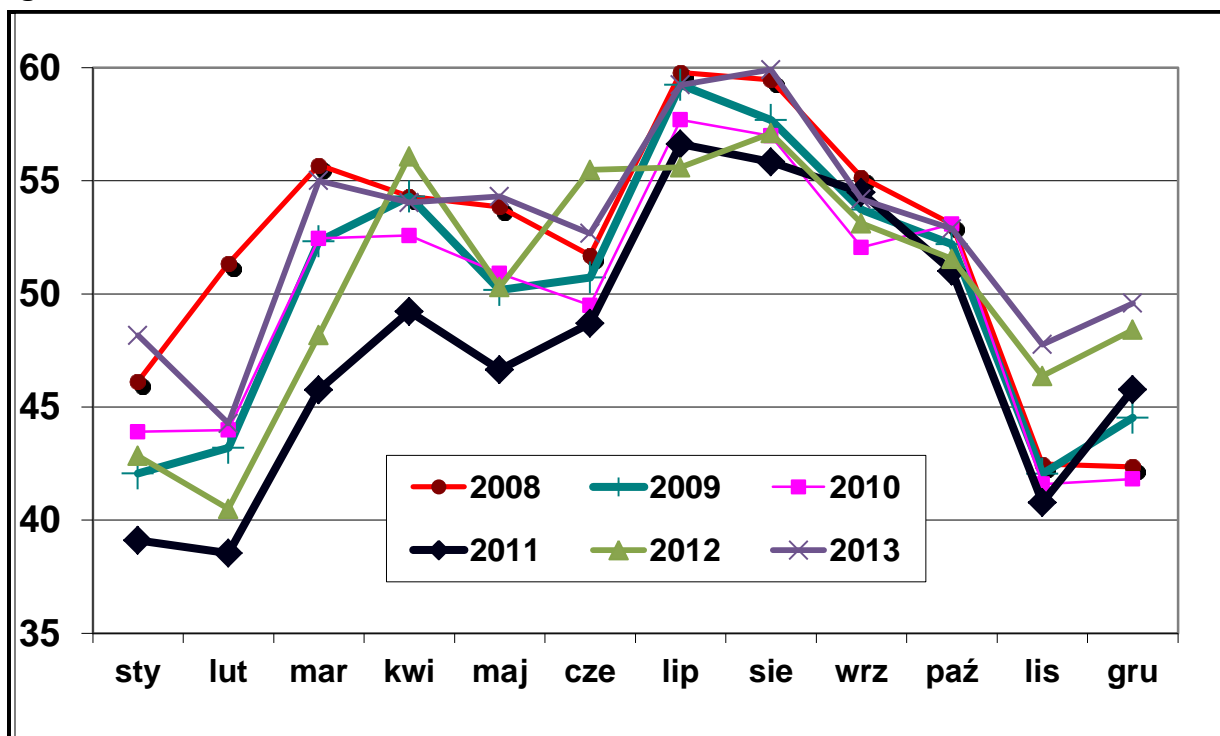
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 14. Wskaźniki udziału turystów krajowych wśród korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2008–2013 (w %)

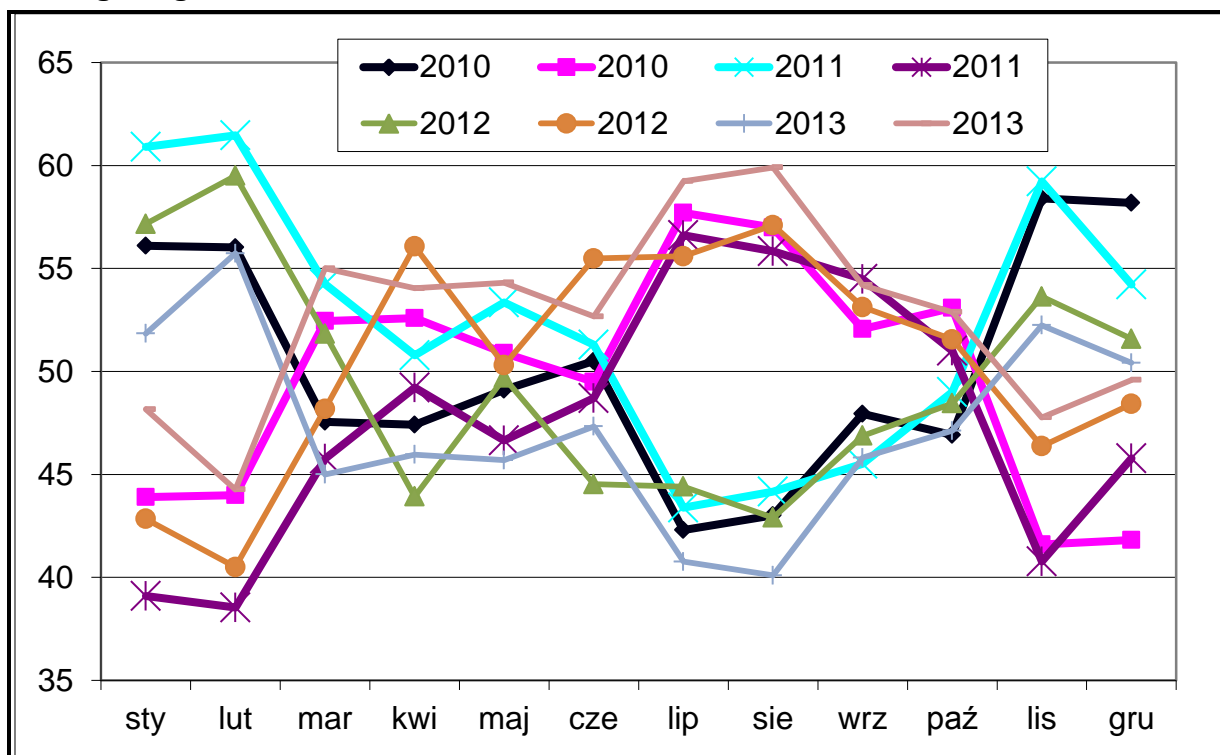
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 15. Wskaźniki udziału turystów zagranicznych wśród korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2008–2013 (w %)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 16. Wskaźniki udziału turystów krajowych i zagranicznych wśród korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2010–2013 (w %)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

2.5. Wskaźniki sezonowości

Na koniec warto przeanalizować wskaźniki sezonowości dla wyróżnionych kategorii turystów i kolejnych lat. Wskaźniki te zebrano w tab. 9 oraz zilustrowano na rys. 17–21 (dla poszczególnych lat w okresie 2009-2013) oraz na rys. 22–24 (dla poszczególnych kategorii turystów).

Jak można zauważyć, ruch turystyczny cechuje się dużą sezonowością – w szczycie sezonu wielkość ruchu przekracza przeciętny poziom o 40–50%, natomiast w innych okresach może spaść do 40–50% poniżej przeciętnego poziomu. Nieco większe są wskaźniki sezonowości dla turystów zagranicznych – minimalne na poziomie 40% i maksymalne na poziomie 150%, natomiast mniejsze dla turystów krajowych – odpowiednio od 60% do 130%.

Szczyt sezonowości ruchu turystycznego obserwuje się w miesiącach sierpień-wrzesień, oraz drugi (nieco mniejszy) od kwietnia do czerwca-lipca. W lipcu zaczyna się przewaga zagranicznego ruchu turystycznego nad krajowym. Jedynym wyjątkiem była sytuacja w czerwcu 2012 roku, na co wskazano przy omawianiu danych miesięcznych.

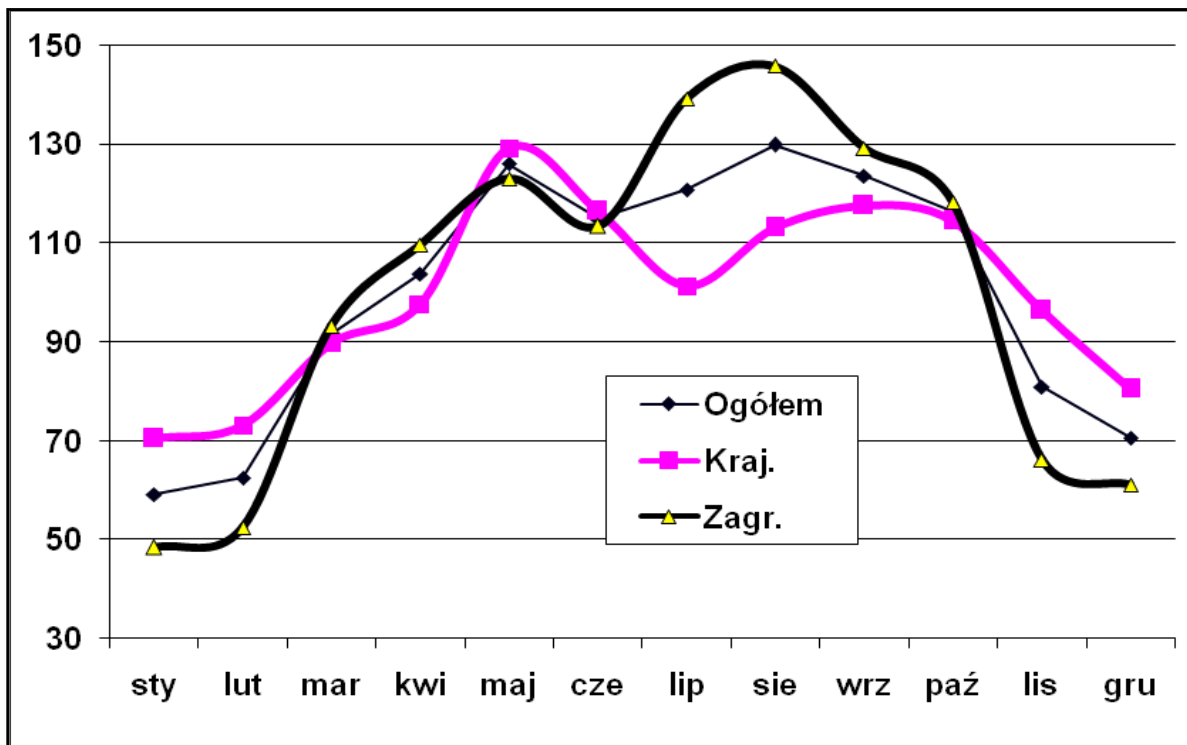
Generalnie, wskaźniki sezonowości ruchu turystycznego w ostatnich latach kształtowały się na zbliżonym poziomie, zarówno w poszczególnych miesiącach jak i w analizowanych segmentach ruchu turystycznego.

Tabela 9. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2004–2013, w podziale na turystów ogółem, krajowych i zagranicznych (w %)

M-c	2004			2005			2006			2007			2008		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
	2004	2004	2004	2005	2005	2005	2006	2006	2006	2007	2007	2007	2008	2008	2008
sty	44,6	65,0	29,0	58,3	81,6	43,1	53,9	68,0	43,8	61,5	76,1	50,5	67,2	77,2	58,3
lut	48,8	73,0	30,2	50,9	73,1	36,5	52,4	65,9	42,7	62,7	73,5	54,5	77,9	80,9	75,3
mar	79,7	89,4	72,2	81,2	85,9	78,2	87,0	91,5	83,7	96,5	93,8	98,6	90,9	86,0	95,3
kwi	99,8	90,9	106,7	93,9	96,7	92,1	90,0	82,6	95,3	96,6	95,2	97,6	112,6	109,8	115,0
maj	126,5	129,4	124,3	131,1	119,8	138,5	121,4	117,5	124,2	120,8	121,2	120,4	127,5	125,6	129,2
cze	129,6	131,8	128,0	121,8	119,1	123,6	113,5	116,8	111,2	118,9	120,3	117,8	109,7	113,1	106,7
lip	125,3	102,6	142,5	128,4	102,2	145,4	117,6	95,6	133,3	118,3	99,3	132,5	117,1	100,5	131,7
sie	146,2	103,8	178,5	145,9	109,0	169,9	146,9	125,8	161,8	132,2	102,8	154,2	125,2	108,3	140,1
wrz	133,1	115,7	146,3	126,4	112,2	135,7	134,2	122,1	142,8	122,2	109,1	132,0	121,5	116,2	126,1
paź	119,9	111,9	126,1	112,5	115,8	110,3	120,8	116,8	123,6	118,5	129,7	110,0	111,6	111,7	111,5
lis	77,0	100,2	59,2	83,9	104,8	70,2	85,6	101,7	74,1	86,4	98,8	77,2	77,1	94,6	61,6
gru	69,6	86,3	56,9	65,8	79,7	56,6	76,7	95,7	63,2	65,7	80,2	54,8	61,8	76,0	49,2
M-c	2009			2010			2011			2012			2013		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
	2009	2009	2009	2010	2010	2010	2011	2011	2011	2012	2012	2012	2013	2013	2013
sty	59,1	70,5	48,4	51,1	58,4	44,1	55,3	66,2	44,1	59,9	70,5	49,8	56,0	62,6	50,3
lut	62,5	73,0	52,5	57,0	65,1	49,2	56,5	68,2	44,4	62,0	76,0	48,8	58,9	70,8	48,6
mar	91,5	89,7	93,2	88,2	85,5	90,8	83,8	89,2	78,1	95,4	101,8	89,2	85,6	83,0	87,8
kwi	103,8	97,6	109,7	93,3	90,1	96,3	96,8	96,5	97,0	103,4	93,6	112,7	97,5	96,7	98,3
maj	126,0	129,2	123,0	123,3	123,4	123,2	122,5	128,4	116,4	123,3	126,3	120,5	123,2	121,4	124,8
cze	114,9	116,5	113,4	121,1	124,6	117,7	119,7	120,6	118,8	100,5	92,2	108,4	115,9	118,3	113,8
lip	120,8	101,2	139,2	119,3	102,9	135,2	119,2	101,6	137,5	120,1	109,9	129,7	122,2	107,4	134,9
sie	129,9	113,1	145,8	137,6	120,6	154,0	135,1	117,2	153,7	132,0	116,7	146,4	135,5	117,1	151,4
wrz	123,5	117,6	129,1	134,7	131,6	137,7	129,0	115,3	143,2	124,1	119,9	128,0	126,8	125,2	128,1
paź	116,5	114,6	118,3	121,4	116,1	126,6	118,8	114,3	123,4	117,9	117,7	118,0	119,3	121,2	117,6
lis	80,8	96,4	66,2	81,0	96,4	66,1	86,5	100,7	71,9	84,8	93,7	76,4	83,7	94,2	74,5
gru	70,6	80,5	61,1	71,9	85,3	59,0	76,7	81,7	71,6	76,7	81,5	72,1	75,6	82,1	69,9

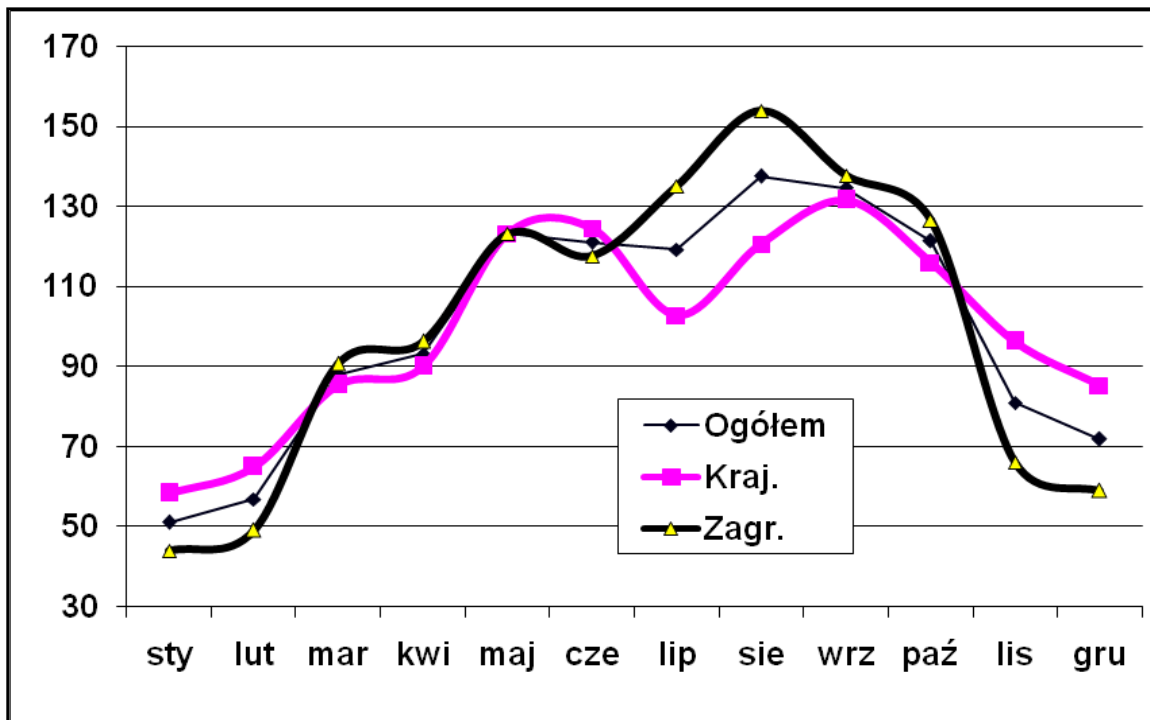
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 17. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2009

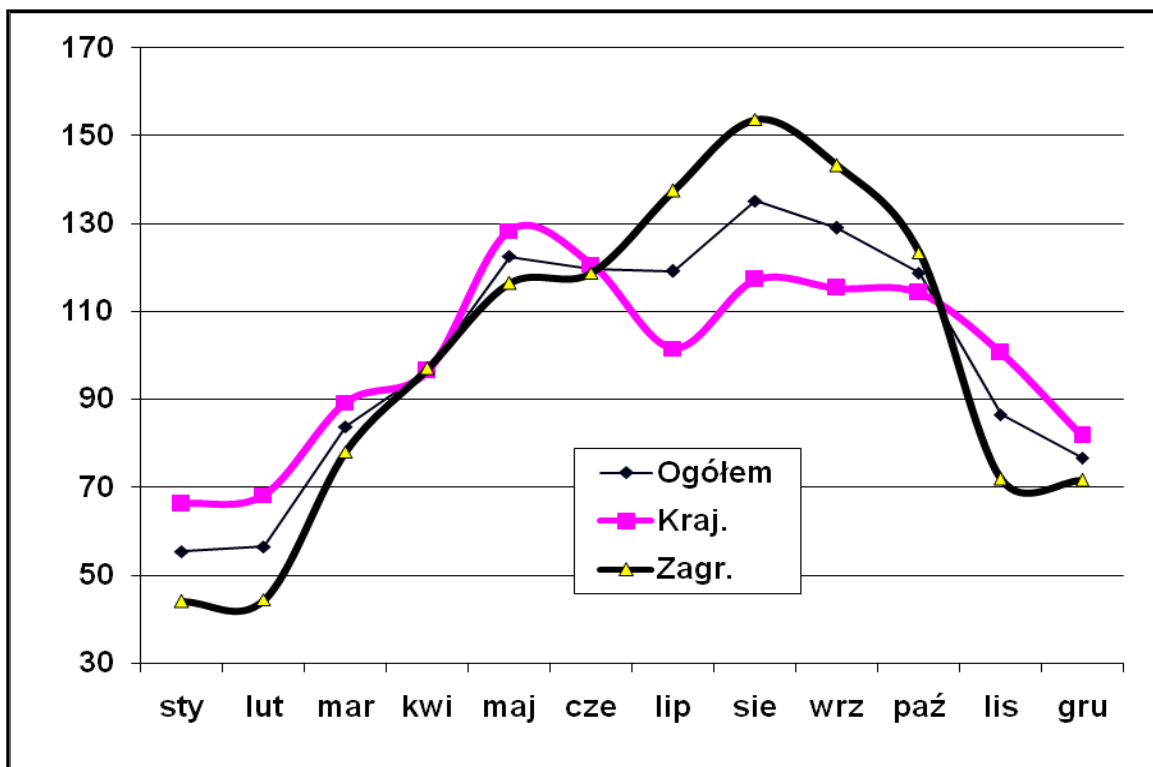
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 18. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2010

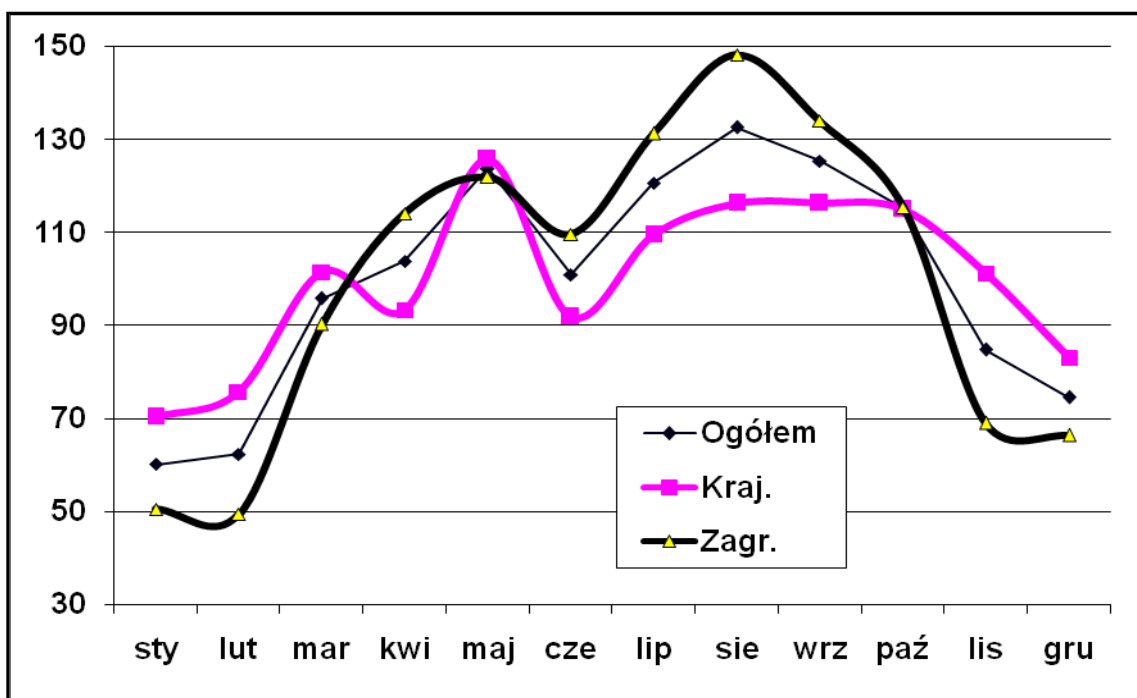
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 19. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2011

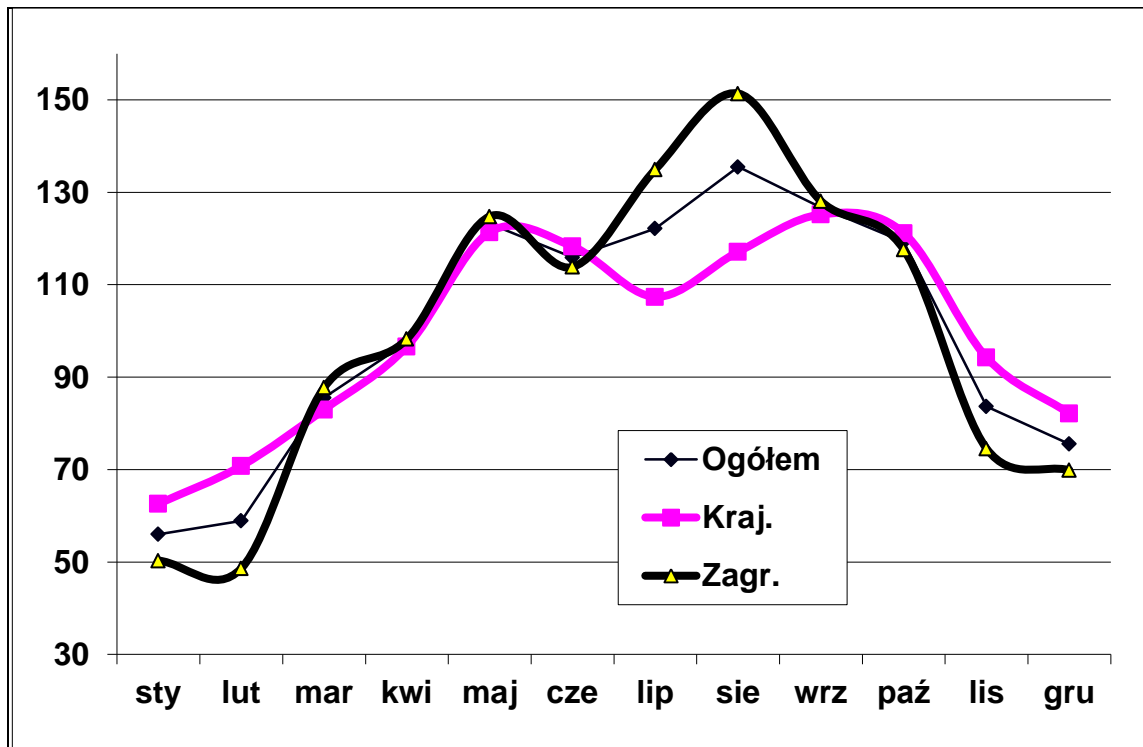
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 20. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2012

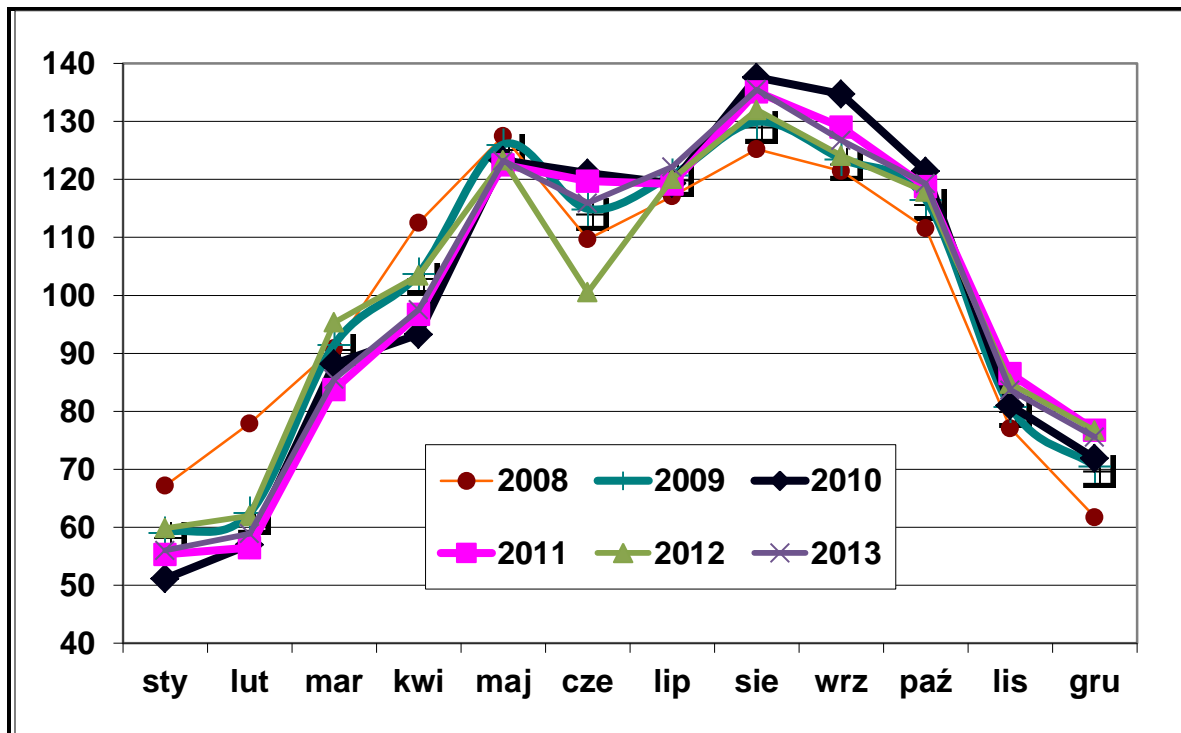
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 21. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2013

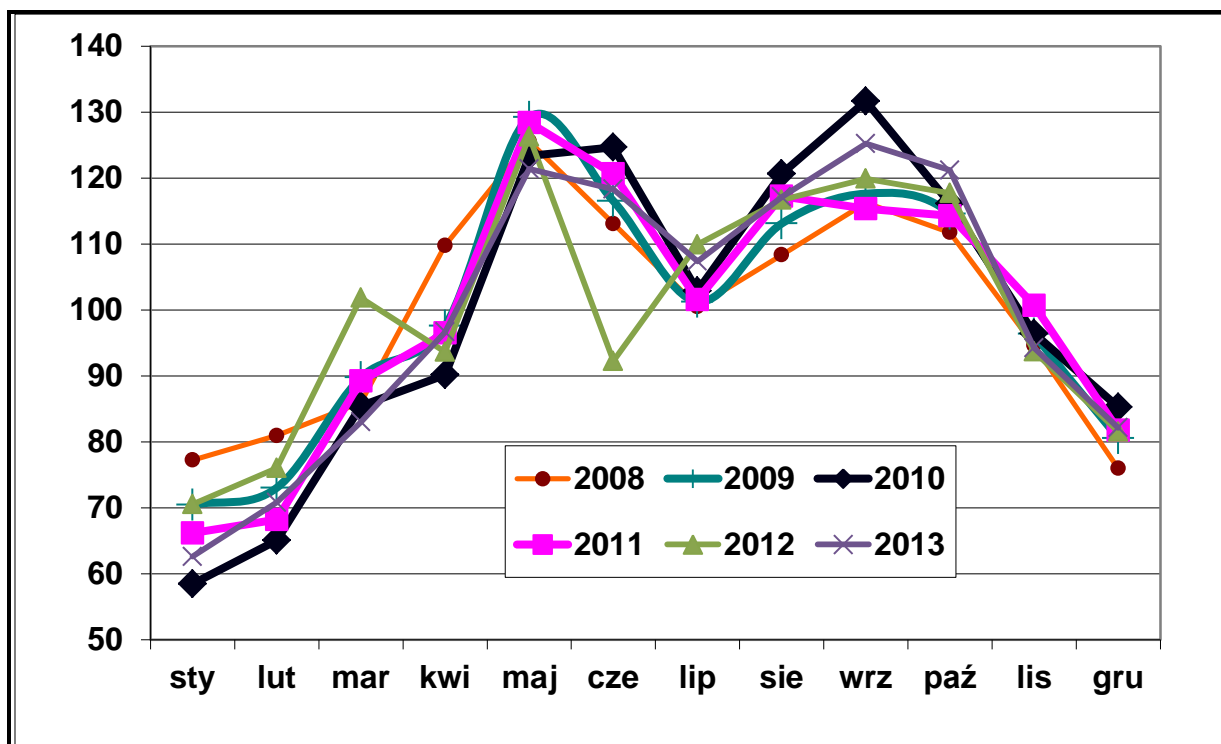
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 22. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2008–2013

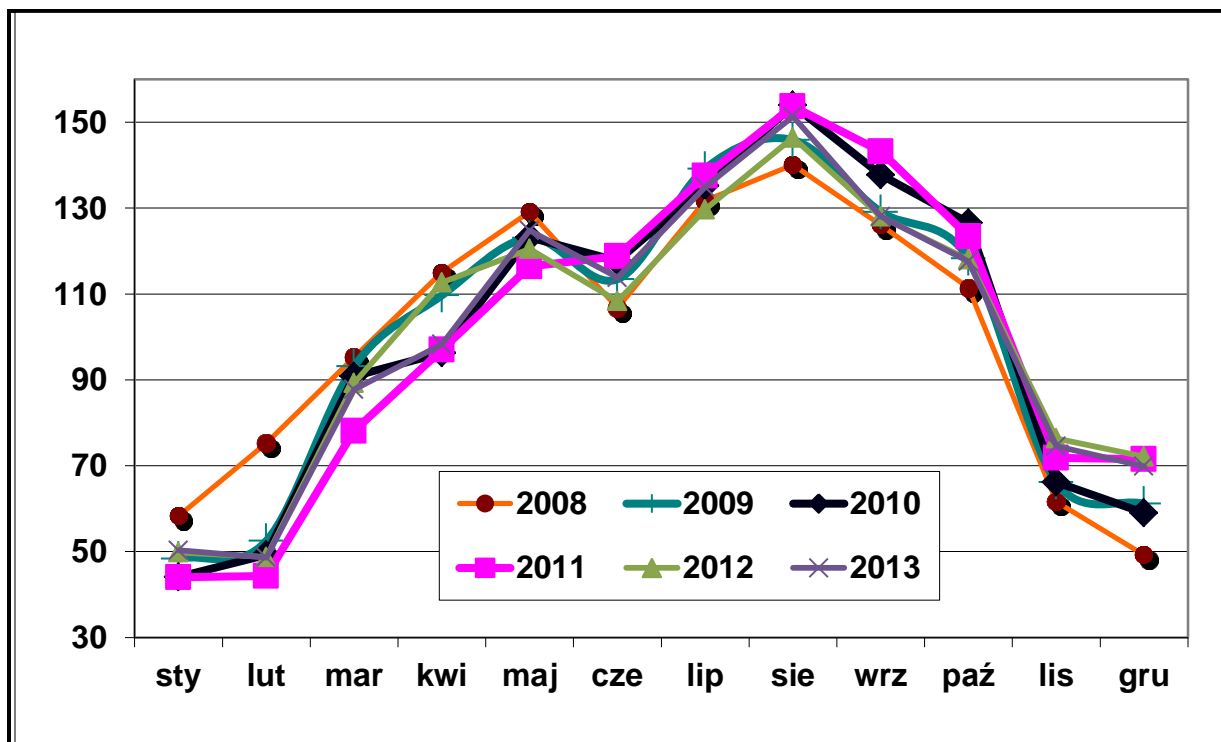
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 23. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów turystów krajowych w Krakowie w latach 2008–2013

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 24. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów turystów zagranicznych w Krakowie w latach 2008–2013

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

2.6. Analiza danych kwartalnych

Dane o liczbie korzystających z noclegów ogółem oraz w podziale na turystów krajowych i zagranicznych w ujęciu kwartalnym w latach 2002–2013, a więc obejmującym szerszy horyzont czasowy niż w przypadku analizy danych miesięcznych, zebrano w tab. 10 oraz zilustrowano na rys. 25 (turyści ogółem) oraz na rys. 26 (turyści zagraniczni i krajowi).

Jak można zauważyć, w latach 2002–2007 miał miejsce ciągły wzrost liczby korzystających z noclegów, z dwoma podokresami. Początkowo (lata 2002–2003) ruch turystyczny kształtował się na niższym poziomie, natomiast w latach 2004–2007 obserwuje się duże (i marastające) natężenie ruchu turystycznego. W roku 2008 nastąpiło obniżenie wielkości ruchu turystycznego, *zwłaszcza w segmencie turystyki zagranicznej*. Liczba korzystających z noclegów ogółem ukształtowała się na poziomie sprzed dwóch – trzech lat, natomiast turystów zagranicznych na poziomie sprzed trzech lat. To załamanie zostało zatrzymane rok później (w 2009 roku) i od dwóch lat obserwuje się dalszy wzrost ruchu turystycznego. Rok 2010 dla ruchu turystycznego m. Krakowa rozpoczyna okres dużego ożywienia turystycznego. Zawdzięczać to należy systematycznemu wzrostowi krajowego ruchu turystycznego, gdyż ruch zagraniczny nie wrócił jeszcze do poziomu z lat 2006–2007.

Na podstawie powyższych danych wyznaczono udziały procentowe liczby turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie turystów oraz wskaźniki sezonowości dla poszczególnych kwartałów w latach 2001–2013. Otrzymane wartości zebrano w tab. 11 (dla kolejnych lat) oraz w tab. 12 (uśrednione wartości wskaźników za cały okres 2001–2013). Natomiast na rys. 27–28 przedstawiono kształtowanie się wyznaczonych wskaźników w kolejnych kwartałach okresu 2001–2013.

Analiza wskaźników udziałów wykazuje (por. rys. 27), że pod tym względem mamy do czynienia z trzema różnymi podokresami. W latach 2001–2003 w drugich i trzecich kwartałach wyraźnie przeważał ruch turystów z zagranicy, natomiast w pierwszych i czwartych kwartałach do Krakowa przyjeżdżało więcej turystów krajowych. Drugi okres obejmuje lata 2004–2007, kiedy to zawsze przeważali turyści zagraniczni (nawet w sezonie jesienno-zimowym). Począwszy od 2008 roku mamy do czynienia ze zmianą sytuacji. Nadwyżka zagranicznego ruchu turystycznego nad krajowym jest znacznie mniejsza. Występuje ona tylko w III kwartale, natomiast w pozostałych kwartałach obydwa segmenty się wyrównują, a nawet w IV oraz I kwartale obserwuje się przewagę krajowego ruchu turystycznego nad zagranicznym.

Wskaźniki sezonowości (por. rys. 28) potwierdzają wnioski wynikające z analizy danych miesięcznych. Daje się zauważyć wysoką sezonowość polegającą na większym natężeniu ruchu turystycznego w drugich i trzecich kwartałach roku oraz niższym natężeniu ruchu w pierwszych i czwartych kwartałach. Dla turystów ogółem w sezonie wiosenno-letnim ruch turystyczny jest o 30–40% większy od przeciętnego, liczonego w skali roku, natomiast w sezonie jesienno-zimowym odpowiednio mniejszy. Sezonowość kwartalna (podobnie jak miesięczna) jest bardziej widoczna dla turystów z zagranicy (szczyt w III kwartale – o 60% powyżej średniorocznego poziomu), aniżeli dla turystów krajowych (szczyt w II kwartale, o 25% powyżej poziomu średniorocznego).

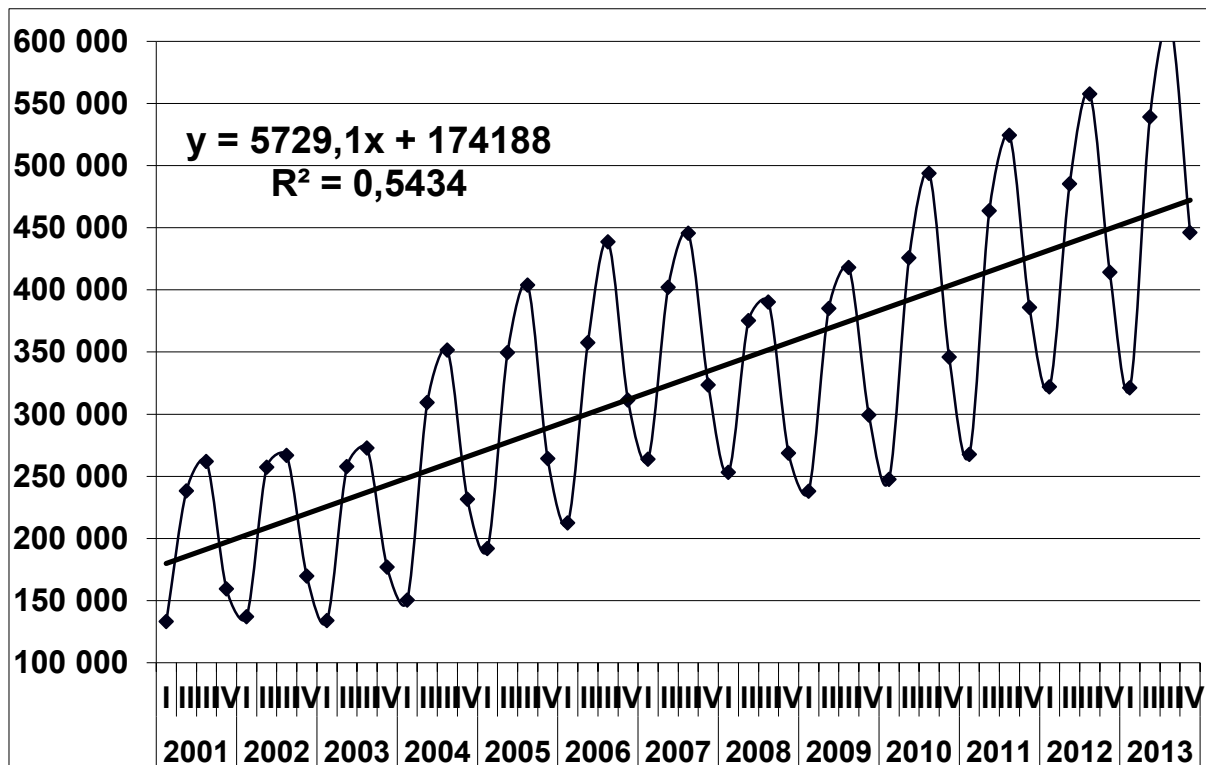
Sezonowość ruchu turystycznego po okresie lekkiego wzrostu do roku 2006 (najwyższe wskaźniki sezonowości) w latach 2007–2008 uległa obniżeniu, a po 2009 roku – lekkiemu wzrostowi. Generalnie, w ostatnich latach notuje się mniejszą sezonowość kwartalną niż w pierwszych latach analizowanej dekady, co można uznać za zjawisko korzystne.

Tabela 10. Liczba korzystających z noclegów w Krakowie w kolejnych kwartałach lat 2002–2013.

Rok	Kwart.	Liczba korzystających z noclegów			Rok	Kwart.	Liczba korzystających z noclegów		
		Ogółem	Kraj.	Zagr.			Ogółem	Kraj.	Zagr.
2002	I	137 027	83 154	53 873	2008	I	253 192	122 716	130 476
	II	257 216	126 351	130 865		II	375 174	175 133	200 041
	III	266 829	108 182	158 647		III	390 236	163 407	226 829
	IV	169 777	94 670	75 107		IV	268 621	141 911	126 710
2003	I	133 919	82 379	51 540	2009	I	238 047	126 645	111 402
	II	257 802	127 161	130 641		II	385 108	186 390	198 718
	III	272 746	97 958	174 788		III	417 999	180 241	237 758
	IV	176 837	96 915	79 922		IV	299 266	158 273	140 993
2004	I	150 308	85 513	64 795	2010	I	247 404	129 230	118 174
	II	309 231	132 317	176 914		II	425 559	209 111	216 448
	III	351 446	121 093	230 353		III	493 669	219 634	274 035
	IV	231 552	112 151	119 401		IV	345 731	184 145	161 586
2005	I	191 890	95 748	96 142	2011	I	267 517	155 723	111 794
	II	349 533	133 553	215 980		II	463 649	240 592	223 057
	III	403 812	128 745	275 067		III	524 340	232 687	291 653
	IV	264 110	119 540	144 570		IV	385 765	206 605	179 160
2006	I	212 455	103 079	109 376	2012	I	321 929	178 627	143 302
	II	357 433	144 966	212 467		II	485 070	224 502	260 568
	III	438 457	157 158	281 299		III	557 564	249 196	308 368
	IV	311 391	143 740	167 651		IV	414 007	210 663	203 344
2007	I	263 800	124 698	139 102	2013	I	321 082	160 735	160 347
	II	401 982	172 549	229 433		II	539 127	249 799	289 328
	III	445 530	159 415	286 115		III	615 648	259 753	355 895
	IV	323 492	158 164	165 328		IV	446 000	221 000	225 000

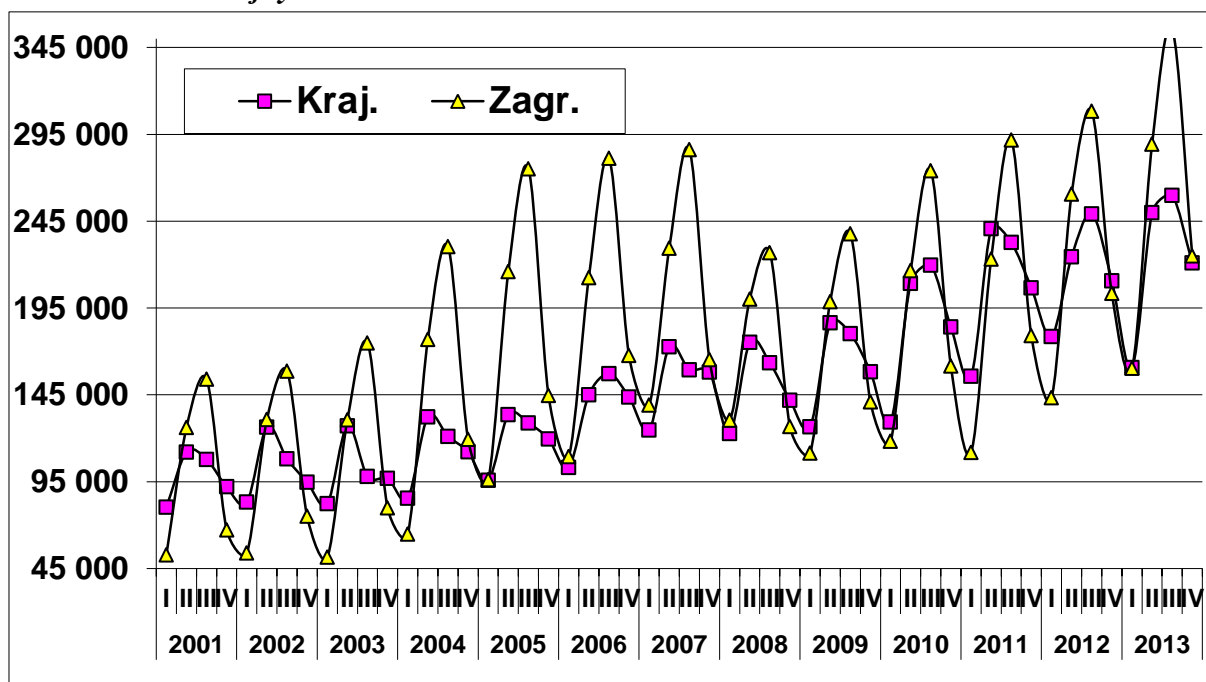
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 25. Liczba korzystających z noclegów turystów ogółem w Krakowie w kolejnych kwartałach lat 2001–2013

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 26. Liczba korzystających z noclegów turystów krajowych i zagranicznych w Krakowie w kolejnych kwartałach lat 2001–2013

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Tabela 11. Udział turystów krajowych i zagranicznych w liczbie korzystających z noclegów w Krakowie oraz kwartalne wskaźniki sezonowości w latach 2001–2013

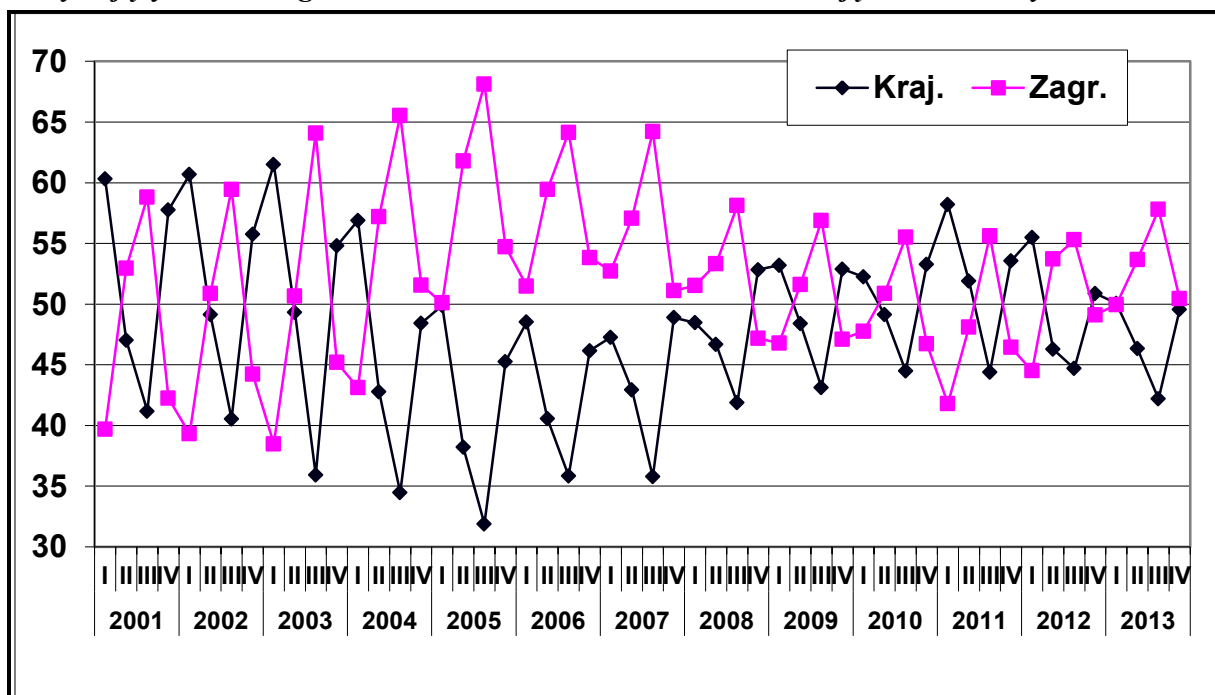
Rok	Kwart.	Wsk. udziału			Wsk. sezonowości		
		Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
2001	I	100	60,3	39,7	67,2	81,9	52,8
	II	100	47,0	53,0	120,2	114,3	126,1
	III	100	41,2	58,8	132,2	110,0	153,9
	IV	100	57,8	42,2	80,4	93,9	67,3
2002	I	100	60,7	39,3	66,0	80,7	51,5
	II	100	49,1	50,9	123,8	122,6	125,1
	III	100	40,5	59,5	128,5	104,9	151,6
	IV	100	55,8	44,2	81,7	91,8	71,8
2003	I	100	61,5	38,5	63,7	81,5	47,2
	II	100	49,3	50,7	122,6	125,8	119,6
	III	100	35,9	64,1	129,7	96,9	160,0
	IV	100	54,8	45,2	84,1	95,9	73,2
2004	I	100	56,9	43,1	57,7	75,8	43,8
	II	100	42,8	57,2	118,6	117,3	119,6
	III	100	34,5	65,5	134,8	107,4	155,8
	IV	100	48,4	51,6	88,8	99,5	80,7
2005	I	100	49,9	50,1	63,5	80,2	52,6
	II	100	38,2	61,8	115,6	111,9	118,1
	III	100	31,9	68,1	133,6	107,8	150,4
	IV	100	45,3	54,7	87,4	100,1	79,0
2006	I	100	48,5	51,5	64,4	75,1	56,8
	II	100	40,6	59,4	108,3	105,6	110,3
	III	100	35,8	64,2	132,9	114,5	146,0
	IV	100	46,2	53,8	94,4	104,7	87,0
2007	I	100	47,3	52,7	73,5	81,1	67,9
	II	100	42,9	57,1	112,1	112,3	111,9
	III	100	35,8	64,2	124,2	103,7	139,6
	IV	100	48,9	51,1	90,2	102,9	80,6
2008	I	100	48,5	51,5	78,7	81,4	76,3
	II	100	46,7	53,3	116,6	116,1	117,0
	III	100	41,9	58,1	121,3	108,4	132,6
	IV	100	52,8	47,2	83,5	94,1	74,1
2009	I	100	53,2	46,8	71,0	77,8	64,7
	II	100	48,4	51,6	114,9	114,4	115,4
	III	100	43,1	56,9	124,7	110,7	138,1
	IV	100	52,9	47,1	89,3	97,2	81,9
2010	I	100	52,2	47,8	65,4	69,7	61,4
	II	100	49,1	50,9	112,6	112,7	112,4
	III	100	44,5	55,5	130,6	118,4	142,3
	IV	100	53,3	46,7	91,4	99,3	83,9

Tabela 11 cd. Udział turystów krajowych i zagranicznych w liczbie korzystających z noclegów w Krakowie oraz kwartalne wskaźniki sezonowości w latach 2001–2013

Rok	Kwart.	Wsk. udziału			Wsk. sezonowości		
		Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
2011	I	100	58,2	41,8	65,2	74,5	55,5
	II	100	51,9	48,1	113,0	115,2	110,7
	III	100	44,4	55,6	127,8	111,4	144,8
	IV	100	53,6	46,4	94,0	98,9	89,0
2012	I	100	55,5	44,5	72,4	82,8	62,6
	II	100	46,3	53,7	109,1	104,1	113,8
	III	100	44,7	55,3	125,4	115,5	134,7
	IV	100	50,9	49,1	93,1	97,6	88,8
2013	I	100	50,1	49,9	66,8	72,1	62,2
	II	100	46,3	53,7	112,2	112,1	112,3
	III	100	42,2	57,8	128,1	116,6	138,1
	IV	100	49,6	50,4	92,8	99,2	87,3

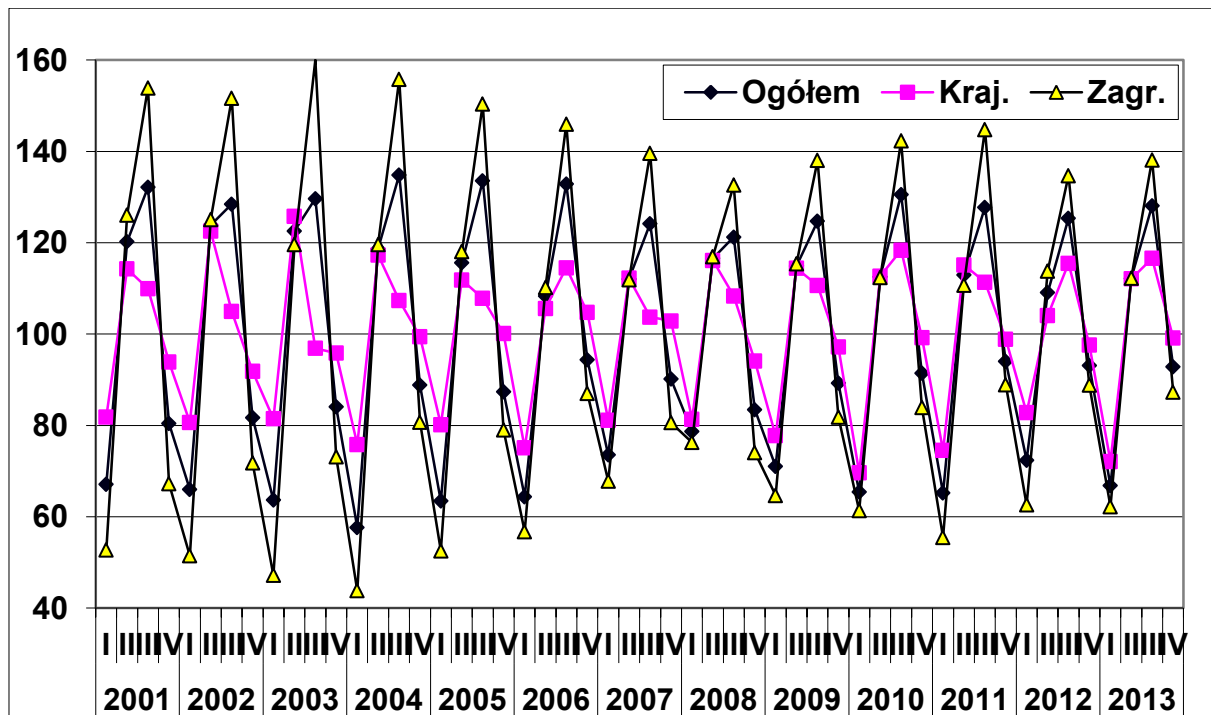
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 27. Udziały procentowe turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2013 w ujęciu kwartalnym

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 28. Wskaźniki sezonowości ruchu turystycznego w Krakowie w latach 2001–2013 w ujęciu kwartalnym

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Tabela 12. Średnie wskaźniki udziału turystów krajowych i turystów zagranicznych w liczbie korzystających z noclegów w Krakowie oraz średnie wskaźniki sezonowości w latach 2001–2013

Kwartał	Wsk. udziałów			Wsk. sezonowości		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
I	100	54,1	45,9	67,3	78,0	58,1
II	100	46,1	53,9	115,4	114,2	116,3
III	100	39,7	60,3	128,7	109,7	145,2
IV	100	51,5	48,5	88,6	98,1	80,4

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

2.7. Analiza danych rocznych

Najbardziej ogólne dane dotyczą analizy w okresach rocznych. Informacje o liczbie korzystających z noclegów w tym układzie zebrano w tab. 13 oraz zilustrowano na rys. 29–30. W tab. 14 oraz na rys. 31 przedstawiono wskaźniki udziałów liczby turystów krajowych i turystów z zagranicy w ogólnej liczbie korzystających z noclegów, natomiast w tab. 15 oraz na rys. 32 – ruchome indeksy dynamiki dla poszczególnych kategorii turystów.

Analiza przytoczonych informacji pozwala na sformułowanie przesłanek do ustalenia globalnego ruchu turystycznego w m. Krakowie (por. rozdz. III).

Warto tu zwrócić uwagę na:

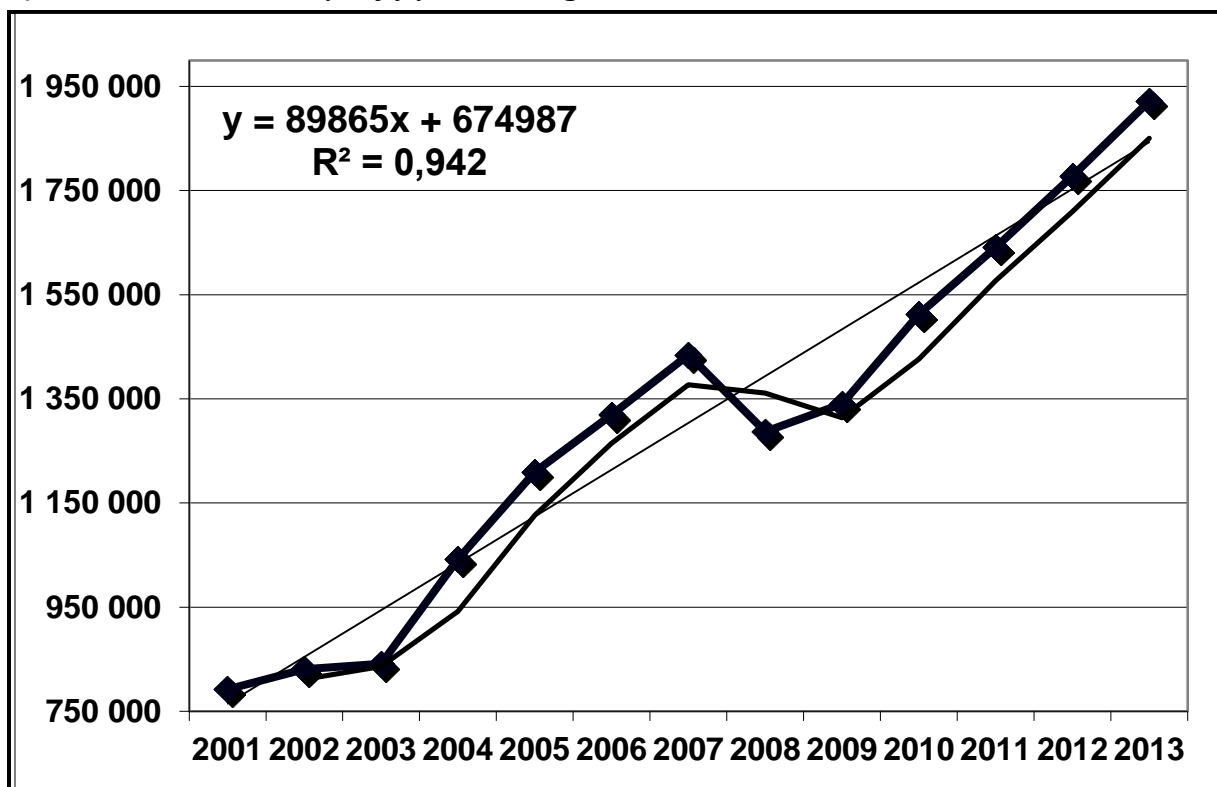
- stabilny wzrost liczby korzystających z noclegów we wszystkich segmentach ruchu turystycznego, z jedynym załamaniem w 2008 roku,
- wyrównanie udziałów zagranicznego i krajowego ruchu turystycznego w ostatnich 3-4 latach, z niewielką przewagą turystów zagranicznych w 2013 roku,
- dużą nieregularność ruchomych indeksów dynamiki we wszystkich segmentach ruchu turystycznego

Tabela 13. Liczba korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2013

Rok	Ogółem	Kraj.	Zagr.
2001	792 230	392 023	400 207
2002	830 849	412 357	418 492
2003	841 304	404 413	436 891
2004	1 042 537	451 074	591 463
2005	1 209 345	477 586	731 759
2006	1 319 736	548 943	770 793
2007	1 434 804	614 826	819 978
2008	1 287 223	603 167	684 056
2009	1 340 420	651 549	688 871
2010	1 512 363	742 120	770 243
2011	1 641 271	835 607	805 664
2012	1 778 570	862 988	915 582
2013	1 921 857	891 287	1 030 570

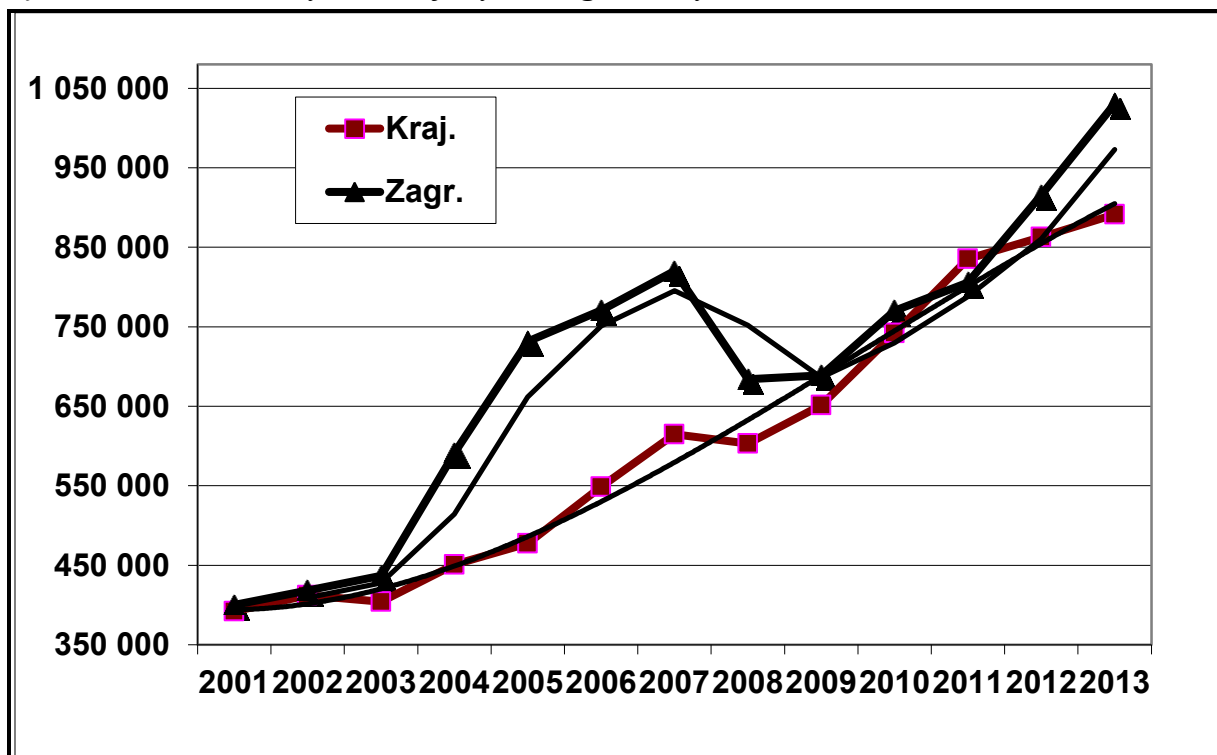
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 29. Liczba korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2013

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 30. Liczba turystów krajowych i zagranicznych w Krakowie w latach 2001–2013

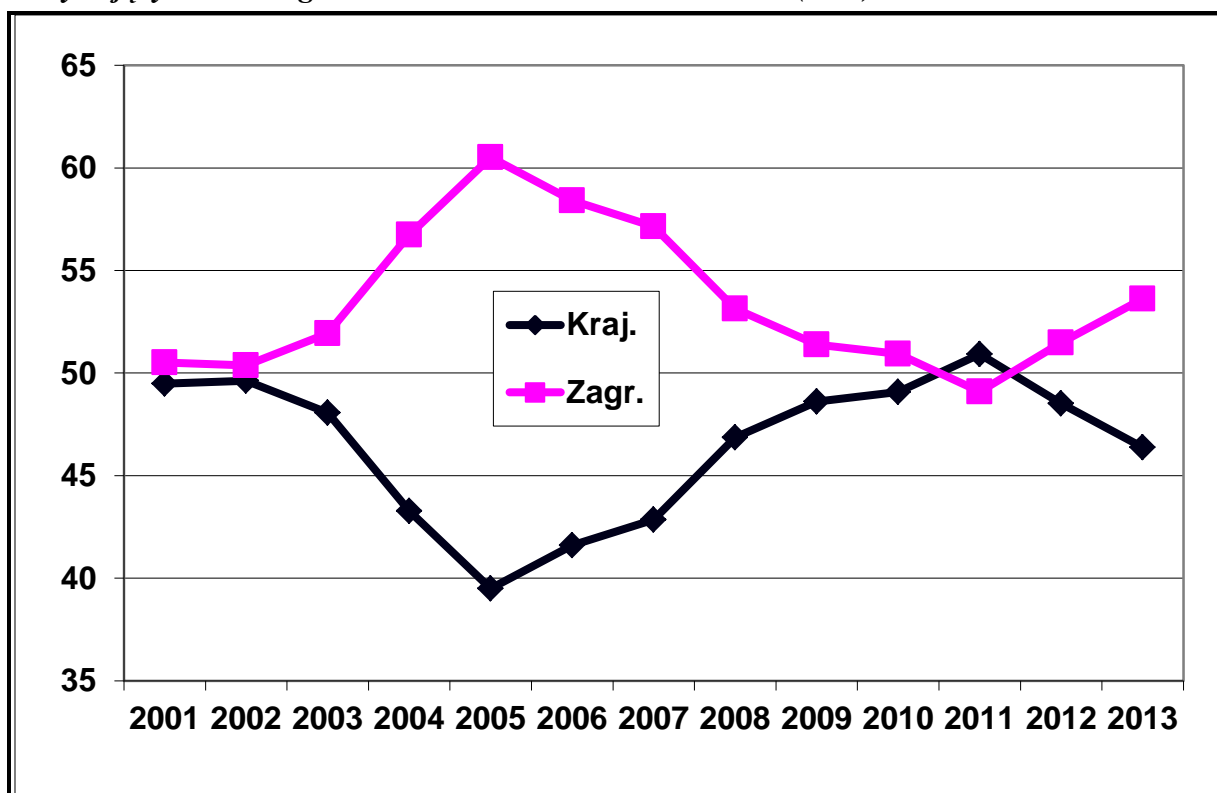
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Tabela 14. Udziały turystów krajowych i turystów zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2013

Rok	Ogółem	Kraj.	Zagr.
2001	100	49,5	50,5
2002	100	49,6	50,4
2003	100	48,1	51,9
2004	100	43,3	56,7
2005	100	39,5	60,5
2006	100	41,6	58,4
2007	100	42,9	57,1
2008	100	46,9	53,1
2009	100	48,6	51,4
2010	100	49,1	50,9
2011	100	50,9	49,1
2012	100	48,5	51,5
2013	100	46,4	53,6
2001-13	100	46,5	53,5

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 31. Wskaźniki udziału liczby turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2013 (w %)

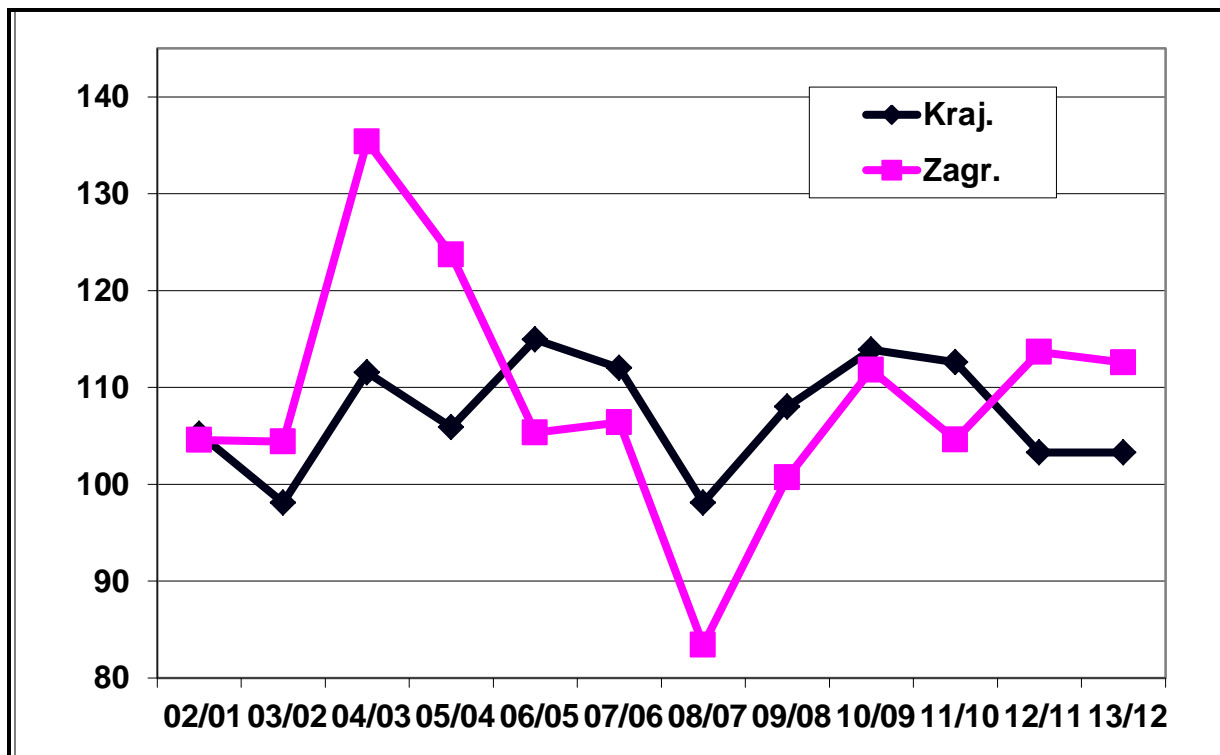
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Tabela 15. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2013

Rok	Ogółem	Kraj.	Zagr.
02/01	104,9	105,2	104,6
03/02	101,3	98,1	104,4
04/03	123,9	111,5	135,4
05/04	116,0	105,9	123,7
06/05	109,1	114,9	105,3
07/06	108,7	112,0	106,4
08/07	89,7	98,1	83,4
09/08	104,1	108,0	100,7
10/09	112,8	113,9	111,8
11/10	108,5	112,6	104,6
12/11	108,4	103,3	113,6
13/12	108,1	103,3	112,6

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 32. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2013

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rozdział III. Wielkość ruchu turystycznego w Krakowie w latach 2005-2013

3.1. Szacunkowa liczba gości odwiedzających Kraków w latach 2005-2013

Po okresie załamania wielkości ruchu turystycznego w Krakowie w latach 2008-2009, rok 2013 zapisał się kolejnym przyrostem liczby gości odwiedzających miasto (zob. Tabela 16) – tym razem na poziomie 3,35%.

Tabela 16. Szacunkowa liczba gości odwiedzających Kraków w latach 2005-2012

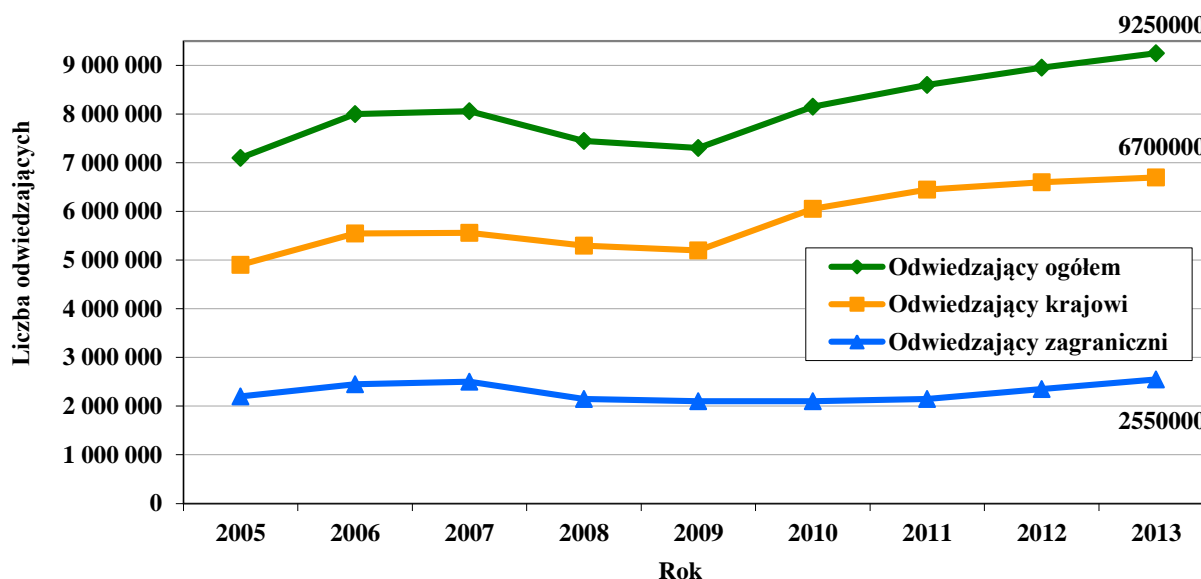
Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009
Odwiedzający ogółem	7.100.000	7.500.000 + 500.000 ¹	8.060.000	7.450.000	7.300.000
Odwiedzający krajowi	4.900.000	5.100.000 + 450.000 ¹	5.560.000	5.300.000	5.200.000
Odwiedzający zagraniczni	2.200.000	2.400.000 + 50.000 ¹	2.500.000	2.150.000	2.100.000

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
Odwiedzający ogółem	8.150.000	8.600.000	8.950.000	9.250.000
Odwiedzający krajowi	6.050.000	6.450.000	6.600.000	6.700.000
Odwiedzający zagraniczni	2.100.000	2.150.000	2.350.000	2.550.000

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Wzrost dotyczył zwłaszcza przyjeżdżających do miasta odwiedzających zagranicznych (o 8,51%), których liczba przekroczyła rekordową dotychczas wielkość z roku 2007 o 2,00%. Przyrost rozmiarów krajowego ruchu turystycznego był natomiast nieco mniejszy (o 1,52%), aczkolwiek i tak była to największa jak dotychczas liczba odwiedzających z Polski (zob. Rysunek 33).

¹ W związku z wizytą Papieża.

Rysunek 33. Szacunkowa liczba gości odwiedzających Kraków w latach 2005-2013

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

3.2. Szacunkowa liczba jednodniowych odwiedzających w Krakowie w latach 2005-2013

Szacunkowa liczba gości jednodniowych w Krakowie, tj. nienocujących w mieście, była w roku 2013 mniejsza niż rok wcześniej o 2,44%. – zob. Tabela 17.

Tabela 17. Szacunkowa liczba jednodniowych odwiedzających Kraków w latach 2005-2013

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009
Odwiedzający jednodniowi ogółem	1.600.000	1.300.000 + 500.000 ²	1.260.000	1.450.000	1.450.000
Odwiedzający jednodniowi krajowi	1.500.000	1.200.000 + 450.000 ¹	1.220.000	1.400.000	1.300.000
Odwiedzający jednodniowi zagraniczni	100.000	100.000 + 50.000 ¹	40.000	50.000	150.000

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
Odwiedzający jednodniowi ogółem	2.100.000	2.050.000	2.050.000	2 000 000
Odwiedzający jednodniowi krajowi	2.000.000	1.950.000	1.950.000	1 900 000
Odwiedzający jednodniowi zagraniczni	100.000	100.000	100.000	100 000

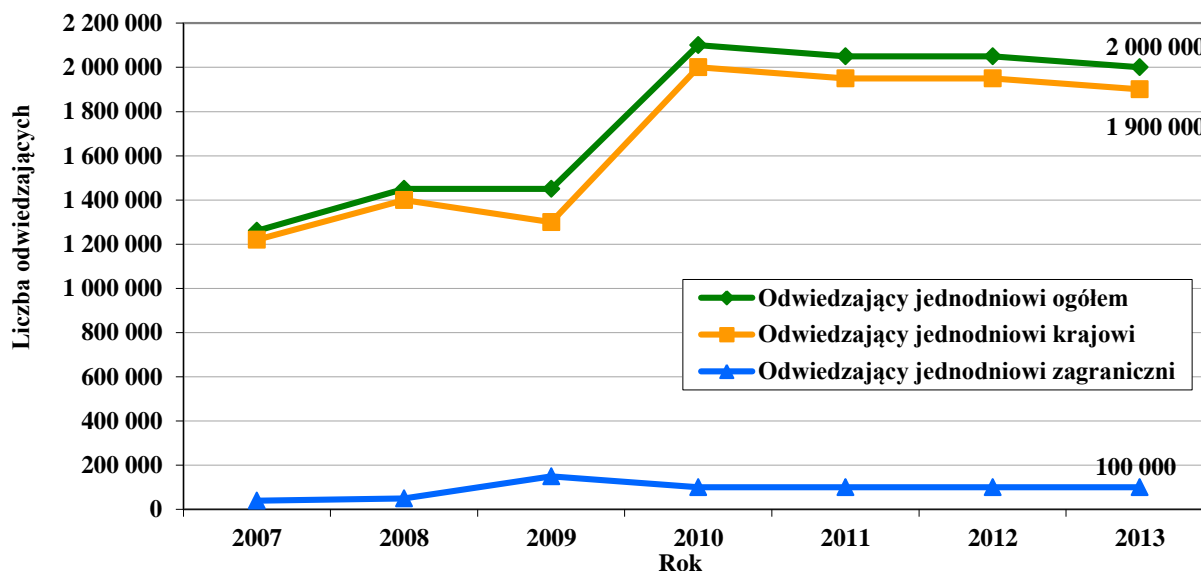
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

² W związku z wizytą Papieża.

Spadek ten odnosił się jednak tylko do odwiedzających z Polski (o 2,56%), gdyż liczba nienocujących z zagranicy była analogiczna, jak w roku ubiegłym.

Warto dodać, że szacunkowa liczba jednodniowych gości zagranicznych utrzymuje się w Krakowie od czterech lat na jednakowym poziomie 100 tys. osób – zob. Rysunek 34.

Rysunek 34. Szacunkowa liczba jednodniowych odwiedzających w Krakowie w latach 2007-2013

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

3.3. Szacunkowa liczba turystów w Krakowie w latach 2005-2013

W zakresie liczby turystów (gości nocujących) w Krakowie w 2013 r. również odnotowano przyrost o 5,07% (zob. Tabela 18). Odnosił się on tak do turystów krajowych, jak i zagranicznych, przy czym w tej drugiej grupie okazał się znacznie większy (o 8,89%, a turystów krajowych – o 3,23%).

Mimo tak dużego przyrostu, w segmencie turystów zagranicznych nie osiągnięto jeszcze rekordowej wielkości z 2007 r. (o 0,41% mniej) – zob. Rysunek 35.

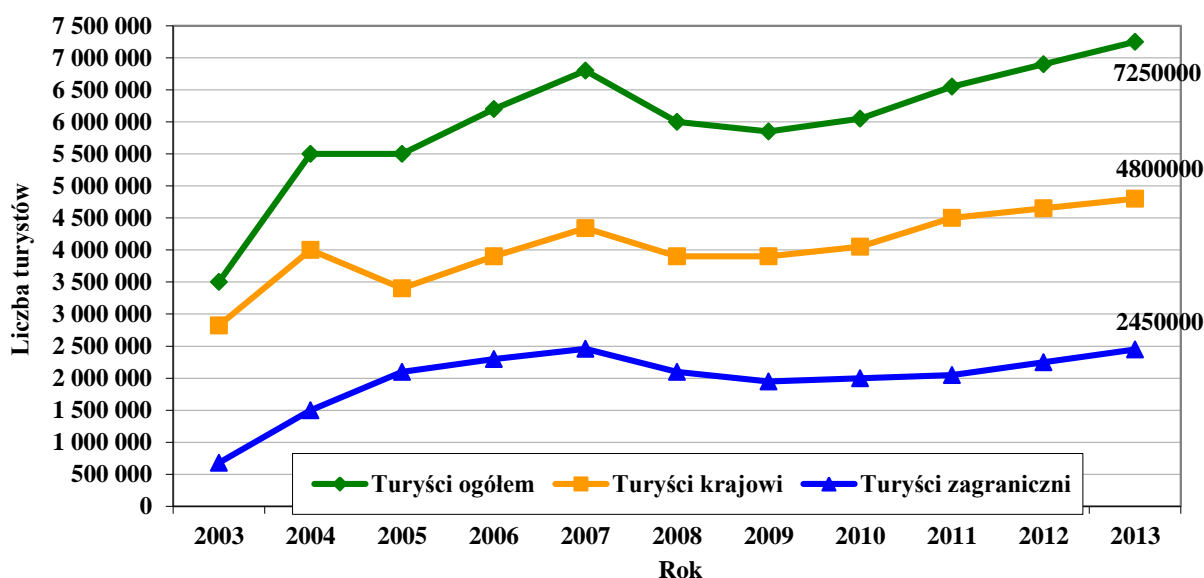
Tabela 18. Szacunkowa liczba turystów w Krakowie w latach 2005-2013

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009
Turyści ogółem	5.500.000	6.200.000	6.800.000	6.000.000	5.850.000
Turyści krajowi	3.400.000	3.900.000	4.340.000	3.900.000	3.900.000
Turyści zagraniczni	2.100.000	2.300.000	2.460.000	2.100.000	1.950.000

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
Turyści ogółem	6.050.000	6.550.000	6.900.000	7 250 000
Turyści krajowi	4.050.000	4.500.000	4.650.000	4 800 000
Turyści zagraniczni	2.000.000	2.050.000	2.250.000	2 450 000

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 35. Szacunkowa liczba turystów w Krakowie w latach 2005-2013

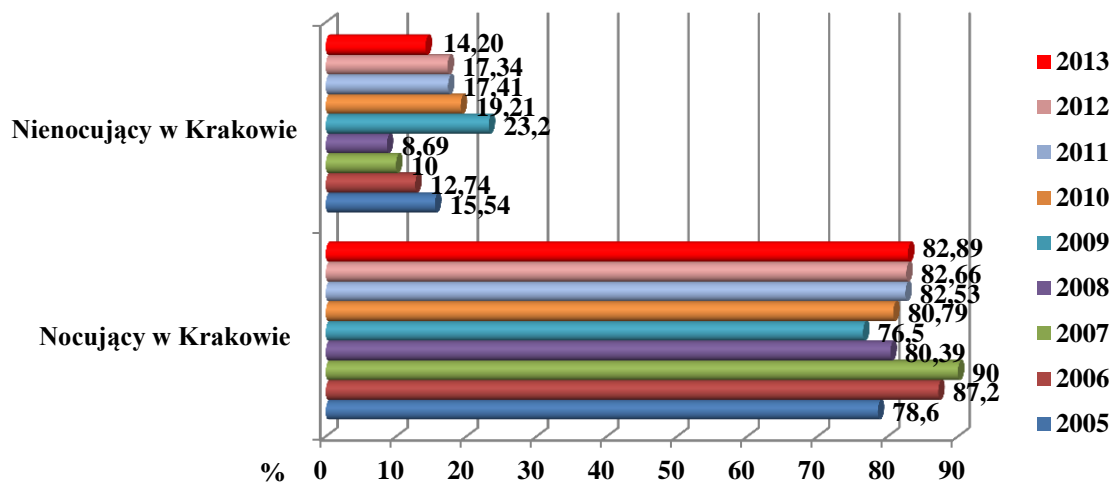

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

3.4. Struktura odwiedzających Kraków w latach 2005-2013 ze względu na miejsce noclegu

Odsetek turystów, czyli gości nocujących w Krakowie w 2013 r., wynosił niemal 83% – zob. Rysunek 36.

Rysunek 36. Struktura odwiedzających Kraków w latach 2005-2013 ze względu na miejsce noclegu

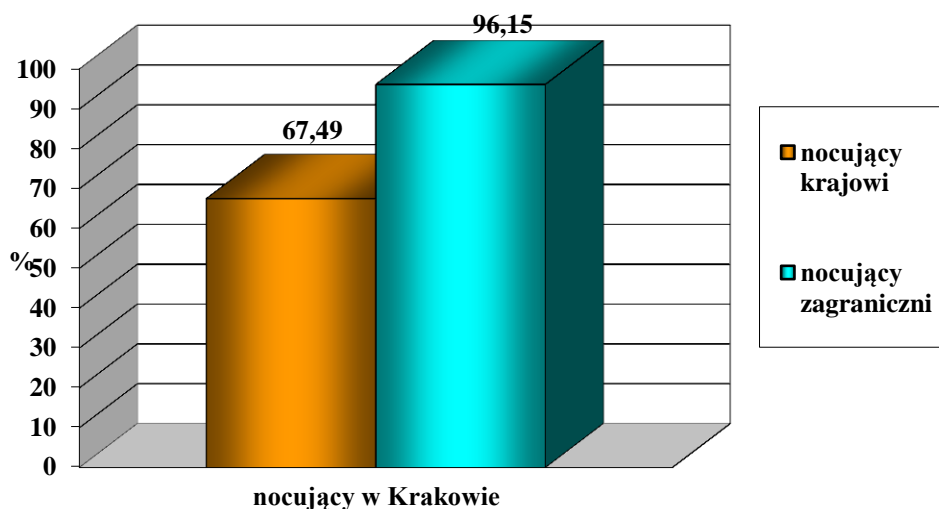
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Nastąpił zatem jego wzrost w relacji do roku poprzedniego o 0,23 pkt%.

3.5. Odsetek odwiedzających nocujących w Krakowie w 2013 roku

Analogicznie jak w latach poprzednich, turyści stanowili w 2013 r. większy procent wśród odwiedzających z zagranicy (ponad 96%), niż wśród gości krajowych (ok. 67%) – zob. Rysunek 37.

Rysunek 37. Odsetek odwiedzających nocujących w Krakowie w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

3.6. Struktura procentowa odwiedzających Kraków w latach 2005-2013 ze względu na miejsce noclegu

W stosunku do roku ubiegłego w 2013 r. miał miejsce niewielki spadek udziału jednodniowych odwiedzających w grupie gości krajowych (o 3,82 pkt%) oraz zagranicznych (o 1,84 pkt%). Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje Tabela 19.

Tabela 19. Struktura procentowa odwiedzających Kraków w latach 2005-2013 ze względu na miejsce noclegu³

	Ogółem								
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Nocujący w Krakowie	78,60	87,20	90	80,39	76,50	80,79	82,53	82,66	82,89
Nienocujący w Krakowie	15,54	12,74	10	8,69	23,20	19,21	17,41	17,34	14,20
Brak odpowiedzi	5,86	0,06	0	10,92	0,30	0,00	0,06	0,00	2,91

	Krajowi								
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Nocujący w Krakowie	69,39	69,48	89	73,58	66,20	66,85	69,60	68,85	67,49
Nienocujący w Krakowie	21,22	30,41	11	13,94	33,48	33,15	30,34	31,15	27,33
Brak odpowiedzi	9,39	0,11	0	12,48	0,32	0,00	0,06	0,00	5,18

	Zagraniczni								
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Nocujący w Krakowie	96,80	96,19	99	96,60	92,24	96,55	94,33	95,23	96,15
Nienocujący w Krakowie	2,70	3,78	0	2,24	7,51	3,45	5,67	4,77	2,93
Brak odpowiedzi	0,50	0,03	1	1,16	0,25	0,00	0,00	0,00	0,92

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

³ W metodzie pomiaru przyjazdowego ruchu turystycznego do Krakowa wyliczane są udziały procentowe osób odwiedzających Kraków (w kategorii „turysta”) w rozróżnieniu na miejsce noclegu – czy nocował w Krakowie czy też poza Krakowem, np. w Wieliczce, Niepołomicach, Ojcowie czy Myślenicach .

Rozdział IV. Charakterystyka osób przyjeżdżających do Krakowa

Kryterium geograficzne

4.1. Struktura procentowa udziałów przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Krakowa według wybranych państw w latach 2008 – 2013

Analiza kierunków przyjazdów przeprowadzona wśród obcokrajowców odwiedzających Kraków w 2013 roku wskazuje, że najwięcej gości przyjechało ponownie z Wielkiej Brytanii (20%). Pomimo ponownego spadku udziałów przyjazdów z rynku brytyjskiego w 2013 roku o 3 pkt% w stosunku do roku 2012, badanie roku 2013 sygnalizuje identyczny wynik z pomiarem z roku 2011 i w dalszym ciągu potwierdza dominującą pozycję Wielkiej Brytanii w przyjazdach do Krakowa pomimo panującej w Europie recesji finansowo-gospodarczej.

Tabela 20. Struktura procentowa udziałów przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Krakowa według wybranych państw w latach 2008 – 2013

PAŃSTWO	2008r.	2009r.	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.
Wielka Brytania	25,83%	28,74%	26,17%	20,00%	23,0%	20,0%
Niemcy	11,25%	11,81%	11,22%	12,60%	13,0%	13,8%
Hiszpania	4,08%	4,13%	6,30%	10,50%	8,5%	9,3%
Włochy	7,36%	5,53%	9,08%	9,50%	9,4%	9,1%
Francja	6,81%	8,09%	8,32%	7,50%	9,0%	8,4%
Rosja	2,11%	2,39%	3,03%	4,90%	5,9%	6,7%
USA	6,47%	5,04%	5,17%	5,30%	4,2%	4,5%
Irlandia	4,5%	3,14%	3,85%	4,20%	4,7%	3,6%
Węgry	1,29%	0,50%	0,63%	0,90%	0,9%	2,3%
Izrael	2,38%	2,48%	1,70%	2,90%	1,5%	1,8%
Czechy	2,11%	1,49%	2,08%	1,20%	1,1%	1,6%
Szwecja	1,02%	1,65%	1,32%	1,30%	0,6%	1,6%
Holandia	1,56%	1,16%	1,39%	1,00%	0,3%	1,6%
Σ – Suma pośrednia	76,77%	76,15%	80,26%	81,80%	82,10%	84,30%
Ukraina	2,59%	2,39%	3,03%	2,80%	1,8%	1,4%
Japonia	1,77%	1,73%	1,51%	1,10%	1,5%	1,4%
Kanada	1,9%	1,16%	1,13%	1,40%	1,4%	1,3%
Austria	1,56%	1,16%	0,94%	1,40%	1,5%	1,2%
Norwegia	1,29%	1,90%	1,51%	1,50%	1,1%	1,2%
Belgia	1,15%	1,49%	1,20%	0,70%	0,9%	1,1%
Finlandia	1,09%	0,58%	0,50%	0,40%	0,6%	0,8%
Słowacja	3,0%	1,98%	2,14%	1,50%	1,0%	0,7%
Dania	0,7%	0,58%	1,00%	0,50%	0,9%	0,7%
Litwa + Łotwa + Estonia				0,30%	0,5%	0,7%

Tabela 20 cd. Struktura procentowa udziałów przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Krakowa według wybranych państw w latach 2008 – 2013

Ekwador+Kolumbia+ Wenezuela+ Argentyna				0,30%	0,0%	0,6%
Szwajcaria				0,30%	0,4%	0,5%
Chorwacja+Serbia+Słowenia				0,60%	0,9%	0,4%
Rumunia + Bulgaria,				0,30%	0,4%	0,4%
Australia	1,15%	0,83%	0,06%	0,30%	1,2%	0,3%
Grecja + Malta	0,4%	0,00%	0,06%	0,00%	0,0%	0,3%
Białoruś				0,70%	0,6%	0,2%
Korea Płd.			0,38%	0,20%	0,3%	0,2%
Algeria+Kenia				0,20%	0,1%	0,1%
Portugalia	0,7%	1,40%	0,57%	0,50%	0,7%	0,0%
Słowenia	0,4%	0,00%	0,06%			
Indie+Bangladesz	0,4%	0,0%	0,06%	0,20%	0,4%	0,0%
Argentyna				0,30%	0,3%	0,0%
Chorwacja	0,6%	0,66%	0,12%			
Brazylia				0,30%	0,2%	0,0%
Islandia				0,50%	0,1%	0,0%
Turcja				0,00%	0,1%	0,0%
Liechtenstein+Luxemburg+ Monako				0,30%	0,1%	0,0%
Bulgaria				0,20%	0,1%	
Meksyk				0,60%	0,0%	0,0%
Litwa	0,4%	0,40%	0,12%			
Martynika+Puerto Rico				0,20%	0,0%	0,0%
Kazachstan				0,10%	0,0%	0,0%
Chiny	0,34%	0,33%	0,12%	0,10%	0,0%	0,0%
Pozostałe kraje	3,79%	7,26%	5,23%	0,40%	0,3%	2,2%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Po kolejnych latach pomiaru widać, że rynek przyjazdów z Wielkiej Brytanii, pomimo wszystko okazał się być stosunkowo mało wrażliwy na problemy światowego kryzysu gospodarczego. W dalszym ciągu wiążemy ten efekt z dużą, nową⁴ diasporą polską w Wielkiej Brytanii i osobistą, mieszkających tam Polaków, promocją Polski wśród swoich brytyjskich znajomych i przyjaciół. Swoją rolę w sukcesie tego rynku mają niewątpliwie również niskobudżetowi (tani) przewoźnicy lotniczy (LCC) operujący na tym kierunku. Jednocześnie warto przypomnieć ponownie stanowisko Stanisława Lema z 1979 roku, który stwierdził, że: „Niekoniecznie musimy się godzić z tym, że wspaniałe techniki komunikacyjne służą temu, żeby zamiast się upić na swoim podwórku, przebrany za turystę

⁴ Nowa, czyli powstała po 1989 roku.

debil mógł to uczynić w pobliżu bazyliki Świętego Piotra”⁵, gdyż prawdą jest, że zachowania niektórych turystów odwiedzających Kraków mogą bardzo szokować tak mieszkańców Krakowa jak i pozostałych turystów⁶. Jednocześnie wyrównujący się na rynku krakowskim stosunek ceny świadczonych usług w stosunku do ich jakości może również powodować zmniejszenie się ilości „turystów” o których wspomina St. Lem, którzy poszukują możliwości multiplikacji swoich pieniędzy w tanich destynacjach w ramach znanego w obsłudze ruchu turystycznego „efektu kaskadowego”⁷. W 2013 roku w dalszym ciągu odnotowano po latach stabilizacji przyjazdów z Niemiec kolejny wzrost udziałów tego rynku o prawie 1 pkt% w stosunku do roku 2012. Godnym zwrócenia uwagi jest (2005-2013), w stosunku do roku 2010 w roku 2013 o 3 pkt% wzrost udziałów przyjazdów z Hiszpanii. Co prawda w roku 2012 nastąpił spadek udziałów w stosunku do roku 2011 o 2 pkt% jednak w roku 2013 osiągnął ponownie bardzo dobry wynik 9,3 pkt% udziałów, co zdaje się potwierdzać tendencję rozwojową turystyki przyjazdowej do Krakowa z tego rynku. Udziały rynku włoskiego kształtują się niezmiennie od ostatnich 4 lat w przedziale 9,0%-9,5% udziałów, co wyraźnie stabilizuje ten rynek, jako istotny dla krakowskiej turystyki przyjazdowej. Również udział przyjazdów turystów z Francji pozostaje na stabilnym niezmiennym od 2009 roku poziomie 8,0%-9,0%. Ponownie odnotować należy wzrost przyjazdów z Rosji do poziomu prawie 7 pkt% udziałów, co stanowi kolejny prawie 1% wzrost udziałów w stosunku do roku 2012. Rynek ten od 2008 roku wykazuje stałą tendencję wzrostową. Ustabilizował się udział przyjazdów ze Stanów Zjednoczonych z notowanego w ostatnich latach poziomu w przedziale (5-6 pkt%) do poziomu 4,5 pkt%.

Odwiedzający z pierwszych w rankingu 7 krajów⁸ stanowią prawie 72% (71,8%) udziałów wszystkich gości z zagranicy przebywających w Krakowie.

⁵ LEM, St., *Głos Pana*, Wydawnictwo Literackie Kraków 1978 r. s. 185

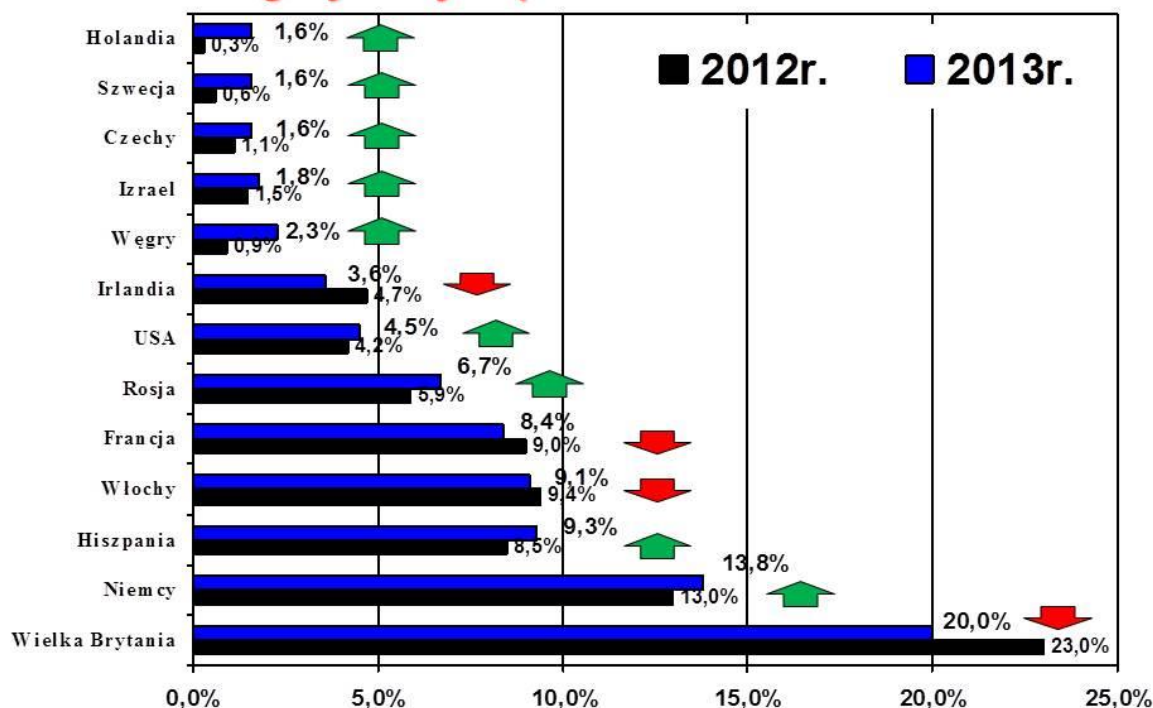
⁶ 22 lutego 2013, 15:15 – Policja zatrzymała dwóch turystów, którzy nago biegali dookoła krakowskiego Rynku. Mężczyźni zapłacili po 500 zł i zostali zwolnieni. - Dwóch panów jeden ze Stanów Zjednoczonych, drugi z Anglii, siedzieli przy stoliku w jednym z lokali niedaleko krakowskiego Rynku i coś tam popijali. Jeden z nich wpadł na pomysł, żeby zrobić zakład. Miał on polegać na tym, że rozbiorą się i na golasa przebiegną przez Rynek. Jak panowie uradzili, tak też zrobili. Zrzucili ubrania i zaczęli biec w kierunku pomnika Mickiewicza – opowiada mł. insp. Dariusz Nowak z policji w Krakowie. Nagich mężczyzn zobaczył patrol policyjny. Funkcjonariusze zatrzymali turystów i zaprowadzili ich na komisariat. - Zatrzymani dostali mandaty po 500 zł - dodaje Nowak. „Angielski humor” To nie jest pierwszy taki przypadek w Krakowie. - Często zdarza się, że są to turyści z zagranicy. Mówimy czasem o takim angielskim humorze. On nie wszystkich śmieszy, ale coś takiego rzeczywiście istnieje – przyznaje Dariusz Nowak
<http://www.tvn24.pl/wiadomosci-krakow,50/500-zl-mandatu-za-bieganie-nago-po-rynku,307858.html> pobrano: 2013-05-22.

⁷ „Teoria przepływów kaskadowych” – często turyści z krajów o wysokich kosztach utrzymania wyjeżdżają do krajów o niższych kosztach utrzymania.

⁸ W 2013 roku jedynie siedem krajów przekroczyło barierę pkt. 4% udziałów i dlatego tylko te analizowane są w dalszym opracowaniu, jako istotne dla przyjazdowego ruchu turystycznego w Krakowie.

Rysunek 38. Struktura procentowa przyjazdów turystów zagranicznych do Krakowa w latach 2012-2013 z miejsca zamieszkania według krajów

Struktura przyjazdów cudzoziemców do Krakowa według wybranych państw w latach 2012 i 2013.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOT

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

4.2. Udział Polonii w przyjazdach do Krakowa w 2013 roku

Tabela 21. Udział Polonii w przyjazdach do Krakowa w 2013 r. Ogółem

POLSKIE POCHODZENIE TURYSTÓW %	NIE	TAK
Polska (mieszkańcy Polski)	6,1%	93,9%
Pozostałe kraje %	82,2%	17,8%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

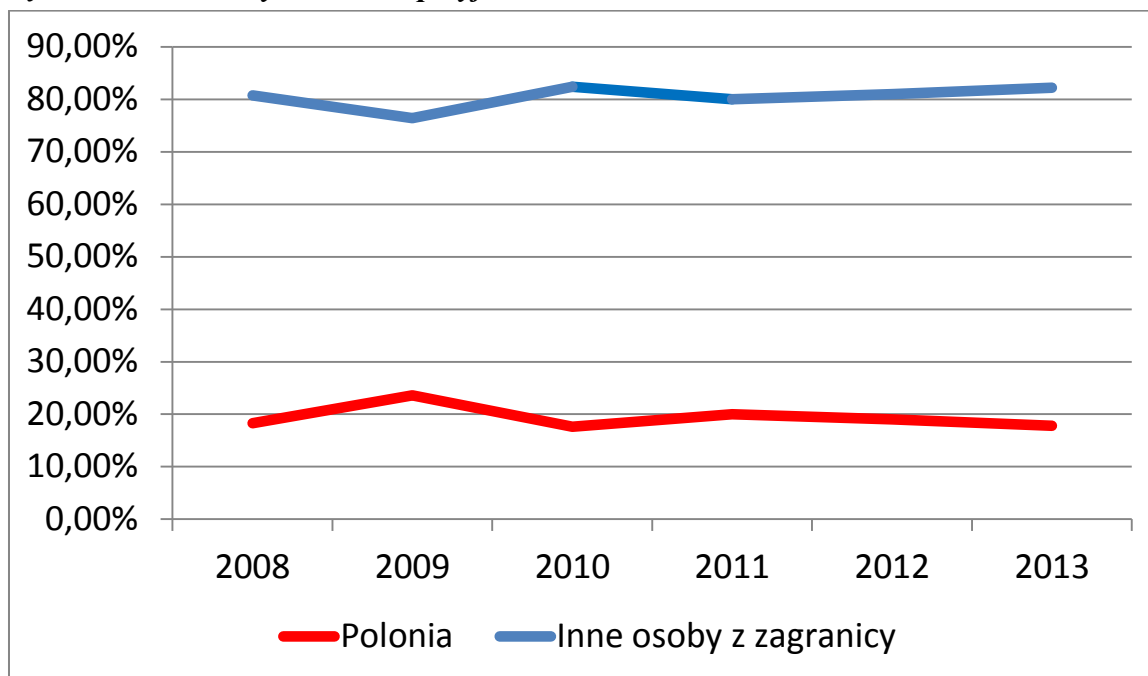
Tabela 22. Udział procentowy Polonii w przyjazdach do Krakowa w latach 2008 - 2013

Udział Polonii	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Polonia	18,27%	23,6%	17,6%	20,00%	19,0%	17,8%
Inne osoby z zagranicy	80,73%	76,4%	82,4%	80,00%	81,0%	82,2%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Analizując kompletne wyniki z lat 2008 – 2013 należy zauważyć, że corocznie rozkład przyjazdów Polonii jest równomierny i oscyluje wokół wartości 20% udziałów przyjazdów odwiedzających zagranicznych.

Rysunek 39. Udziały Polonii w przyjazdach do Krakowa w latach 2008 - 2013

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

4.3. Udział Polonii w przyjazdach do Krakowa w 2013 r. według krajów

Należy spodziewać się, że część tych osób legitymuje się podwójnym obywatelstwem, co oznacza, że będąc obywatelami polskimi należy im się pomoc państwa polskiego w zakresie bezpieczeństwa tak jak każdemu innemu obywatelowi naszego kraju. Tym bardziej warto o tym pamiętać przy ewentualnym wprowadzaniu programu „bezpieczeństwa socjalnego turystów w destynacji Kraków”.

Głównym udziałowcem rynku podróży polonijnych w 2013 roku ponownie okazała się Polonia z Niemiec, następnie z Wielkiej Brytanii, Francji dopiero na czwartym miejscu są Stany Zjednoczone Ameryki Północnej. Główne rynki emisyjne podróży polonijnych kolejno to: Niemcy, Wielka Brytania, Francja, USA, Rosja, Włochy Hiszpania i Irlandia, które tworzą bardzo mocną grupę udziałowców aglomerując prawie 70% całości strumienia polonijnego ruchu turystycznego docierającego do Krakowa.

Tabela 23. Udział Polonii w przyjazdach do Krakowa w 2013 r. według krajów

Pochodzenie polskie ? Kraje z których przyjechali turyści%	UDZIAŁ w strumieniu turystycznego%	OGÓLEM ruchu	NIE	TAK	Brak odpowiedzi
UK	20,0%		17,9%	1,9%	0,2%
Niemcy	13,8%		10,5%	3,0%	0,3%
Hiszpania	9,3%		8,9%	0,4%	0,0%
Włochy	9,1%		8,2%	0,7%	0,2%
Francja	8,4%		6,7%	1,5%	0,2%
Rosja	6,7%		5,3%	1,3%	0,1%
USA	4,5%		2,1%	2,4%	0,0%
Σ pośrednia udziałów	71,80%		59,60%	11,20%	1,00%
Irlandia	3,6%		2,9%	0,6%	0,1%
Węgry	2,3%		2,0%	0,1%	0,2%
Izrael	1,8%		1,0%	0,8%	0,0%
Czechy	1,6%		1,3%	0,3%	0,1%
Szwecja	1,6%		1,5%	0,1%	0,0%
Holandia	1,6%		1,5%	0,1%	0,0%
Ukraina	1,4%		0,7%	0,7%	0,0%
Japonia	1,4%		1,2%	0,1%	0,1%
Kanada	1,3%		0,5%	0,8%	0,0%
Norwegia	1,2%		1,1%	0,1%	0,0%
Austria	1,2%		0,5%	0,7%	0,0%
Belgia	1,1%		0,8%	0,2%	0,0%
Finlandia	0,8%		0,8%	0,0%	0,0%
Litwa, Łotwa, Est	0,7%		0,6%	0,1%	0,0%
Słowacja	0,7%		0,7%	0,0%	0,1%
Dania	0,7%		0,5%	0,1%	0,1%
Am.Płd.	0,6%		0,6%	0,0%	0,0%
Szwajcaria	0,5%		0,4%	0,1%	0,0%
Chorwacja, Słowenia	0,4%		0,3%	0,0%	0,1%
Bułgaria, Rumunia	0,4%		0,4%	0,0%	0,0%
Grecja, Malta	0,3%		0,3%	0,0%	0,0%
Australia	0,3%		0,2%	0,1%	0,0%
Chiny, Korea	0,2%		0,2%	0,0%	0,0%
Białoruś, Gruzja	0,2%		0,1%	0,0%	0,1%
Afryka	0,1%		0,1%	0,0%	0,0%
Brak danych z jakiego kraju przyjechał (puste)	2,2%		0,3%	1,6%	0,3%
Suma końcowa	100%		80,00%	17,80%	2,20%

Źródło: BORKOWSKI, K., GRABIŃSKI, T., MAZANEK, L., SEWERYN, R., WILKOŃSKA, A. Ruch turystyczny w Krakowie w 2013 r. op. cit.

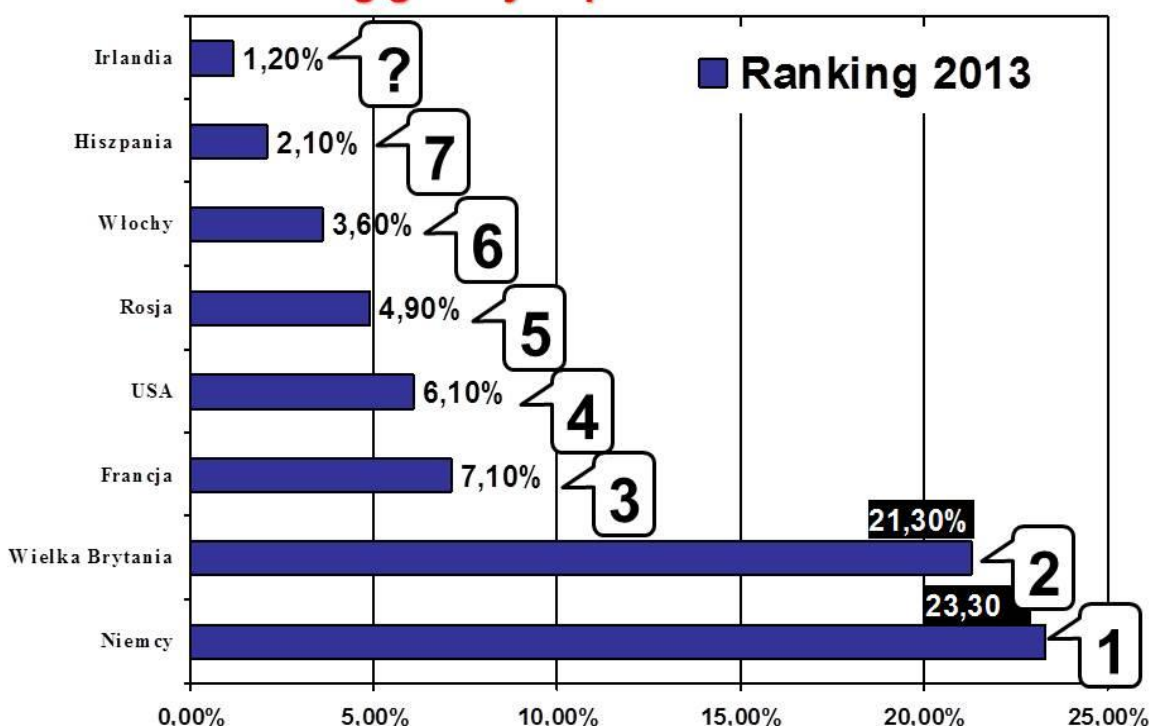
Tabela 24. Ranking krajów, z których przyjechali turyści polonijni do Krakowa w roku 2013

Kraje z których przyjechali turyści polonijni %	Ranking 2012	Indyikator 2013	Ranking 2013
Niemcy	1	23,3%	1
Wielka Brytania	2	21,3%	2
Francja	3	7,1%	3
USA	4	6,1%	4
Rosja	5	4,9%	5
Włochy	7	3,6%	6
Hiszpania	8	2,1%	7
Irlandia	6	1,2%	8 ⁹ ?
Suma pośrednia		69,60%	

Źródło: BORKOWSKI, K., GRABIŃSKI, T., MAZANEK, L., SEWERYN, R., WILKOŃSKA, A. *Ruch turystyczny w Krakowie w 2013 r. op. cit.*

Rysunek 40. Ranking krajów, z których przyjechali turyści polonijni do Krakowa w roku 2013

RANKING przyjazdów polonijnych do Krakowa według głównych państw w roku 2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOT

Źródło: BORKOWSKI, K., GRABIŃSKI, T., MAZANEK, L., SEWERYN, R., WILKOŃSKA, A. *Ruch turystyczny w Krakowie w 2013 r. op. cit.*

⁹ Poza progiem istotności statystycznej w 2013 roku.

4.4. Struktura przyjazdów odwiedzających krajowych do Krakowa z miejsca zamieszkania według województw w latach 2008 – 2013

Spośród badanych w Krakowie turystów krajowych w 2013 roku, zdecydowanie przeważały osoby z województwa małopolskiego, mazowieckiego, śląskiego i podkarpackiego. Stanowiły one prawie 48% udziałów w kategorii Polaków odwiedzających miasto. Nowością w rankingu województw, z których turyści przyjeżdżają do Krakowa jest w tym roku województwo pomorskie z wynikiem ponad 7%. Co daje łącznie w sumie z tych pięciu województw 55% udział docierającego do Krakowa krajowego strumienia ruchu turystycznego. Co prawda już w roku 2011 przyjazdy z tego województwa były na poziomie prawie 6 pkt% udziałów, ale dopiero odczyt 2013 na poziomie 7,2 pkt% uwiarygodnia możliwość wystąpienia z tego kierunku intensyfikacji przyjazdów do Krakowa (bardzo istotnym w tym względzie będzie kolejny odczyt w 2014 roku), co zaczyna weryfikować dotychczasowe twierdzenie, że w turystyce krajowej odległość miejsca stałego przebywania mieszkańca Polski od Krakowa, w dalszym stanowi główny wyznacznik ilości osób odwiedzających nasze miasto. Wiązane to jest z wykorzystywaniem w przyjeździe do Krakowa przez odwiedzających krajowych, jako głównego środkiem transportu, samochodu osobowego. Prawidłowość ta jak sygnalizowaliśmy w poprzednich raportach może ulec zmianie, gdy województwa północne skomunikowane zostaną z Krakowem przy pomocy dróg ekspresowych i autostrad, tanich połączeń lotniczych lub równie tanich a szybkich połączeń kolejowych, gdyż już sama odmienność fizjograficzna ale również i antropogeniczna województwa małopolskiego dla mieszkańców północnych terenów Polski jest atrakcją turystyczną. Podobnie jak dla mieszkańców południa Polski samą w sobie atrakcją są tereny nadmorskie.

Tabela 25. Struktura przyjazdów odwiedzających krajowych [mieszkańców Polski¹⁰] do Krakowa z miejsca zamieszkania według województw w latach 2008 – 2013

Województwo	2008 Udział %	2009 Udział %	2010 Udział %	2011 Udział %	2012 Udział %	2013 Udział %
Małopolskie	27,70	24,35	24,35	22,6	24,5	21,7
Mazowieckie	10,43	11,69	11,69	11,05	10,5	11,2
Śląskie	14,84	14,55	14,55	13,17	9,4	7,5
Podkarpackie	10,07	7,39	7,39	8,04	8,1	7,4
Pomorskie	3,23	3,28	3,28	5,86	3,9	7,2

¹⁰ Struktura obejmuje również osoby mieszkające w Polsce i nieposiadające „korzeni polskich” lub się do nich nieprzyznające.

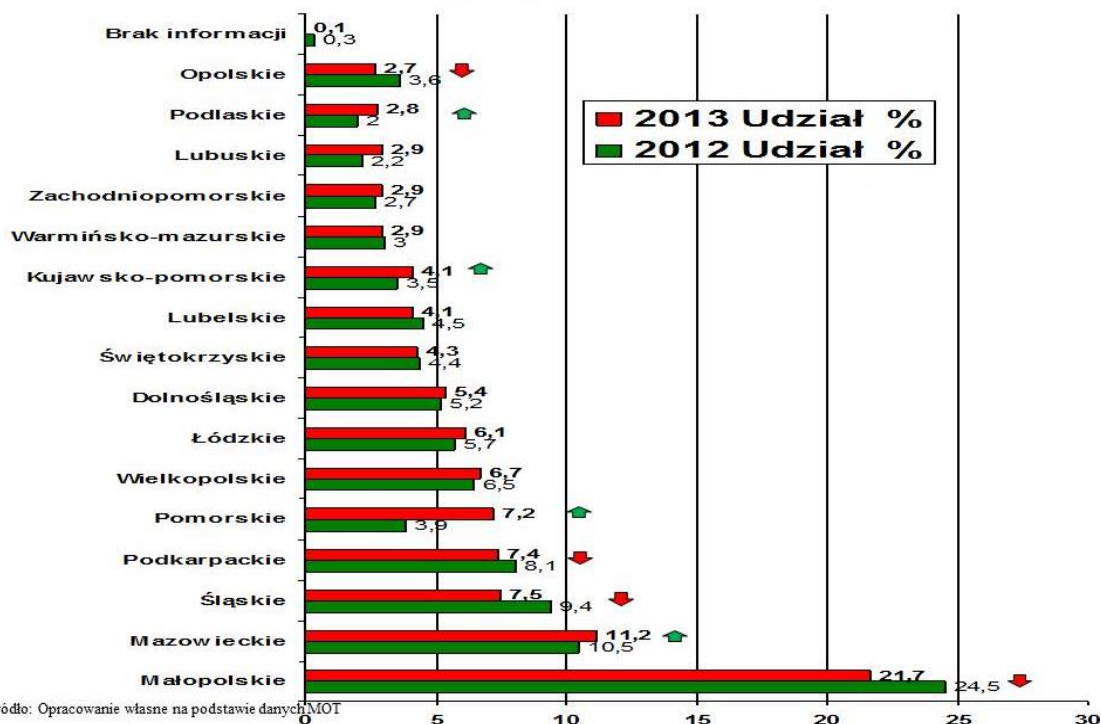
Tabela 25 cd. Struktura przyjazdów odwiedzających krajowych [mieszkańców Polski¹¹] do Krakowa z miejsca zamieszkania według województw w latach 2008 – 2013

Wielkopolskie	4,04	6,46	6,46	5,97	6,5	6,7
Łódzkie	5,73	4,20	4,2	4,19	5,7	6,1
Dolnośląskie	6,69	5,50	5,5	5,97	5,2	5,4
Świętokrzyskie	3,53	4,26	4,26	4,74	4,4	4,3
Lubelskie	3,23	3,28	3,28	3,01	4,5	4,1
Kujawsko-pomorskie	1,91	2,80	2,8	2,51	3,5	4,1
Warmińsko-mazurskie	1,54	1,72	1,72	1,95	3	2,9
Zachodniopomorskie	2,28	2,64	2,64	3,51	2,7	2,9
Lubuskie	1,62	2,48	2,48	2,06	2,2	2,9
Podlaskie	1,47	1,56	1,56	1,73	2	2,8
Opolskie	1,69	2,86	2,86	2,51	3,6	2,7
Brak informacji	0,00	0,98	0,98	1,13	0,3	0,1

Źródło: BORKOWSKI, K., GRABIŃSKI, T., MAZANEK, L., SEWERYN, R., WILKOŃSKA, A. Ruch turystyczny w Krakowie w 2013 r. op. cit.

Rysunek 41. Struktura procentowa przyjazdów turystów krajowych do Krakowa w latach 2012-2013 z miejsca zamieszkania według województw

Struktura % przyjazdów mieszkańców Polski do Krakowa z miejsca zamieszkania według województw w 2012, 2013 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOT. Źródło: BORKOWSKI, K., GRABIŃSKI, T., MAZANEK, L., SEWERYN, R., WILKOŃSKA, A. Ruch turystyczny w Krakowie w 2013 r. op. cit.

¹¹ Struktura obejmuje również osoby mieszkające w Polsce i nieposiadające „korzeni polskich” lub się do nich nieprzynajęce.

Kryterium demograficzne

4.5. Struktura procentowa przyjazdów do Krakowa według płci

Tabela 26. Struktura przyjazdów do Krakowa według płci w latach 2008 – 2013 (w %)

Rok	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
Płeć	Kraj	Zagr.	Kraj	Zagr.	Kraj	Zagr.	Kraj	Zagr.	Kraj	Zagr.	Kraj	Zagr.
Kobieta	61,6	48,5	58,7	47,9	60,3	60,3	50,9	45,2	60,3	50,9	63,2	50,5
Mężczyzna	37,6	50,8	40,4	50,3	42,0	54,9	41,3	51,2	39,7	49,1	36,0	48,0
Brak info	0,80	0,70	0,90	1,80	2,6	1,8	3,5	3,6	0,0	0,0	0,7	1,5

Rok	Rok 2012		Rok 2013		[13-12]%
Płeć	Ogółem	%	Ogółem	%	
Kobieta	1683	53,8	1973	56,4	2,5
Mężczyzna	1355	43,3	1487	42,5	-0,9
Brak informacji	89	2,8	41	1,2	-1,7
Suma	3127	100,0	3501	100,0	0,0

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

4.6. Struktura procentowa przyjazdów z zagranicy do Krakowa według płci w 2013 roku

Tabela 27. Struktura procentowa przyjazdów z zagranicy do Krakowa według płci w 2013 roku

Kraje	Struktura płci %		
	% Kobieta	% Mężczyzna	% Brak info
Izrael	64,7%	35,3%	0,0%
USA	62,4%	35,3%	2,4%
Francja	62,0%	36,7%	1,3%
Ukraina	57,7%	42,3%	0,0%
Włochy	56,4%	43,0%	0,6%
Niemcy	53,6%	46,0%	0,4%
Hiszpania	51,4%	48,6%	0,0%
Rosja	51,2%	44,9%	3,9%
Japonia	50,0%	50,0%	0,0%
Szwecja	43,3%	56,7%	0,0%
Ireland	42,6%	54,4%	2,9%
Węgry	41,9%	55,8%	2,3%
Austria	40,9%	59,1%	0,0%
Wielka Brytania	40,8%	57,0%	2,1%
Czechy	35,5%	64,5%	0,0%
Kanada	29,2%	70,8%	0,0%
OGÓŁEM [zagranica]	50,5%	48%	1,5%
OGÓŁEM [kraj]	63,2%	36,0%	0,7%

Źródło: BORKOWSKI, K., GRABIŃSKI, T., MAZANEK, L., SEWERYN, R., WILKOŃSKA, A. Ruch turystyczny w Krakowie w 2013 r. op. cit.

Strukturę procentową udziałów przyjazdów do Krakowa według płci prezentują tabele nr 26 i 27. Z badań lat poprzednich wynika, że prawdopodobnie proporcje płci nie powinny gwałtownie zmieniać się w kolejnych latach, chyba, że wprowadzone zostaną na rynek nowe produkty turystyczne np., Kraków „Men or Women Friendly” itp. Pośród istotnych dla Krakowa rynków emisyjnych jedynie wśród turystów z Kanady, Czech, Austrii, Wielkiej Brytanii wyraźnie przeważają mężczyźni. Zauważalne jest jednak powolne, lecz systematyczne powiększanie się udziałów % kobiet przyjeżdżających do miasta z zagranicy. Może oznaczać to również, rozpoznany przez tą bardziej wrażliwą płęć stosunkowo wysoki poziom bezpieczeństwa pobytu turystycznego w Krakowie.

4.7. Struktura przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według wieku w 2013 roku

Tabela 28. Struktura przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według wieku latach 2008-2013 (w %)

ROK	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
WIEK	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr
< 18	7,0	2,5	6,1	2,8	7,50	1,6	12,7	3,2	11,4	3,1	10,2	3,8
18 - 31	37,8	38,3	40,1	46,9	42,8	45,1	31,2	40,0	31,3	34,0	29,9	34,2
32 - 45	29,3	30,1	32,2	27,5	28,4	26,1	26,8	31,6	28,4	35,2	34,1	34,5
46 - 59	15,0	17,0	14,2	12,4	13,2	15,1	19,5	13,6	19,5	17,4	15,1	17,4
60 - 73	9,4	10,5	6,0	8,1	6,6	10,5	7,6	8,7	8,8	9,6	9,5	9,0
> 73	0,6	0,5	0,9	1,0	0,7	0,4	0,6	0,8	0,7	0,8	0,8	0,7
Brak infor.	0,9	1,1	0,5	1,3	0,8	1,2	1,6	2,1	0,0	0,0	0,5	0,5

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Z powyższych danych zawartych w tabeli nr 28 widać, że tak w przypadku turystów krajowych jak i zagranicznych udział w strukturze strumienia przyjazdowego ruchu turystycznego do Krakowa osób w wieku 60 i więcej lat wynosi około 10% w obu kategoriach, co oznacza w wielkości bezwzględnej około 700 tysięcy osób. Osoby w tym wieku są mocno wrażliwe na wszelkie przejawy zagrożeń swojego życia, zdrowia i/lub mienia. Podobnie „wrażliwa” pod tym względem jest kategoria „dzieci i młodzież”, która do 16 roku życia zależna jest od decyzji i „wrażliwości” rodziców i/lub opiekunów.

Tabela 29. Struktura procentowa przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według wieku w 2013 roku. Ranking osób w wieku > 59 lat według rynków emisyjnych

Wiek	B.D	< 18	18 - 31	32 - 45	46 - 59	> 59	Ranking
Turyści krajowi	0,5	10,2	29,9	34,1	15,1	10,3	
Turyści zagraniczni	0,5	3,8	34,2	34,5	17,4	9,7	
W tym:							
Włochy	0,6	2,9	16,3	35,5	22,1	22,7	1.
Niemcy		3,8	29,1	32,6	18,4	16,1	2.
Chorwacja, Słowenia		14,3	14,3	28,6	28,6	14,3	3.
USA		5,9	20,0	44,7	15,3	14,1	4.
Austria		13,6	36,4	27,3	9,1	13,6	5.
Rosja			24,4	40,2	22,0	13,4	6.
Francja	1,3	5,1	28,5	34,2	19,6	11,4	7.
Hiszpania		5,1	32,0	26,3	25,7	10,9	8.
Szwajcaria			20,0	60,0	10,0	10,0	9.
Kanada		8,3	50,0	16,7	16,7	8,3	10.
Ukraina		3,8	34,6	38,5	15,4	7,7	11.
Wielka Brytania		1,6	42,7	34,0	17,2	4,5	12.
Norwegia		9,1	36,4	45,5	4,5	4,5	13.
Irlandia	2,9	1,5	41,2	36,8	13,2	4,4	14.
Japonia		3,8	15,4	53,8	23,1	3,8	15.
OGÓŁEM	0,5	6,7	32,2	34,3	16,3	10,0	

Źródło: BORKOWSKI, K., GRABIŃSKI, T., MAZANEK, L., SEWERYN, R., WILKOŃSKA, A. Ruch turystyczny w Krakowie w 2013 r. op. cit.

Ranking osób powyżej 59 roku życia dla odwiedzających zagranicznych wykazał, że z siedmiu istotnych statystycznie w 2013 roku rynków emisyjnych tj. (Wielka Brytania, Niemcy, Hiszpania, Włochy, Francja, Rosja i USA) dociera w tej kategorii wiekowej do Krakowa prawie 14%. Osoby te pozostają w Krakowie średnio 3 noce mieszkając w hotelach kategorii trzech i więcej gwiazdek. Polscy seniorzy preferują hotele dwu gwiazdkowe i nocleg u rodziny. Tak turyści krajowi jak i zagraniczni w tej kategorii wiekowej podróżując w sposób instytucjonalnie zorganizowany, preferują również nocleg w hostelach (19% udziałów w strukturze miejsc noclegowych)¹²

¹² Patrz OPERAT - Struktura przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według wieku w 2013 roku

Kryteria społeczne

4.8. Poziom wykształcenia

Z analizy danych z roku 2013 wynika, że turystów z wykształceniem wyższym lub średnim tak krajowych (83%) jak i zagranicznych (92%) było ponad 86% całości strumienia ruchu turystycznego. W stosunku do lat ubiegłych ponownie znacząco spadła ilość turystów zagranicznych z wykształceniem wyższym osiągając poziom 38% udziałów.

Tabela 30. Struktura procentowa przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według wykształcenia w latach 2008 – 2013

Rok	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr
wyższe	46,00	54,90	40,00	56,70	38	56,40	32,50	47,30	32,9	42,0	31,2	38,4
średnie	37,40	35,60	43,10	32,00	42,80	30,50	46,70	38,60	47,4	41,4	51,7	53,5
podstawowe ¹³			10,30	1,50	10	1,80	13,30	2,30	11,0	2,0	12,2	3,9
inne	14,00	5,60	3,70	2,60	1,60	0,60	1,00	0,50	1,8	0,6	1,5	0,2
brak informacji	2,60	3,90	2,90	7,20	7,60	10,70	6,50	11,30	6,9	14,0	3,4	4,0
Razem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Zwiększa się natomiast sukcesywnie w ostatnich latach (patrz tabela nr 30) udział turystów zagranicznych z wykształceniem średnim (w ciągu czterech ostatnich lat 2010 – 2013 przyrost o pkt. 20%.) Wśród turystów krajowych obserwuje się podobne wyniki jak w roku ubiegłym. Dane te mogą budzić zaniepokojenie szczególnie, że twórcy Strategii Rozwoju Turystyki w Krakowie na lata 2006 – 2013 wyraźnie zakładali rozwój produktów turystycznych z zakresu „kultury wysokiej” dedykowanych dobrze sytuowanym osobom z wyższym wykształceniem.¹⁴ Wynik taki oznacza, że poziom aspiracji twórców strategii rozminął się wyraźnie z rzeczywistością, i/lub, że produkty turystyczne z zakresu „kultury wysokiej” dedykowane dobrze sytuowanym osobom z wyższym wykształceniem w obszarze zagranicznej turystyki przyjazdowej powstały w niewystarczającej ilości lub nie powstały w ogóle. Należy wyraźnie poszukiwać przyczyn systematycznego zmniejszania się zainteresowania przyjazdami do Krakowa turystów zagranicznych z wykształceniem wyższym.

¹³ W badaniu 2009 roku uzupełniono kategorię „wykształcenie” o „podstawowe”, co kontynuowane jest w kolejnych badaniach.

¹⁴ Strategia Rozwoju Turystyki w Krakowie na lata 2006-2013, *op. cit.*, s. 13 „13. Najdynamiczniej wzrastającą w przyszłości grupą turystów będą osoby w wieku poprodukcyjnym, najczęściej dobrze wykształcone i dobrze sytuowane, co spowoduje wzrost zainteresowania ofertą wysokiej jakości”

4.9. Status zawodowy

Tabela 31. Struktura procentowa przyjazdów do Krakowa według statusu zawodowego w latach 2008 - 2013

Rok	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
Status zawodowy	Kraj	Zagr.	Kraj	Zagr.	Kraj	Zagr.	Kraj	Zagr.	Kraj	Zagr.	Kraj	Zagr.
Uczeń	10,1	7,0	11,7	4,0	13,2	3,6	14,4	3,4	12,2	3,6	10,6	3,1
Student	14,1	14,0	16,0	23,8	19,7	17,9	18,4	16,9	16,1	15,4	16,8	23,3
Bezrobotny	2,4	1,7	2,7	1,8	2,6	2,0	1,5	1,3	1,6	1,9	2,3	0,5
Emeryt lub rencista¹⁵	13,1	11,9	9,3	8,0	9,00	8,60	11,2	8,9	11,30	9,00	10,8	10,6
Emeryt	9,4	8,6	7,6	6,6	5,9	6,9	7,9	7,9	8,0	7,4	9,1	8,9
Rencista	3,7	3,3	1,7	1,4	3,1	1,7	3,3	1,0	3,3	1,6	1,7	1,7
Osoba zajmująca się domem	7,9	5,9	6,7	4,9	6,4	3,9	5,3	4,0	4,8	4,4	6,9	9,6
Aktywny zawodowo	51,7	58,5	52,2	55,0	47,7	61,0	47,5	62,3	51,5	59,5	51,7	51,3
Brak informacji	0,8	1,0	1,4	2,5	1,4	3,0	1,7	3,2	2,5	6,2	0,9	1,6
Razem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Źródło: BORKOWSKI, K., GRABIŃSKI, T., MAZANEK, L., SEWERYN, R., WILKOŃSKA, A. *Ruch turystyczny w Krakowie w 2013 r. op. cit.*

Tak, jak i w latach poprzednich, osoby aktywne zawodowo stanowiły w 2013 roku ponad (50%) ankietowanych tak krajowych jak i zagranicznych turystów. Udział turystów zagranicznych aktywnych zawodowo w stosunku do 2012 roku spadł i osiągnął poziom turystów krajowych aktywnych zawodowo (51%). Odnotowano również niewielki (0,1) wzrost w stosunku do roku ubiegłego, przyjazdów z zagranicy, osób będących na rencie i spadek w tej samej kategorii przyjazdów z kraju o 1,6%. Zauważalny jest wzrost o prawie 8% udziałów przyjazdów studentów z zagranicy. Wynik taki notowany był dla studentów z zagranicy w roku 2009.

Osoby zajmujące się domem przestały pozostawać na prawie niezmiennym od lat poziomie 4-5% udziału i uzyskały w 2013 roku spektakularnie wysoki udział dla turystów krajowych prawie 7% a dla turystów zagranicznych prawie 10%. Również kategoria „bezrobotni” osiągnęła poziom w kategorii turystów krajowych ponad 2% udziałów. Natomiast turyści zagraniczni w kategorii bezrobotni pojawili się w niespotykanym dotychczas udziale procentowym osiągając wynik 0,5%.

¹⁵ W badaniu z 2008 roku po raz pierwszy rozdzielono w ankiecie kategorię „emeryt lub rencista” na dwie oddzielne. Podział ten kontynuowany był również w 2013 roku. Dla porównywalności wyników z latami poprzednimi dokonano aglomeracji obu kategorii w kategorię „emeryt lub rencista”.

Kryterium ekonomiczne

4.10. Struktura procentowa turystów przyjeżdżających do Krakowa pod względem statusu materialnego

Tradycyjnie zdecydowana większość odwiedzających Kraków określała swój status materialny, jako dobry lub średni. W roku 2013 ponownie odnotowano w stosunku do roku ubiegłego poważny spadek udziałów w grupie osób przyjezdnych z kraju (-4,6%), ale i z zagranicy (-1%) o bardzo dobrym i dobrym statusie materialnym. Pytanie o status materialny dotyczy subiektywnej oceny własnej zamożności dokonanej przez respondenta. Wyniki z 2013 roku potwierdzają obserwacje z lat poprzednich, że najczęściej podróżują osoby zamożne. Widać jednak również w 2013 roku wyraźną tendencję wzrostową w grupie osób o średniej sytuacji materialnej, szczególnie wśród odwiedzających krajowych natomiast u obcokrajowców obserwuje się stabilizację powyżej 17% udziału. Grupa turystów krajowych o subiektywnym odczuciu bardzo dobrego i dobrego statusu materialnego uzyskała w 2013 roku prawie 67% udziału, co stanowi kolejny spadek udziałów o 4% w stosunku do roku 2012. Wynik ten dla turystów zagranicznych w 2013 roku osiągnął prawie 80% udziału, co w stosunku do 2012 jest również spadkiem udziałów o prawie 1%. W obu przypadkach zwiększa się kompensacyjnie udział w przyjazdach do Krakowa grupy osób o średnim statusie materialnym. Grupa o złym i bardzo złym statusie materialnym osiągnęła w tym roku w kategorii turystów krajowych wynik wyższy od roku 2012 o 0,6% (2,8%), natomiast turyści zagraniczni uzyskali ledwie 0,2% udziałów, co jest 1% spadkiem w stosunku do roku 2012. Jest to jednak wyraźnym dowodem, że osoby biedne, turystycznie również podróżują. Istnieje realna możliwość przy kumulacji danych z dziesięciu lat obserwacji, aby przeprowadzić dogłębną analizę tej grupy turystów¹⁶.

¹⁶ BORKOWSKI, K., *Turystyka osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na podstawie badań przyjazdowego ruchu turystycznego do Krakowa w latach 2003-2012 WSTiE Sucha Beskidzka – praca w toku, poziom zaawansowania 90%*.

Tabela 32. Struktura procentowa przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według statusu materialnego w latach 2008 – 2013

LP.	Rok	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
		Status materialny	Kraj	Zagr.	Kraj	Zagr.	Kraj	Zagr.	Kraj	Zagr.	Kraj	Zagr.	Kraj
1.	Bardzo dobry	12,3	18,3	16,1	18,5	8,6	13,5	12,6	17,0	11,5	12,9	7,6	11,5
2.	Dobry	45,1	60,3	56,3	63,4	56,8	63,7	59,6	69,5	59,7	67,4	59,0	68,2
3.	Σ pośrednia (1+2)	57,40	78,60	72,40	81,90	65,40	77,20	72,2	86,5	71,2	80,3	66,6	79,7
4.	Średni	37,8	15,3	25,3	14,4	29,5	16,7	23,8	9,5	26,7	18,5	28,9	17,1
5.	Zły	2,0	1,4	0,8	0,7	2,3	1,3	2,2	0,2	2,0	1,1	2,7	0,2
6.	Bardzo zły	0	0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0
7.	Σ pośrednia (5+6)	2,00	1,40	0,90	0,80	2,5	1,4	2,3	0,3	2,1	1,2	2,8	0,2
8.	Brak informacji	2,8	4,7	1,4	2,9	2,5	4,8	1,7	3,7	0,0	0,0	1,7	3,0
	RAZEM	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Tabela 33. Struktura procentowa turystów przyjeżdżających do Krakowa w 2013 roku pod względem statusu materialnego z rozbięciem na kierunki, z jakich krajów przyjechali

Status materialny	Bardzo dobry	Dobry	Dostateczny	Zły + bardzo zły	Ranking
Polska	7,6	59,0	28,9	2,8	
Zagranica	11,5	68,2	17,1	0,2	
Rosja	21,3	67,7	11,0	0	1
Wielka Brytania	14,1	71,1	11,4	0	2
Francja	13,3	77,2	9,5	0	3
Niemcy	9,2	73,9	13,8	0	4
USA	5,9	69,4	21,2	0	5
Włochy	5,8	79,1	9,3	0	6
Hiszpania	3,4	82,9	10,3	0	7

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rozdział V. Analiza informacji dotyczących pobytu w Krakowie

5.1. Struktura odwiedzających według towarzystwa w trakcie podróży

Tabela 34. Przyjazdy do Krakowa według towarzyszących osób w latach 2008 – 2013 (w %)

Osoby towarzyszące udział %	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr
Rodzina	30,8	24,8	42,5	30,1	44,2	30,3	38,3	23,3	37	26,6	42,5	25,0
Przyjaciele	24,9	31,4	21,5	34,4	27,6	35,7	23,1	35,3	22,8	28,0	23,3	26,8
Rodzina i przyjaciele											12,6	13,5
Znajomi ¹⁷			4,1	5,0	0,3	0,7	0,0	0,4	5,2	7,7	0	0
Grupa zorganizowana	17,8	24,4	13,8	21,5	12,1	20,8	15,4	21,8	17,3	28,1	12,2	28,1
Nikt	20,8	11,6	17,0	8,1	15,0	12,1	16,9	12,6	15	6,8	8,5	5,1
Brak informacji	0,5	0,3	1,1	0,9	0,8	0,4	0,5	2,0	2,7	2,8	1,0	1,4

Źródło: BORKOWSKI, K., GRABIŃSKI, T., MAZANEK, L., SEWERYN, R., WILKOŃSKA, A. *Ruch turystyczny w Krakowie w 2013 r. op. cit.*

W 2013 roku Kraków był w dalszym ciągu miejscem docelowym podróży dla odwiedzających krajowych, podróżujących tak w gronie rodzinnym (udział ponad 42% - wzrost o 5,5% w stosunku do roku 2012), jak i w towarzystwie przyjaciół (udział ponad 23% - co oznacza powrót do wyniku z roku 2011), samotnie (udział 8,5% - spadek w stosunku do roku 2011 o kolejne 6,5%), w grupie zorganizowanej (spadek o ponad 5% do poziomu ponad 12% udziałów). W zagranicznym ruchu turystycznym utrzymująca się już od paru lat przewaga pomiędzy osobami podróżującymi w grupie zorganizowanej a osobami preferującymi wyjazdy typowo rodzinne w 2013 roku uzyskała poziom lekkiej przewagi z wynikiem + 3,1 (25% do 28,1%) udziałów. Odczyt roku 2013 dla podróży w grupie zorganizowanej dla turystów zagranicznych uzyskał identyczny, co w roku 2012 wynik. Zdaje się to potwierdzać tezę, że tendencja wzrostu udziałów podróży grupowych może mieć związek z efektem „rygla¹⁸”, jako kompensacyjna forma corocznej podróży/wycieczki wakacyjno-urlopowej. Zryczałtowane pakiety turystyczne, (jakimi są imprezy turystyczne) są (szczególnie dla turystów zagranicznych) konkurencyjnie tańsze od samodzielnie organizowanych wyjazdów rodzinnych. Jest to bardzo korzystny prognostyk dla

¹⁷ W badaniu przeprowadzonym w 2009 roku w ankiecie wydzielono kolejną odrębną kategorię wśród osób towarzyszących w podróży – „znajomi” likwidując w ankiecie kategorię „rodzina i przyjaciele”, co konsekwentnie kontynuowano do 2012 roku. W badaniu w roku 2013 powrócono do kategorii „rodzina i przyjaciele”.

¹⁸ BORKOWSKI, K., *Turystyka – Polityka – Perspektywy – Strategie – Przyczynek do założeń polityki turystycznej państwa* in *Biuletyn Informacyjny Polskiego Stowarzyszenia Turystyki Nr 1 (2) Kwiecień 1992 s. 21* „Turysta, czyli człowiek, który przez rok planował urlop, nie jest skłonny tak szybko zrezygnować z zaplanowanego wypoczynku” Porównaj RUDNICKI, L., *Zachowania konsumentów na rynku turystycznym – Proksenia Kraków 2010* ISBN 978-83-60789-22-3 s. 119 (efekt rygla – reagowanie na wzrost cen skłonnością do utrzymywania konsumpcji).

organizatorów zagranicznej przyjazdowej turystyki grupowej do Krakowa jednocześnie dla przedsiębiorców turystycznych przygotowujących produkt turystyczny na rynek krakowski informacja, że zorganizowane grupy turystyczne mają ściśle określony czas pobytu w danym miejscu i nie jest możliwe przekonanie grupy zorganizowanej, aby została w Krakowie dłużej. Jednocześnie zbytne uzależnienie od zewnętrznego Organizatora Turystyki (touroperatora zagranicznego) może prowadzić do podatności destynacji na politykę (w tym marketingową) firm przysyłających grupy turystyczne.

5.2. Struktura czasowa pobytu osób odwiedzających Kraków

Tabela 35. Struktura czasowa pobytu osób odwiedzających Kraków w latach 2008 – 2013 (w %)

Długość pobytu odwiedzających w Krakowie	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr	Kraj	Zagr
Do 3 godzin	6,2	0,5	3,5	2,5	4,4	1,3	4,1	3,4	4,4	2,2	3,60	0,90
Cały dzień bez noclegu	26,4	1,8	29,1	4,1	28,6	2,6	21,4	2,5	20,6	1,9	21,80	1,60
1 noc	18,3	3,0	15,7	4,2	18,5	8,7	15,7	5,2	13,9	7,3	16,4	4,8
2-3 nocy	23,3	22,0	23,6	22,5	25,6	27,1	29,0	21,4	24,7	15,8	20,9	22,2
4-7 nocy	19,9	62,6	22,9	55,9	19,3	52,3	24,7	52,3	27,8	59,5	30,6	52,7
>7 nocy	5,6	9,6	4,2	8,6	2,8	7,2	2,9	13,2	5,4	12,0	6,7	17,8
Brak informacji	0,3	0,5	1,0	2,2	0,8	0,8	2,2	2,0	3,2	1,4	0,0	0,0
RAZEM	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Źródło: BORKOWSKI, K., GRABIŃSKI, T., MAZANEK, L., SEWERYN, R., WILKOŃSKA, A. *Ruch turystyczny w Krakowie w 2013 r. op. cit.*

W badaniach z 2013 roku odnotowano następujące zmiany w strukturze czasu pobytu turystów krajowych w Krakowie w stosunku do wyników z roku 2012:

- nastąpił spadek udziałów o 0,8% pobytów tranzytowych (do 3 godzin) powrót do wyniku z roku 2010,
- odnotowano wzrost o 1,2% udziałów w kategorii pobytów jednodniowych bez noclegów,
- wzrost w kategorii „1 –noc” o 2,5% udziałów,
- spadek w kategorii „2-3 noce” o prawie 4% udziałów,
- wzrost w kategorii „4-7 – nocy” o prawie 3% udziałów,
- wzrost w kategorii „>7 – nocy” o 1,3% udziałów.

W strukturze czasu pobytów obcokrajowców odnotowano następujące zmiany w stosunku do roku 2012:

- spadek udziałów o 1,3% pobytów tranzytowych (do 3 godzin),

- spadek udziałów o 0,3% w kategorii pobytów jednodniowych bez noclegów,
- spadek udziałów w kategorii „1 –noc” o 2,5%,
- spadek udziałów w kategorii „2-3 noce” o prawie 4%,
- wzrost udziałów w kategorii „4-7 – nocy” o prawie 3%,
- wzrost udziałów w kategorii „>7 – nocy” o ponad 1%.

Tabela 36. Zmiany w strukturze czasu pobytu w 2013 roku turystów w Krakowie w stosunku do wyników z roku 2012

Długość pobytu w Krakowie	Kraj 2012	Kraj 2013	Zmiana	Zagr 2012	Zagr 2013	Zmiana
Do 3 godzin	4,4	3,60	- 0,8	2,2	0,90	-1,3
Cały dzień bez noclegu	20,6	21,80	+1,2	1,9	1,60	-0,3
1 noc	13,9	16,40	+2,5	7,3	4,80	-2,5
2-3 nocy	24,7	20,90	-3,8	15,8	22,20	+6,4
4-7 nocy	27,8	30,60	+2,8	59,5	52,70	-6,8
>7 nocy	5,4	6,70	+1,3	12,0	17,80	+5,8
Brak informacji	3,2	0,0	-3,2	1,4	0,0	-1,4
RAZEM	100	100		100	100	

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Wynik ten wskazuje na tendencję wydłużania pobytu w mieście tak turystów krajowych jak i zagranicznych. Jest to wskaźnik optymistyczny tak pod względem oceny poziomu jakości świadczonych usług jak i poziomu bezpieczeństwa turystów w odwiedzanej destynacji.

5.3. Główny cel przyjazdu odwiedzających Kraków. Struktura procentowa ogółem

W głównych celach przyjazdu do Krakowa ogółem dominuje cel poznawczy (zwiedzanie) i rekreacyjny (wypoczynek). Te dwa cele aglomerują 60% udziałów z listy głównych celów przyjazdu do Krakowa (ogółem dla wszystkich respondentów). W kolejnych latach 2011, 2012, 2013 łącznie średnio ponad 50%. W 2013 roku trzecim celem głównym przyjazdu do Krakowa był cel religijny (5,4%)

Tabela 37. Główny cel przyjazdu odwiedzających Kraków w 2011, 2012, 2013 r. Struktura procentowa ogółem

Główny cel przyjazdu – ogółem - %	2011	2012	2013
Zwiedzanie zabytków	36,23%	26,80%	39,40%
Wypoczynek	13,30%	24,50%	21,10%
Cel religijny	4,35%	5,60%	5,40%
Rozrywka (kluby, dyskoteki, puby)	10,09%	7,10%	5,00%
Własne zainteresowania	0,0%	0,70%	4,50%
Odwiedziny krewnych	5,10%	4,60%	3,90%
Tranzyt	2,52%	3,70%	3,90%
Odwiedziny znajomych	5,00%	4,70%	3,50%
Sprawy służbowe (biznes)	3,78%	4,00%	2,90%
Zakupy	3,70%	3,80%	2,70%
Udział w imprezie kulturalnej	2,32%	2,80%	2,60%
Udział w kongresie, konferencji, szkoleniu	2,52%	2,40%	1,40%
Edukacja	3,09%	2,30%	1,30%
Odnowa duchowa	0,77%	0,80%	0,70%
Integracja z firmą	0,0%	0,50%	0,50%
Udział w zawodach sportowych	0,77%	0,40%	0,30%
Turystyka aktywna (kwalifikowana)	0,45%	0,40%	0,30%
Poznanie walorów przyrody	0,24%	0,20%	0,30%
Odwiedziny miejsc rodzinnych	0,61%	0,70%	0,20%
Cel zdrowotny	2,56%	2,40%	0,10%
Inny cel	2,60%	1,60%	0,0%
Brak informacji	0,0%	0,0%	0,0%

Źródło: BORKOWSKI, K., GRABIŃSKI, T., MAZANEK, L., SEWERYN, R., WILKOŃSKA, A. *Ruch turystyczny w Krakowie w 2013 r. op. cit.*

5.4. Główny cel przyjazdu odwiedzających krajowych do Krakowa

Poniższa tabela ukazuje konkretne decyzje respondentów krajowych, którzy musieli dokonać pojedynczego wyboru, odpowiadając na pytanie, dlaczego przyjechali do Krakowa.

Na pierwszym miejscu dla turystów krajowych z wynikiem z prawie 32% udziałów znalazło się zwiedzanie zabytków (13,7%) na drugim z prawie 14% udziałów uplasował się wypoczynek (13,7%). Na trzecim miejscu z wynikiem 6,6% udziałów znalazł się tranzyt Na czwartym pojawiły się odwiedziny krewnych (5,9%) i odwiedziny znajomych (4,9%) jako kategoria wspólna (10,8%), przedzielone celem religijnym (5,6%) i ex aequo rozrywką (kluby, dyskoteki, puby) (5,2%) i zakupami (5,2%)

Tabela 38. Główny cel przyjazdu odwiedzających krajowych do Krakowa w latach 2008 – 2013

Główny cel przyjazdu	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Wypoczynek	11,9%	14,0%	11,47%	17,0%	19,0%	13,70%
Zwiedzanie zabytków	17,7%	31,7%	28,68%	20,60%	16,7%	31,90%
Zakupy	3,4%	2,14%	6,42%	5,60%	6,4%	5,20%
Cel religijny	14,8%	9,5%	5,58%	6,60%	6,2%	5,60%
Odwiedziny krewnych		5,25%	6,15%	3,80%	5,2%	5,90%
Rozrywka (kluby, dyskoteki, puby)	5,1%	4,58%	8,45%	9,20%	4,9%	5,20%
Odwiedziny znajomych		4,21%	5,09%	4,10%	4,8%	4,90%
Sprawy służbowe (biznes)	4,4%	7,0%	3,62%	3,90%	4,6%	2,80%
Udział w imprezie kulturalnej	6,2%	3,06%	2,94%	2,90%	4,6%	3,50%
Tranzyt	4,4%	2,16%	3,09%	6,50%	4,2%	6,60%
Cel zdrowotny	5,9%	1,76%	4,15%	2,80%	4,0%	1,90%
Edukacja	5,8%	2,92%	4,00%	5,50%	3,1%	1,90%
Udział w kongresie, konferencji, szkoleniu	4,1%	3,42%	2,71%	1,60%	1,9%	1,60%
Wyjazd integracyjny			0,60%	0,60%	0,8%	0,90%
Hobby			0,08%	0,20%	0,8%	7,10%
Udział w zawodach sportowych	1,4%	0,8%	1,06%	0,70%	0,6%	0,20%
Odwiedziny miejsc rodzinnych	1,1%	1,56%	0,40%	0,60%	0,6%	0,20%
Odnowa duchowa		1,6%	1,28%	0,30%	0,3%	0,50%
Turystyka aktywna (kwalifikowana)	0,5%	0,44%	0,53%	0,20%	0,3%	0,00%
Poznanie walorów przyrody	0,0%	0,14%	0,15%	0,20%	0,1%	0,40%
Inny cel	2,2%	3,64%	3,55%	3,00%	3,0%	0,0%
Brak informacji	0,0%	0,12%	0,0%	4,1%	7,9%	0,0%
Razem	100%	100%	100%	100%	100%	100,00%

Źródło: BORKOWSKI, K., GRABIŃSKI, T., MAZANEK, L., SEWERYN, R., WILKOŃSKA, A. *Ruch turystyczny w Krakowie w 2013 r. op. cit.*

Tych siedem celów głównych, którymi kierowali się turyści krajowi aglomeruje ponad 72% (72,40%) całości udziałów.

5.5. Główny cel przyjazdu odwiedzających zagranicznych do Krakowa

Tabela 39. Główny cel przyjazdu odwiedzających zagranicznych do Krakowa w latach 2008-2013

Główny cel przyjazdu	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Zwiedzanie zabytków	21,10%	35%	45,45%	42,60%	30,2%	45,70%
Wypoczynek	33,50%	27,20%	15,18%	26,70%	24,1%	27,30%
Rozrywka (kluby, dyskoteki, puby)	12,60%	6%	12,14%	5,60%	7,7%	4,70%
Cel religijny	8,70%	5,10%	2,95%	4,90%	3,8%	5,10%
Odwiedziny znajomych	2,30%	5,0%	4,55%	2,40%	3,5%	2,30%
Odwiedziny krewnych	2,30%	2,0%	3,30%	2,90%	3,0%	2,10%
Sprawy służbowe (biznes)	3,60%	4,20%	3,84%	3,60%	2,6%	2,90%
Udział w kongresie, konferencji, szkoleniu	3,40%	4,40%	2,32%	0,50%	2,4%	1,20%
Tranzyt	1,00%	0,80%	1,88%	4,00%	2,4%	1,50%
Odnowa duchowa		0,5%	0,18%	0,40%	1,1%	0,70%
Edukacja	4,30%	3,10%	2,05%	1,00%	1,0%	0,70%
Odwiedziny miejsc rodzinnych	2,00%	1,50%	0,89%	0,10%	0,6%	0,20%
Zakupy	0,30%	0,25%	0,54%	0,40%	0,6%	0,50%
Udział w imprezie kulturalnej	2,30%	1,80%	1,52%	0,40%	0,5%	1,70%
Cel zdrowotny	0,50%	0,40%	0,54%	0,20%	0,4%	0,00%
Turystyka aktywna (kwalifikowana)	0,50%	0,80%	0,36%	0,20%	0,4%	0,50%
Hobby				0,10%	0,4%	2,20%
Poznanie walorów przyrody	0,00%	0,20%	0,36%	0,10%	0,2%	0,10%
Udział w zawodach sportowych	1,20%	0,60%	0,18%	0,30%	0,2%	0,30%
Wyjazd integracyjny				0,10%	0,1%	0,20%
Inny cel	0,40%	1,15%	1,32%	1,10%	0,2%	0,1%
Brak informacji	0,00%	0,00%	0,45%	2,40%	14,6%	0,0%
Razem	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Źródło: BORKOWSKI, K., GRABIŃSKI, T., MAZANEK, L., SEWERYN, R., WILKOŃSKA, A. *Ruch turystyczny w Krakowie w 2013 r. op. cit.*

Na pierwszym miejscu dla turystów zagranicznych z wynikiem ponad 45% uplasowało się zwiedzanie zabytków (45,7%). Na drugim miejscu pojawia się wypoczynek ponad 27% (27,3%). Na trzecim miejscu z ponad 5% udziałem turyści zagraniczni wskazali cel religijny na czwartym miejscu z wynikiem prawie 5% udziałów znalazła się rozrywka (kluby, dyskoteki, puby). Na piątym ex aequo pojawiły się odwiedziny znajomych (2,3%) i

odwiedziny krewnych (2,1%) jako kategoria wspólna 4,4%. Na miejscu szóstym pojawiły się sprawy służbowe (biznes) (2,9%).

Tych siedem celów głównych, którymi kierowali się turyści zagraniczni aglomeruje 90% (90,1%) całości udziałów.

5.6. Struktura procentowa wykorzystanych przez turystów środków transportu w trakcie przyjazdu do Krakowa

Tabela 40. Struktura procentowa wykorzystanych przez Polaków i obcokrajowców środków transportu w trakcie przyjazdu do Krakowa w latach 2008 – 2013

STRUKTURA ŚRODKÓW TRANSPORTU	2008 krajowi	2008 zagranica	2009 krajowi	2009 zagranica	2010 krajowi	2010 zagranica	2011 krajowi	2011 zagranica	2012 krajowi	2012 zagranica	2013 krajowi	2013 zagranica
Samolotem Kategoria wspólna R+LCC+CHA	0,7	68,4	0,60	68,5	1,1	67,1	0,8	63,6	3,40	70,80	2,50	65,80
Samolot rejsowy (R)	0,3	27,1	0,40	29,60	0,3	24,5	0,4	25,8	1,50	23,70	0,90	21,50
Samolot tanich linii (LCC)	0,4	41,3	0,20	37,70	0,7	41,8	0,4	37,8	1,80	43,0	1,60	43,00
Samolot czarterowy (CHA)			0,00	1,20	0,1	0,8	0,0	0,5	0,10	4,10	0,10	1,30
Samochodem	41,9	12	49,20	10,00	45,4	11,4	44,0	12,9	47,40	11,0	49,40	9,60
Autobusem Kategoria wspólna (A+B+C)	17,5	1,8	15,60	2,90	17,5	2,5	22,8	4,1	31,20	6,10	30,90	12,60
Autokarem turystycznym [C]	15,4	6,8	12,80	5,00	11,6	7,3	11,7	6,1	12,80	4,40	9,50	8,80
Autobusem linii regularnej [A]	7,7	1,1	7,60	1,70	7,9	1,5	10,4	2,3	5,70	1,30	7,50	1,10
Bussem linii regularnej [B]	9,8	0,7	8,00	1,20	9,6	1,0	12,4	1,8	12,70	0,40	13,90	2,60
Pociągiem	22,9	9,0	21,10	11,10	23,0	10,3	19,7	11,1	17,10	10,70	16,80	11,60
Innym	1,5	2,0	0,20	0,80	0,5	0,8	0,4	1,3	0,30	1,0	0,40	0,40
Brak informacji	0,1	0	0,50	1,70	0,9	0,5	0,6	0,5	0,50	0,40	0,0	0,0
RAZEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: BORKOWSKI, K., GRABIŃSKI, T., MAZANEK, L., SEWERYN, R., WILKOŃSKA, A. *Ruch turystyczny w Krakowie w 2013 r. op. cit.*

Ogółem nastąpił spadek udziałów w komunikacji lotniczej w przylotach do Krakowa turystów zagranicznych o 5 pkt%, a dla turystów krajowych spadek udziałów o 0,9 pkt%. W komunikacji kołowej w kategorii łącznej (A+B+C) dla autobusu linii regularnej (A), busa linii regularnej (B) i autokaru turystycznego (C) zanotowano dla turystów zagranicznych wzrost udziałów o 6,5 pkt% a dla turystów krajowych minimalny spadek udziałów o 0,3 pkt%.

Rozbicie struktury środków transportu z podziałem na odwiedzających turystów krajowych i zagranicznych pozwala na bardziej precyzyjniejszą ocenę stopnia ich wykorzystania.

Generalnie najpopularniejszym środkiem transportu wykorzystywanym przez turystów zagranicznych jest samolot, następnie pociąg. Samochód osobowy wynikiem 9,6% i autokar turystyczny (C) (8,8%) zajmują prawie równorzędną pozycję. Listę zamyka komunikacja busowa a następnie kolejno regularna komunikacja autobusowa.

W odróżnieniu od turystów zagranicznych najpopularniejszym środkiem transportu wykorzystywanym przez turystów krajowych jest samochód osobowy (49,9%), następnie pociąg (16,8%), kolejno komunikacja busowa (B) (13,9%) a dopiero później autokar turystyczny (C) (9,5%) i regularna komunikacja autobusowa (A) (7,5%), na samym końcu plasuje się samolot (2,5%), jako środek transportu w turystyce krajowej.

Rozdział VI. Baza noclegowa wykorzystywana przez odwiedzających podczas pobytu w Krakowie

Turyści przyjeżdżający do Krakowa w 2013 r., analogicznie jak w latach poprzednich, na miejsce noclegu wybierali najczęściej hotele (ponad 1/4 wskazań – zob. Tabela 41), szczególnie trzygwiazdkowe (ponad 53%).

Tabela 41. Baza noclegowa wykorzystywana przez odwiedzających podczas pobytu w Krakowie w 2013 roku (w %)

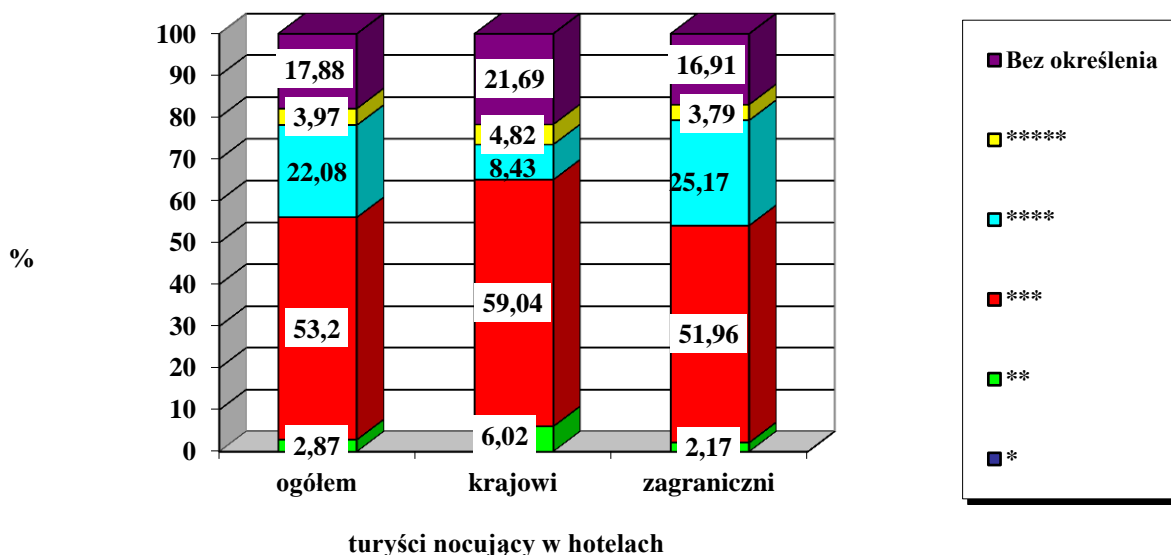
Rodzaj bazy	OGÓLEM %	KRAJOWI %	ZAGRANICZNI %
Baza hotelowa – w tym:	32,33	19,62	46,32
Hotel	25,88	10,24	40,03
Motel	2,94	4,26	4,12
Pensjonat	3,51	5,12	2,17
Baza parahotelowa – w tym:	5,35	5,13	5,04
Dom wycieczkowy	2,23	2,47	2,06
Schronisko młodzieżowe	1,69	1,67	1,14
Kemping lub pole biwakowe	1,43	0,99	1,84
Baza pozahotelarska – w tym:	32,42	32,38	37,91
Hostel	24,39	17,33	29,52
Kwarta prywatna, apartament	4,17	9,56	4,17
Zakład uzdrowiskowy	0,20	2,34	0,05
Ośrodek wczasowy	0,14	0,25	0,05
Dom Pielgrzyma	2,46	2,04	2,87
Inny obiekt	1,06	0,86	1,25
Znajomi lub rodzina – w tym:	11,31	8,82	5,63
u rodziny	5,68	0,37	2,38
u znajomych	5,63	8,45	3,25
Własny dom/mieszkanie	0,57	0,62	0,54
Brak odpowiedzi co do miejsca noclegu	0,91	0,92	0,71
Odwiedzający jednodniowi	14,20	27,33	2,93
Całkowity brak odpowiedzi co do noclegu w Krakowie lub poza miastem	2,91	5,18	0,92

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Z tych ostatnich (zob. Rysunek 42) w większym zakresie korzystali goście krajowi (ponad 59% wskazań), niż zagraniczni (prawie 52%), którzy z kolei częściej niż turyści krajowi preferowali hotele czterogwiazdkowe – ponad 1/4 wskazań (krajowi tylko niewiele ponad 8%). Odwiedzający z Polski w większym procencie niż goście z zagranicy nabywali natomiast usługi obiektów najwyższej kategorii – pięciogwiazdkowych prawie 5% wskazań (podczas gdy wśród turystów zagranicznych tylko niecałe 4%). Należy przy tym podkreślić,

że zmniejszył się w stosunku do roku poprzedniego udział gości hotelowych nieokreślających kategorii obiektu – ogółem o 2,24 pkt%, krajowych o 0,64 pkt%, a zagranicznych aż o 2,78 pkt% – co należy uznać za korzystną sytuację.

Rysunek 42. Struktura procentowa turystów nocujących w Krakowie w 2013 roku w hotelach wg kategorii

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Niewiele mniejszym zainteresowaniem niż hotele cieszyły się wśród odwiedzających Kraków w 2013 r. hostele (ponad 24% wskazań), których rola z roku na rok jest coraz większa (od 2008 r. ich udział uległ niemal podwojeniu) – zob. Tabela 42. Relatywnie dużo osób korzystało ponadto z noclegów u rodziny i znajomych (ponad 11%), szczególnie u znajomych (ponad 8%), na co prawdopodobnie ma wpływ rosnąca tendencja do okresowej wymiany domów/mieszkań oraz zjawisko o nazwie „Couchsurfing”¹⁹.

W 2013 r. hotele i hostele były wybierane najczęściej tak przez gości krajowych, jak i zagranicznych, przy czym i jedno i drugie odgrywały większą rolę wśród turystów z zagranicy. Odwiedzający z Polski w stosunkowo wysokim procencie nocowali ponadto w kwaterach prywatnych/apartamentach (prawie 1/10), u rodziny i znajomych (prawie 9%), jak również w pensjonatach (ponad 5%) i motelach (ponad 4%).

¹⁹ Couchsurfing – Couchsurfing.org – strona internetowa założona na przełomie 2002 i 2003 roku przez Amerykanina Caseya Fentona, dzięki której można zaoferować darmowe zakwaterowanie lub znaleźć użytkowników oferujących nocleg we własnym domu czy mieszkaniu w wielu zakątkach świata. W początkowym okresie działalności na stronę zaglądali znajomi założyciela i znajomi znajomych. Dziś serwis cieszy się ogromnym zainteresowaniem: dane za rok 2010 mówią, iż zarejestrowało się już prawie 2 miliony użytkowników z 238 krajów, a Couchsurfing.org działa jako organizacja non-profit. <http://pl.wikipedia.org/wiki/CouchSurfing> pobrano: 2013-05-22.

Tabela 42. Baza noclegowa wykorzystywana przez odwiedzających podczas pobytu w Krakowie w latach 2008-2013 (w %)

Rodzaj bazy	Ogółem					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hotel	32,91	26,37	29,31	25,52	31,80	25,88
Motel	1,80	1,44	0,39	3,92	2,21	2,94
Pensjonat	1,77	1,11	0,39	1,06	3,42	3,51
Dom wycieczkowy	4,09	2,81	1,87	2,95	2,97	2,23
Schronisko młodzieżowe	1,92	3,40	3,11	3,35	2,56	1,69
Kemping/pole namiotowe	0,94	0,42	0,41	1,46	0,90	1,43
Zakład uzdrowiskowy	1,34	1,44	1,33	0,11	0,99	0,20
Ośrodek wczasowy	0,12	0,26	0,21	0,43	0,32	0,14
Kwarta prywatna/ apartament	5,79	3,92	6,42	5,15	1,98	4,17
Znajomi lub rodzina	10,03	12,22	12,96	14,29	11,32	11,31
w tym:						
- u rodziny		6,18	6,60	8,05	5,47	5,68
- u znajomych		6,04	6,36	6,24	5,85	5,63
Własny dom /mieszkanie	1,01	0,82	0,92	0,92	1,06	0,57
Inny obiekt	18,30	22,29	23,47	22,80	23,07	27,91
w tym:						
- Hostel	12,41	15,65	18,00	19,50	20,57	24,39
- Dom Pielgrzyma	2,84	2,65	2,07	2,61	1,76	2,46
Brak odpowiedzi, co do miejsca noclegu	0,37	0,00	0,00	0,57	0,06	0,91
Odwiedzający jednodniowi	8,69	23,20	19,21	17,41	17,34	14,20
Całkowity brak odpowiedzi, co do noclegu w Krakowie lub poza miastem	10,92	0,30	0,00	0,06	0,00	2,91

Rodzaj bazy	Krajowi					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hotel	14,66	13,79	12,22	9,34	14,40	10,24
Motel	1,99	1,30	0,22	2,91	1,67	4,26
Pensjonat	2,60	1,41	0,67	1,64	5,43	5,12
Dom wycieczkowy	4,92	3,52	2,57	4,85	4,09	2,47
Schronisko młodzieżowe	2,49	3,73	3,79	4,19	3,88	1,67
Kemping/pole namiotowe	0,77	0,49	0,22	1,03	0,47	0,99
Zakład uzdrowiskowy	2,10	2,38	2,23	0,12	1,88	2,34
Ośrodek wczasowy	0,17	0,38	0,06	0,79	0,40	0,25
Kwarta prywatna/ apartament	7,69	3,89	6,25	4,98	2,28	9,56
Znajomi lub rodzina	14,44	16,82	19,20	22,09	17,08	8,82
w tym:						
- u rodziny		8,71	10,49	12,14	8,84	0,37
- u znajomych		8,11	8,71	9,95	8,24	8,45
Własny dom /mieszkanie	1,16	1,24	0,78	0,79	0,60	0,62
Inny obiekt	13,66	17,25	18,64	16,38	16,67	20,23
w tym:						
- Hostel	7,13	9,09	11,33	12,44	14,00	17,33
- Dom Pielgrzyma	3,10	3,35	3,18	3,03	1,67	2,04
Brak odpowiedzi, co do miejsca noclegu	6,93	0,00	0,00	0,49	0,00	0,92
Odwiedzający jednodniowi	13,94	33,48	33,15	30,34	31,15	27,33
Całkowity brak odpowiedzi, co do noclegu w Krakowie lub poza miastem	12,48	0,32	0,00	0,06	0,00	5,18

Tabela 43 cd. Baza noclegowa wykorzystywana przez odwiedzających podczas pobytu w Krakowie w latach 2008-2013 (w %)

Rodzaj bazy	Zagraniczni					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hotel	55,34	45,58	49,11	40,95	47,68	40,03
Motel	1,56	1,65	0,57	3,76	2,73	4,12
Pensjonat	0,75	0,66	0,06	0,52	1,61	2,17
Dom wycieczkowy	3,06	1,74	1,09	1,33	1,98	2,06
Schronisko młodzieżowe	1,22	2,89	2,36	2,72	1,36	1,14
Kemping/pole namiotowe	1,15	0,33	0,64	1,97	1,30	1,84
Zakład uzdrowiskowy	0,41	0,00	0,19	0,11	0,19	0,05
Ośrodek wczasowy	0,07	0,08	0,38	0,12	0,25	0,05
Kwarta prywatna/ apartament	3,47	3,96	6,71	5,61	1,74	4,17
Znajomi lub rodzina	4,62	5,20	5,93	7,46	6,14	5,63
w tym:						
- u rodziny		2,31	2,23	4,34	2,42	2,38
- u znajomych		2,89	3,70	3,12	3,72	3,25
Własny dom /mieszkanie	0,82	0,17	1,09	1,04	1,49	0,54
Inny obiekt	23,99	29,98	28,42	28,34	28,65	33,64
w tym:						
- Hostel	18,90	25,68	24,97	25,68	26,29	29,52
- Dom Pielgrzyma	2,51	1,57	0,83	2,14	1,86	2,87
Brak odpowiedzi, co do miejsca noclegu	0,14	0,00	0,00	0,40	0,12	0,71
Odwiedzający jednodniowi	2,24	7,51	3,45	5,67	4,77	2,93
Całkowity brak odpowiedzi, co do noclegu w Krakowie lub poza miastem	1,16	0,25	0,00	0,00	0,00	0,92

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

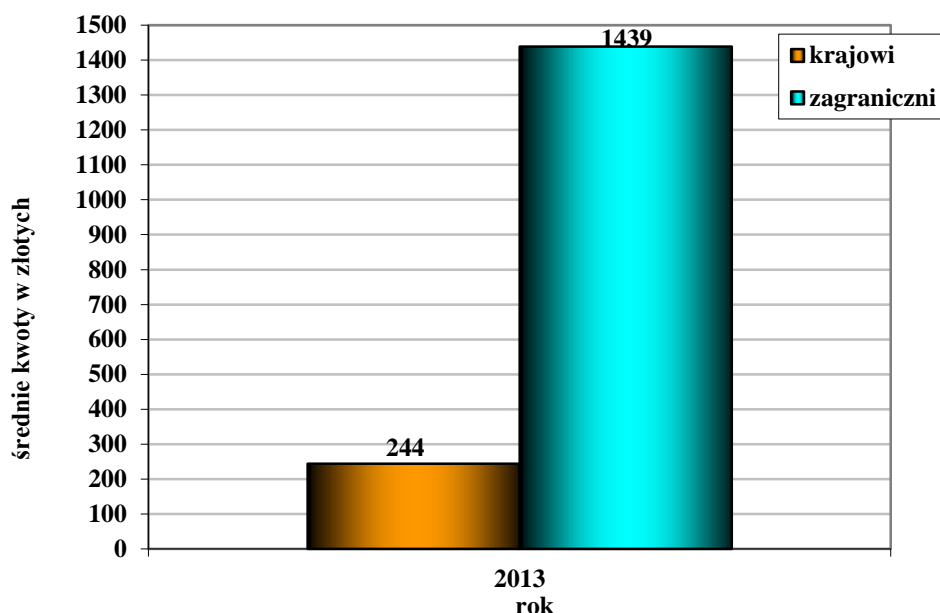
Należy przy tym podkreślić, że w ujęciu historycznym wśród turystów krajowych spada rola gościnności rodziny, a wzrasta zainteresowanie hostelami. Istotny przyrost w 2013 r. relacji do roku poprzedniego odnotowano też w przypadku udziału kwater prywatnych/apartamentów (o 7,28 pkt%).

Rozdział VII. Wydatki gości odwiedzających Kraków

7.1. Średnie kwoty wydatkowane przed przyjazdem do Krakowa

W 2013 r. po raz pierwszy zapytano respondentów o wysokość sum wydatkowanych przed przyjazdem do Krakowa na pobyt w mieście (bez kosztów dojazdu). Okazało się, że kwota średniego wydatku na osobę wskazana przez odwiedzających z Polski wynosiła w br. ok. 240 zł, a w przypadku gości zagranicznych była prawie sześciokrotnie wyższa – zob. Rysunek 43.

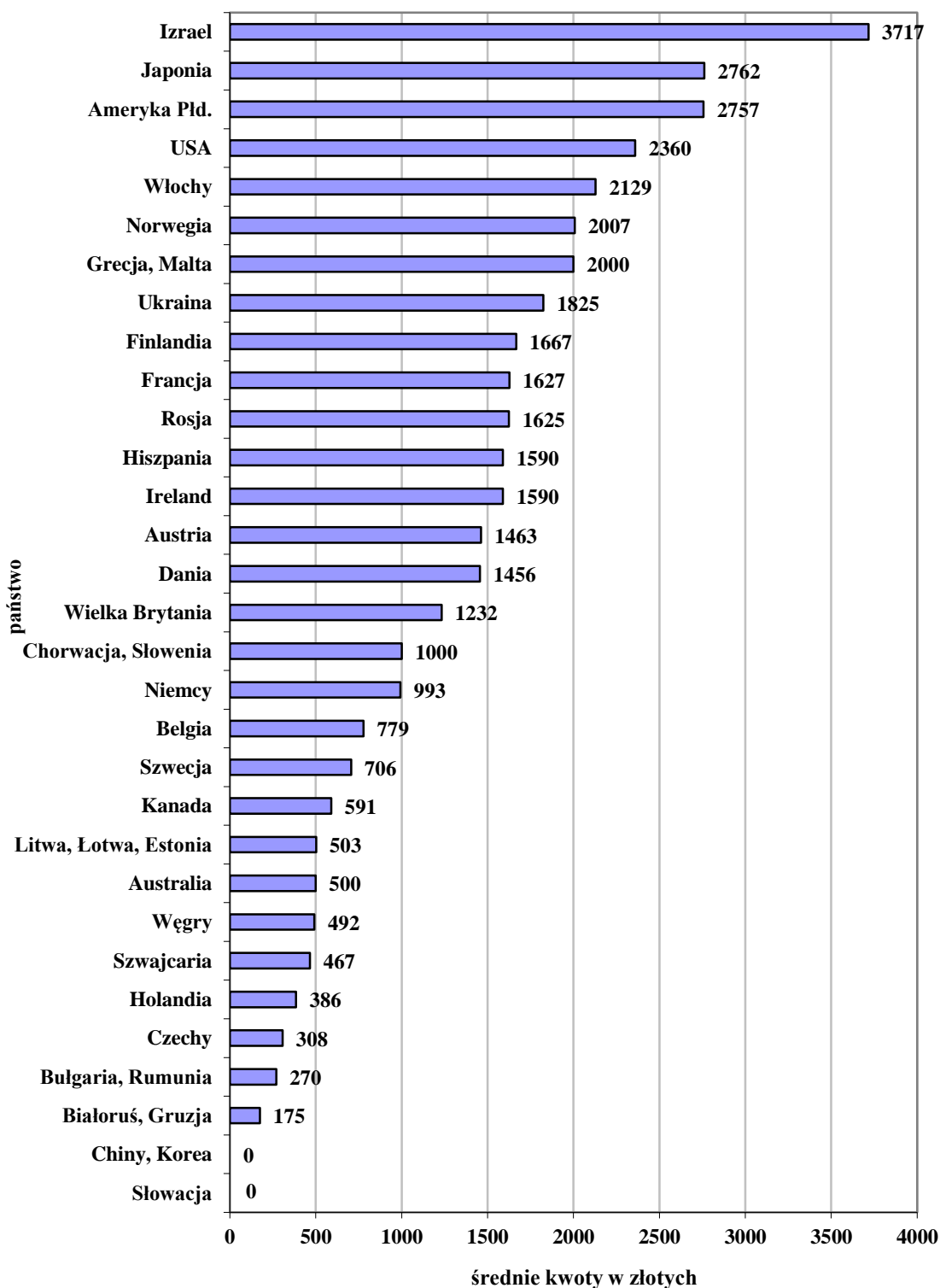
Rysunek 43. Średnie kwoty wydatkowane przed przyjazdem odwiedzających do Krakowa (bez kosztów dojazdu) w 2013 roku (w zł na osobę)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Jeśli chodzi o zróżnicowanie wysokości wydatków przed podróżą w zależności od kraju pochodzenia odwiedzających, to najwyższe ponosili w 2013 r. goście z Izraela (ponad 3,7 tys. zł na osobę), a także krajów zamorskich, tj. Japonii i Ameryki Południowej (prawie 2,8 tys. zł na osobę) oraz USA (niemal 2,4 tys. zł na osobę). Relatywnie wysokie były też sumy wydatkowane przez odwiedzających z Włoch (ponad 2,1 tys. zł na osobę), Norwegii oraz Grecji/Malty (ok. 2,0 tys. zł na osobę). Natomiast nic nie wydawali przed przyjazdem do Krakowa odwiedzający ze Słowacji, a także państw azjatyckich – Chin i Korei. Dane te prezentuje Rysunek 44.

Rysunek 44. Średnia kwota wydatku turystycznego na osobę ponoszonego przez odwiedzających zagranicznych przed przyjazdem do Krakowa (bez kosztów dojazdu) w 2013 roku według wybranych państw

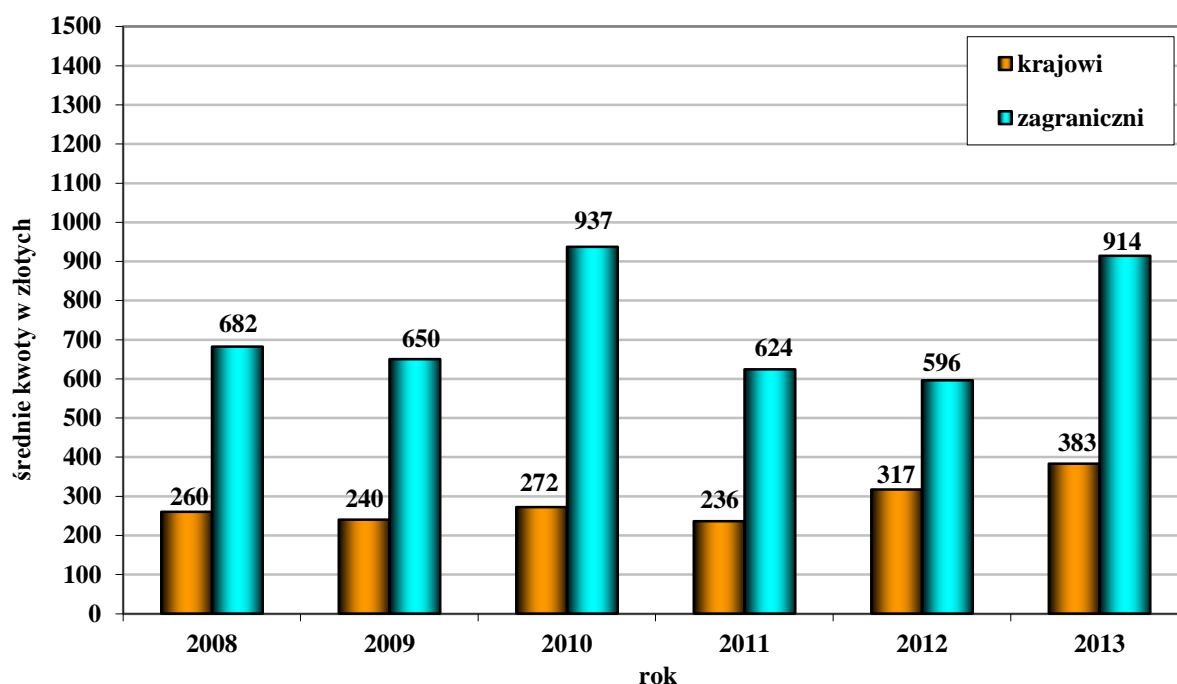

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

7.2. Średnie kwoty wydatkowane podczas pobytu w Krakowie

Kwota średniego wydatku na osobę ponoszonego w samym Krakowie przez odwiedzających miasto w 2013 r. uległa istotnemu zwiększeniu w relacji do roku poprzedniego – zob. Rysunek 45. Wzrost odnosił się tak do sum wydawanych przez gości krajowych (o 20,82%), jak i zagranicznych (o 53,36%), przy czym, jak łatwo zauważyć, w tym drugim przypadku przyrost był zdecydowanie większy, choć i tak nie osiągnięto najwyższego jak dotychczas poziomu – z roku 2010 (o 2,52% mniej).

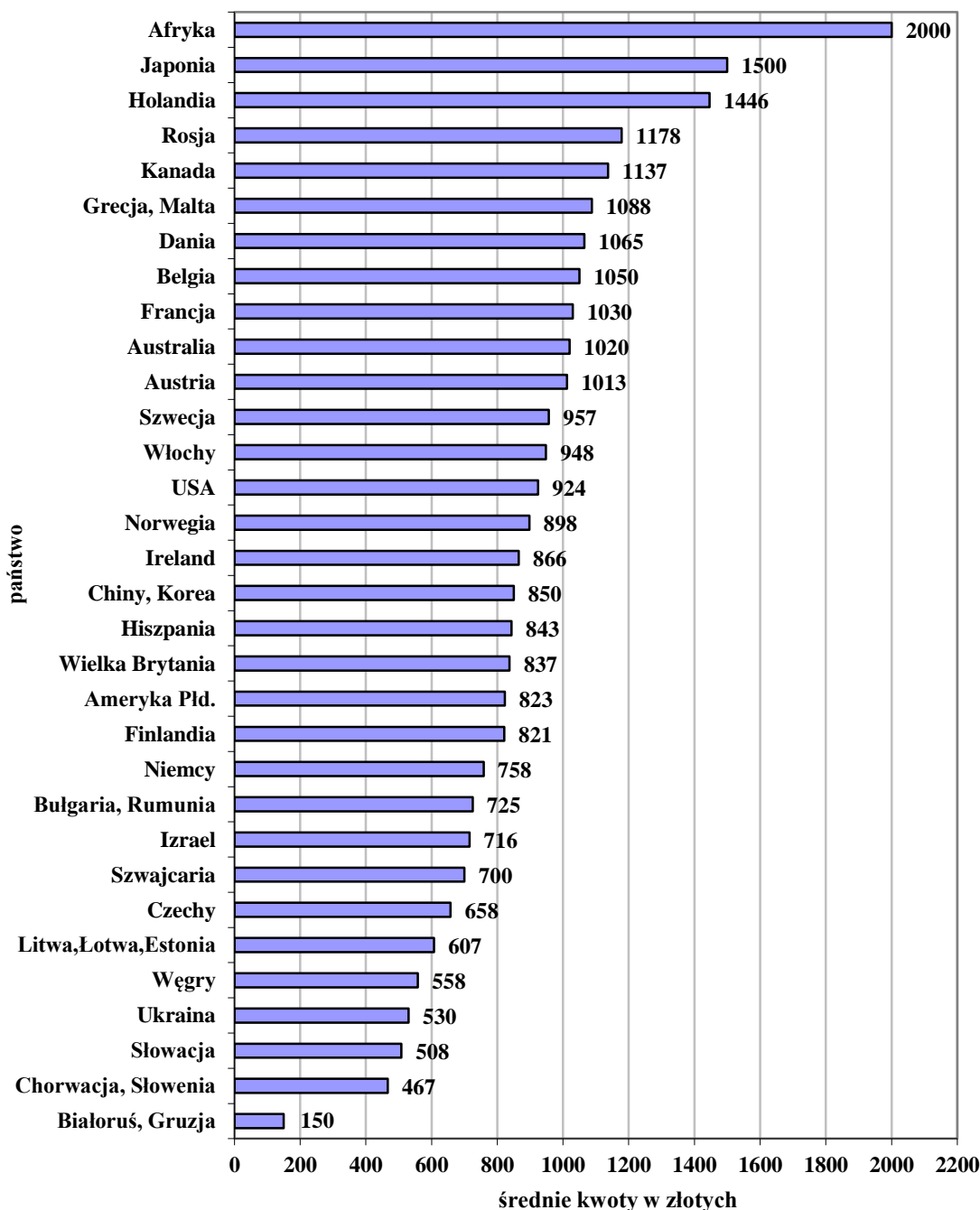
Rysunek 45. Średnie kwoty wydatkowane przez gości odwiedzających Kraków podczas pobytu w mieście w latach 2008-2013 (w zł na osobę)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Jeśli chodzi o zróżnicowanie wysokości wydatków odwiedzających zagranicznych wg kraju pochodzenia, to najwyższymi charakteryzowali się goście z Afryki (2,0 tys. zł na osobę), a także Japonii (1,5 tys. zł na osobę), Holandii (ponad 1,4 tys. zł na osobę), Rosji (niemal 1,2 tys. zł na osobę), Kanady (ponad 1,1 tys. zł na osobę), Grecji/Malty, Danii i Belgii (prawie 1,1 tys. zł na osobę) oraz Francji, Australii i Austrii (ok. 1,0 tys. zł na osobę) – zob. Rysunek 46. Najniższe wydatki charakteryzowały z kolei obywatele Białorusi/Gruzji (tylko 150 zł na osobę), Chorwacji i Słowenii (prawie 500 zł na osobę) oraz Słowacji i Ukrainy (niewiele ponad 500 zł na osobę).

Rysunek 46. Średnia kwota wydatku turystycznego na osobę ponoszonego przez odwiedzających zagranicznych podczas pobytu w Krakowie w 2013 roku według wybranych państw

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

W relacji do 2012 r. zwiększyły się sumy wydatkowane przez odwiedzających z wszystkich krajów, z wyjątkiem Izraela (spadek o 5,91%) – zob. Tabela 43. Największe wzrosty zanotowano w przypadku gości z Danii (ponad czterokrotny), a także Szwecji i Szwajcarii (ponad dwukrotny). Istotny przyrost odnosił się także do wydatków odwiedzających z Austrii (prawie 100% więcej), Japonii i Belgii (prawie 90%), Rosji

i Francji (ponad 70%). Z kolei wysokość kwot na pobyt w Krakowie przeznaczanych przez Amerykanów zwiększyła się najmniej spośród analizowanych państw (tylko o 10,26%).

Tabela 43. Średnia kwota wydatku turystycznego ponoszonego przez odwiedzających Kraków podczas pobytu w mieście w latach 2008-2013 według wybranych państw (w zł na osobę)

Kraj pochodzenia	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	260	240	272	236	317	383
Austria	640	360	464	541	511	1013
Belgia	663	722	1089	763	564	1050
Czechy	396	382	411	388	420	658
Dania	814	490	711	936	226	1065
Francja	694	745	1223	497	600	1030
Hiszpania	759	657	719	665	565	843
Holandia	936	488	863	530	903	1446
Irlandia	737	593	693	639	629	866
Izrael	1038	317	619	830	761	716
Japonia	908	878	939	803	800	1500
Kanada	855	775	2075	878	821	1137
Niemcy	599	635	766	831	562	758
Norwegia	475	743	1357	790	535	898
Rosja	740	602	686	550	676	1178
Słowacja	289	233	351	523	304	508
Szwajcaria	1040	513	600	360	312	700
Szwecja	600	574	1249	355	411	957
Ukraina	439	262	751	1447	393	530
USA	1058	759	1001	970	838	924
Węgry	533	181	526	291	454	558
Wielka Brytania	641	680	1129	766	612	837
Włochy	596	749	883	608	611	948

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

W ujęciu historycznym na uwagę zasługują wydatki Irlandczyków, które po okresie względnej stabilności w latach 2010-2012, w roku 2013 wzrosły o prawie 38%, oraz Czechów, które sukcesywnie wzrastają od 2011 r. (w sumie o ponad 76%). Natomiast kwoty wydatkowane przez gości z Izraela ulegają zmniejszeniu od 2011 r. (w sumie o niemal 14%).

7.3. Szacunkowe wpływy Krakowa z turystyki

Rozmiary ruchu turystycznego w Krakowie oraz wysokość wydatków odwiedzających pozwalają szacować, że wpływy miasta z turystyki wynosiły w 2013 r. około 4,8 mld zł (nie uwzględniając sum ponoszonych przed przyjazdem do miasta) – zob. Tabela 44.

Tabela 44. Szacunkowe wpływy Krakowa z tytułu przyjazdowego ruchu turystycznego w latach 2008-2013

Rok	Kwota (w zł)
2008	2.800.000.000
2009	2.600.000.000
2010	3.500.000.000
2011	2.900.000.000
2012	3.500.000.000
2013	4.800.000.000

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Jest to najwyższa jak dotychczas kwota – o 37,14% więcej niż w roku ubiegłym.

Rozdział VIII. Organizator przyjazdu do Krakowa

Większość odwiedzających Kraków w 2013 r., analogicznie jak w latach ubiegłych (zob. Tabela 45), zorganizowała sobie przyjazd we własnym zakresie (prawie 56%). Z biurem podróży przyjechało do miasta tylko niewiele ponad 14% gości. Relatywnie często wskazywana była również tzw. inna instytucja (prawie 11%), tj.: rodzina (niemal 8%), znajomi (około 7%), a także parafia (ponad 5%) i zakład pracy (ponad 4%).

Tabela 45. Organizator podróży do Krakowa w 2013 roku (w %)

Wyszczególnienie	OGÓLEM %	KRAJOWI %	ZAGRANICZNI %
Samodzielnie	55,90	66,85	45,78
Biuro podróży	14,31	1,87	25,55
Portal internetowy ²⁰	1,56	0,06	2,91
Zakład pracy	4,27	4,35	4,28
Szkoła	2,74	3,23	2,19
Parafia (kościół)	5,25	5,60	5,04
Inna instytucja, w tym:	15,97	18,04	14,25
- rodzina	7,91	9,95	6,20
- znajomi	6,55	5,91	7,13
- inni	1,51	2,18	0,92

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

We własnym zakresie wizytę w Krakowie w 2013 r. przygotowywali sobie najczęściej tak odwiedzający krajowi (prawie 67%), jak i zagraniczni (niemal 46%). Wśród tych ostatnich relatywnie dużą rolę odgrywały jeszcze usługi biur podróży (ok. 26%) i pomoc znajomych (ok. 7%). Z kolei gościom z Polski stosunkowo często podróż zorganizowała rodzina (prawie 10%), znajomi (prawie 6%) i zakład pracy (ponad 4%).

W stosunku do roku ubiegłego zaobserwowano (zob. Tabela 46) wzrost odsetka odwiedzających przygotowujących sobie wizytę w Krakowie we własnym zakresie (o 4,39 pkt%) i przyjeżdżających z parafią/kościółem (o 0,75 pkt%). Zmniejszyła się natomiast rola biur podróży (o 2,12 pkt%) i zakładów pracy (o 1,06 pkt%). Udział osób przybywających ze szkołą utrzymał się na zbliżonym poziomie.

²⁰ Portal internetowy jako organizator oznacza, że wszystkie formalności związane z organizacją pobytu w Krakowie załatwione zostały przez odwiedzającego Kraków na dedykowanym do tego celu portalu <http://www.krakow.pl> w Internecie.

Tabela 46. Organizator podróży do Krakowa w latach 2008-2013 (w %)

Organizator	OGÓLEM %					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
We własnym zakresie	64,71	63,16	64,54	58,65	51,59	55,90
Biuro podróży, w tym internetowe	17,72	11,24 0,49	11,20 0,54	16,37 0,58	16,43 1,42	14,31 1,56
Zakład pracy	5,50	5,15	3,58	4,20	5,33	4,27
Szkoła	4,64	4,72	2,89	2,91	2,49	2,74
Parafia (kościół)	4,58	2,23	2,87	3,29	4,54	5,25
Inna instytucja, w tym:	2,85	13,50	14,92	14,58	18,20	10,97
- rodzina		5,93	7,28	6,79	9,58	7,91
- znajomi		5,11	6,24	5,97	6,73	6,55

Organizator	KRAJOWI %					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
We własnym zakresie	76,50	71,65	68,93	66,22	64,27	66,85
Biuro podróży, w tym internetowe	4,86	1,90 0,06	1,40 0,22	2,56 0,00	2,67 0,21	1,87 0,06
Zakład pracy	5,36	5,05	4,05	5,18	6,52	4,35
Szkoła	4,52	5,59	3,48	3,60	3,16	3,23
Parafia (kościół)	6,03	2,66	4,44	4,45	5,21	5,60
Inna instytucja, w tym:	2,73	13,15	17,70	17,99	17,98	12,19
- rodzina		6,74	10,39	8,90	10,43	9,95
- znajomi		3,53	5,06	6,10	4,60	5,91

Organizator	ZAGRANICZNI %					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
We własnym zakresie	50,41	50,25	59,42	52,05	39,52	45,78
Biuro podróży, w tym internetowe	33,61	25,45 1,64	22,38 0,90	29,23 1,12	29,66 2,60	25,55 2,91
Zakład pracy	5,67	4,22	3,02	3,23	4,09	4,28
Szkoła	4,64	4,46	2,25	2,29	1,88	2,19
Parafia (kościół)	2,66	1,57	1,09	2,11	3,96	5,04
Inna instytucja, w tym:	3,01	14,05	11,84	11,09	18,31	10,03
- rodzina		4,71	3,80	4,64	8,70	6,20
- znajomi		7,52	7,59	5,69	8,70	7,13

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

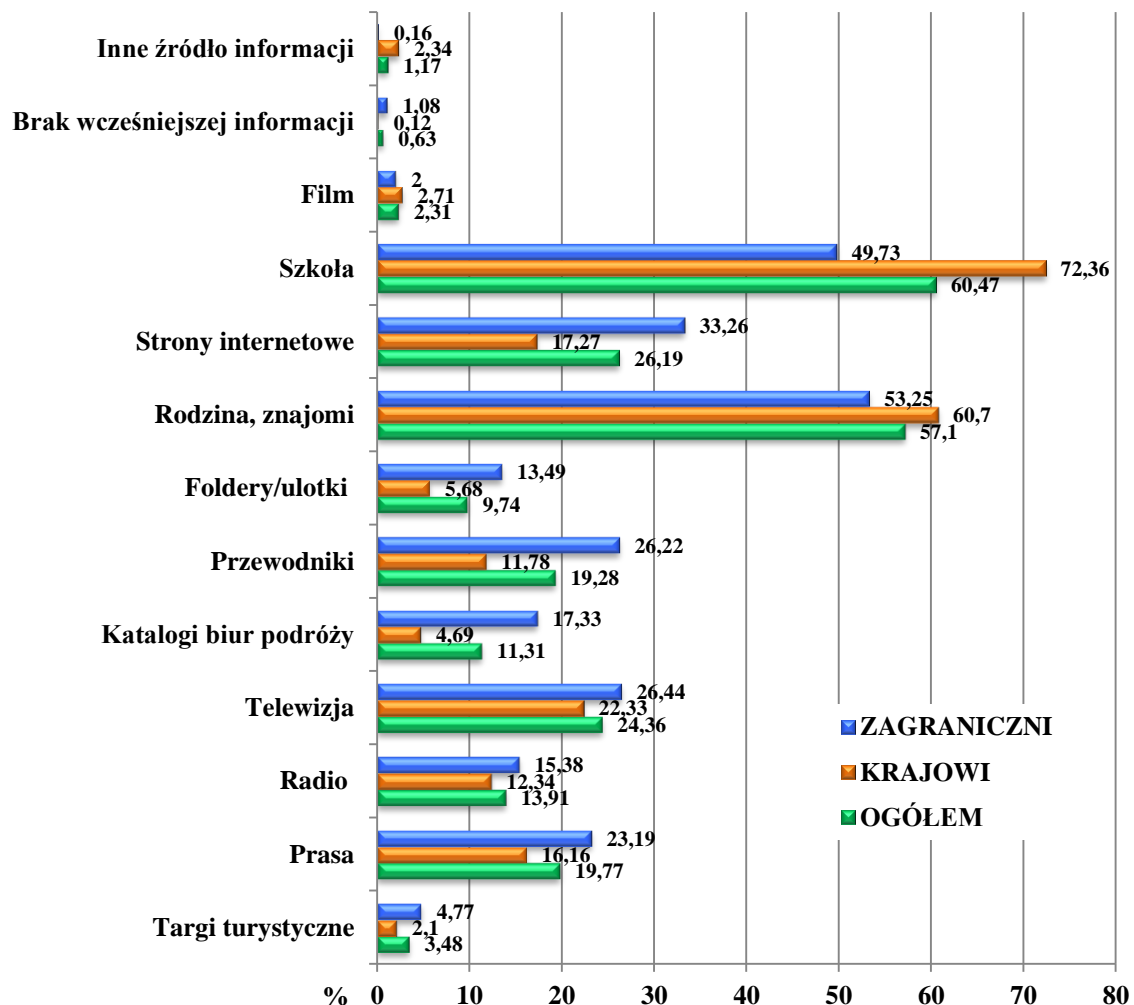
Jeśli chodzi o odwiedzających z Polski, to z roku na rok od 2009 r. zwiększa się odsetek przyjeżdżających z parafią/kościółem (w sumie ponad dwukrotnie). W odniesieniu natomiast do roku ubiegłego zmniejszyło się znaczenie tzw. innych instytucji (o 5,79 pkt%).

Goście zagraniczni również w mniejszym odsetku przybyli w 2013 r. do miasta z tzw. inną instytucją (spadek aż o 8,28 pkt%). Zmniejszyło się ponadto ich zainteresowanie biurami podróży (o 4,11 pkt%), a zwiększył się udział wyjazdów przygotowywanych we własnym zakresie (aż o 6,26 pkt%). Warto zauważyć również, że nieznacznie wzrosła wśród nich rola kościoła/parafii (o 1,08 pkt%).

Rozdział IX. Wykorzystywane przez odwiedzających Kraków źródła informacji o mieście

Podczas przygotowywania podróży do Krakowa odwiedzający miasto w 2013 r. (zob. Rysunek 47), analogicznie jak w latach ubiegłych, posiadali wiedzę o dawnej stolicy Polski przede wszystkim ze szkoły (ponad 60%) lub korzystali z porad rodziny i znajomych (ponad 57%). Stosunkowo ważną rolę odgrywały też media, czyli Internet (ponad 26%), telewizja (ponad 24%), prasa (prawie 20%) i radio (prawie 14%), jak również przewodniki (ponad 19%) i katalogi biur podróży (ponad 11%).

Rysunek 47. Źródła informacji o Krakowie wykorzystywane przez odwiedzających przed przyjazdem do miasta w 2013 roku (w %)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

W odniesieniu do lat poprzednich – zob. Tabela 47 – zmniejszyło się zainteresowanie telewizją (w sumie o 4,88 pkt% od 2011 r., a w stosunku do roku ubiegłego aż o 8,21 pkt%) i katalogami biur podróży (odpowiednio o 2,31 pkt% i o 6,12 pkt%). Na uwagę zasługuje też sukcesywnie zmniejszająca się rola tzw. innych źródeł, takich jak: wiedza ogólna, historia, praca, studia, książki, pochodzenie (aż o 10,20 pkt% od 2010 r.). Rośnie natomiast znaczenie opinii rodziny i znajomych (od 2011 r. o 9,99 pkt%) oraz informacji pozyskanych w szkole (odpowiednio o 13,99 pkt%).

Tabela 47. Źródła informacji o Krakowie wykorzystywane przez odwiedzających przed przyjazdem do miasta w latach 2008-2013 (w %)

Źródło informacji przed przyjazdem	OGÓLEM %					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Targi turystyczne	5,89	3,63	1,24	3,61	2,37	3,48
Prasa	11,41	13,89	11,25	19,22	20,03	19,77
Radio	10,73	11,90	7,76	14,63	19,61	13,91
Telewizja	24,73	25,59	17,79	29,24	32,57	24,36
Katalogi biur podróży	17,26	11,31	9,53	13,63	17,43	11,31
Przewodniki	15,65	17,75	13,74	16,55	20,60	19,28
Foldery/ulotki	15,10	10,20	9,06	6,01	7,84	9,74
Rodzina, znajomi	45,20	49,54	51,10	47,11	56,88	57,10
Strony internetowe	16,83	23,50	19,63	24,26	29,40	26,19
Szkoła	43,06	43,20	42,33	46,48	52,50	60,47
Brak wcześniejszej informacji	0,76	1,14	1,30	0,83	3,10	0,63
Inne źródło informacji	3,84	4,18	11,34	5,90	3,77	1,17

Źródło informacji przed przyjazdem	KRAJOWI %					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Targi turystyczne	1,16	1,24	0,78	0,91	0,47	2,10
Prasa	9,96	14,76	10,49	18,20	18,35	16,16
Radio	12,11	14,55	8,59	14,62	18,35	12,34
Telewizja	18,81	26,50	16,91	29,37	30,88	22,33
Katalogi biur podróży	5,48	3,41	4,07	3,64	6,10	4,69
Przewodniki	8,90	13,63	8,98	7,40	10,25	11,78
Foldery/ulotki	13,38	10,06	10,10	6,61	7,30	5,68
Rodzina, znajomi	47,12	52,08	49,33	53,70	61,15	60,70
Strony internetowe	8,30	18,23	10,71	17,72	19,16	17,27
Szkoła	53,15	50,89	54,02	62,20	65,30	72,36
Brak wcześniejszej informacji	0,22	0,05	0,33	0,55	4,62	0,12
Inne źródło informacji	3,04	3,79	15,35	4,37	4,89	2,34

Tabela 49 cd. Źródła informacji o Krakowie wykorzystywane przez odwiedzających przed przyjazdem do miasta w latach 2008-2013 (w %)

Źródło informacji przed przyjazdem	ZAGRANICZNI %					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Targi turystyczne	11,69	7,27	1,79	6,02	4,15	4,77
Prasa	13,19	12,55	12,26	21,28	21,76	23,19
Radio	9,04	7,84	6,90	14,75	20,64	15,38
Telewizja	32,02	24,19	19,03	30,08	34,22	26,44
Katalogi biur podróży	31,75	23,37	15,77	23,42	28,08	17,33
Przewodniki	23,93	24,03	19,22	26,08	30,38	26,22
Foldery/ulotki	17,20	10,40	7,92	4,68	8,25	13,49
Rodzina, znajomi	42,83	45,66	52,87	41,06	53,01	53,25
Strony internetowe	27,33	31,54	29,95	30,42	38,81	33,26
Szkoła	30,66	31,46	29,37	33,55	41,17	49,73
Brak wcześniejszej informacji	1,43	2,81	2,43	0,87	1,74	1,08
Inne źródło informacji	4,83	4,79	6,77	7,52	2,54	0,16

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Preferencje w zakresie wykorzystania poszczególnych źródeł informacji o Krakowie przed przyjazdem do miasta były nieco odmienne, jeśli chodzi o gości krajowych i zagranicznych. Wprawdzie i jedni, i drudzy wskazywali w 2013 r. przede wszystkim rodzinę i znajomych oraz szkołę, ale kolejność tych źródeł była już inna. Mianowicie odwiedzający z Polski częściej deklarowali, że o Krakowie dowiedzieli się ze szkoły (ponad 72%), a goście z zagranicy – że od rodziny i znajomych (ponad 53%, aczkolwiek i tak ich odsetek w tym względzie był mniejszy niż Polaków). Ponadto wśród odwiedzających z zagranicy na trzecim miejscu pod względem popularności uplasował się Internet (ponad 1/3 wskazań), a wśród gości krajowych – telewizja (ponad 22%); natomiast na czwartej pozycji odwrotnie – w grupie krajowych był to Internet (ponad 17%), a zagranicznych – telewizja (ponad 26%).

W relacji do lat ubiegłych wśród gości krajowych na znaczeniu zyskały przede wszystkim: szkoła (o 21,47 pkt% więcej od 2009 r.), przewodniki (o 4,38 pkt% od 2011 r.) i targi (o 1,67 pkt% w stosunku do roku ubiegłego). Mniej natomiast odwiedzających z Polski odpowiadało, że czerpało informacje z tzw. innych źródeł (o 13,01 pkt% od 2010 r.) oraz z telewizji (o 8,55 pkt% w odniesieniu do roku 2012) i radia (odpowiednio o 6,01 pkt%).

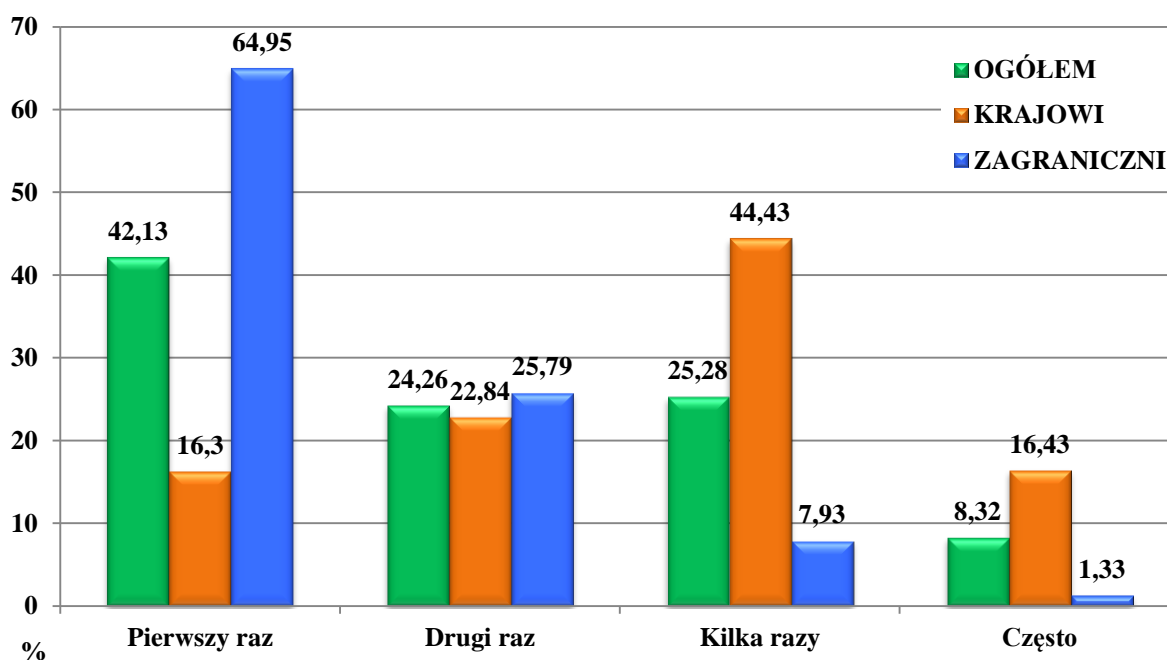
Wśród gości zagranicznych również rośnie rola szkoły (o 20,36 pkt% od 2010 r.), jak też rodziny i znajomych (o 12,19 pkt% od 2011 r.), prasy (o 10,93 pkt% od 2010 r.) oraz folderów i ulotek (o 8,81 pkt% od 2011 r.). Z kolei tzw. inne źródła informacji tracą na popularności (o 7,36 pkt% mniej od 2011 r.).

Rozdział X. Częstotliwość wizyt w Krakowie osób odwiedzających

Najlicniejsza grupa odwiedzających Kraków (ponad 42%) przyjechała do miasta w 2013 r. (analogicznie jak w poprzednich latach) po raz pierwszy. Udział tego segmentu gości zwiększył się niestety w stosunku do roku poprzedniego (o 6,56 pkt%), co należy uznać za niekorzystną sytuację, tym bardziej, że odsetek ten był w br. najwyższy w całym analizowanym okresie.

Porównywalne zbiorowości tworzyli w 2013 r. goście wizytujący dawną stolicę Polski już kilka razy (ponad 24%) oraz ci, którzy w bieżącym roku przybyli tutaj po raz drugi (ok. 1/4) – zob. Rysunek 48. Niestety najmniejszy udział posiadały osoby przyjeżdżające do Krakowa często (około 8%) i na dodatek ich odsetek zmniejszył się w relacji do roku ubiegłego aż o 5,61 pkt% – zob. Tabela 48.

Rysunek 48. Częstotliwość wizyt osób odwiedzających Kraków w 2013 roku (w %)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Nowymi klientami-turystami dla miasta w 2013 r. byli (jak zwykle) przede wszystkim goście zagraniczni (prawie 65%), gdyż odwiedzający z Polski najliczniej widzieli już Kraków kilka razy (ponad 44%).

Tabela 48. Częstotliwość wizyt osób odwiedzających Kraków w latach 2008-2013 (w %)

Częstość	OGÓLEM %					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pierwszy raz	34,84	35,17	36,60	33,61	35,57	42,13
Drugi raz	21,33	18,68	18,57	23,13	26,51	24,26
Kilka razy	31,70	31,59	30,34	26,39	23,99	25,28
Często	12,13	14,56	14,49	16,87	13,93	8,32

Częstość	KRAJOWI %					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pierwszy raz	14,36	13,96	8,27	7,91	11,00	16,30
Drugi raz	17,15	17,03	18,36	19,88	23,17	22,84
Kilka razy	48,83	46,76	48,86	45,23	39,70	44,43
Często	19,66	22,25	24,51	26,98	26,14	16,43

Częstość	ZAGRANICZNI %					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pierwszy raz	60,14	67,50	68,72	57,81	59,13	64,95
Drugi raz	26,48	21,19	18,62	25,96	29,60	25,79
Kilka razy	10,55	8,46	9,48	8,77	8,90	7,93
Często	2,83	2,85	3,18	7,45	2,37	1,33

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

W ujęciu historycznym niestety zmniejsza się stopniowo odsetek gości krajowych odwiedzających Kraków często (w sumie o 8,08 pkt%, czyli ponad dwukrotnie od 2010 r.), a rośnie przyjeżdżających po raz pierwszy (o 8,39 pkt% od 2011 r.). Wśród przybyszów z zagranicy również udział goszczących w mieście często sukcesywnie się zmniejsza (o 6,12 pkt%, czyli niemal sześciokrotnie od 2011 r.).

Rozdział XI Usługi turystyczne Krakowa w opinii odwiedzających miasto

Odwiedzający Kraków oceniali pobyt i usługi w mieście, korzystając z pięciostopniowej skali (bardzo dobrze, dobrze, przeciętnie, źle, bardzo źle). Podobnie jak we wszystkich poprzednich badaniach opinię odwiedzających o mieście, jako miejscu pobytu i realizacji celu przyjazdu, a także o jego kompleksowej ofercie turystycznej, uzyskano poprzez ocenę specyficznej cechy określanej jako atmosfera miasta. Badani zawsze najchętniej oraz zawsze bardzo wysoko oceniają atmosferę miasta. Również w 2013 roku oceny bardzo dobre i dobre przyznało aż 91% gości krajowych i 84% zagranicznych (w roku 2011 - 90%, 2012 - 94%, a wartości rozkładały się równo w obu badanych grupach). O ile jednak wśród gości krajowych proporcja przyznawanych ocen bardzo dobrych do dobrych była zachowana, to w ocenach gości zagranicznych możemy zauważyć wyraźny spadek ocen najwyższych i wzrost oceny przeciętnej (może być). Uzyskana w 2013 roku opinia odwiedzających pozwala na podtrzymanie tezy, że mniej entuzjastyczny odbiór miasta w porównaniu z poprzednimi latami, a zwłaszcza z 2008 i 2009 rokiem, może świadczyć o stabilizacji oferty turystycznej i ugruntowanej pozycji Krakowa w świadomości odwiedzających.

Tabela 49 Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających gości krajowych w 2013 r. (w %).

OCENA OFERTY	BARDZO DOBRZE	DOBRZE	MOŻE BYĆ	ŹLE	BARDZO ŹLE	INDYKATOR
Usługi przewodnickie	6,3	28,7	23,9	3,1	0,2	3,6
Oznakowanie turystyczne	7,3	42,6	27,6	2,5	0,1	3,7
Czystość na ulicach	7,6	30,4	37,3	13,5	3,6	3,3
Toalety publiczne	7,6	41,4	29,1	8	2,3	3,5
Transport lokalny	8	35,5	30,5	6	1,4	3,5
Bezpieczeństwo	8,6	39,4	31,1	10,1	0,9	3,5
Jakość obsługi turystycznej	10,1	35,2	27,8	5,4	0,2	3,6
Dojazd do miejscowości	10,5	35,2	35,5	9	2,4	3,5
Możliwość płatności kartą kredytową	10,7	35,6	25,2	4,1	0,1	3,7
Informację turystyczną	11	30,3	25,7	8	0	3,6
Bazę noclegową	11,4	40,7	19	2,3	0,2	3,8
Dostępność bankomatów	13,8	39,5	22,5	5,9	0,2	3,7
Dostępność do Internetu	13,9	36,5	23,4	5	0,2	3,7
Imprezy kulturalne – wydarzenia muzyczne	18,1	29,5	18,1	2,3	0,1	3,9
Imprezy kulturalne (masowe)	21,2	34,3	24,7	2,1	0,2	3,9
Rozrywkę (dyskoteki, kluby, puby)	26,9	34,7	11,7	0,9	0,1	4,2
Gościnność	27,4	49,6	16,5	2,1	0,4	4,1
Gastronomię	29,7	51,7	13,4	1,2	0,5	4,1
Życzliwość mieszkańców	35,2	48,4	12,8	1,5	0,4	4,2
Atmosferę miejscowości	39,2	51,4	6,7	1,3	0,2	4,3
ZINTEGROWANY INDYKATOR WIZERUNKU MIASTA	16,2	38,5	23,1	4,7	0,7	3,8

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Tabela 50. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających gości zagranicznych w roku 2013 (w %).

OCENA OFERTY	BARDDZO DOBRZE	DOBRZE	MOŻE BYĆ	ŹLE	BARDDZO ŹLE	INDYKATOR
Toalety publiczne	8,4	42,6	30,7	8,5	1,6	3,5
Czystość na ulicach	9,5	41,9	31,6	10,5	1,8	3,5
Oznakowanie turystyczne	12	45,6	27,6	2,4	0,4	3,8
Dojazd do miejscowości	12,1	37,4	32,4	7,5	2	3,5
Informację turystyczną	12,1	39,3	28,2	8,2	0,5	3,6
Jakość obsługi turystycznej	12,5	41,5	29,7	5,1	0,6	3,7
Bezpieczeństwo	12,6	43	31,7	7,1	1,5	3,6
Możliwość płatności kartą kredytową	13,3	40,8	29,9	4,3	0,4	3,7
Dostępność bankomatów	13,5	40,4	25,9	7,6	0,5	3,7
Transport lokalny	14,3	41,4	25,6	5,1	0,5	3,7
Usługi przewodnickie	15,2	47,1	22,9	2,4	0	3,9
Dostępność do Internetu	16,6	40,1	26,3	5,2	2,4	3,7
Bazę noclegową	18,1	54,9	17,6	3,6	0,3	3,9
Imprezy kulturalne – wydarzenia muzyczne	19,3	36,1	24,5	4,2	0,4	3,8
Imprezy kulturalne (masowe)	20,1	35	29,8	2,7	0,5	3,8
Gościnność	27,4	49,6	16,5	2,1	0,4	4,1
Gastronomię	30,2	48,8	16,6	2,1	0,5	4,1
Rozrywkę (dyskoteki, kluby, puby)	31,6	44,1	13,8	1,1	0,1	4,2
Atmosferę miejscowości	35,3	54,1	9	0,6	0,4	4,2
Życzliwość mieszkańców	35,9	47,8	12,5	0,7	0,1	4,2
ZINTEGROWANY INDYKATOR WIZERUNKU MIASTA	18,5	43,6	24,1	4,6	0,7	3,8

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Kolejnym istotnym elementem oceny kształtującym opinię o Krakowie jest gościnność mieszkańców, która podobnie jak atmosfera miasta, była w dotychczasowych badaniach zawsze bardzo wysoko oceniana przez odwiedzających. W 2013 roku gościnność także

zostaje oceniona bardzo przychylnie i w obu badanych grupach najwyższe oceny stanowią 77% wskazań. Również i w tym przypadku, możemy zauważyć zmniejszającą się ilość ocen bardzo dobrych i wzrost ocen pozytywnych (może być). Podobne tendencje można zaobserwować, analizując opinie gości na temat życzliwości mieszkańców Krakowa, która oceniana jest ciągle bardzo wysoko. Chociaż, w obu badanych grupach najwyższe oceny stanowią 84% , jednak i w tym przypadku zmniejsza się liczba ocen bardzo dobrych, a proporcjonalnie zwiększa liczba ocen pozytywnych. W 2013 roku, tak jak w roku poprzednim, podobne zdanie o gościnności i życzliwości mieszkańców Krakowa mieli zarówno goście krajowi jak i zagraniczni. W poprzednich latach opinia gości zagranicznych na temat gościnności i życzliwości mieszkańców Krakowa zawsze była lepsza niż opinia gości krajowych. Można stwierdzić, że pomimo pewnego spadku ocen, goście przyjeżdżający do miasta w dalszym ciągu bardzo wysoko oceniają specyficzną ofertę Krakowa, na którą składają się atrakcje, świadczone usługi, gościnność i życzliwość mieszkańców, tworzące łącznie charakterystyczną atmosferę miejsca, którą można zamknąć w pojęciu *genius loci*.

Niezmiennie bardzo ważną pozycję w pozytywnym obrazie miasta zajmuje szeroko rozumiana rozrywka. Jest to szczególna sfera usług, z której korzystają i dobrze ją oceniają generalnie wszyscy odwiedzający miasto goście, tak zagraniczni jak i krajowi. W 2013 roku z oferowanej w mieście rozrywki chętniej korzystali goście zagraniczni (91%) niż krajowi (74%), podobnie oceniając poziom oferowanych usług.

Istotny atut turystyczny Krakowa, jakim są lokale i usługi gastronomiczne, utrzymuje w 2013 roku wysoką pozycję w oceniane turystów zagranicznych i krajowych (bardzo dobrze lub dobrze oceniło łącznie prawie 79% gości zagranicznych i 81% gości krajowych). Należy jednak zwrócić uwagę na wzrost opinii pozytywnych, kosztem bardzo dobrych, jakie wyrazili goście zagraniczni. Utrzymywanie dobrego poziomu usług gastronomicznych jest dużym wyzwaniem dla Krakowa, ponieważ we współczesnej turystyce miejskiej głównym sposobem spędzania wolnego czasu, obok spacerów po mieście oraz preferowanej i szeroko rozumianej rozrywki, są właśnie pobyty w lokalach gastronomicznych.

Wydarzenia kulturalne, imprezy masowe i muzyczne, stanowiące ważny element oferty turystycznej Krakowa, w 2013 roku były dobrze oceniane przez gości zagranicznych i krajowych, jednak poziom ocen bardzo dobrych był porównywalny z ocenami pozytywnymi (może być). W kolejnych latach należy zwrócić uwagę, czy obrany przez miasto kierunek związany z podnoszeniem jakości imprez kulturalnych jest właściwie realizowany.

Informacja turystyczna i oznakowanie turystyczne w opiniach gości zarówno krajowych jak i zagranicznych spełnia swoje zadanie, gdyż ocenili te usługi jako dobre lub odpowiednie (może być). Goście zagraniczni częściej wyrażali swoje opinie, ale rozkład ocen był podobny. Tylko 8% w obu badanych grupach oceniło poziom tych usług jako zły.

Dostępność komunikacyjna Krakowa, która w ostatnich latach uzyskiwała coraz większe uznanie wyrażające się ocenami dobrymi i bardzo dobrymi, w 2013 roku uległa pogorszeniu - dominowały oceny dobre (krajowi 35%, zagraniczni 37%) i pozytywne (krajowi 35%, zagraniczni 32%). Jednak tylko nieznacznie, w granicach 2%, wzrósł odsetek ocen negatywnych. W ocenie transportu lokalnego wzrósł poziom zadowolenia gości zagranicznych, których opinia o transporcie miejskim zawsze jest lepsza niż gości krajowych.

Baza noclegowa w Krakowie, która należy do jednych z najważniejszych elementów oferty turystycznej miasta, w dalszym ciągu budzi uznanie gości. Jednak, chociaż turyści zagraniczni w 2013 roku oceniali usługi noclegowe dobrze (55%) i bardzo dobrze (18%), zauważalny jest w tej ocenie 10% spadek na rzecz ocen przeciętnych. Wśród gości krajowych także odnotowujemy wyraźny (16%) spadek ocen bardzo dobrych. Utrzymuje się natomiast, odnotowany po raz pierwszy w 2012 roku, podobny rozkład ocen w obu badanych grupach.

Ocena usług przewodnickich w Krakowie przyznana przez gości zagranicznych, która to ocena uległa w 2012 roku znacznej poprawie, utrzymała się w 2013 roku na wysokim poziomie z poprzedniego roku. Natomiast wśród odwiedzających Kraków gości krajowych, opinia na temat usług przewodnickich wyraźnie uległa pogorszeniu w stosunku do poprzedniego roku. O ile w 2012 roku oceny bardzo dobre i dobre stanowiły 74%, o tyle w 2013 roku tylko 35%. Nie oznacza to jednak istotnego wzrostu ocen złych, może to świadczyć jedynie np. o zawirowaniach na rynku usług przewodnickich po „reformie GOWINA” dopuszczającej do wykonywania funkcji przewodnika każdego, kto uważa, że jest przewodnikiem. Prawdopodobnie w pierwszej kolejności najłatwiej było wkroczyć „konkurencji” w obszar oprowadzania w języku polskim.

Czystość na ulicach Krakowa jest łatwo obserwowalna, zatem bardzo chętnie oceniana przez odwiedzających miasto. Opinię wyraziło 92,5% gości krajowych i 95,3% zagranicznych i była to opinia dobra i pozytywna (może być), jednak w porównaniu z 2012 rokiem uległa pogorszeniu. Należy zwrócić uwagę, że poziom czystości miasta musi ulegać stałej poprawie, ponieważ w znacznym stopniu wpływa na kształtowanie opinii i na ocenę Krakowa jako centrum turystycznego.

Toalety publiczne w Krakowie, stosunkowo wysoko ocenione w 2012 roku, nie zyskały już tak dużej przychylności w opinii gości krajowych i zagranicznych, chociaż łącznie 73% przyznanych ocen dobrych i pozytywnych (może być) wśród gości zagranicznych i 71% wśród gości krajowych daje pozytywny wynik.

Jakość obsługi turystycznej, bardzo dobrze oceniona w 2012 roku (oceny dobre i bardzo dobre wystawiło 80% gości zagranicznych i 74% krajowych) nie uzyskała tak dobrych opinii w 2013 roku. Zmniejszyła się liczba ocen bardzo dobrych, a wzrosła pozytywnych i to w obu badanych grupach. Niezmiennie lepszą opinię wyrażali goście zagraniczni niż krajowi.

Sieć punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności przy użyciu kart płatniczych równie dobrze w 2013 roku ocenili goście krajowi i zagraniczni. Podobnie został oceniony poziom nasycenia miasta bankomatami. Można przyjąć, że odwiedzający Kraków nie mają trudności w dokonaniu płatności bezgotówkowych oraz z wypłatą gotówki w bankomatach.

Dostęp do Internetu nie budzi zastrzeżeń zarówno goście zagranicznych jak i krajowych. Przez obie badane grupy został oceniony, jako dobry lub bardzo dobry. Pomimo jednak stałego rozwoju sieci internetowej, duży odsetek badanych określił ten dostęp jako pozytywny (może być) i może to wynikać z faktu, że dostępność sieci internetowej jest traktowana nie jako usługa, ale jako naturalny element infrastruktury odwiedzanego miejsca. Odnotować również należy bardzo niski odsetek ocen złych i bardzo złych związanych z dostępnością do Internetu. Oznaczać to może, że turyści zainteresowani w Krakowie dostępem do Internetu, dostęp ten bez większych problemów uzyskują.

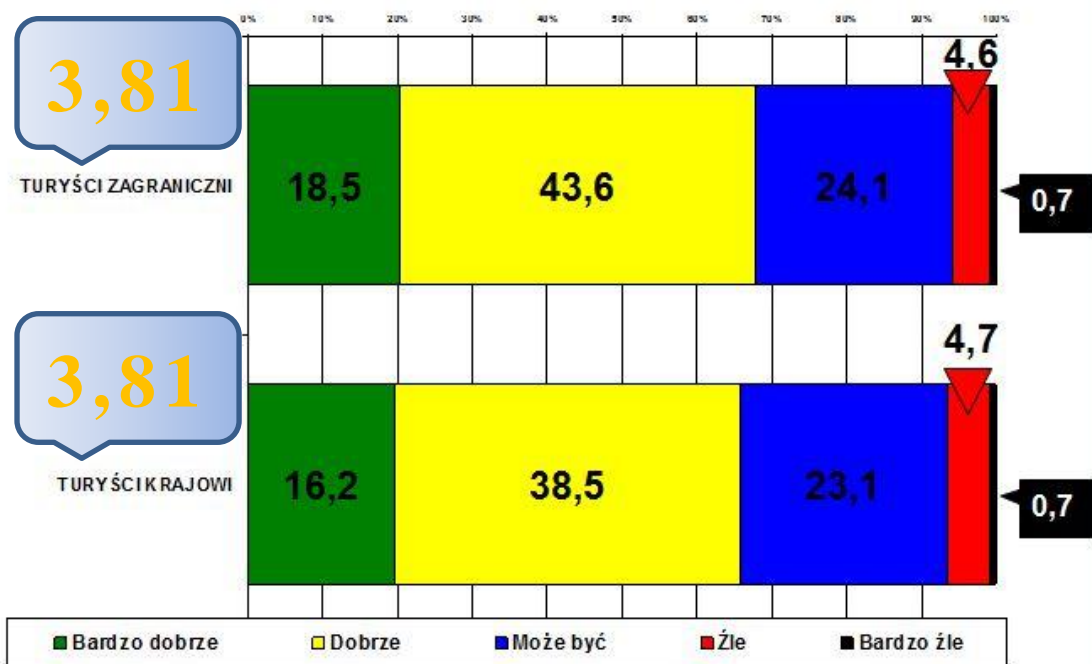
Nie uległa znaczącym zmianom opinia gości na temat bezpieczeństwa w mieście. Kraków w 2013 r., podobnie jak w latach poprzednich, był generalnie odbierany, jako miasto bezpieczne. Należy jednak zwrócić uwagę, że chociaż dominującą oceną była ocena dobra i pozytywna, to odsetek opinii negatywnych jest już stosunkowo znaczący. Poziom bezpieczeństwa, jako zły wskazało 7% gości zagranicznych i 10% gości krajowych.

W 2013 r. ocena wybranych elementów oferty turystycznej miasta nie uległa znaczącym różnicom w stosunku do wyników uzyskanych w poprzednim roku. W celu zweryfikowania tych obserwacji zastosowano w badaniach ponownie autorski *Zintegrowany wskaźnik wizerunku miasta Krakowa w ocenie turystów krajowych i zagranicznych*. Wskaźnik zintegrowany – Indykator – został po raz pierwszy wykorzystany w badaniach pilotażowych

ruchu turystycznego na pograniczu polsko-słowackim [BORKOWSKI. K., JANIGOVÁ. E., BEDNAROVÁ, V., ŁABAJ. M., SOBCZUK. J., KOVAČIC, M., JAŠKO. P., 2012 *Raport z pilotażowych badań na pograniczu polsko- słowackim praca zbiorowa* (red.) BORKOWSKI, K. WSTiE – Sucha Beskidzka – KU – Ružomberok 2012 ISBN 978-83-926999-9-6 S. 61 a następnie w raporcie końcowym BORKOWSKI, K., GRABIŃSKI, T., MAZANEK, L., SEWERYN, R., WILKOŃSKA] i w badaniach *Ruch turystyczny w Krakowie w 2012 roku*.

Rysunek 49 Zintegrowany wskaźnik wizerunku miasta Krakowa w ocenie turystów krajowych i zagranicznych.

Indyktor wizerunku turystycznego miasta Krakowa dokonany przez turystów w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rozdział XII Ocena wysokości cen w stosunku, do jakości usług

Odwiedzający Kraków w 2013 roku wyrażali również swoją opinię na temat wysokości cen w stosunku, do jakości świadczonych usług, korzystając z trzystopniowej skali ocen: ceny niskie, odpowiednie, wysokie.

Niezmiennie goście zagraniczni i krajowi najchętniej wyrażali swoją opinię dotyczącą stosunku cen do jakości świadczonych usług w zakresie usług gastronomicznych oraz

noclegowych. Bez względu na deklarowany cel przyjazdu, te podstawowe w turystyce usługi podlegają obserwacji i ocenie gości zarówno z nich korzystających jak i tych, którzy z nich rezygnują.

Dla 70% gości zagranicznych w 2013 r. ceny usług noclegowych były odpowiednie w stosunku do ich jakości i opinie te nie uległy istotnym zmianom w porównaniu z 2012 rokiem (74% wskazań). W tej grupie badanych gości wzrósł natomiast odsetek wyrażanych opinii, że ceny świadczonych usług noclegowych są wysokie (z 5,7% w 2012 roku do 10,8% w 2013 roku) i wskaźnik ten wrócił do poziomu z 2011 roku. Zmniejszyła się natomiast o 4,8% liczba wskazań, że ceny usług noclegowych są niskie w stosunku do ich jakości. W opinii gości krajowych na temat cen usług noclegowych w 2013 roku należy odnotować 9% spadek wskazań, że ceny są wysokie oraz utrzymującą się opinię, że ceny usług noclegowych są odpowiednie w stosunku do poziomu ich świadczenia.

Ceny usług gastronomicznych w stosunku, do jakości świadczonych usług są w opinii gości zagranicznych odpowiednie (podobnie jak w przypadku cen usług noclegowych), ale również i tu wzrosła liczba wskazań, że ceny są wysokie (z 5,4% w 2012 r. do 14,5% w 2013 r.) i o 6% zmniejszyła się liczba odpowiedzi, że ceny są niskie. Opinia gości krajowych dotycząca usług gastronomicznych w 2013 roku w stosunku do badań z poprzedniego roku nie uległa zasadniczym zmianom. W dalszym ciągu dla ponad 30% badanych gości krajowych ceny usług gastronomicznych są wysokie.

Zdaniem gości zagranicznych jak i krajowych usługi rozrywkowe (dyskoteki, puby, kluby) mają odpowiednią cenę w stosunku do ich jakości. Liczba wskazań ceny odpowiedniej utrzymała się kolejny rok na tym samym poziomie, tak w grupie badanych gości krajowych jak i zagranicznych. Również w takich samych proporcjach w obu badanych grupach utrzymały się odpowiedzi skrajne (dla 23% gości zagranicznych ceny były niskie, a dla 22% gości krajowych ceny te były wysokie). Z tej formy usług w 2013 roku, tak jak w latach poprzednich, korzystali równie często goście krajowi i zagraniczni.

Imprezy kulturalne, jeden z najważniejszych elementów oferty turystycznej miasta jako ośrodka kultury, w opinii gości zagranicznych należały do usług właściwie wycenionych w stosunku do ich jakości. O ile w poprzednich badaniach znaczny procent gości zagranicznych określał ceny usług kulturalnych, jako niskie (26% w 2012 r.), to w 2013 roku już takich wskazań było tylko 15%. W grupie gości krajowych utrzymuje się podobny rozkład opinii, określających ceny usług kulturalnych, jako odpowiednie i drogie, przy nielicznym odsetku wskazań, że ceny te są niskie.

Ocena jakości oferty krakowskich muzeów w stosunku do cen biletów w 2013 roku nie uległa znaczącym zmianom w opiniach gości zagranicznych i jest odbierana jako odpowiednia i niska. Jednak możemy zauważyć zmniejszający się odsetek odpowiedzi, że cena jest niska i nieznaczny (3%) wzrost wskazań, że cena jest wysoka. W opinii gości krajowych należy odnotować spadek odpowiedzi uznających cenę usług muzealnych, jako wysoką z 29% w 2012 roku do 20% w 2013 roku. W obu badanych grupach utrzymała się ilość osób udzielających odpowiedzi, przy czym goście zagraniczni udzielili ich aż o 15% więcej niż goście krajowi.

Kino, teatr i imprezy masowe w dalszym ciągu nie stanowią podstawowej formy spędzania czasu w Krakowie i są stosunkowo rzadko poddawane ocenie zarówno przez gości zagranicznych jak i krajowych. Możemy jednak zaobserwować, że w 2013 roku nastąpił kolejny, ponad 10% wzrost ilości uzyskanych opinii od gości zagranicznych. Wyrażający opinię goście zagraniczni najczęściej wskazują, że ceny są odpowiednie i niskie. Natomiast dla gości krajowych, ceny te są odpowiednie i wysokie.

Transport lokalny i ceny usług transportowych w 2013 roku były podobnie jak w roku poprzednim chętnie oceniane przez gości w obu badanych grupach (ponad 80%). Utrzymuje się opinia gości krajowych, że ceny usług transportu lokalnego są wysokie. W opinii gości zagranicznych dominuje ocena, że ceny są odpowiednie, ale w tej grupie badanych, w porównaniu z 2012 rokiem, wyraźnie spadł odsetek wskazań, że ceny tych usług są niskie (zmiana o 12%).

Opinia gości zagranicznych i krajowych na temat cen za usługi przewodnickie w stosunku do ich jakości uległa w ostatnim roku takim zmianom, jakim uległa opinia o większości poddawanych ocenie usług. I w tym przypadku, przy dominującej liczbie odpowiedzi wskazujących, że ceny są odpowiednie, goście zagraniczni rzadziej niż w poprzednich latach wskazywali (10%), że ceny usług są niskie. Goście krajowi natomiast rzadziej wskazywali (10%), że ceny tych usług są wysokie. W obu badanych grupach utrzymał się wysoki poziom ilości wyrażanych opinii.

Baza sportowo-rekreacyjna Krakowa jest równie rzadko jak kina i teatry oceniana przez gości krajowych i zagranicznych. Goście zagraniczni, poddający ocenie jakość usług w stosunku do cen, w zdecydowanej większości uznali, że ceny są odpowiednie do jakości (45%), a także w znacznym odsetku, że są niskie (14%), chociaż w tej ostatniej ocenie, możemy odnotować 10% spadek wskazań. Wśród gości krajowych należy odnotować 6% spadek wskazań określających ceny tych usług, jako wysokie.

Analizując opinie na temat cen poszczególnych usług w stosunku do poziomu świadczeń, w obu badanych grupach zauważyć można tendencję od odbierania tych cen jako odpowiadających jakości. Chociaż w dalszym ciągu ceny aprobowane przez gości zagranicznych nie uzyskują aprobaty wśród gości krajowych, to różnice w ocenie systematycznie ulegają zmniejszeniu. Może to świadczyć o stabilizacji oferty i właściwej wycenie poszczególnych usług, ale również o zmianach w postrzeganiu i odbiorze Krakowa jako miejsca destynacji turystycznej.

Tabela 51. Ocena wysokości cen w stosunku, do jakości świadczonych usług dokonana przez odwiedzających Kraków turystów krajowych w 2013 r. (w %).

Cena do jakości – TUR. KRAJ. %	Wysoka	Odpowiednia	Niska	Indeks
1Ceny – noclegi	35,3%	46,3%	3,9%	1,6
2Ceny – gastronomia	32,8%	52,7%	10,7%	1,8
3Ceny - teatr, kino	16,2%	39,8%	5,5%	1,8
4Ceny - usługi przewodnickie	19,6%	34,5%	4,9%	1,8
5Ceny - transport lokalny	34,9%	44,8%	5,7%	1,7
6Ceny – muzea	20,3%	50,3%	6,0%	1,8
7Ceny - imprezy kulturalne	22,0%	46,6%	4,8%	1,8
8Ceny - baza sportowa – rekreacyjna	19,2%	39,7%	4,1%	1,8
9Ceny - kluby, dyskoteki, puby	22,4%	45,0%	7,2%	1,8
10Ceny – inne	2,0%	2,0%	0,3%	1,6
WSKAŹNIK ZINTEGROWANY	22,47%	40,17%	5,31%	1,75

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

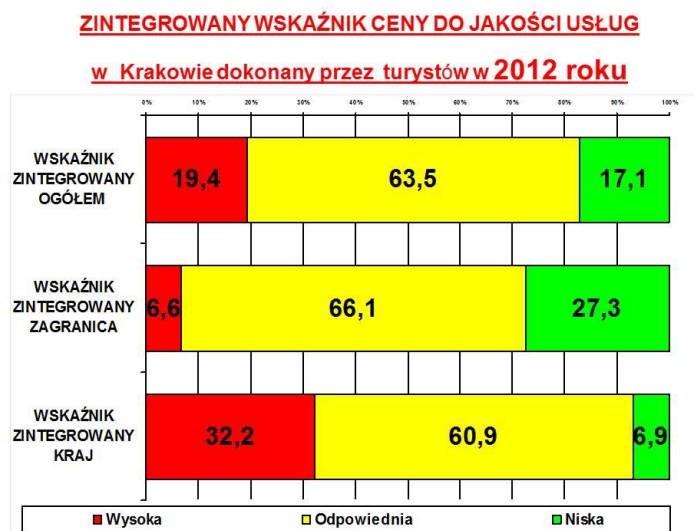
Tabela 52. Ocena wysokości cen w stosunku, do jakości świadczonych usług dokonana przez odwiedzających Kraków turystów zagranicznych w 2013 r. (w %).

Cena do jakości – TUR. ZAGR. %	Wysoka	Odpowiednia	Niska	Indeks
1Ceny – noclegi	10,8%	70,2%	15,4%	2,0
2Ceny – gastronomia	14,5%	57,0%	25,7%	2,1
3Ceny - teatr, kino	6,4%	45,5%	11,5%	2,1
4Ceny - usługi przewodnickie	10,8%	52,9%	13,2%	2,0
5Ceny - transport lokalny	9,9%	52,8%	18,8%	2,1
6Ceny – muzea	10,1%	59,3%	19,7%	2,1
7Ceny - imprezy kulturalne	9,9%	54,7%	15,5%	2,1
8Ceny - baza sportowa – rekreacyjna	6,6%	45,5%	14,0%	2,1
9Ceny - kluby, dyskoteki, puby	7,1%	59,0%	22,7%	2,2
10Ceny – inne	0,2%	4,0%	0,7%	2,1
WSKAŹNIK ZINTEGROWANY	8,63%	50,09%	15,72%	2,09

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

W tej ocenie również, w celu lepszego zobrazowania wyrażanych opinii, zastosowano Zintegrowany wskaźnik oceny wysokości cen w stosunku, do jakości świadczonych usług.

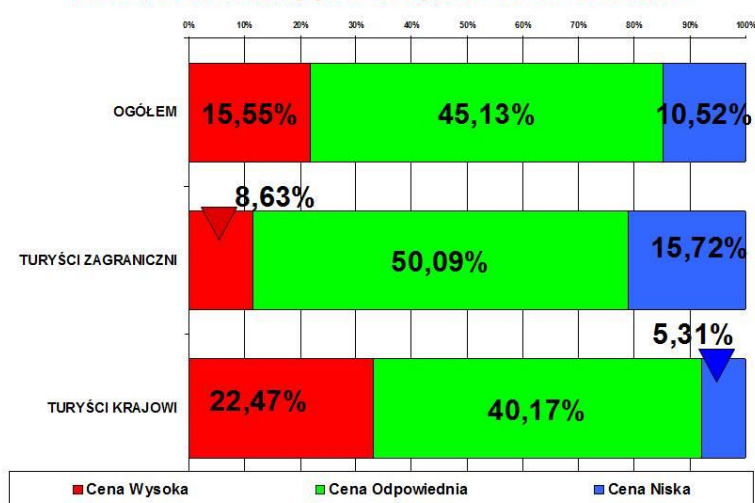
Rysunek 50 Indykator oceny wysokości cen w stosunku do jakości świadczonych usług dokonany przez odwiedzających Kraków turystów w 2012 roku

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 51 Indykator oceny wysokości cen w stosunku do jakości świadczonych usług dokonany przez odwiedzających Kraków turystów w 2013 roku

Indykator oceny cen do jakości świadczonych usług w mieście
Krakowie dokonany przez turystów w 2013 roku

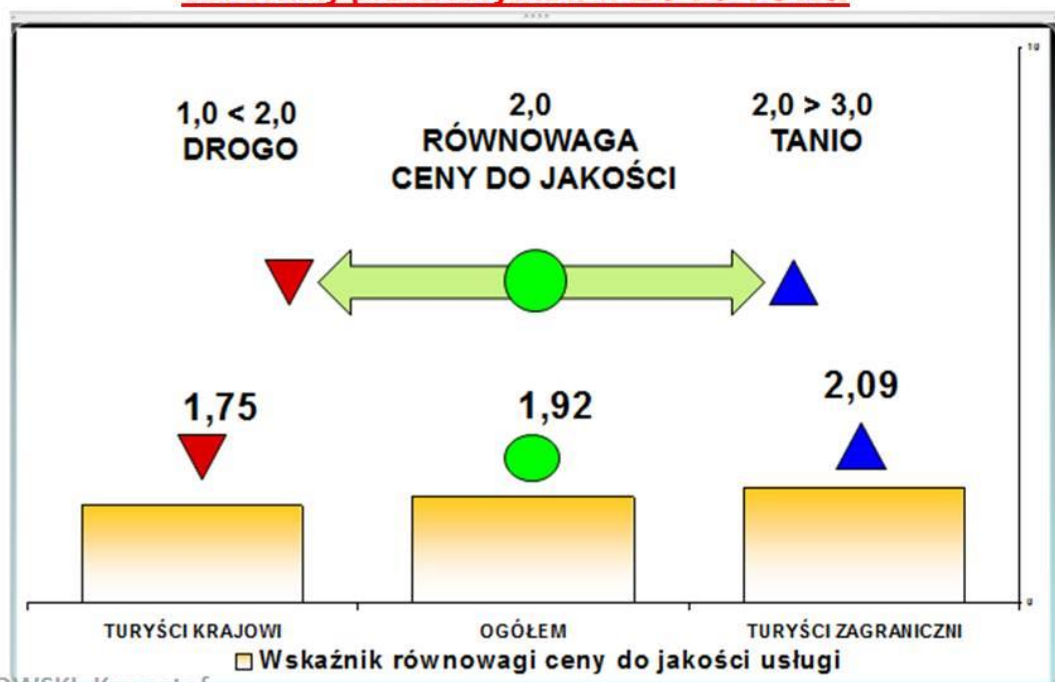

BORKOWSKI, Krzysztof

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rysunek 52 Zintegrowany wskaźnik oceny wysokości cen w stosunku do jakości świadczonych usług dokonany przez odwiedzających Kraków turystów w 2013 roku

Zintegrowany wskaźnik stosunku cen do jakości świadczonych usług w mieście Krakowie dokonany przez turystów w 2013 roku

BORKOWSKI, Krzysztof

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Rozdział XIII. Odwiedzane przez respondentów miejsca poza Krakowem

Od wielu lat niezmiennie do najczęściej wskazywanych miejsc poza Krakowem, do których zamierzają się udać odwiedzający krajowi i zagraniczni, przebywający w mieście, należy Wieliczka, Zakopane, Oświęcim i Tatry (tab. 53).

Tabela 53. *Miejsca poza Krakowem odwiedzane przez respondentów – rozkład procentowy w stosunku do udzielonych odpowiedzi i ranking za lata 2012 i 2013²¹*

Miejsca	Odwiedzający krajowi – udział %		Odwiedzający zagraniczni – udział %		Pozycja w rankingu	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Wieliczka	17,7%	32,5%	24,3%	51,5%	1	1
Zakopane	12,6%	21,4%	14,1%	31,8%	2	2
Oświęcim	6,8%	8,2%	17,6%	34,6%	3	3
Tatry	4,8%	12,1%	5,9%	12,3%	4	4
Ojcowski Park Narodowy (Ojców, Pieskowa Skała)	4,5%	11,1%	1,8%	8,9%	10	5
Pieniny (spływ Dunajcem, Czorsztyn, Niedzica)	3,2%	7,1%	4,0%	6,5%	8	6
Częstochowa	2,7%	3,6%	4,6%	8,1%	7	7
Wadowice	8,1%	6,7%	3,9%	5,7%	5	8
Kalwaria Zebrzydowska	7,9%	7,8%	2,6%	3,0%	6	9
Warszawa	0,4%	0,6%	4,7%	6,6%	9	10
Bochnia	0,5%	3,8%	0,9%	3,9%	18	11
Jura Krakowsko-Częstochowska	-*	5,3%	-	2,0%	0%	12
Podhale (Ludźmierz, Nowy Targ, Dębno)	1,4%	3,9%	0,8%	2,6%	14	13
Wrocław	0,5%	0,5%	2,3%	3,1%	11	14
Bukowina Tatrzańska/Białka Tatrzańska	1,8%	3,1%	1,1%	1,0%	12	15
Kryspinów	1,7%	2,1%	0,6%	1,6%	13	16
Krynica Zdrój	1,1%	2,8%	0,5%	0,8%	19	17
Niepołomice	-	2,1%	-	1,1%	-	18
Słowacja	1,7%	2,8%	0,4%	0,3%	15	19
Rabka Zdrój	-	1,9%	-	0,5%	-	20

* obszar nie występował bądź osiągnął w 2012 r. pozycję w rankingu poniżej pierwszej dwudziestki

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

W 2013 r., w porównaniu z rokiem wcześniejszym, znacznie wzrosło zainteresowanie – patrząc ogółem – Ojcowskim Parkiem Narodowym i miejscami w jego otoczeniu, Bochnią z jej kopalnią soli oraz Jurą Krakowsko-Częstochowską. O kilka pozycji wzrostu w rankingu odnotowano w odniesieniu do Pienin i spływu Dunajcem, Białki i Bukowiny Tatrzańskiej, podkrakowskiego Kryspinowa oraz Wrocławia. Największy spadek wskazań dotyczył Słowacji oraz Wadowic i Kalwarii Zebrzydowskiej.

Biorąc pod uwagę odwiedzających krajowych to na szczególną uwagę, ze względu na znaczny wzrost, zasługuje tu Wieliczka i Zakopane oraz Tatry i Jura Krakowsko-Częstochowska. Spadek odnotowano w tym segmencie w odniesieniu do Wadowic.

Z kolei odwiedzający zagraniczni częściej niż rok wcześniej, patrząc *in plus*, wskazywali: Wieliczkę, Zakopane, Oświęcim, Tatry i Ojcowski Park Narodowy. Żadna z pozycji nie była wymieniana rzadziej niż rok wcześniej.

²¹ Respondent mógł wskazać maksymalnie 3 miejsca.

Największe różnice pomiędzy odpowiedziami udzielonymi przez odwiedzających krajowych i zagranicznych dotyczyły:

- Wieliczki, Oświęcimia, Częstochowy i Warszawy, które były częściej wymieniane przez odwiedzających zagranicznych
- Ojcowskiego Parku Narodowego i Kalwarii Zebrzydowskiej, które z kolei częściej wskazywali odwiedzający krajowi.

Generalnie należy zauważyć, że zmiany w rankingu były nieznaczne.

Rozdział XIV. Atrakcje w Krakowie wskazywane przez respondentów

Lista tegorocznych wskazań respondentów dotyczących atrakcji turystycznych Krakowa uległa niekiedy znacznym zmianom, w porównaniu z rokiem wcześniejszym (tab. 54).

Tabela 54. *Atrakcje turystyczne w Krakowie wskazywane przez odwiedzających krajowych i zagranicznych wraz z rankingiem odpowiedzi (lata 2012-2013)*²².

Atrakcje w Krakowie	Odwiedzający krajowi – udział %		Odwiedzający zagraniczni – udział %		Pozycja w rankingu	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Rynek Główny (Stare Miasto, Droga Królewska)	27,7%	51,3%	23,2%	48,1%	1	1
Wawel (Komnaty, Katedra, Dzwon Zygmunta, smok)	15,4%	36,3%	25,7%	55,6%	2	2
Dzielnica Kazimierz (synagogi, kawiarnie, koncerty itd.)	8,2%	23,1%	10,8%	28,0%	3	3
Muzeum Podziemia Rynku Głównego	4,4%	10,7%	6,0%	11,7%	5	4
Sukiennice	6,3%	11,1%	5,6%	11,1%	4	5
Bazylika Mariacka (w tym ołtarz Wita Stwosza)	4,7%	10,5%	3,8%	9,5%	7	6
Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach	5,5%	9,4%	3,8%	7,8%	6	7
Bulwary wiślane, rz. Wisła	3,7%	7,1%	4,1%	6,0%	8	8
Barbakan (Brama Floriańska, mury)	2,9%	4,3%	4,2%	5,6%	9	9
Muzeum Fabryka Schindlera	0,7%	2,3%	1,3%	5,6%	14	10
Galeria Krakowska (centrum handlowe)	2,9%	7,6%	1,0%	0,8%	11	11
Nowa Huta (pl. Centralny, szlak socrealizmu i in.)	2,9%	3,3%	2,1%	2,7%	10	12
Coke Music Live Festival	-*	2,3%	-	2,6%	-	13
Las Wolski (Zoo)	1,5%	3,1%	0,6%	1,9%	15	14
Opactwo Ojców Benedyktynów w Tyńcu	1,6%	2,4%	0,9%	1,9%	12	15
Planty	1,4%	4,0%	0,3%	0,4%	16	16
Muzeum Narodowe	-	1,0%	*	2,9%	-	17
Park Wodny	1,4%	3,4%	0,2%	0,6%	18	18
Balon widokowy	0,6%	1,7%	0,6%	1,5%	19	19
Kopiec Kościuszki	1,3%	1,0%	0,9%	1,6%	13	20

* obszar nie występował bądź osiągnął w 2009 r. pozycję w rankingu poniżej 20 miejsca

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

W bieżącym roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, w zasadzie do dziewiątego miejsca w rankingu zmiany były niewielkie. Na pierwszych trzech miejscach tradycyjnie znajdują się: Rynek Główny, Wawel i dzielnica Kazimierz, jako od wielu lat główne atrakcje turystyczne miasta. Największe zmiany *in plus* odnotowano, patrząc ogółem na odwiedzających krajowych i zagranicznych, w odniesieniu do festiwalu Coke Music Live, Muzeum Fabryka Schindlera i Muzeum Narodowego. Największy spadek zanotowano w przypadku Kopca Kościuszki.

Analizując odpowiedzi udzielone przez odwiedzających krajowych należy zaznaczyć znacznie częstsze wskazywanie Rynku Głównego, Wawelu i dzielnicy Kazimierz, jak również nieco rzadziej, ale także często: Muzeum Podziemia Rynku Głównego, Sukiennice, Bazylika Mariacka i Galeria Krakowska.

Odwiedzający zagraniczni – podobnie jak krajowi znacznie częściej wymieniali Rynek Główny, Wawel i dzielnicę Kazimierz oraz Muzeum Podziemia Rynku Głównego, Sukiennice i Bazylikę Mariacką.

²² Respondent mógł podać maksymalnie trzy odwiedzone miejsca.

Porównując odpowiedzi udzielone przez odwiedzających krajowych i zagranicznych – krajowi nieco częściej podawali atrakcje związane z Rynkiem Głównym, a z kolei rzadziej niż odwiedzający zagraniczni Wawel czy Muzeum Fabryka Schindlera.

Rozdział XV. Potencjalne produkty turystyczne Krakowa

Odpowiedzi udzielone przez odwiedzających krajowych i zagranicznych dotyczące potencjalnych produktów turystycznych Krakowa podzielono na trzy kategorie. W pierwszej grupie znalazły się typy obiektów, z którymi respondenci wiązali przyszły program pobytu w mieście (tab. 55).

Tabela 55. **Tabela 40. Zainteresowanie produktami turystycznymi Krakowa podczas następnego pobytu, według typów obiektów (dane z 2012 i 2013 r.)**

Rodzaj obiektu	Odwiedzający krajowi – udział %		Odwiedzający zagraniczni – udział %		Suma		Ranking	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Zabytki	60,9%	60,1%	39,1%	39,9%	100,0%	100,0%	9	1
Kluby	66,7%	44,0%	33,3%	56,0%	100,0%	100,0%	3	2
Muzea	51,3%	39,6%	48,7%	60,4%	100,0%	100,0%	6	3
Puby, knajpki	59,1%	52,5%	40,9%	47,5%	100,0%	100,0%	4	4
Sklepy	57,3%	16,7%	42,7%	83,3%	100,0%	100,0%	1	5
Teatry	93,8%	9,5%	6,2%	90,5%	100,0%	100,0%	2	6
Restauracje	51,9%	51,4%	48,1%	48,6%	100,0%	100,0%	8	7
Obiekty sakralne	85,7%	35,3%	14,3%	64,7%	100,0%	100,0%	5	8
Kina	100,0%	4,8%	0,0%	95,2%	100,0%	100,0%	7	9
Baseny	-*	10,0%	-	90,0%	-	100,0%	-	10

*obszar nie występował bądź osiągnął w 2012 r. pozycję w rankingu poniżej 8 miejsca

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Biorąc pod uwagę pierwszą grupę produktów, to należy zauważyć, że nastąpiły znaczne zmiany, w stosunku do roku wcześniejszego. Bardzo wysoko wśród odwiedzających krajowych i zagranicznych ogółem wzrosło, potencjalne rzecz ujmując, zainteresowanie zabytkami, a znacznie – muzeami. Osłabiła się pozycja sklepów i teatrów, jako obiektów, z których chcieliby w przyszłości skorzystać respondenci.

Porównując odpowiedzi udzielone przez odwiedzających krajowych i zagranicznych należy zwrócić uwagę na deklarowane potencjalnie większe zainteresowanie ze strony odwiedzających krajowych – teatrami, obiektami sakralnymi i kinami.

Jako czynności, które respondenci chcieliby wykonywać podczas następnej wizyty w Krakowie respondenci najczęściej wymieniali: „zwiedzanie”, „bawienie się, rozrywkę”, „odpoczynek, relaks”, „zakupy” oraz „spotkania towarzyskie”.

Trzecia grupa wyodrębnionych tutaj odpowiedzi związana była ze wskazaniem konkretnych miejsc, które w przyszłości znalazłyby się w kręgu zainteresowań turystycznych ze strony odwiedzających krajowych i zagranicznych. I tak w bieżącym roku najczęściej pojawiało się Muzeum Lotnictwa oraz – w dalszej kolejności – Muzeum Podziemia Rynku Głównego, Park Wodny i Nowa Huta. Należy zaznaczyć, że pojawiały się już tutaj wskazania dotyczące Światowych Dni Młodzieży, które odbędą się w Krakowie w 2016 r.

Rozdział XVI. Rekomendacja Krakowa znajomym

Podobnie jak w latach ubiegłych ogólna ocena pobytu w Krakowie dokonana zarówno przez odwiedzających krajowych, jak i zagranicznych, była wysoka (tab. 56).

Tabela 56. *Zestawienie odpowiedzi odwiedzających krajowych i zagranicznych dotyczących deklaracji rekomendowania Krakowa według badań w latach 2010–2013*

Deklaracja	2010		2011		2012		2013	
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.
Tak	93%	90%	89%	90%	91%	87%	90%	89%
Nie	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Nie wiem	7%	9%	10%	9%	8%	12%	9%	10%
SUMA	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Od wielu lat Kraków jest wysoko oceniany przez odwiedzających krajowych i zagranicznych. W bieżącym roku nieznacznie poprawiła się, w porównaniu z rokiem wcześniejszym, deklaracja polecenia miasta ze strony odwiedzających zagranicznych. Jak co roku negatywne wskazania w tej kategorii, osiągały poziom nie wyższy niż 1%.

Rozdział XVII. Deklaracja ponownych odwiedzin Krakowa

Tegoroczny rozkład deklaracji respondentów dotyczących ponownego przyjazdu do miasta przedstawia tab. 57.

Tabela 57. *Zestawienie deklaracji ponownych odwiedzin Krakowa w latach 2010–2013, z podziałem na odwiedzających krajowych i zagranicznych*

Deklaracja	2010		2011		2012		2013	
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.
Na pewno tak	51%	29%	51%	30%	49%	25%	46%	28%
Raczej tak	41%	36%	37%	43%	38%	49%	42%	44%
Nie wiem	8%	31%	12%	23%	12%	22%	10%	23%
Raczej nie	0%	4%	1%	3%	1%	3%	2%	5%
Na pewno nie	0%	0%	0%	1%	0%	1%	0%	0%
SUMA	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Od trzech lat zaznacza się jednakowy poziom deklaracji, zarówno ze strony odwiedzających krajowych (średnio 88%) i zagranicznych (średnio 73%), dotyczący zamiaru ponownego przyjazdu do Krakowa. Nieznacznie w bieżącym roku wzrósł wskaźnik (dwa punkty procentowe), związany z odpowiedzią: „raczej nie”. Z kolei „na pewno nie” od lat nie pojawia się w deklaracjach żadnego segmentu rynku, spośród przybywających do Krakowa.

Biorąc pod uwagę osoby z zagranicy, które deklarują polskie pochodzenie, należy zauważyć, że łącznie odpowiedzi: „na pewno tak” i „raczej tak” zaznaczyło, podobnie jak rok wcześniej, 78% osób (tab. 58), czyli nieco więcej niż statystyczny odwiedzający zagraniczny. W segmencie Polonii spadł wskaźnik niepewności, co do ponownego przyjazdu, natomiast nieco wzrósł (pięć punktów procentowych) ten odnoszący się do deklaracji negatywnych.

Tabela 58. *Zamiar ponownego przyjazdu do Krakowa ze strony odwiedzających zagranicznych, z uwzględnieniem podziału na osoby z polskimi korzeniami (badania z roku 2012 i 2013)*

Deklaracja przyjazdu	Na pewno tak		Raczej tak		Nie wiem		Raczej nie		Na pewno nie		Ogółem	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Polskie pochodzenie rodziny												
Tak	35%	27%	42%	51%	22%	16%	1%	6%	0%	0%	100%	100%
Nie	24%	28%	47%	43%	25%	24%	3%	4%	1%	1%	100%	100%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

Główne wnioski końcowe z badań ankietowych ruchu turystycznego w Krakowie w 2013 r

1. W roku 2013 utrzymuje się podobna jak w roku poprzednim relacja przyrostów krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego. Zagraniczny ruch turystyczny wzrósł zdecydowanie więcej (o 13%) niż ruch krajowy (tylko 2%). Ten fakt pozwala sformułować tezę o przełamaniu 6-letniego okresu (2005-2011) w którym miała miejsce przewaga indeksów dynamiki zagranicznego ruchu turystycznego nad ruchem krajowym.
2. Wyraźnie widać przewagę liczby turystów zagranicznych nad liczbą turystów krajowych, począwszy od marca aż do października. Największą różnicę notuje się w miesiącach letnich: lipiec – sierpień oraz nieco mniejszą w miesiącach: wrzesień i październik. Wyjątkiem są tu dwa miesiące: maj-czerwiec gdzie obserwuje równowagę w obydwóch segmentach. W pozostałych miesiącach: listopad – luty, notuje się przewagę liczby turystów krajowych nad zagranicznymi.
3. Wskaźniki struktury ruchu turystycznego w roku 2013 wykazywały podobne własności jak w latach ubiegłych.
4. Szczyt sezonowości ruchu turystycznego obserwuje się w miesiącach sierpień-wrzesień, oraz drugi (nieco mniejszy) od kwietnia do czerwca-lipca. W lipcu zaczyna się przewaga zagranicznego ruchu turystycznego nad krajowym. Jedynym wyjątkiem była sytuacja w czerwcu 2012 roku, na co wskazano przy omawianiu danych miesięcznych.
5. Generalnie, wskaźniki sezonowości ruchu turystycznego w ostatnich latach kształtowały się na zbliżonym poziomie, zarówno w poszczególnych miesiącach jak i w analizowanych segmentach ruchu turystycznego.
6. Sezonowość ruchu turystycznego po okresie lekkiego wzrostu do roku 2006 (najwyższe wskaźniki sezonowości) w latach 2007-2008 uległa obniżeniu, a po 2009 roku – lekkiemu wzrostowi. Generalnie, w ostatnich latach notuje się mniejszą sezonowość kwartalną niż w pierwszych latach analizowanej dekady, co można uznać za zjawisko korzystne.
7. Warto zwrócić uwagę na:
 - - stabilny wzrost liczby korzystających z noclegów we wszystkich segmentach ruchu turystycznego, z jedynym załamaniem w 2008 roku,
 - - wyrównanie udziałów zagranicznego i krajowego ruchu turystycznego w ostatnich 3-4 latach, z niewielką przewagą turystów zagranicznych w 2013 roku,
 - - dużą nieregularność ruchomych indeksów dynamiki we wszystkich segmentach ruchu turystycznego
8. W kategorii odwiedzający, wzrost dotyczył zwłaszcza przyjeżdżających do miasta odwiedzających zagranicznych, (o 8,51%), których liczba przekroczyła rekordową dotychczas wielkość z roku 2007 o 2,00%. Przyrost rozmiarów krajowego ruchu turystycznego był natomiast nieco mniejszy (o 1,52%), aczkolwiek i tak była to największa jak dotychczas liczba odwiedzających z Polski

9. Spadek w kategorii nienocujących odnosił się tylko do odwiedzających z Polski (o 2,56%), gdyż liczba nienocujących z zagranicy była analogiczna, jak w roku ubiegłym.
10. Szacunkowa liczba jednodniowych gości zagranicznych utrzymuje się w Krakowie od czterech lat na jednakowym poziomie 100 tys. osób
11. W zakresie liczby turystów (gości nocujących) w Krakowie w 2013 r. odnotowano przyrost o 5,07%. Odnosił się on tak do turystów krajowych, jak i zagranicznych, przy czym w tej drugiej grupie okazał się znacznie większy (o 8,89%, a turystów krajowych – o 3,23%). Mimo tak dużego przyrostu, w segmencie turystów zagranicznych nie osiągnięto jeszcze rekordowej wielkości z 2007 r. (o 0,41% mniej)
12. Odsetek turystów, czyli gości nocujących w Krakowie w 2013 r., wynosił niemal 83% Następiał, zatem jego wzrost w relacji do roku poprzedniego o 0,23 pkt%
13. Analogicznie jak w latach poprzednich, turyści stanowili w 2013 r. większy procent wśród odwiedzających z zagranicy (ponad 96%), niż wśród gości krajowych (ok. 67%)
14. W stosunku do roku ubiegłego w 2013 r. miał miejsce niewielki spadek udziału jednodniowych odwiedzających w grupie gości krajowych (o 3,82 pkt%) oraz zagranicznych (o 1,84 pkt%).
15. Analiza kierunków przyjazdów przeprowadzona wśród obcokrajowców odwiedzających Kraków w 2013 roku wskazuje, że najwięcej gości przyjechało ponownie z Wielkiej Brytanii (20%). Pomimo ponownego spadku udziałów przyjazdów z rynku brytyjskiego w 2013 roku o 3 pkt% w stosunku do roku 2012, badanie roku 2013 sygnalizuje identyczny wynik z pomiarem z roku 2011 i w dalszym ciągu potwierdza dominującą pozycję Wielkiej Brytanii w przyjazdach do Krakowa
16. W 2013 roku w dalszym ciągu odnotowano po latach stabilizacji przyjazdów z Niemiec kolejny wzrost udziałów tego rynku o prawie 1 pkt% w stosunku do roku 2012.
17. Godnym zwrócenia uwagi jest (2005-2013), w stosunku do roku 2010 w roku 2013 o 3 pkt% wzrost udziałów przyjazdów z Hiszpanii. Co prawda w roku 2012 nastąpił spadek udziałów w stosunku do roku 2011 o 2 pkt% jednak w roku 2013 osiągnął ponownie bardzo dobry wynik 9,3 pkt% udziałów, co zdaje się potwierdzać tendencję rozwojową turystyki przyjazdowej do Krakowa z tego rynku.
18. Udziały rynku włoskiego kształtują się niezmiennie od ostatnich 4 lat w przedziale 9,0%-9,5% udziałów, co wyraźnie stabilizuje ten rynek, jako istotny dla krakowskiej turystyki przyjazdowej.
19. Również udział przyjazdów turystów z Francji pozostaje na stabilnym niezmiennym od 2009 roku poziomie 8,0%-9,0%. Ponownie odnotować należy wzrost przyjazdów z Rosji do poziomu prawie 7 pkt% udziałów, co stanowi kolejny prawie 1% wzrost udziałów w stosunku do roku 2012. Rynek ten od 2008 roku wykazuje stałą tendencję wzrostową.
20. Ustabilizował się udział przyjazdów ze Stanów Zjednoczonych z notowanego w ostatnich latach poziomu w przedziale (5-6 pkt%) do poziomu 4,5 pkt%.

21. Odwiedzający z pierwszych w rankingu 7 krajów stanowią prawie 72% (71,8%) udziałów wszystkich gości z zagranicy przebywających w Krakowie.
22. Analizując kompletne wyniki z lat 2008 – 2013 należy zauważyć, że corocznie rozkład przyjazdów Polonii jest równomierny i oscyluje wokół wartości 20% udziałów przyjazdów odwiedzających zagranicznych.
23. Należy spodziewać się, że część osób Polonii legitymuje się podwójnym obywatelstwem, co oznacza, że będąc obywatelami polskimi należy im się pomoc państwa polskiego w zakresie bezpieczeństwa tak jak każdemu innemu obywatelowi naszego kraju. Tym bardziej warto o tym pamiętać przy ewentualnym wprowadzaniu programu „Bezpieczeństwa socjalnego turystów w destynacji Kraków”.
24. Głównym udziałowcem rynku podróży polonijnych w 2013 roku ponownie okazała się Polonia z Niemiec, następnie z Wielkiej Brytanii, Francji dopiero na czwartym miejscu są Stany Zjednoczone Ameryki Północnej. Główne rynki emisyjne podróży polonijnych kolejno to: Niemcy, Wielka Brytania, Francja, USA, Rosja, Włochy Hiszpania i Irlandia, które tworzą bardzo mocną grupę udziałowców aglomerując prawie 70% całości strumienia polonijnego ruchu turystycznego docierającego do Krakowa.
25. Spośród badanych w Krakowie turystów krajowych w 2013 roku, zdecydowanie przeważały osoby z województwa małopolskiego, mazowieckiego, śląskiego i podkarpackiego. Stanowiły one prawie 48% udziałów w kategorii Polaków odwiedzających miasto. Nowością w rankingu województw, z których turyści przyjeżdżają do Krakowa jest w tym roku województwo pomorskie z wynikiem ponad 7%. Co daje łącznie w sumie z tych pięciu województw 55% udziału docierającego do Krakowa krajowego strumienia ruchu turystycznego.
26. Wykorzystać odmiennosć tak fizjograficzną, ale również i antropogeniczną województwa małopolskiego dla mieszkańców północnych terenów Polski jest ona dla nich sama w sobie atrakcją turystyczną. Podobnie jak dla mieszkańców południa Polski samą w sobie atrakcją są tereny nadmorskie.
27. Dążyć do tworzenia sezonowych (krajowych) szybkich dalekobieżnych (daleko dystansowych) połączeń komunikacyjnych. Bezpośrednie połączenia kolejowe i lotnicze pomiędzy Tatrami a Bałtykiem a Tatrami (T&B&T). Ponieważ gmina Kraków jest udziałowcem Portu Lotniczego w Balicach powinna być zainteresowana rozwojem tych połączeń. Miasto Poprad na Słowacji uruchomiło połączenia lotnicze LCC z Gdańskiem, co stwarza ogromną konkurencję dla Zakopanego i innych małopolskich stacji narciarskich i klimatycznych.
28. Z badań lat poprzednich wynika, że prawdopodobnie proporcje płci nie powinny gwałtownie zmieniać się w kolejnych latach, chyba, że wprowadzone zostaną na rynek nowe produkty turystyczne np., Kraków „Men or Women Friendly” itp.
29. Pośród istotnych dla Krakowa rynków emisyjnych jedynie wśród turystów z Kanady, Czech, Austrii, Wielkiej Brytanii wyraźnie przeważają mężczyźni.
30. Zauważalne jest jednak powolne, lecz systematyczne powiększanie się udziałów % kobiet przyjeżdżających do miasta z zagranicy. Może oznaczać to również,

- rozpoznany przez tą bardziej wrażliwą płęć stosunkowo wysoki poziom bezpieczeństwa pobytu turystycznego w Krakowie
31. Wśród turystów krajowych jak i zagranicznych udział w strukturze strumienia przyjazdowego ruchu turystycznego do Krakowa osób w wieku 60 i więcej lat wynosi około 10% w obu kategoriach, co oznacza w wielkości bezwzględnej około 700 tysięcy osób. Osoby w tym wieku są mocno wrażliwe na wszelkie przejawy zagrożeń swojego życia, zdrowia i/lub mienia. Podobnie „wrażliwa” pod tym względem jest kategoria „dzieci i młodzież”, która do 16 roku życia zależna jest od decyzji i „wrażliwości” rodziców i/lub opiekunów
 32. Ranking osób powyżej 59 roku życia dla odwiedzających zagranicznych wykazał, że z siedmiu istotnych statystycznie w 2013 roku rynków emisyjnych tj. (Wielka Brytania, Niemcy, Hiszpania, Włochy, Francja, Rosja i USA) dociera w tej kategorii wiekowej do Krakowa prawie 14%. Osoby te pozostają w Krakowie średnio 3 noce mieszkając w hotelach kategorii trzech i więcej gwiazdek. Polscy seniorzy preferują hotele dwu gwiazdkowe i nocleg u rodziny. Tak turyści krajowi jak i zagraniczni w tej kategorii wiekowej podróżując w sposób instytucjonalnie zorganizowany, preferują również nocleg w hostelach (19% udziałów w strukturze miejsc noclegowych)
 33. Z analizy danych z roku 2013 wynika, że turystów z wykształceniem wyższym lub średnim tak krajowych (83%) jak i zagranicznych (92%) było ponad 86% całości strumienia ruchu turystycznego. W stosunku do lat ubiegłych ponownie znacząco spadła ilość turystów zagranicznych z wykształceniem wyższym osiągając poziom 38% udziałów.
 34. Zwiększa się sukcesywnie w ostatnich latach udział turystów zagranicznych z wykształceniem średnim (w ciągu czterech ostatnich lat 2010 – 2013 przyrost o pkt. 20%.) Wśród turystów krajowych obserwuje się podobne wyniki jak w roku ubiegłym. Dane te mogą budzić zaniepokojenie, szczególnie, że twórcy Strategii Rozwoju Turystyki w Krakowie na lata 2006 – 2013 wyraźnie zakładali rozwój produktów turystycznych z zakresu „kultury wysokiej” dedykowanych dobrze sytuowanym osobom z wyższym wykształceniem. Wynik taki oznacza, że poziom aspiracji twórców strategii rozminął się wyraźnie z rzeczywistością, i/lub, że produkty turystyczne z zakresu „kultury wysokiej” dedykowane dobrze sytuowanym osobom z wyższym wykształceniem w obszarze zagranicznej turystyki przyjazdowej nie trafiły do planowanej szerokiej grupy odbiorców, ewentualnie powstały w niewystarczającej ilości lub nie powstały w ogóle.
 35. Należy poszukiwać przyczyn systematycznego zmniejszania się zainteresowania przyjazdami do Krakowa turystów zagranicznych z wykształceniem wyższym.
 36. Tak, jak i w latach poprzednich, osoby aktywne zawodowo stanowiły w 2013 roku ponad (50%) ankietowanych tak krajowych jak i zagranicznych turystów.
 37. Udział turystów zagranicznych aktywnych zawodowo w stosunku do 2012 roku spadł i osiągnął poziom turystów krajowych aktywnych zawodowo (51%).
 38. Odnotowano również niewielki (0,1) wzrost w stosunku do roku ubiegłego, przyjazdów z zagranicy, osób będących na rencie i spadek w tej samej kategorii przyjazdów z kraju o 1,6%.

39. Zauważalny jest wzrost o prawie 8% udziałów przyjazdów studentów z zagranicy. Wynik taki notowany był dla studentów z zagranicy w roku 2009.
40. Osoby zajmujące się domem przestały pozostawać na prawie niezmiennym od lat poziomie 4-5% udziału i uzyskały w 2013 roku spektakularnie wysoki udział dla turystów krajowych prawie 7% a dla turystów zagranicznych prawie 10%.
41. Również kategoria „bezrobotni” osiągnęła poziom w kategorii turystów krajowych ponad 2% udziałów. Natomiast turyści zagraniczni w kategorii bezrobotni pojawili się w niespotykanym dotychczas udziale procentowym osiągając wynik 0,5%.
42. Tradycyjnie zdecydowana większość odwiedzających Kraków określała swój status materialny, jako dobry lub średni.
43. W roku 2013 ponownie odnotowano w stosunku do roku ubiegłego poważny spadek udziałów w grupie osób przyjezdnych z kraju (-4,6%), ale i z zagranicy (-1%) o bardzo dobrym i dobrym statusie materialnym
44. Wyniki z 2013 roku potwierdzają obserwacje z lat poprzednich, że najczęściej podróżują osoby zamożne. Widać jednak również w 2013 roku wyraźną tendencję wzrostową w grupie osób o średniej sytuacji materialnej, szczególnie wśród odwiedzających krajowych natomiast u obcokrajowców obserwuje się stabilizację powyżej 17% udziału.
45. Grupa turystów krajowych o subiektywnym odczuciu bardzo dobrego i dobrego statusu materialnego uzyskała w 2013 roku prawie 67% udziału, co stanowi kolejny spadek udziałów o 4% w stosunku do roku 2012. Wynik ten dla turystów zagranicznych w 2013 roku osiągnął prawie 80% udziału, co w stosunku do 2012 jest również spadkiem udziałów o prawie 1%.
46. Grupa o złym i bardzo złym statusie materialnym osiągnęła w tym roku w kategorii turystów krajowych wynik wyższy od roku 2012 o 0,6% (2,8%), natomiast turyści zagraniczni uzyskali ledwie 0,2% udziałów, co jest 1% spadkiem w stosunku do roku 2012. Jest to jednak wyraźnym dowodem, że osoby biedne, turystycznie również podróżują. Istnieje realna możliwość przy kumulacji danych z dziesięciu lat obserwacji, aby przeprowadzić dogłębną analizę tej grupy turystów
47. W 2013 roku Kraków był w dalszym ciągu miejscem docelowym podróży dla odwiedzających krajowych, podróżujących tak w gronie rodzinnym (udział ponad 42% - wzrost o 5,5% w stosunku do roku 2012), jak i w towarzystwie przyjaciół (udział ponad 23%- co oznacza powrót do wyniku z roku 2011), samotnie (udział 8,5% - spadek w stosunku do roku 2011 o kolejne 6,5%), w grupie zorganizowanej (spadek o ponad 5% do poziomu ponad 12% udziałów).
48. W zagranicznym ruchu turystycznym utrzymująca się już od paru lat przewaga pomiędzy osobami podróżującymi w grupie zorganizowanej a osobami preferującymi wyjazdy typowo rodzinne w 2013 roku uzyskała poziom lekkiej przewagi z wynikiem + 3,1 (25% do 28,1%) udziałów. Odczyt roku 2013 dla podróży w grupie zorganizowanej dla turystów zagranicznych uzyskał identyczny, co w roku 2012 wynik. Zdaje się to potwierdzać tezę, że tendencja wzrostu udziałów podróży grupowych może mieć związek z efektem „rygla”, jako kompensacyjna forma corocznej podróży/wycieczki wakacyjno-urlopowej. Zryczałtowane pakiety

turystyczne, (jakimi są imprezy turystyczne) są (szczególnie dla turystów zagranicznych) konkurencyjnie tańsze od samodzielnie organizowanych wyjazdów rodzinnych. Jest to bardzo korzystny prognostyk dla organizatorów zagranicznej przyjazdowej turystyki grupowej do Krakowa jednocześnie dla przedsiębiorców turystycznych przygotowujących produkt turystyczny na rynek krakowski informacja, że zorganizowane grupy turystyczne mają ściśle określony czas pobytu w danym miejscu i nie jest możliwe przekonanie grupy zorganizowanej, aby została w Krakowie dłużej. Jednocześnie zbytne uzależnienie od Zewnętrznego Organizatora Turystyki (touroperatora zagranicznego) może prowadzić do podatności destynacji na politykę (w tym marketingową) firm przysyłających grupy turystyczne

49. W badaniach z 2013 roku odnotowano następujące zmiany w strukturze czasu pobytu turystów krajowych w Krakowie w stosunku do wyników z roku 2012:

- nastąpił spadek udziałów o 0,8% pobytów tranzytowych (do 3 godzin) powrót do wyniku z roku 2010,
- odnotowano wzrost o 1,2% udziałów w kategorii pobytów jednodniowych bez noclegów,
- wzrost w kategorii „1 –noc” o 2,5% udziałów,
- spadek w kategorii „2-3 noce” o prawie 4% udziałów,
- wzrost w kategorii „4-7 – nocy” o prawie 3% udziałów,
- wzrost w kategorii „>7 – nocy” o 1,3% udziałów.

50. W strukturze czasu pobytów obcokrajowców odnotowano następujące zmiany w stosunku do roku 2012:

- spadek udziałów o 1,3% pobytów tranzytowych (do 3 godzin),
- spadek udziałów o 0,3% w kategorii pobytów jednodniowych bez noclegów,
- spadek udziałów w kategorii „1 –noc” o 2,5%,
- spadek udziałów w kategorii „2-3 noce” o prawie 4%,
- wzrost udziałów w kategorii „4-7 – nocy” o prawie 3%,
- wzrost udziałów w kategorii „>7 – nocy” o ponad 1%.

Wynik ten wskazuje na tendencję wydłużania pobytu w mieście tak turystów krajowych jak i zagranicznych. Jest to wskaźnik optymistyczny tak pod względem oceny poziomu jakości świadczonych usług jak i poziomu bezpieczeństwa turystów w odwiedzanej destynacji

51. Łącznie w głównych celach przyjazdu do Krakowa ogółem dominuje cel poznawczy (zwiedzanie) i rekreacyjny (wypoczynek). Te dwa cele aglomerują 60% udziałów z listy głównych celów przyjazdu do Krakowa (ogółem dla wszystkich respondentów). W kolejnych latach 2011, 2012, 2013 łącznie średnio ponad 50%. W 2013 roku trzecim celem głównym przyjazdu do Krakowa był cel religijny (5,4%)

52. Na pierwszym miejscu dla turystów krajowych z wynikiem z prawie 32% udziałów znalazło się zwiedzanie zabytków (13,7%) na drugim z prawie 14% udziałów uplasował się wypoczynek (13,7%). Na trzecim miejscu z wynikiem 6,6% udziałów znalazł się tranzyt Na czwartym pojawiły się odwiedziny krewnych (5,9%) i odwiedziny znajomych (4,9%) jako kategoria wspólna (10,8%), przedzielone celem

- religijnym (5,6%) i ex aequo rozrywką (kluby, dyskoteki, puby) (5,2%) i zakupami (5,2%) Tych siedem celów głównych, którymi kierowali się turyści krajowi aglomeruje ponad 72% (72,40%) całości udziałów.
53. Na pierwszym miejscu dla turystów zagranicznych z wynikiem ponad 45% uplasowało się zwiedzanie zabytków (45,7%). Na drugim miejscu pojawia się wypoczynek ponad 27% (27,3%). Na trzecim miejscu z ponad 5% udziałem turyści zagraniczni wskazali cel religijny na czwartym miejscu z wynikiem prawie 5% udziałów znalazła się rozrywka (kluby, dyskoteki, puby). Na piątym ex aequo pojawiły się odwiedziny znajomych (2,3%) i odwiedziny krewnych (2,1%) jako kategoria wspólna 4,4%. Na miejscu szóstym pojawiły się sprawy służbowe (biznes) (2,9%). Tych siedem celów głównych, którymi kierowali się turyści zagraniczni aglomeruje 90% (90,1%) całości udziałów.
 54. Ogółem nastąpił spadek udziałów w komunikacji lotniczej w przylotach do Krakowa turystów zagranicznych o 5 pkt%, a dla turystów krajowych spadek udziałów o 0,9 pkt%.
 55. W komunikacji kołowej w kategorii łącznej (A+B+C) dla autobusu linii regularnej (A), busa linii regularnej (B) i autokaru turystycznego (C) zanotowano dla turystów zagranicznych wzrost udziałów o 6,5 pkt% a dla turystów krajowych minimalny spadek udziałów o 0,3 pkt%.
 56. Generalnie najpopularniejszym środkiem transportu wykorzystywanym przez turystów zagranicznych jest samolot, następnie pociąg. Samochód osobowy wynikiem 9,6% i autokar turystyczny (C) (8,8%) zajmują prawie równorzędną pozycję. Listę zamyka komunikacja busowa a następnie kolejno regularna komunikacja autobusowa.
 57. Najpopularniejszym środkiem transportu wykorzystywanym przez turystów krajowych jest samochód osobowy (49,9%), następnie pociąg (16,8%), kolejno komunikacja busowa (B) (13,9%) a dopiero później autokar turystyczny (C) (9,5%) i regularna komunikacja autobusowa (A) (7,5%), na samym końcu plasuje się samolot (2,5%).
 58. Turyści przyjeżdżający do Krakowa w 2013 r., analogicznie jak w latach poprzednich, na miejsce noclegu wybierali najczęściej hotele (ponad 1/4 wskazań), szczególnie trzygwiazdkowe (ponad 53%).
 59. Z hoteli trzygwiazdkowych w większym zakresie korzystali goście krajowi (ponad 59% wskazań), niż zagraniczni (prawie 52%), którzy z kolei częściej niż turyści krajowi preferowali hotele czterogwiazdkowe – ponad 1/4 wskazań (krajowi tylko niewiele ponad 8%).
 60. Odwiedzający z Polski w większym procencie niż goście z zagranicy nabywali natomiast usługi obiektów najwyższej kategorii – pięciogwiazdkowych prawie 5% wskazań (podczas gdy wśród turystów zagranicznych tylko niecałe 4%).
 61. Należy podkreślić, że zmniejszył się w stosunku do roku poprzedniego udział gości hotelowych nieokreślających kategorii obiektu – ogółem o 2,24 pkt%, krajowych o 0,64 pkt%, a zagranicznych aż o 2,78 pkt% – co należy uznać za korzystną sytuację.

62. Niewiele mniejszym zainteresowaniem niż hotele cieszyły się wśród odwiedzających Kraków w 2013 r. hostele (ponad 24% wskazań), których rola z roku na rok jest coraz większa (od 2008 r. ich udział uległ niemal podwojeniu).
63. Relatywnie dużo osób korzystało ponadto z noclegów u rodziny i znajomych (ponad 11%), szczególnie u znajomych (ponad 8%), na co prawdopodobnie ma wpływ rosnąca tendencja do okresowej wymiany domów/mieszkań oraz zjawisko o nazwie „Couchsurfing”.
64. W 2013 r. hotele i hostele były wybierane najczęściej tak przez gości krajowych, jak i zagranicznych, przy czym i jedno i drugie odgrywały większą rolę wśród turystów z zagranicy.
65. Odwiedzający z Polski w stosunkowo wysokim procencie nocowali ponadto w kwaterach prywatnych/apartamentach (prawie 1/10), u rodziny i znajomych (prawie 9%), jak również w pensjonatach (ponad 5%) i motelach (ponad 4%).
66. Należy przy tym podkreślić, że w ujęciu historycznym wśród turystów krajowych spada rola gościnności rodziny, a wzrasta zainteresowanie hostelami. Istotny przyrost w 2013 r. relacji do roku poprzedniego odnotowano też w przypadku udziału kwater prywatnych/apartamentów (o 7,28 pkt%).
67. W 2013 r. po raz pierwszy zapytano respondentów o wysokość sum wydatkowanych przed przyjazdem do Krakowa na pobyt w mieście (bez kosztów dojazdu). Okazało się, że kwota średniego wydatku na osobę wskazana przez odwiedzających z Polski wynosiła w br. ok. 240 zł, a w przypadku gości zagranicznych była prawie sześciokrotnie wyższa
68. Jeśli chodzi o zróżnicowanie wysokości wydatków przed podróżą w zależności od kraju pochodzenia odwiedzających, to najwyższe ponosili w 2013 r. goście z Izraela (ponad 3,7 tys. zł na osobę), a także krajów zamorskich, tj. Japonii i Ameryki Południowej (prawie 2,8 tys. zł na osobę) oraz USA (niemal 2,4 tys. zł na osobę). Relatywnie wysokie były też sumy wydatkowane przez odwiedzających z Włoch (ponad 2,1 tys. zł na osobę), Norwegii oraz Grecji/Malty (ok. 2,0 tys. zł na osobę). Natomiast nic nie wydawali przed przyjazdem do Krakowa odwiedzający ze Słowacji, a także państw azjatyckich – Chin i Korei.
69. Kwota średniego wydatku na osobę ponoszonego w samym Krakowie przez odwiedzających miasto w 2013 r. uległa istotnemu zwiększeniu w relacji do roku poprzedniego. Wzrost odnosił się tak do sum wydawanych przez gości krajowych (o 20,82%), jak i zagranicznych (o 53,36%), przy czym, jak łatwo zauważyć, w tym drugim przypadku przyrost był zdecydowanie większy, choć i tak nie osiągnięto najwyższego jak dotychczas poziomu – z roku 2010 (o 2,52% mniej).
70. Najwyższymi wydatkami charakteryzowali się goście z Afryki²³ (2,0 tys. zł na osobę), a także Japonii (1,5 tys. zł na osobę), Holandii (ponad 1,4 tys. zł na osobę), Rosji (niemal 1,2 tys. zł na osobę), Kanady (ponad 1,1 tys. zł na osobę), Grecji/Malty, Danii i Belgii (prawie 1,1 tys. zł na osobę) oraz Francji, Australii i Austrii (ok. 1,0 tys. zł na osobę) – zob. Rysunek 46. Najniższe wydatki charakteryzowały z kolei obywatele

²³ Bardzo mała liczebność – nie istotna statystycznie (0,1% całości strumienia ruchu turystycznego)

- Białorusi/Gruzji (tylko 150 zł na osobę), Chorwacji i Słowenii (prawie 500 zł na osobę) oraz Słowacji i Ukrainy (niewiele ponad 500 zł na osobę)
71. W relacji do 2012 r. zwiększyły się sumy wydatkowane przez odwiedzających z wszystkich krajów, z wyjątkiem Izraela (spadek o 5,91%). Największe wzrosty zanotowano w przypadku gości z Danii (ponad czterokrotny), a także Szwecji i Szwajcarii (ponad dwukrotny). Istotny przyrost odnosił się także do wydatków odwiedzających z Austrii (prawie 100% więcej), Japonii i Belgii (prawie 90%), Rosji i Francji (ponad 70%). Z kolei wysokość kwot na pobyt w Krakowie przeznaczanych przez Amerykanów zwiększyła się najmniej spośród analizowanych państw (tylko o 10,26%).
72. W ujęciu historycznym na uwagę zasługują wydatki Irlandczyków, które po okresie względnej stabilności w latach 2010-2012, w roku 2013 wzrosły o prawie 38%, oraz Czechów, które sukcesywnie wznoszą się od 2011 r. (w sumie o ponad 76%). Natomiast kwoty wydatkowane przez gości z Izraela ulegają zmniejszeniu od 2011 r. (w sumie o niemal 14%).
73. Rozmiary ruchu turystycznego w Krakowie oraz wysokość wydatków odwiedzających pozwalają szacować, że wpływy miasta z turystyki wynosiły w 2013 r. około 4,8 mld zł (nie uwzględniając sum ponoszonych przed przyjazdem do miasta).
74. Większość odwiedzających Kraków w 2013 r., analogicznie jak w latach ubiegłych, zorganizowała sobie przyjazd we własnym zakresie (prawie 56%). Z biurem podróży przyjechało do miasta tylko niewiele ponad 14% gości. Relatywnie często wskazywana była również tzw. inna instytucja (prawie 11%), tj.: rodzina (niemal 8%), znajomi (około 7%), a także parafia (ponad 5%) i zakład pracy (ponad 4%).
We własnym zakresie wizytę w Krakowie w 2013 r. przygotowywali sobie najczęściej tak odwiedzający krajowi (prawie 67%), jak i zagraniczni (niemal 46%). Wśród tych ostatnich relatywnie dużą rolę odgrywały jeszcze usługi biur podróży (ok. 26%) i pomoc znajomych (ok. 7%). Z kolei gościom z Polski stosunkowo często podróż zorganizowała rodzina (prawie 10%), znajomi (prawie 6%) i zakład pracy (ponad 4%).
75. W stosunku do roku ubiegłego zaobserwowano wzrost odsetka odwiedzających przygotowujących sobie wizytę w Krakowie we własnym zakresie (o 4,39 pkt%) i przyjeżdżających z parafią/kościółem (o 0,75 pkt%). Zmniejszyła się natomiast rola biur podróży (o 2,12 pkt%) i zakładów pracy (o 1,06 pkt%). Udział osób przybywających ze szkołą utrzymał się na zbliżonym poziomie
76. Jeśli chodzi o odwiedzających z Polski, to z roku na rok od 2009 r. zwiększa się odsetek przyjeżdżających z parafią/kościółem (w sumie ponad dwukrotnie). W odniesieniu natomiast do roku ubiegłego zmniejszyło się znaczenie tzw. innych instytucji (o 5,79 pkt%).
77. Goście zagraniczni również w mniejszym odsetku przybyli w 2013 r. do miasta z tzw. inną instytucją (spadek aż o 8,28 pkt%). Zmniejszyło się ponadto ich zainteresowanie biurami podróży (o 4,11 pkt%), a zwiększył się udział wyjazdów przygotowywanych we własnym zakresie (aż o 6,26 pkt%). Warto zauważyć również, że nieznacznie wzrosła wśród nich rola kościoła/parafii (o 1,08 pkt%).

78. Podczas przygotowywania podróży do Krakowa odwiedzający miasto w 2013 r., analogicznie jak w latach ubiegłych, posiadali wiedzę o dawnej stolicy Polski przede wszystkim ze szkoły (ponad 60%) lub korzystali z porad rodziny i znajomych (ponad 57%). Stosunkowo ważną rolę odgrywały też media, czyli Internet (ponad 26%), telewizja (ponad 24%), prasa (prawie 20%) i radio (prawie 14%), jak również przewodniki (ponad 19%) i katalogi biur podróży (ponad 11%).
79. Preferencje w zakresie wykorzystania poszczególnych źródeł informacji o Krakowie przed przyjazdem do miasta były nieco odmienne, jeśli chodzi o gości krajowych i zagranicznych. Wprawdzie i jedni, i drudzy wskazywali w 2013 r. przede wszystkim rodzinę i znajomych oraz szkołę, ale kolejność tych źródeł była już inna. Mianowicie odwiedzający z Polski częściej deklarowali, że o Krakowie dowiedzieli się ze szkoły (ponad 72%), a goście z zagranicy – że od rodziny i znajomych (ponad 53%, aczkolwiek i tak ich odsetek w tym względzie był mniejszy niż Polaków). Ponadto wśród odwiedzających z zagranicy na trzecim miejscu pod względem popularności uplasował się Internet (ponad 1/3 wskazań), a wśród gości krajowych – telewizja (ponad 22%); natomiast na czwartej pozycji odwrotnie – w grupie krajowych był to Internet (ponad 17%), a zagranicznych – telewizja (ponad 26%).
80. W relacji do lat ubiegłych wśród gości krajowych na znaczeniu zyskały przede wszystkim: szkoła (o 21,47 pkt% więcej od 2009 r.), przewodniki (o 4,38 pkt% od 2011 r.) i targi (o 1,67 pkt% w stosunku do roku ubiegłego). Mniej natomiast odwiedzających z Polski odpowiadało, że czerpało informacje z tzw. innych źródeł (o 13,01 pkt% od 2010 r.) oraz z telewizji (o 8,55 pkt% w odniesieniu do roku 2012) i radia (odpowiednio o 6,01 pkt%).
81. Wśród gości zagranicznych również rośnie rola szkoły (o 20,36 pkt% od 2010 r.), jak też rodziny i znajomych (o 12,19 pkt% od 2011 r.), prasy (o 10,93 pkt% od 2010 r.) oraz folderów i ulotek (o 8,81 pkt% od 2011 r.). Z kolei tzw. inne źródła informacji tracą na popularności (o 7,36 pkt% mniej od 2011 r.).
82. Najlicniejsza grupa odwiedzających Kraków (ponad 42%) przyjechała do miasta w 2013 r. (analogicznie jak w poprzednich latach) po raz pierwszy. Udział tego segmentu gości zwiększył się niestety w stosunku do roku poprzedniego (o 6,56 pkt%), co należy uznać za niekorzystną sytuację, tym bardziej, że odsetek ten był w br. najwyższy w całym analizowanym okresie.
83. Porównywalne zbiorowości tworzyli w 2013 r. goście wizytujący dawną stolicę Polski już kilka razy (ponad 24%) oraz ci, którzy w bieżącym roku przybyli tutaj po raz drugi (ok. 1/4). Niestety najmniejszy udział posiadały osoby przyjeżdżające do Krakowa często (około 8%) i na dodatek ich odsetek zmniejszył się w relacji do roku ubiegłego aż o 5,61 pkt%
84. Nowymi klientami-turystami dla miasta w 2013 r. byli (jak zwykle) przede wszystkim goście zagraniczni (prawie 65%), gdyż odwiedzający z Polski najliczniej widzieli już Kraków kilka razy (ponad 44%).
85. W ujęciu historycznym niestety zmniejsza się stopniowo odsetek gości krajowych odwiedzających Kraków często (w sumie o 8,08 pkt%, czyli ponad dwukrotnie od 2010 r.), a rośnie przyjeżdżających po raz pierwszy (o 8,39 pkt% od 2011 r.). Wśród

- przybyszów z zagranicy również udział goszczących w mieście często sukcesywnie się zmniejsza (o 6,12 pkt%, czyli niemal sześciokrotnie od 2011 r.).
86. Badani zawsze najchętniej oraz zawsze bardzo wysoko oceniają atmosferę miasta. Również w 2013 roku oceny bardzo dobre i dobre przyznało aż 91% gości krajowych i 84% zagranicznych (w roku 2011 - 90%, 2012 - 94%, a wartości rozkładały się równo w obu badanych grupach). O ile jednak wśród gości krajowych proporcja przyznawanych ocen bardzo dobrych do dobrych była zachowana, to w ocenach gości zagranicznych możemy zauważyć wyraźny spadek ocen najwyższych i wzrost oceny przeciętnej (może być). Uzyskana w 2013 roku opinia odwiedzających pozwala na podtrzymanie tezy, że mniej entuzjastyczny odbiór miasta w porównaniu z poprzednimi latami, a zwłaszcza z 2008 i 2009 rokiem, może świadczyć o stabilizacji oferty turystycznej i ugruntowanej pozycji Krakowa w świadomości odwiedzających
 87. Również gościnność w 2013 roku zostaje także oceniona bardzo przychylnie i w obu badanych grupach najwyższe oceny stanowią 77% wskazań. Również i w tym przypadku, możemy zauważyć zmniejszającą się ilość ocen bardzo dobrych i wzrost ocen pozytywnych (może być).
 88. Podobne tendencje można zaobserwować, analizując opinie gości na temat życzliwości mieszkańców Krakowa, która oceniana jest ciągle bardzo wysoko. Chociaż, w obu badanych grupach najwyższe oceny stanowią 84% , jednak i w tym przypadku zmniejsza się liczba ocen bardzo dobrych, a proporcjonalnie zwiększa liczba ocen pozytywnych. W 2013 roku, tak jak w roku poprzednim, podobne zdanie o gościnności i życzliwości mieszkańców Krakowa mieli zarówno goście krajowi jak i zagraniczni. W poprzednich latach opinia gości zagranicznych na temat gościnności i życzliwości mieszkańców Krakowa zawsze była lepsza niż opinia gości krajowych.
 89. Można stwierdzić, że pomimo pewnego spadku ocen, goście przyjeżdżający do miasta w dalszym ciągu bardzo wysoko oceniają specyficzną ofertę Krakowa, na którą składają się atrakcje, świadczone usługi, gościnność i życzliwość mieszkańców, tworzące łącznie charakterystyczną atmosferę miejsca, którą można zamknąć w pojęciu *genius loci*.
 90. Niezmiennie bardzo ważną pozycję w pozytywnym obrazie miasta zajmuje szeroko rozumiana rozrywka. Jest to szczególnie sfera usług, z której korzystają i dobrze ją oceniają generalnie wszyscy odwiedzający miasto goście, tak zagraniczni jak i krajowi. W 2013 roku z oferowanej w mieście rozrywki chętniej korzystali goście zagraniczni (91%) niż krajowi (74%), podobnie oceniając poziom oferowanych usług.
 91. Istotny atut turystyczny Krakowa, jakim są lokale i usługi gastronomiczne, utrzymuje w 2013 roku wysoką pozycję w oceniane turystów zagranicznych i krajowych (bardzo dobrze lub dobrze oceniło łącznie prawie 79% gości zagranicznych i 81% gości krajowych). Należy jednak zwrócić uwagę na wzrost opinii pozytywnych, kosztem bardzo dobrych, jakie wyrazili goście zagraniczni. Utrzymywanie dobrego poziomu usług gastronomicznych jest dużym wyzwaniem dla Krakowa, ponieważ we współczesnej turystyce miejskiej głównym sposobem spędzania wolnego czasu, obok

- spacerów po mieście oraz preferowanej i szeroko rozumianej rozrywki, są właśnie pobyty w lokalach gastronomicznych.
92. Wydarzenia kulturalne, imprezy masowe i muzyczne, stanowiące ważny element oferty turystycznej Krakowa, w 2013 roku były dobrze oceniane przez gości zagranicznych i krajowych, jednak poziom ocen bardzo dobrych był porównywalny z ocenami pozytywnymi (może być). W kolejnych latach należy zwrócić uwagę, czy obrany przez miasto kierunek związany z podnoszeniem jakości *imprez* kulturalnych jest właściwie realizowany.
 93. Informacja turystyczna i oznakowanie turystyczne w opiniach gości zarówno krajowych jak i zagranicznych spełnia swoje zadanie, gdyż ocenili te usługi jako dobre lub odpowiednie (może być). Goście zagraniczni częściej wyrażali swoje opinie, ale rozkład ocen był podobny. Tylko 8% w obu badanych grupach oceniło poziom tych usług jako zły.
 94. Dostępność komunikacyjna Krakowa, która w ostatnich latach uzyskiwała coraz większe uznanie wyrażające się ocenami dobrymi i bardzo dobrymi, w 2013 roku uległa pogorszeniu - dominowały oceny dobre (krajowi 35%, zagraniczni 37%) i pozytywne (krajowi 35%, zagraniczni 32%). Jednak tylko nieznacznie, w granicach 2%, wzrósł odsetek ocen negatywnych.
 95. W ocenie transportu lokalnego wzrósł poziom zadowolenia gości zagranicznych, których opinia o transporcie miejskim zawsze jest lepsza niż gości krajowych.
 96. Baza noclegowa w Krakowie, która należy do jednych z najważniejszych elementów oferty turystycznej miasta, w dalszym ciągu budzi uznanie gości. Jednak, chociaż turyści zagraniczni w 2013 roku oceniali usługi noclegowe dobrze (55%) i bardzo dobrze (18%), zauważalny jest w tej ocenie 10% spadek na rzecz ocen przeciętnych. Wśród gości krajowych także odnotowujemy wyraźny (16%) spadek ocen bardzo dobrych. Utrzymuje się natomiast, odnotowany po raz pierwszy w 2012 roku, podobny rozkład ocen w obu badanych grupach.
 97. Ocena usług przewodnickich w Krakowie przyznana przez gości zagranicznych, która to ocena uległa w 2012 roku znacznej poprawie, utrzymała się w 2013 roku na wysokim poziomie z poprzedniego roku. Natomiast wśród odwiedzających Kraków gości krajowych, opinia na temat usług przewodnickich wyraźnie uległa pogorszeniu w stosunku do poprzedniego roku. O ile w 2012 roku oceny bardzo dobre i dobre stanowiły 74%, o tyle w 2013 roku tylko 35%. Nie oznacza to jednak istotnego wzrostu ocen złych, może to świadczyć jedynie np. o zawirowaniach na rynku usług przewodnickich po „reformie GOWINA” dopuszczającej do wykonywania funkcji przewodnika każdego, kto uważa, że jest przewodnikiem. Prawdopodobnie w pierwszej kolejności najłatwiej było wkroczyć „konkurencji” w obszar oprowadzania w języku polskim.
 98. Czystość na ulicach Krakowa jest łatwo obserwowalna, zatem bardzo chętnie oceniana przez odwiedzających miasto. Opinię wyraziło 92,5% gości krajowych i 95,3% zagranicznych i była to opinia dobra i pozytywna (może być), jednak w porównaniu z 2012 rokiem uległa pogorszeniu. Należy zwrócić uwagę, że poziom czystości miasta

musi ulegać stałej poprawie, ponieważ w znacznym stopniu wpływa na kształtowanie opinii i na ocenę Krakowa jako centrum turystycznego.

99. Toalety publiczne w Krakowie, stosunkowo wysoko ocenione w 2012 roku, nie zyskały już tak dużej przychylności w opinii gości krajowych i zagranicznych, chociaż łącznie 73% przyznanych ocen dobrych i pozytywnych (może być) wśród gości zagranicznych i 71% wśród gości krajowych daje pozytywny wynik. Toalety publiczne nie budzą już większych zastrzeżeń, aczkolwiek zawsze w trakcie prowadzenia tego typu badań ten element rodzi szczególne emocje u osób zarządzających regionem i za niego odpowiedzialnych. Istotą problemu z zarządzaniem ogólnie dostępnymi miejscami użytku publicznego (również typu WC) jest codzienna (czasami 24 godzinna) dbałość o nie. Są to działania, które można nazwać „Syzyfową pracą”. Wielokrotnie sugerowano przy prezentacji wyników, aby zastanowić się nad sensownością kontynuowania w kwestionariuszu ankiety tego pytania, argumentując, że: „jakie toalety są, każdy widzi” i można to badać inaczej i w sposób bardziej dyskretny. Jednak dla kontroli prawidłowości prowadzonych badań ten element wydaje się nieoceniony, gdyż wyraźnie indeksuje wyniki i w sytuacji gdyby kiedykolwiek w syntezie danych wyszło, że toalety znalazły się wysoko w rankingu ocenianych elementów wówczas można z dużym prawdopodobieństwem wnioskować o nieprawidłowo przeprowadzonym poborze próby. **Dlatego pytanie to jest w badaniu niezbędnie konieczne i usunięcie go naruszyłoby wiarygodność próby.**
100. Jakość obsługi turystycznej, bardzo dobrze oceniona w 2012 roku (oceny dobre i bardzo dobre wystawiło 80% gości zagranicznych i 74% krajowych) nie uzyskała tak dobrych opinii w 2013 roku. Zmniejszyła się liczba ocen bardzo dobrych, a wzrosła pozytywnych i to w obu badanych grupach. Niezmiennie lepszą opinię wyrażali goście zagraniczni niż krajowi.
101. Sieć punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności przy użyciu kart płatniczych równie dobrze w 2013 roku ocenili goście krajowi i zagraniczni. Podobnie został oceniony poziom nasycenia miasta bankomatami. Można przyjąć, że odwiedzający Kraków nie mają trudności w dokonaniu płatności bezgotówkowych oraz z wypłatą gotówki w bankomatach.
102. Dostęp do Internetu nie budzi zastrzeżeń zarówno gości zagranicznych jak i krajowych. Przez obie badane grupy został oceniony, jako dobry lub bardzo dobry. Pomimo jednak stałego rozwoju sieci internetowej, duży odsetek badanych określił ten dostęp jako pozytywny (może być) i może to wynikać z faktu, że dostępność sieci internetowej jest traktowana nie jako usługa, ale jako naturalny element infrastruktury odwiedzanego miejsca. Odnotować również należy bardzo niski odsetek ocen złych i bardzo złych związanych z dostępnością do Internetu. Oznaczać to może, że turyści zainteresowani w Krakowie dostępem do Internetu, dostęp ten bez większych problemów uzyskują.
103. Nie uległa znaczącym zmianom opinia gości na temat bezpieczeństwa w mieście. Kraków w 2013 r., podobnie jak w latach poprzednich, był generalnie odbierany, jako miasto bezpieczne. Należy jednak zwrócić uwagę, że chociaż

dominującą oceną była ocena dobra i pozytywna, to odsetek opinii negatywnych jest już stosunkowo znaczący. Poziom bezpieczeństwa, jako zły wskazało 7% gości zagranicznych i 10% gości krajowych.

104. W 2013 r. ocena wybranych elementów oferty turystycznej miasta nie uległa znaczącym różnicom w stosunku do wyników uzyskanych w poprzednim roku. W celu zweryfikowania tych obserwacji zastosowano w badaniach ponownie autorski *Zintegrowany wskaźnik wizerunku miasta Krakowa w ocenie turystów krajowych i zagranicznych*.
105. Dla 70% gości zagranicznych w 2013 r. ceny usług noclegowych były odpowiednie w stosunku do ich jakości i opinie te nie uległy istotnym zmianom w porównaniu z 2012 rokiem (74% wskazań). W tej grupie badanych gości wzrósł natomiast odsetek wyrażanych opinii, że ceny świadczonych usług noclegowych są wysokie (z 5,7% w 2012 roku do 10,8% w 2013 roku) i wskaźnik ten wrócił do poziomu z 2011 roku. Zmniejszyła się natomiast o 4,8% liczba wskazań, że ceny usług noclegowych są niskie w stosunku do ich jakości. W opinii gości krajowych na temat cen usług noclegowych w 2013 roku należy odnotować 9% spadek wskazań, że ceny są wysokie oraz utrzymującą się opinię, że ceny usług noclegowych są odpowiednie w stosunku do poziomu ich świadczenia.
106. Ceny usług gastronomicznych w stosunku, do jakości świadczonych usług są w opinii gości zagranicznych odpowiednie (podobnie jak w przypadku cen usług noclegowych), ale również i tu wzrosła liczba wskazań, że ceny są wysokie (z 5,4% w 2012 r. do 14,5% w 2013 r.) i o 6% zmniejszyła się liczba odpowiedzi, że ceny są niskie. Opinia gości krajowych dotycząca usług gastronomicznych w 2013 roku w stosunku do badań z poprzedniego roku nie uległa zasadniczym zmianom. W dalszym ciągu dla ponad 30% badanych gości krajowych ceny usług gastronomicznych są wysokie.
107. Zdaniem gości zagranicznych jak i krajowych usługi rozrywkowe (dyskoteki, puby, kluby) mają odpowiednią cenę w stosunku do ich jakości. Liczba wskazań ceny odpowiedniej utrzymała się kolejny rok na tym samym poziomie, tak w grupie badanych gości krajowych jak i zagranicznych. Również w takich samych proporcjach w obu badanych grupach utrzymały się odpowiedzi skrajne (dla 23% gości zagranicznych ceny były niskie, a dla 22% gości krajowych ceny te były wysokie). Z tej formy usług w 2013 roku, tak jak w latach poprzednich, korzystali równie często goście krajowi i zagraniczni.
108. Imprezy kulturalne, jeden z najważniejszych elementów oferty turystycznej miasta jako ośrodka kultury, w opinii gości zagranicznych należały do usług właściwie wycenionych w stosunku do ich jakości. O ile w poprzednich badaniach znaczny procent gości zagranicznych określał ceny usług kulturalnych, jako niskie (26% w 2012 r.), to w 2013 roku już takich wskazań było tylko 15%. W grupie gości krajowych utrzymuje się podobny rozkład opinii, określających ceny usług kulturalnych, jako odpowiednie i drogie, przy nielicznym odsetku wskazań, że ceny te są niskie.

109. Ocena jakości oferty krakowskich muzeów w stosunku do cen biletów w 2013 roku nie uległa znaczącym zmianom w opiniach gości zagranicznych i jest odbierana jako odpowiednia i niska. Jednak możemy zauważyć zmniejszający się odsetek odpowiedzi, że cena jest niska i nieznaczny (3%) wzrost wskazań, że cena jest wysoka. W opinii gości krajowych należy odnotować spadek odpowiedzi uznających cenę usług muzealnych, jako wysoką z 29% w 2012 roku do 20% w 2013 roku. W obu badanych grupach utrzymała się ilość osób udzielających odpowiedzi, przy czym goście zagraniczni udzielili ich aż o 15% więcej niż goście krajowi.
110. Kino, teatr i imprezy masowe w dalszym ciągu nie stanowią podstawowej formy spędzania czasu w Krakowie i są stosunkowo rzadko poddawane ocenie zarówno przez gości zagranicznych jak i krajowych. Możemy jednak zaobserwować, że w 2013 roku nastąpił kolejny, ponad 10% wzrost ilości uzyskanych opinii od gości zagranicznych. Wyrażający opinię goście zagraniczni najczęściej wskazują, że ceny są odpowiednie i niskie. Natomiast dla gości krajowych, ceny te są odpowiednie i wysokie.
111. Transport lokalny i ceny usług transportowych w 2013 roku były podobnie jak w roku poprzednim chętnie oceniane przez gości w obu badanych grupach (ponad 80%). Utrzymuje się opinia gości krajowych, że ceny usług transportu lokalnego są wysokie. W opinii gości zagranicznych dominuje ocena, że ceny są odpowiednie, ale w tej grupie badanych, w porównaniu z 2012 rokiem, wyraźnie spadł odsetek wskazań, że ceny tych usług są niskie (zmiana o 12%).
112. Opinia gości zagranicznych i krajowych na temat cen za usługi przewodnickie w stosunku do ich jakości uległa w ostatnim roku takim zmianom, jakim uległa opinia o większości poddawanych ocenie usług. I w tym przypadku, przy dominującej liczbie odpowiedzi wskazujących, że ceny są odpowiednie, goście zagraniczni rzadziej niż w poprzednich latach wskazywali (10%), że ceny usług są niskie. Goście krajowi natomiast rzadziej wskazywali (10%), że ceny tych usług są wysokie. W obu badanych grupach utrzymał się wysoki poziom ilości wyrażanych opinii.
113. Baza sportowo-rekreacyjna Krakowa jest równie rzadko jak kina i teatry oceniana przez gości krajowych i zagranicznych. Goście zagraniczni, poddający ocenie jakość usług w stosunku do cen, w zdecydowanej większości uznali, że ceny są odpowiednie do jakości (45%), a także w znacznym odsetku, że są niskie (14%), chociaż w tej ostatniej ocenie, możemy odnotować 10% spadek wskazań. Wśród gości krajowych należy odnotować 6% spadek wskazań określających ceny tych usług, jako wysokie.
114. Analizując opinie na temat cen poszczególnych usług w stosunku do poziomu świadczeń, w obu badanych grupach zauważyć można tendencję od odbierania tych cen jako odpowiadających jakości. Chociaż w dalszym ciągu ceny aprobowane przez gości zagranicznych nie uzyskują aprobaty wśród gości krajowych, to różnice w ocenie systematycznie ulegają zmniejszeniu. Może to świadczyć o stabilizacji oferty i właściwej wycenie poszczególnych usług, ale również o zmianach w postrzeganiu i odbiorze Krakowa jako miejsca destynacji turystycznej

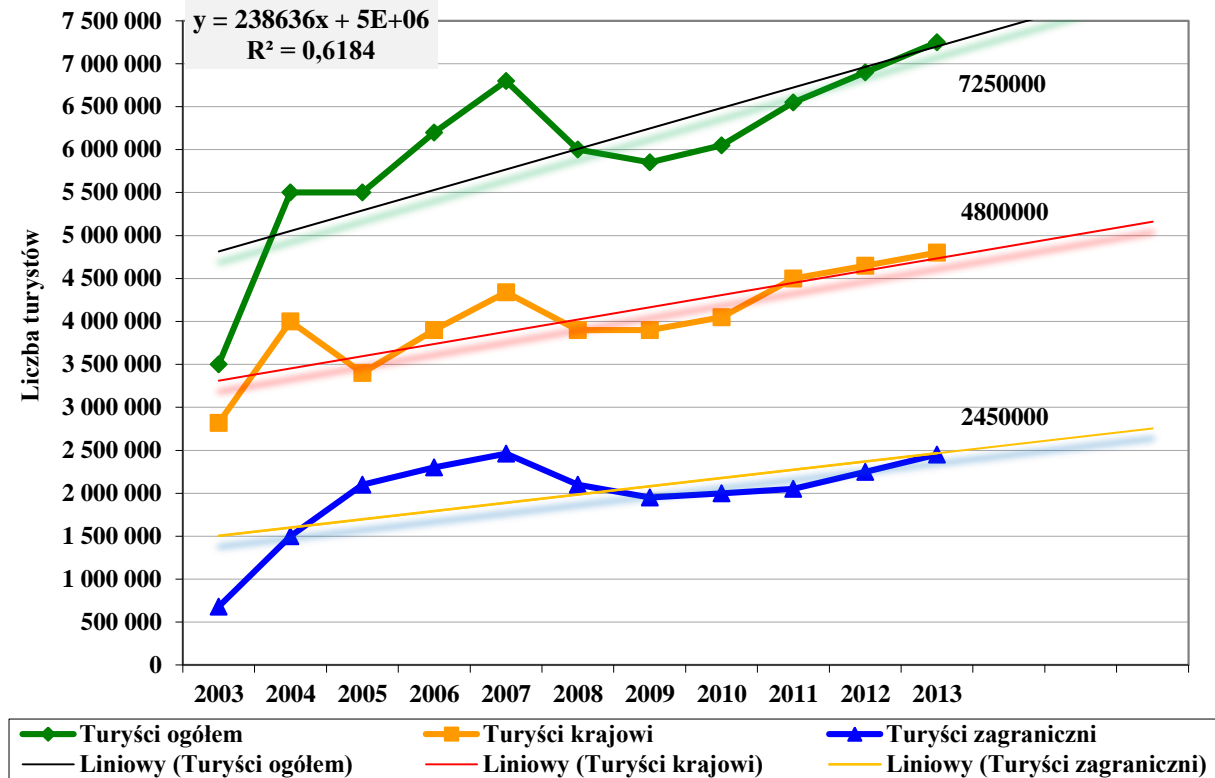
115. Od wielu lat niezmiennie do najczęściej wskazywanych miejsc poza Krakowem, do których zamierzają się udać odwiedzający krajowi i zagraniczni, przebywający w mieście, należą Wieliczka, Zakopane, Oświęcim i Tatry
116. W 2013 r., w porównaniu z rokiem wcześniejszym, znacznie wzrosło zainteresowanie – patrząc ogółem – Ojcowskim Parkiem Narodowym i miejscami w jego otoczeniu, Bochnią z jej kopalnią soli oraz Jurą Krakowsko-Częstochowską. O kilka pozycji wzrostu w rankingu odnotowano w odniesieniu do Pienin i spływu Dunajcem, Białki i Bukowiny Tatrzańskiej, podkrakowskiego Kryspinowa oraz Wrocławia. Największy spadek wskazań dotyczył Słowacji oraz Wadowic i Kalwarii Zebrzydowskiej.
117. Biorąc pod uwagę odwiedzających krajowych to na szczególną uwagę, ze względu na znaczny wzrost, zasługuje tu Wieliczka i Zakopane oraz Tatry i Jura Krakowsko-Częstochowska. Spadek odnotowano w tym segmencie w odniesieniu do Wadowic. Z kolei odwiedzający zagraniczni częściej niż rok wcześniej, patrząc *in plus*, wskazywali: Wieliczkę, Zakopane, Oświęcim, Tatry i Ojcowski Park Narodowy. Żadna z pozycji nie była wymieniana rzadziej niż rok wcześniej. Największe różnice pomiędzy odpowiedziami udzielonymi przez odwiedzających krajowych i zagranicznych dotyczyły:
- Wieliczki, Oświęcimia, Częstochowy i Warszawy, które były częściej wymieniane przez odwiedzających zagranicznych
 - Ojcowskiego Parku Narodowego i Kalwarii Zebrzydowskiej, które z kolei częściej wskazywali odwiedzający krajowi.
118. W bieżącym roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, w zasadzie do dziewiątego miejsca w rankingu dotyczącego atrakcji turystycznych zmiany były niewielkie. Na pierwszych trzech miejscach tradycyjnie znajdują się: Rynek Główny, Wawel i dzielnica Kazimierz, jako od wielu lat główne atrakcje turystyczne miasta. Największe zmiany *in plus* odnotowano, patrząc ogółem na odwiedzających krajowych i zagranicznych, w odniesieniu do festiwalu Coke Music Live, Muzeum Fabryka Schindlera i Muzeum Narodowego. Największy spadek zanotowano w przypadku Kopca Kościuszki. Analizując odpowiedzi udzielone przez odwiedzających krajowych należy zaznaczyć znacznie częstsze wskazywanie Rynku Głównego, Wawelu i dzielnicy Kazimierz, jak również nieco rzadziej, ale także często: Muzeum Podziemia Rynku Głównego, Sukiennice, Bazylika Mariacka i Galeria Krakowska.
119. Odwiedzający zagraniczni – podobnie jak krajowi znacznie częściej wymieniali Rynek Główny, Wawel i dzielnicę Kazimierz oraz Muzeum Podziemia Rynku Głównego, Sukiennice i Bazylikę Mariacką.
120. Porównując odpowiedzi udzielone przez odwiedzających krajowych i zagranicznych – krajowi nieco częściej podawali atrakcje związane z Rynkiem Głównym, a z kolei rzadziej niż odwiedzający zagraniczni Wawel czy Muzeum Fabryka Schindlera
121. Bardzo wysoko wśród odwiedzających krajowych i zagranicznych ogółem wzrosło, potencjalnie rzecz ujmując, zainteresowanie zabytkami, a znacznie –

muzeami. Osłabiła się pozycja sklepów i teatrów, jako obiektów, z których chcieliby w przyszłości skorzystać respondenci.

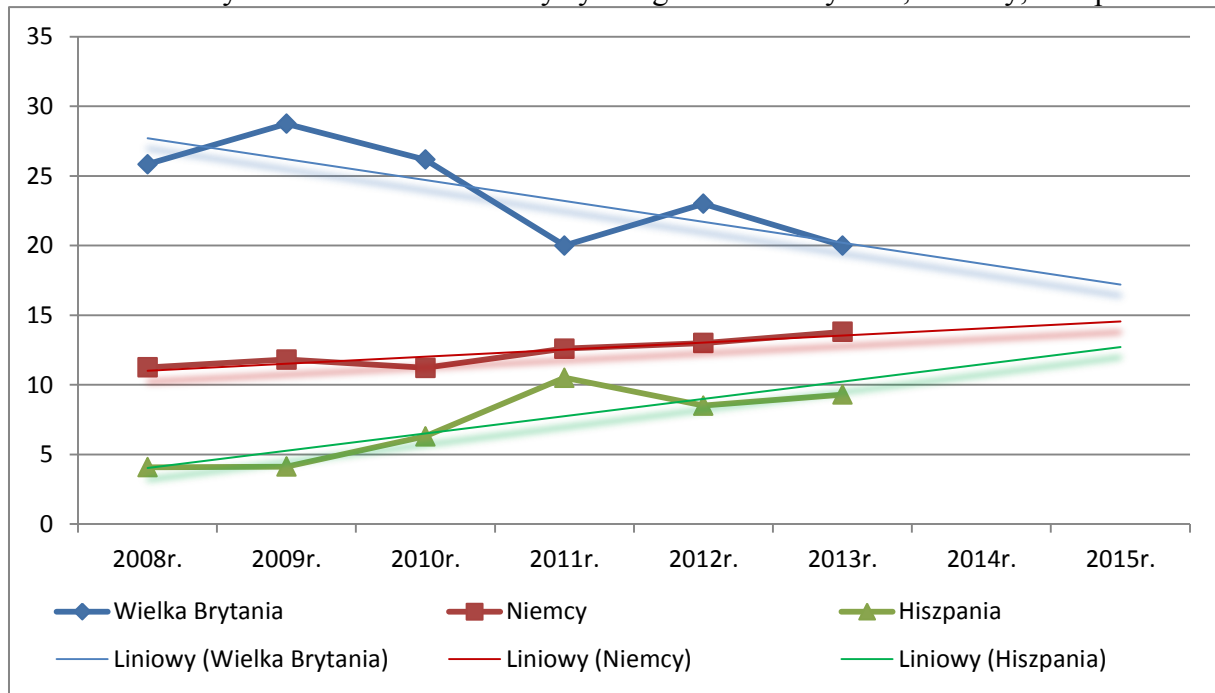
122. Porównując odpowiedzi udzielone przez odwiedzających krajowych i zagranicznych należy zwrócić uwagę na deklarowane potencjalnie większe zainteresowanie ze strony odwiedzających krajowych – teatrami, obiektami sakralnymi i kinami.
123. Jako czynności, które respondenci chcieliby wykonywać podczas następnej wizyty w Krakowie respondenci najczęściej wymieniali: „zwiedzanie”, „bawienie się, rozrywkę”, „odpoczynek, relaks”, „zakupy” oraz „spotkania towarzyskie”.
124. Wskazania konkretnych miejsc, które w przyszłości znalazłyby się w kręgu zainteresowań turystycznych ze strony odwiedzających krajowych i zagranicznych. Najczęściej pojawiało się Muzeum Lotnictwa oraz – w dalszej kolejności – Muzeum Podziemia Rynku Głównego, Park Wodny i Nowa Huta. Należy zaznaczyć, że pojawiały się już tutaj wskazania dotyczące Światowych Dni Młodzieży, które odbędą się w Krakowie dopiero w 2016 r
125. Od wielu lat Kraków jest wysoko oceniany przez odwiedzających krajowych i zagranicznych. W bieżącym roku nieznacznie poprawiła się, w porównaniu z rokiem wcześniejszym, deklaracja polecenia miasta ze strony odwiedzających zagranicznych (89%). Jak co roku negatywne wskazania w tej kategorii, osiągały poziom nie wyższy niż 1%.
126. Od trzech lat zaznacza się jednakowy poziom deklaracji, zarówno ze strony odwiedzających krajowych (średnio 88%) i zagranicznych (średnio 73%), dotyczący zamiaru ponownego przyjazdu do Krakowa. Nieznacznie w bieżącym roku wzrósł wskaźnik (dwa punkty procentowe), związany z odpowiedzią: „raczej nie”. Z kolei „na pewno nie” od lat nie pojawia się w deklaracjach żadnego segmentu rynku, spośród przybywających do Krakowa.
127. Biorąc pod uwagę osoby z zagranicy, które deklarują polskie pochodzenie, należy zauważyć, że łącznie odpowiedzi: „na pewno tak” i „raczej tak” zaznaczyło, podobnie jak rok wcześniej, 78% osób, czyli nieco więcej niż statystyczny odwiedzający zagraniczny. W segmencie Polonii spadł wskaźnik niepewności, co do ponownego przyjazdu, natomiast nieco wzrósł (pięć punktów procentowych) ten odnoszący się do deklaracji negatywnych.

Główne trendy z badań ruchu turystycznego w Krakowie.

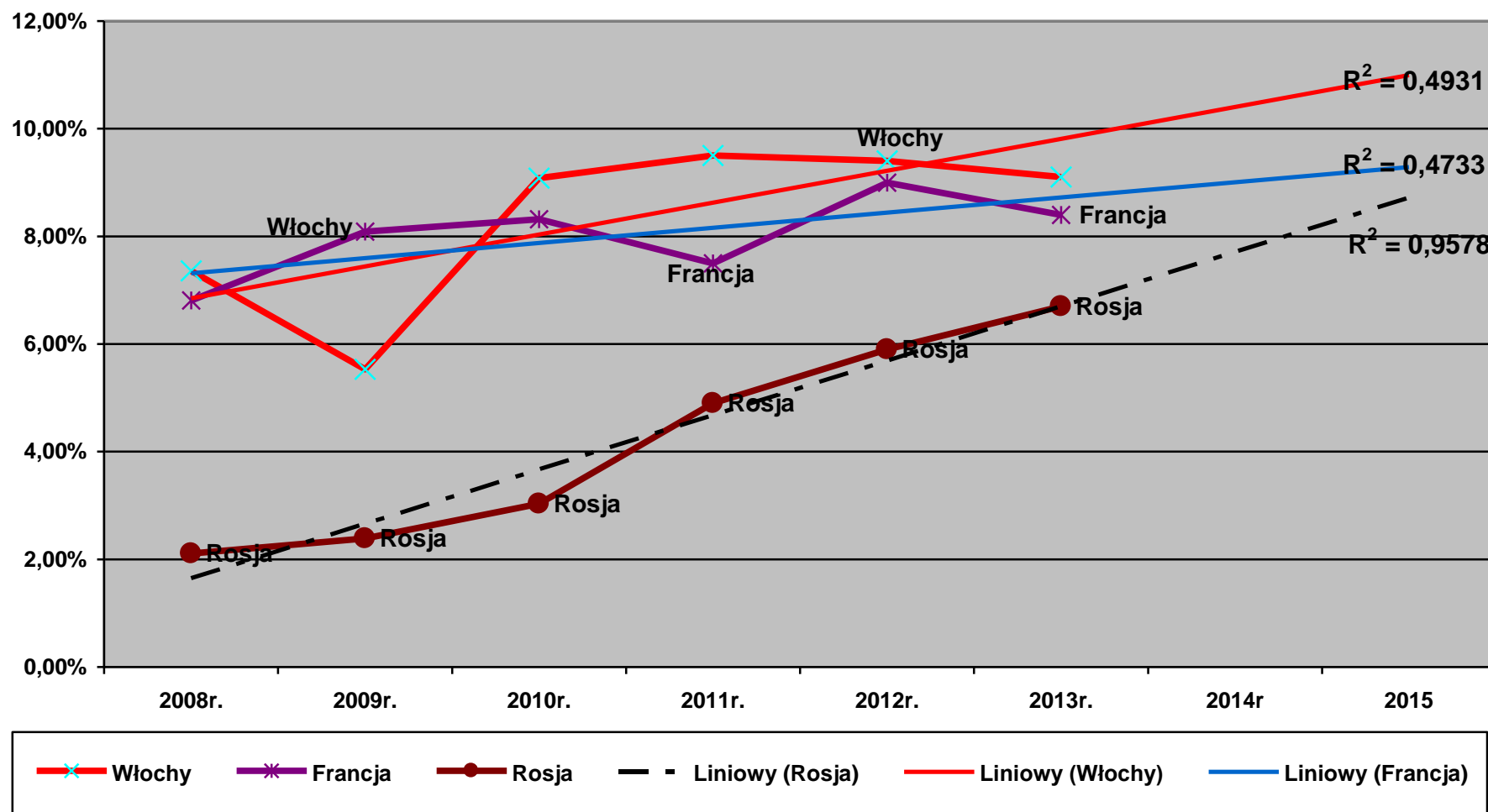
Tablica 1 Turyści ogółem, turyści krajowi, turyści zagraniczni (liczba)

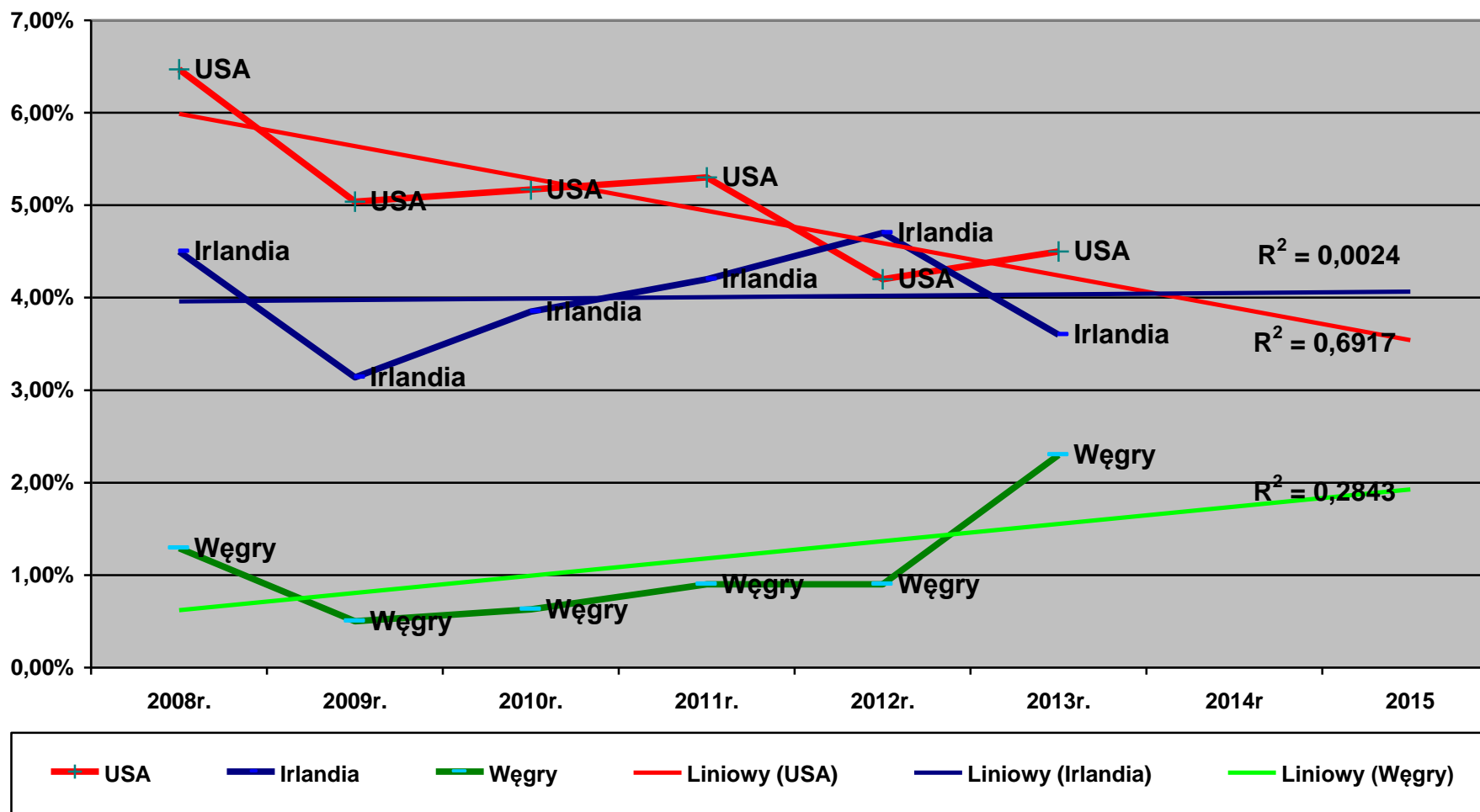
Tablica 2 Udziały % strumienia ruchu turystycznego Wielka Brytania, Niemcy, Hiszpania

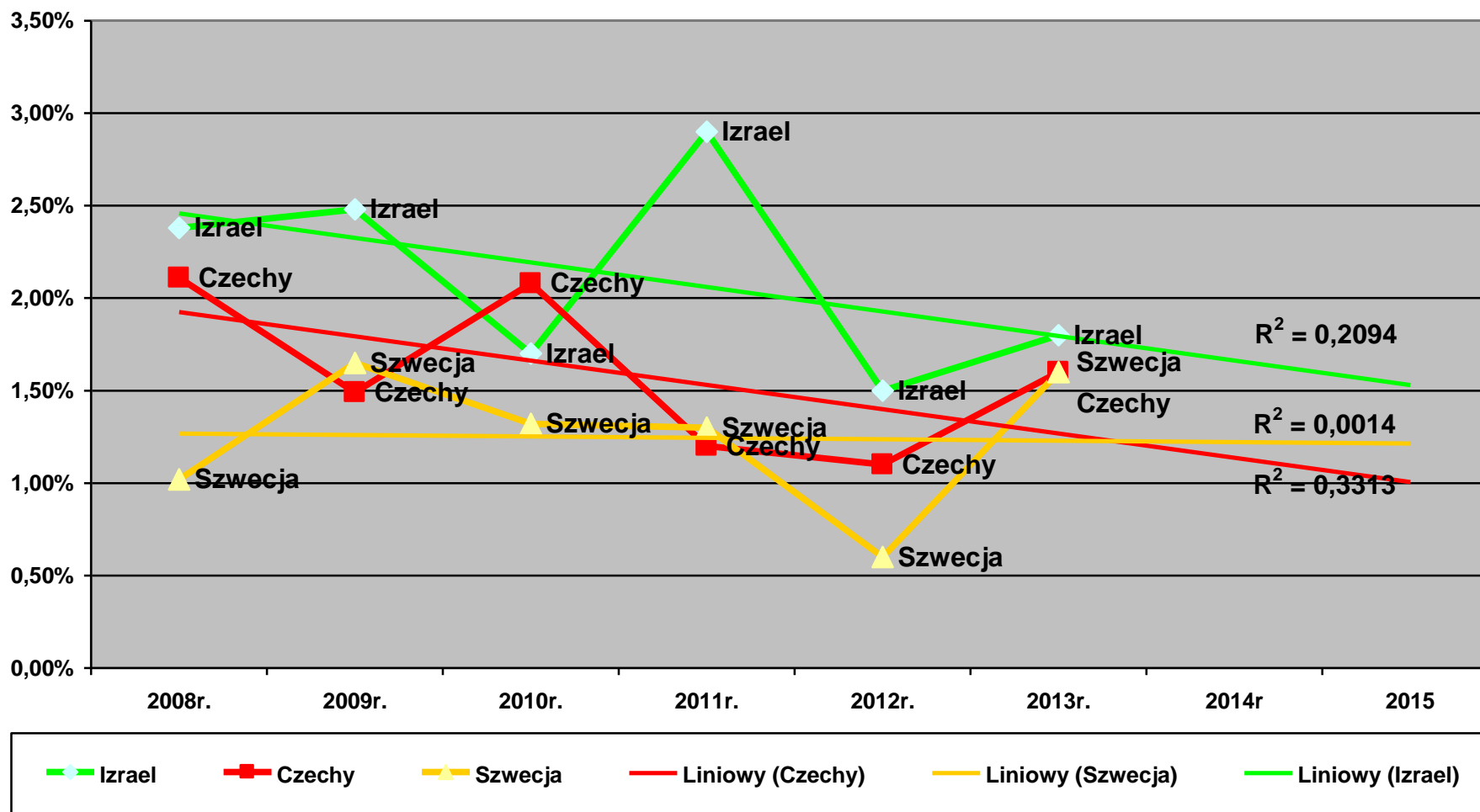
Tablica 3 Udziały % strumienia ruchu turystycznego Francja, Włochy, Rosja

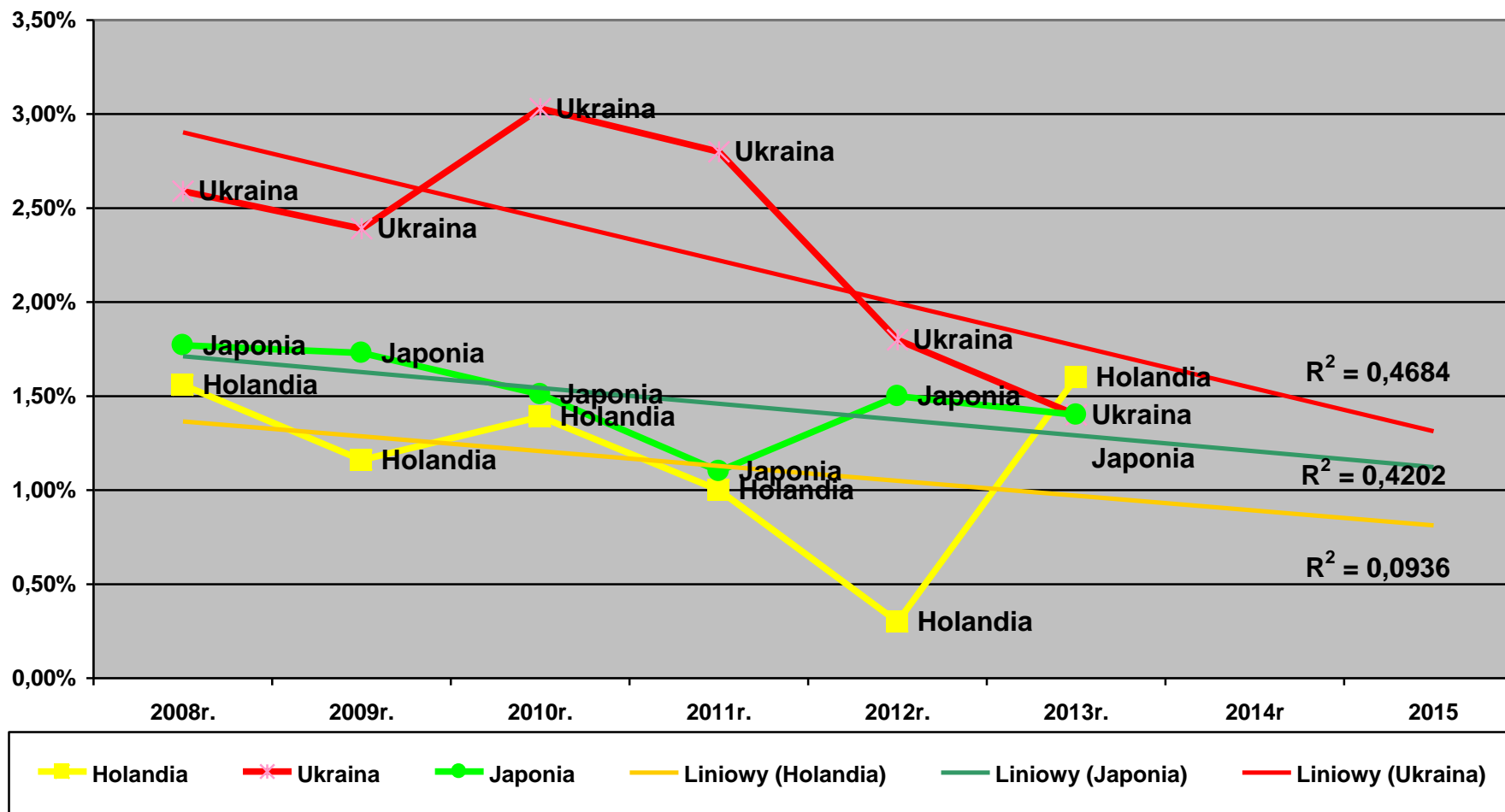
Tablica 4 Udziały % strumienia ruchu turystycznego USA, Irlandia, Węgry

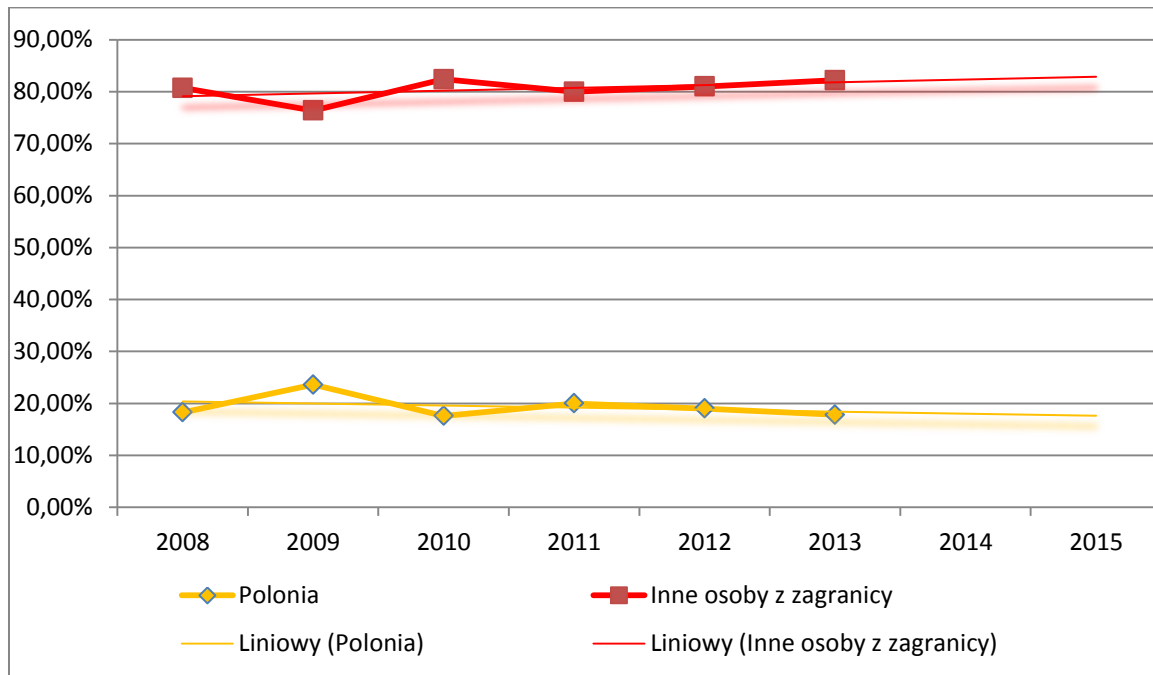
Tablica 5 Udziały % strumienia ruchu turystycznego Izrael, Czechy, Szwecja

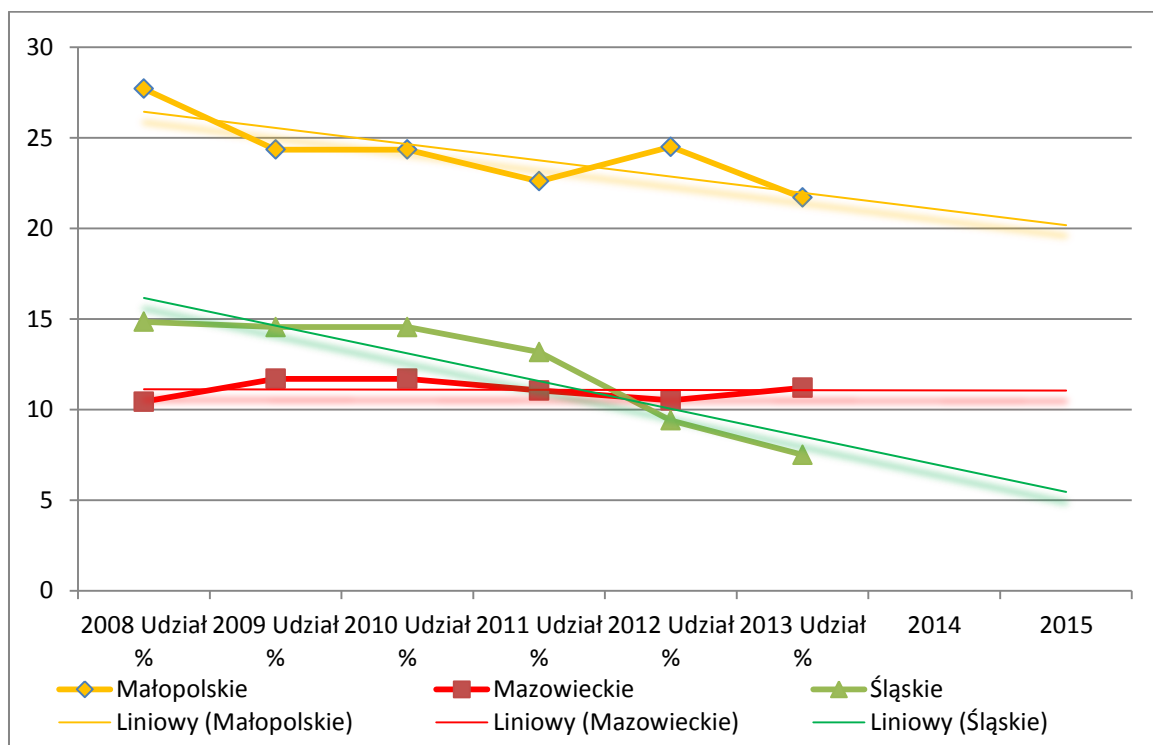
Tablica 6 Udziały % strumienia ruchu turystycznego Holandia, Ukraina, Japonia

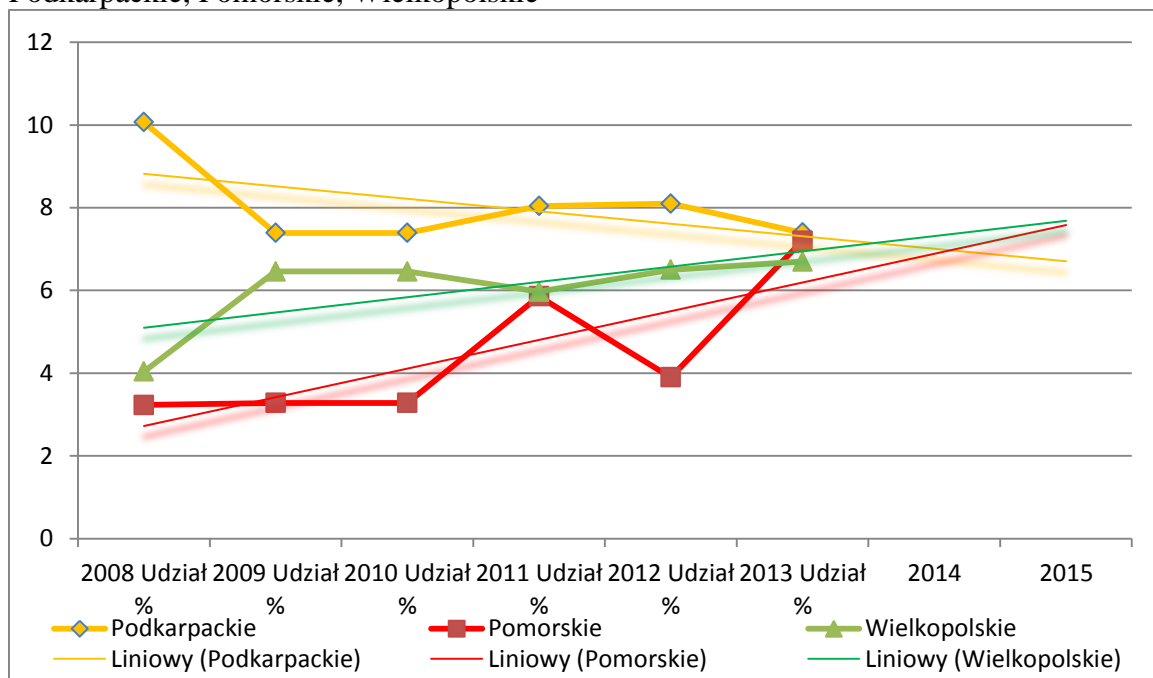
Tablica 7 Udziały % strumienia ruchu turystycznego Polonia i Inni zagraniczni

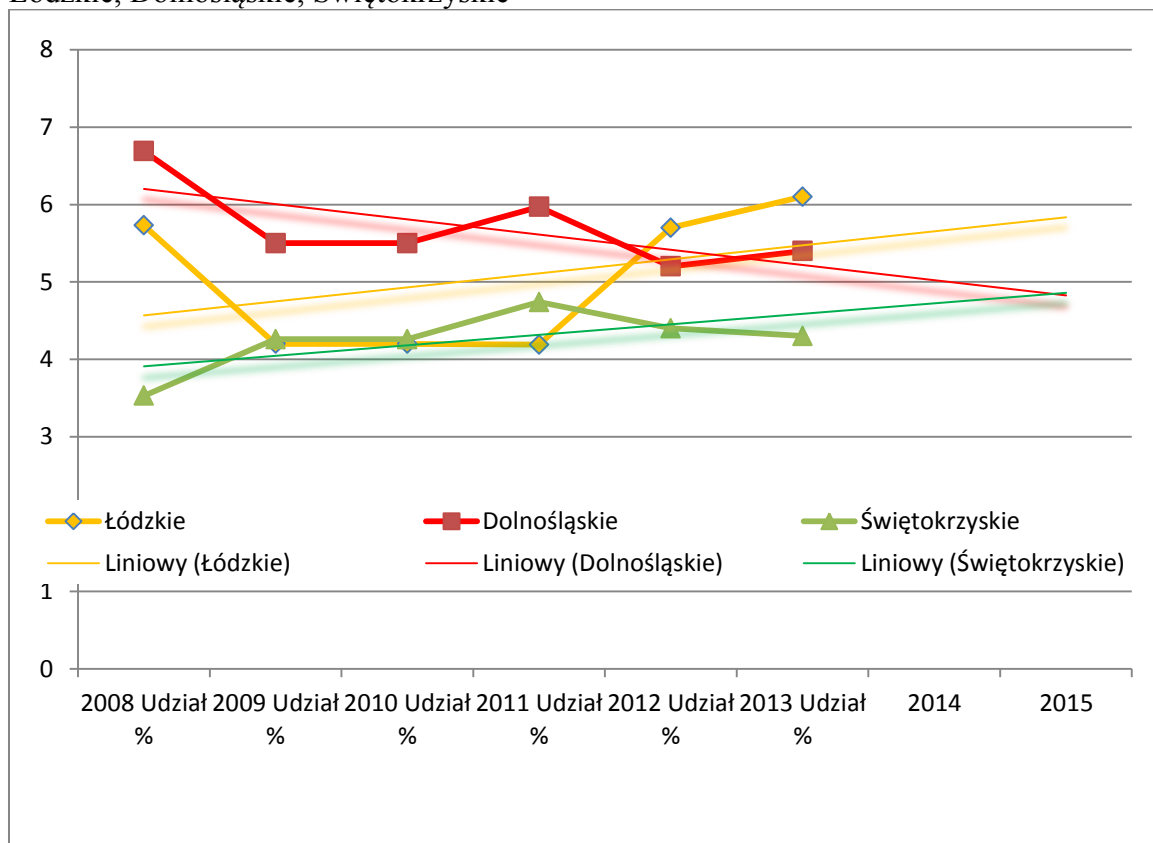
Tablica 8 Udziały % strumienia ruchu turystycznego z Województw: Małopolskie, Mazowieckie, Śląskie

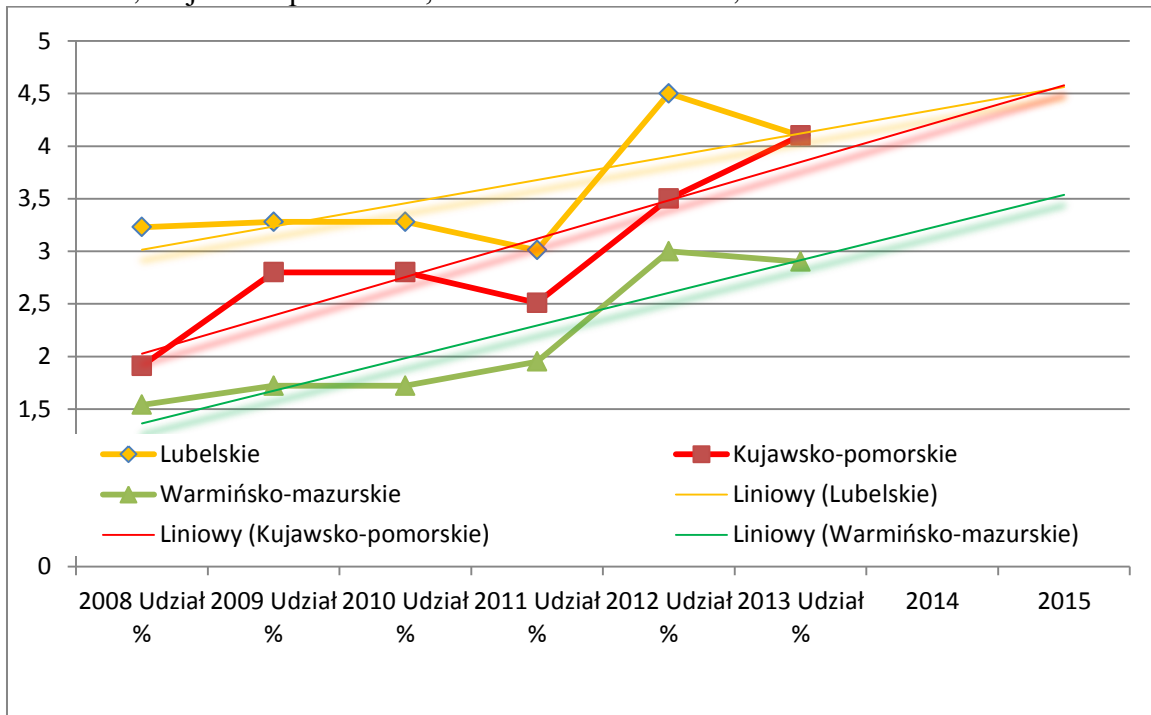
Tablica 9 Udziały % strumienia ruchu turystycznego z Województw: Podkarpackie, Pomorskie, Wielkopolskie

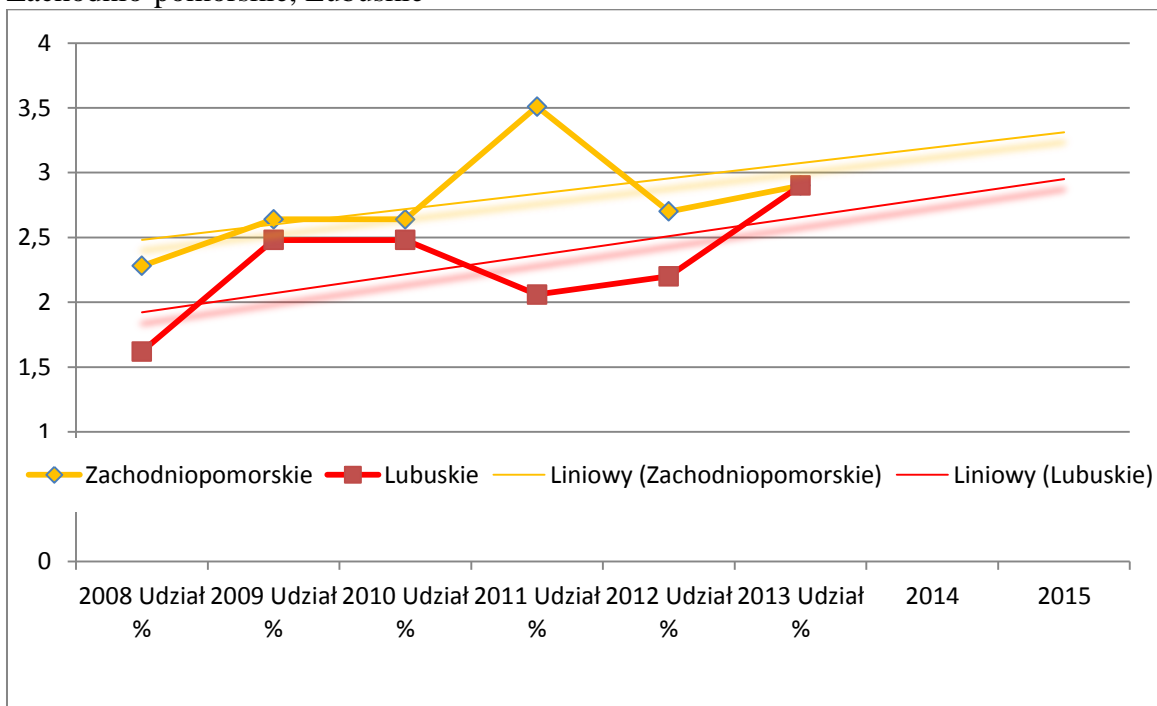
Tablica 10 Udziały % strumienia ruchu turystycznego z Województw: Łódzkie, Dolnośląskie, Świętokrzyskie

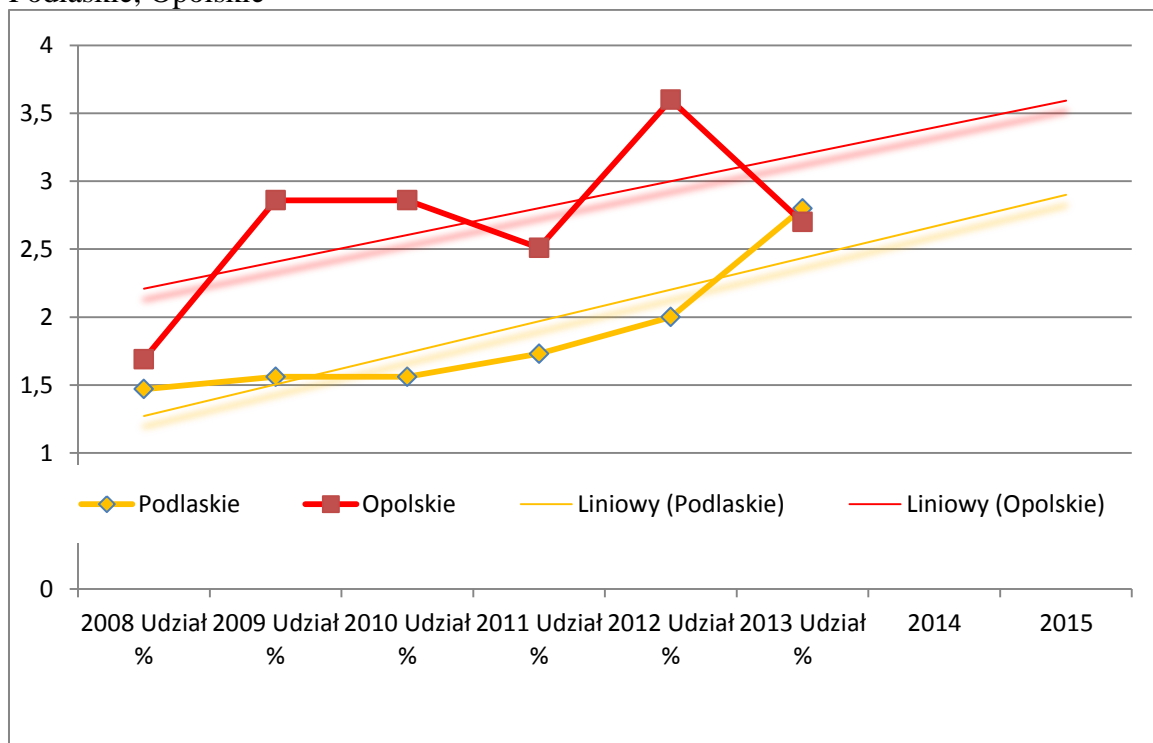
Tablica 11 Udziały % strumienia ruchu turystycznego z Województw: Lubelskie, Kujawsko-pomorskie, Warmińsko-mazurskie,

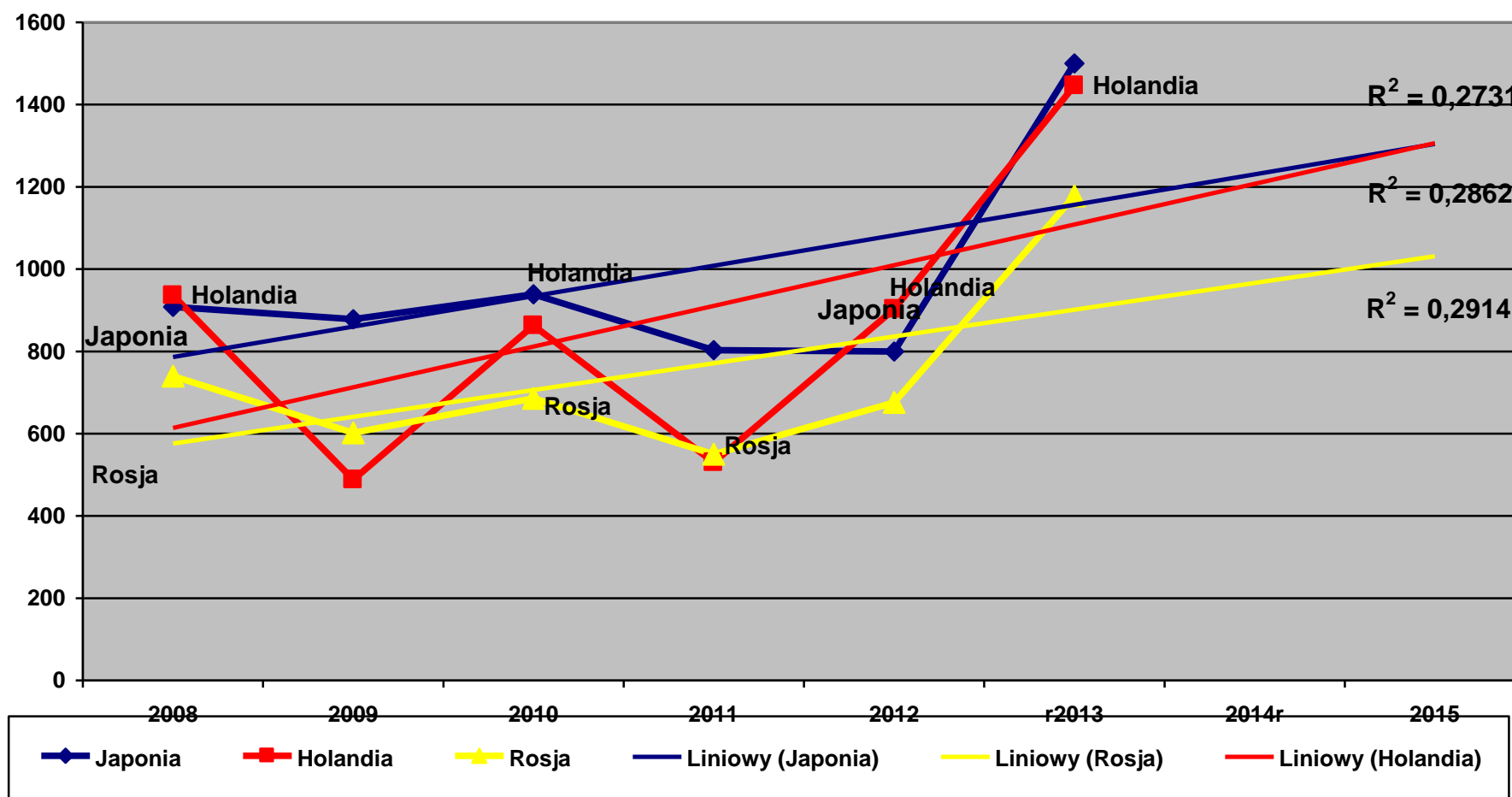
Tablica 12 Udziały % strumienia ruchu turystycznego z Województw: Zachodniopomorskie, Lubuskie

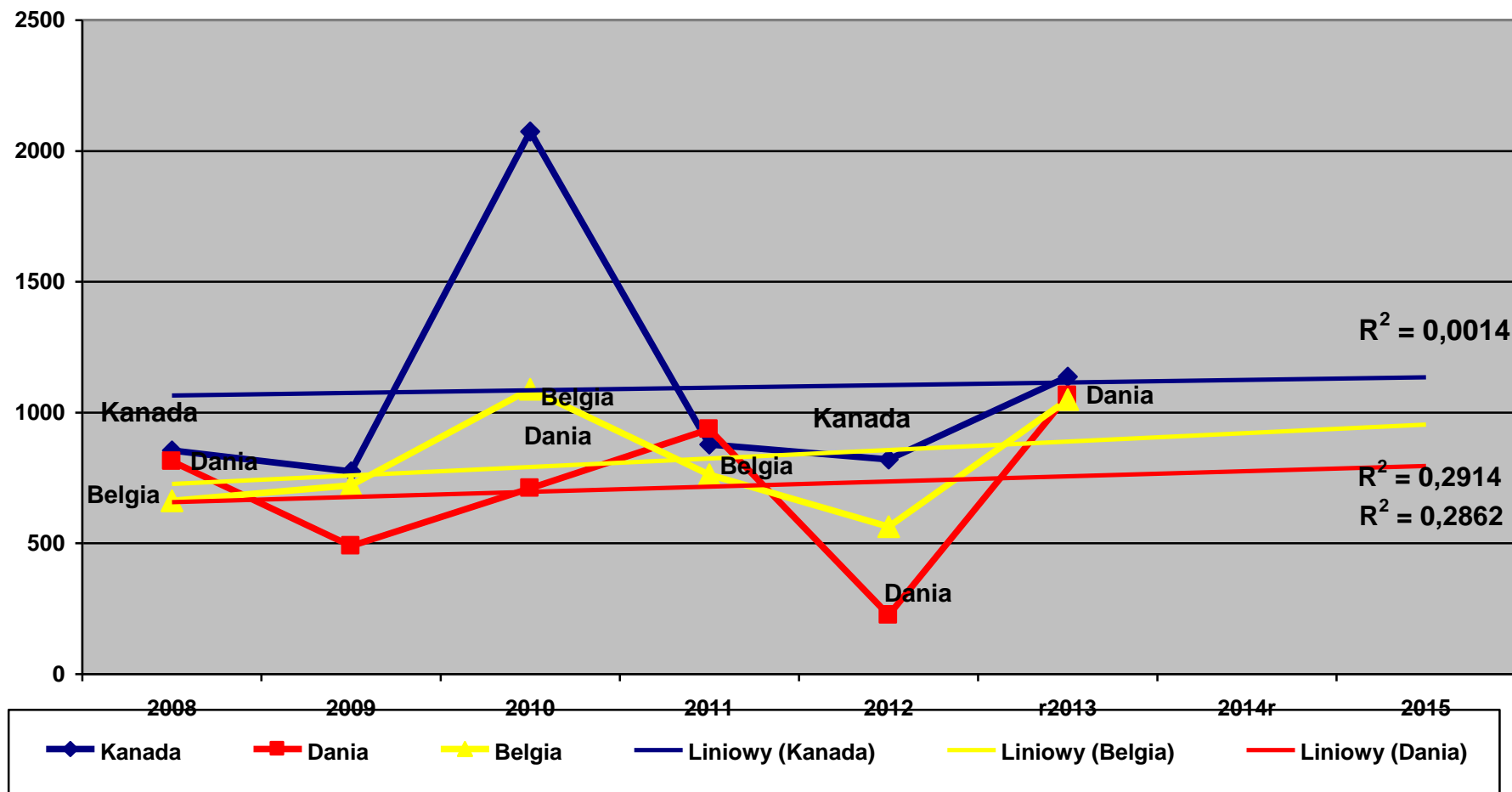
Tablica 13 Udziały % strumienia ruchu turystycznego z Województw: Podlaskie, Opolskie

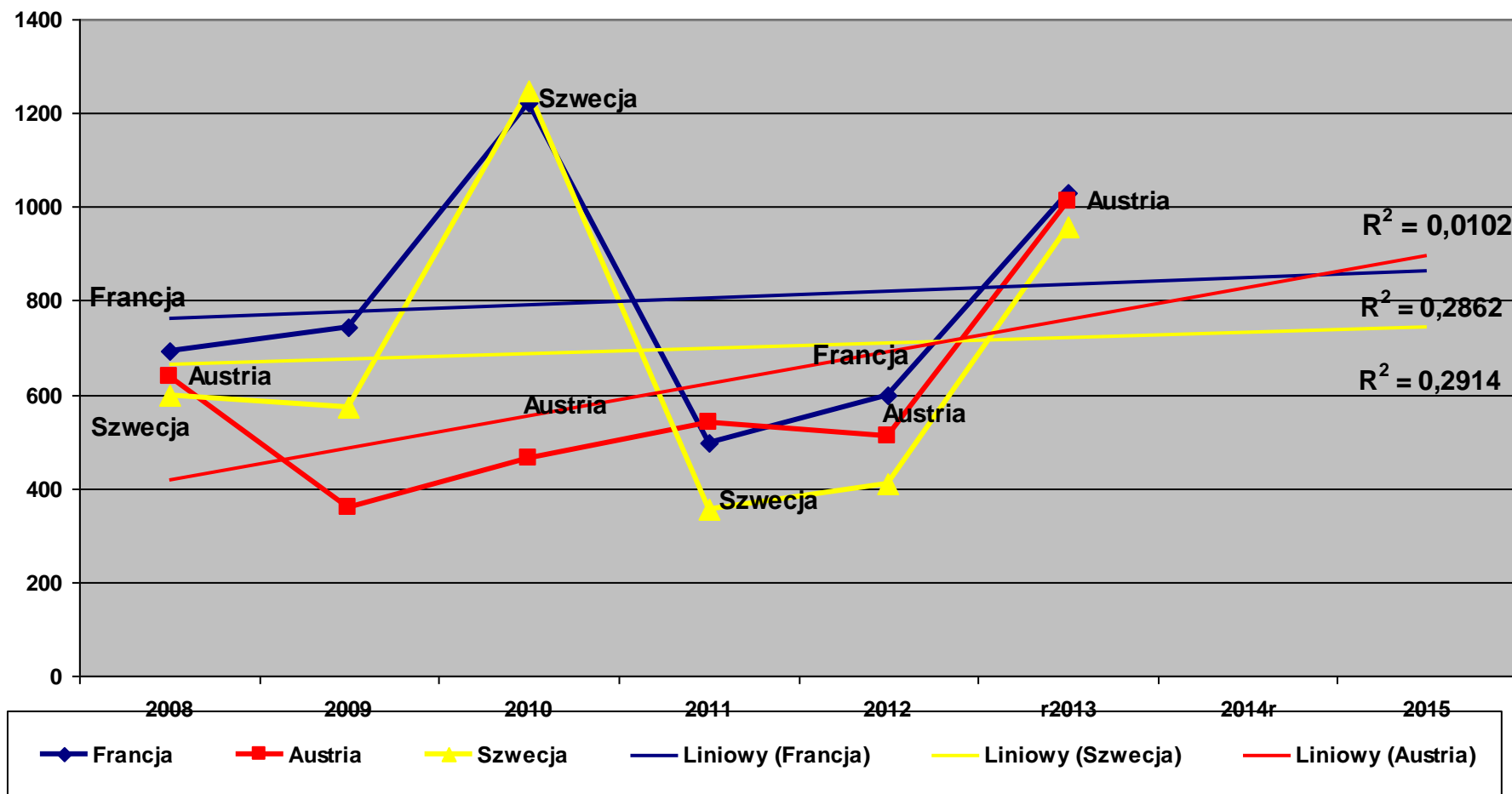
Tablica 14 Średnia kwota wydatku turystycznego ponoszonego przez odwiedzających Kraków podczas pobytu w mieście w latach 2008-2013 z państw Japonia, Holandia, Rosja (w zł na osobę)

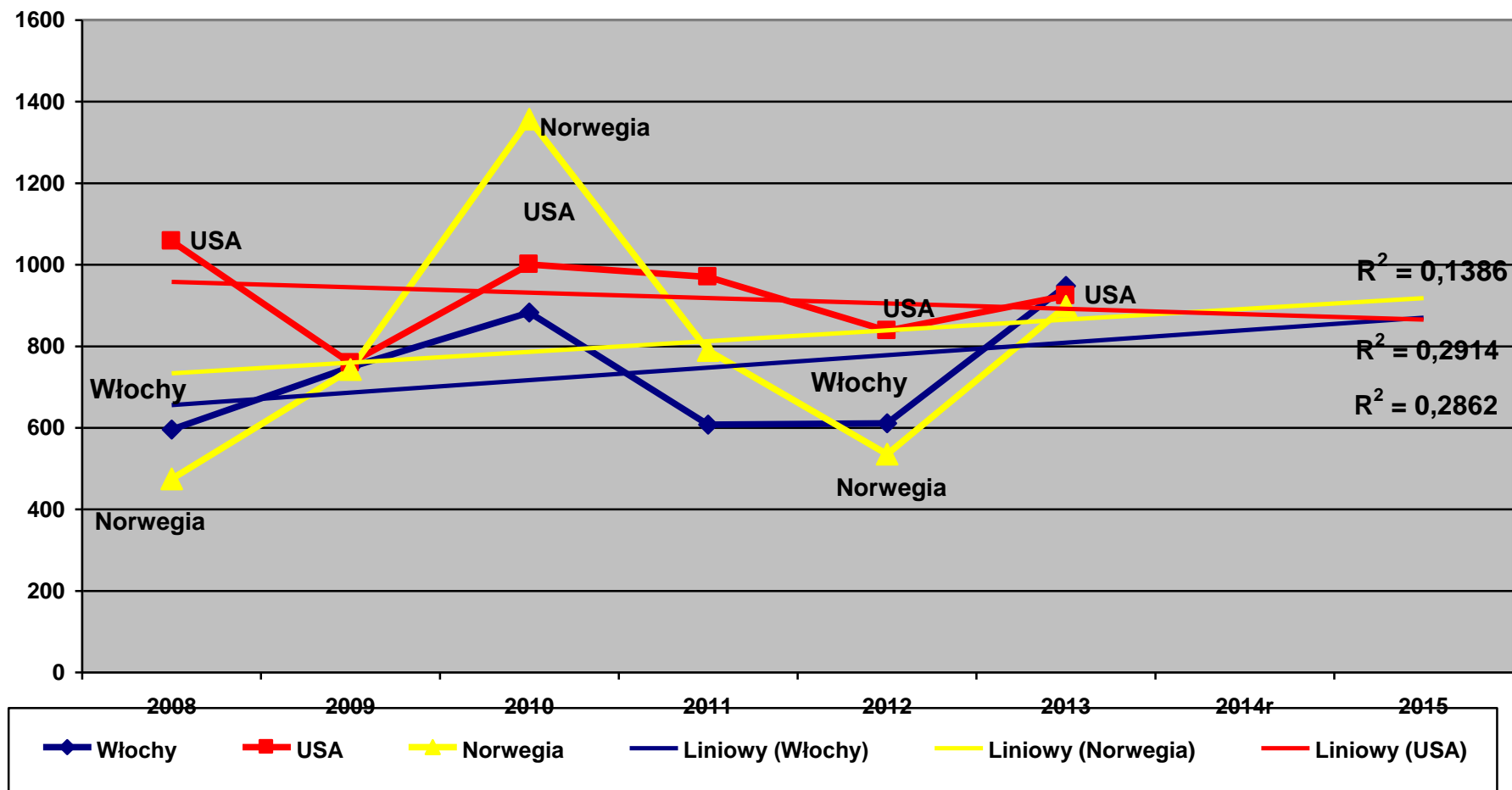
Tablica 15 Średnia kwota wydatku turystycznego ponoszonego przez odwiedzających Kraków podczas pobytu w mieście w latach 2008-2013 z państw Kanada, Dania, Belgia (w zł na osobę)

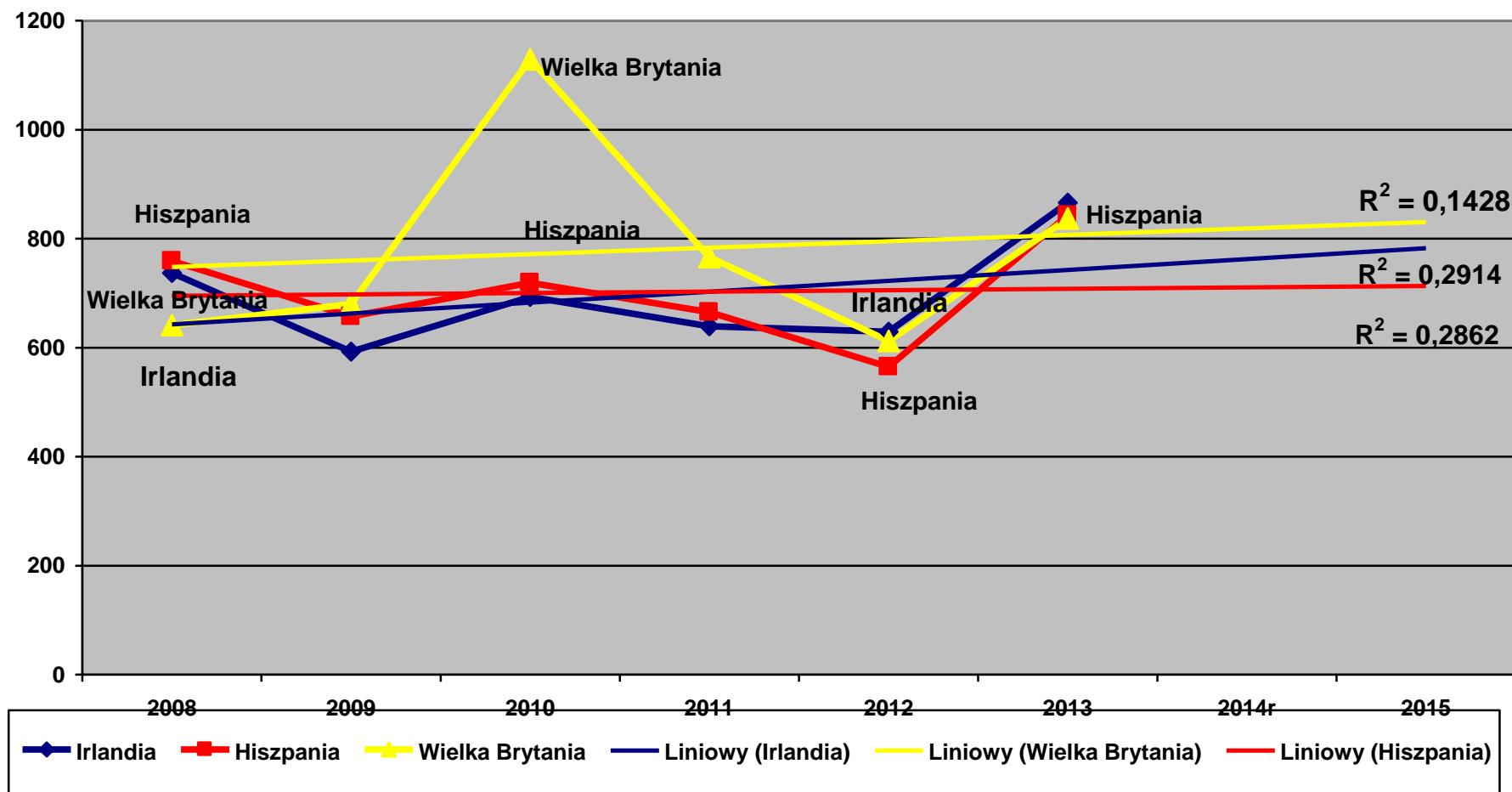
Tablica 16 Średnia kwota wydatku turystycznego ponoszonego przez odwiedzających Kraków podczas pobytu w mieście w latach 2008-2013 z państw Francja, Austria, Szwecja (w zł na osobę)

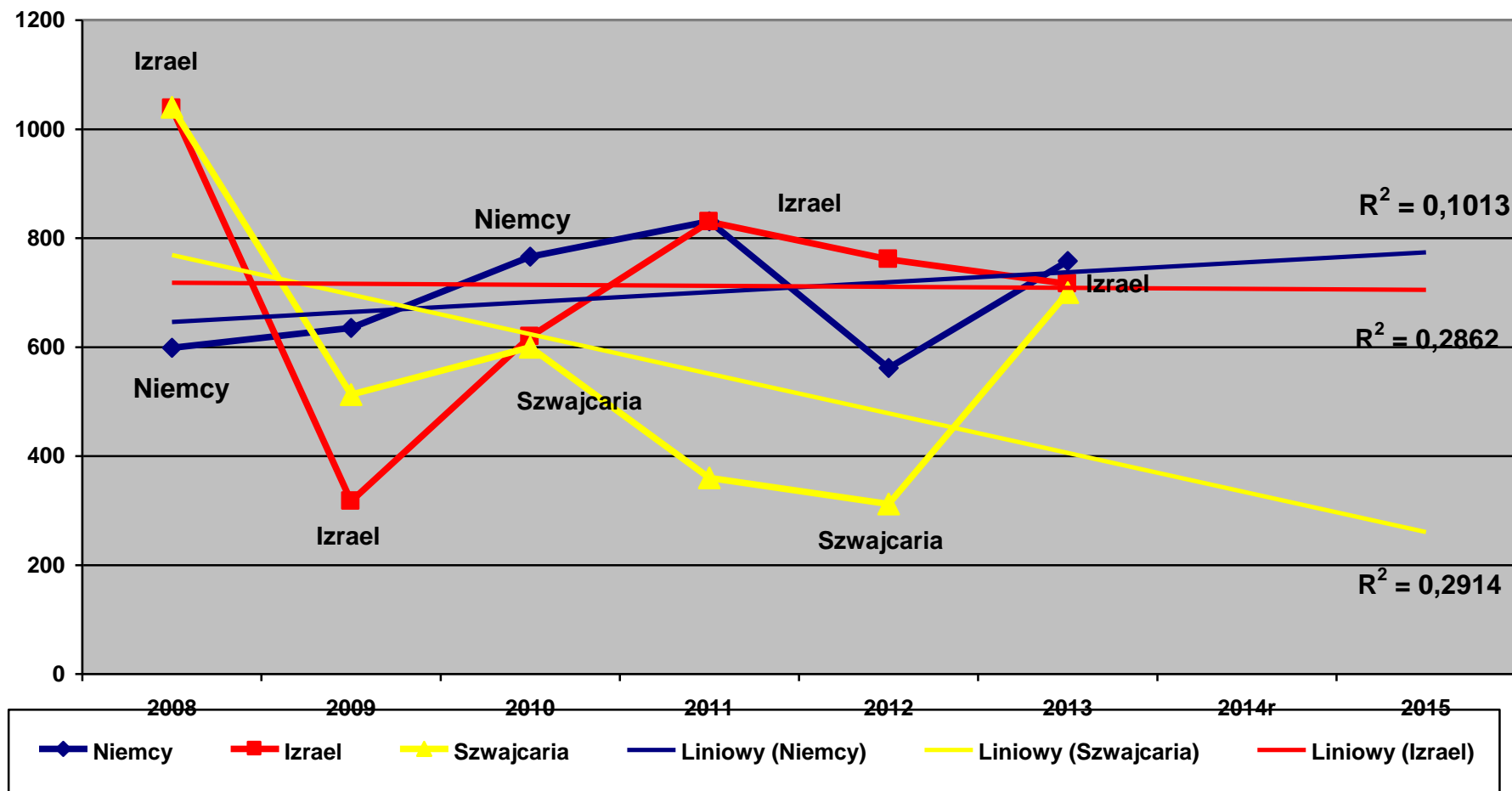
Tablica 17 Średnia kwota wydatku turystycznego ponoszonego przez odwiedzających Kraków podczas pobytu w mieście w latach 2008-2013 z państw Włochy, USA, Norwegia (w zł na osobę)

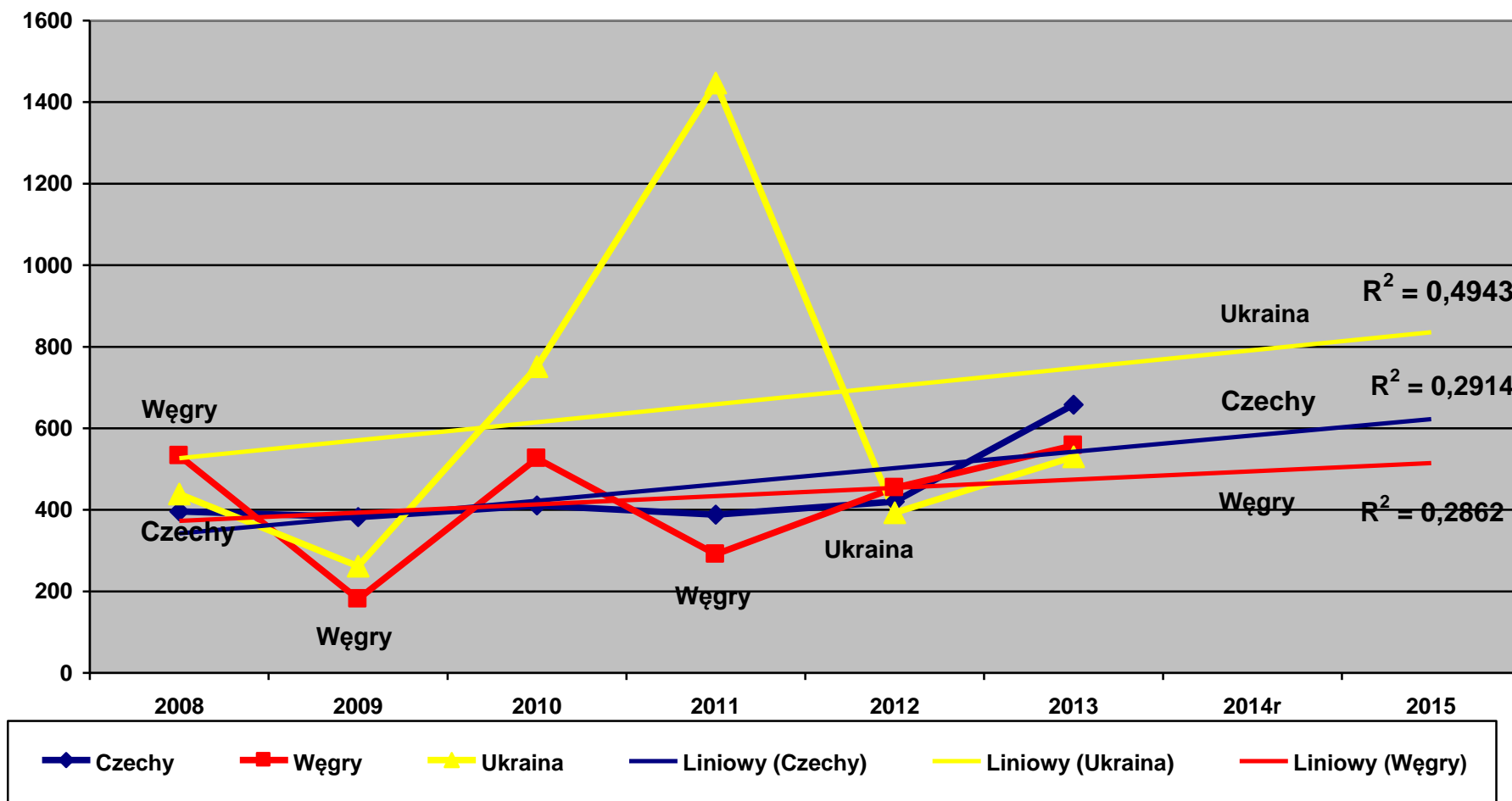
Tablica 18 Średnia kwota wydatku turystycznego ponoszonego przez odwiedzających Kraków podczas pobytu w mieście w latach 2008-2013 z państw Irlandia, Hiszpania, Wielka Brytania (w zł na osobę)

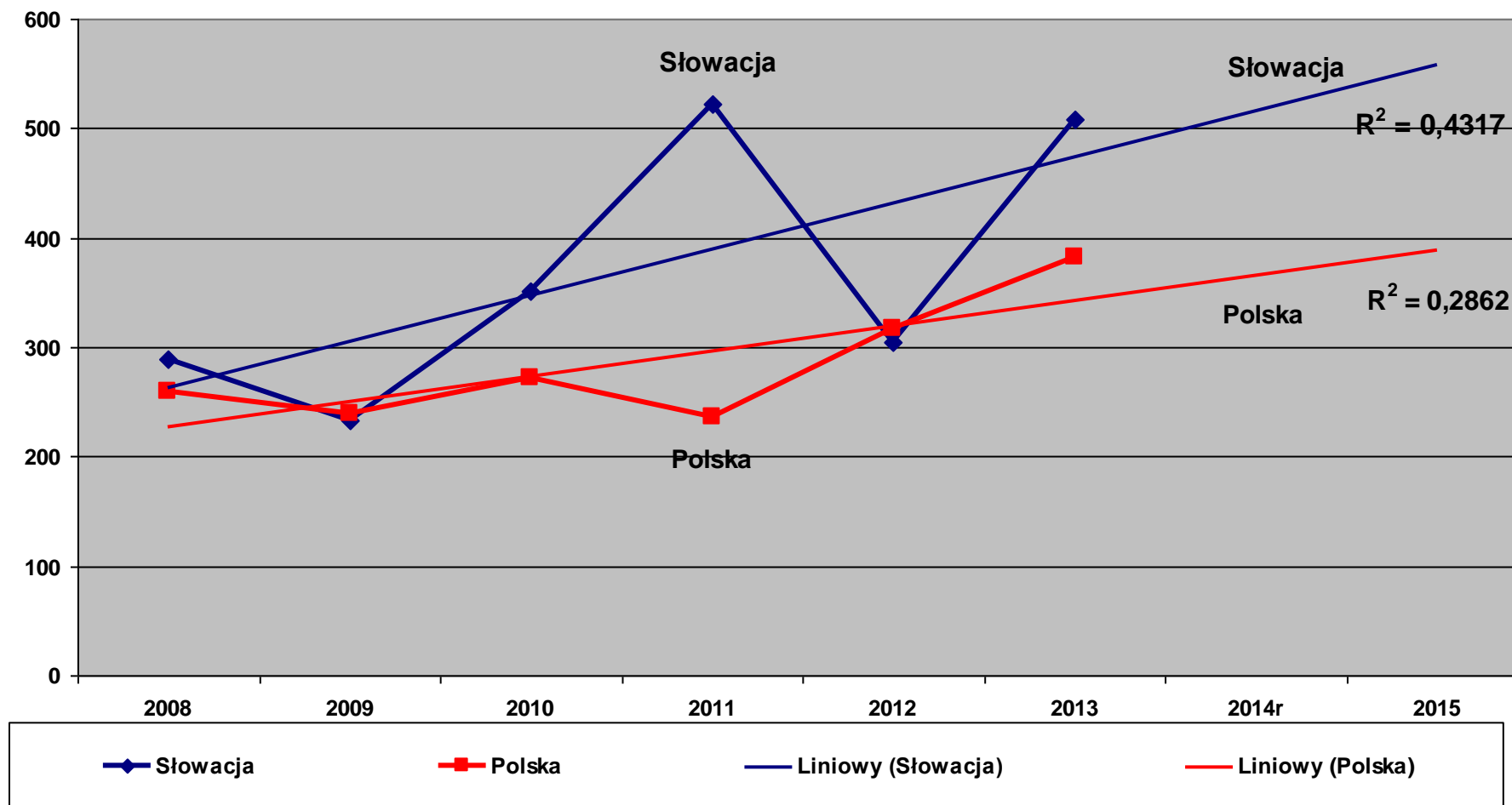
Tablica 19 Średnia kwota wydatku turystycznego ponoszonego przez odwiedzających Kraków podczas pobytu w mieście w latach 2008-2013 z państw Niemcy, Izrael, Szwajcaria (w zł na osobę)

Tablica 20 Średnia kwota wydatku turystycznego ponoszonego przez odwiedzających Kraków podczas pobytu w mieście w latach 2008-2013 z państw Czechy, Węgry, Ukraina (w zł na osobę)

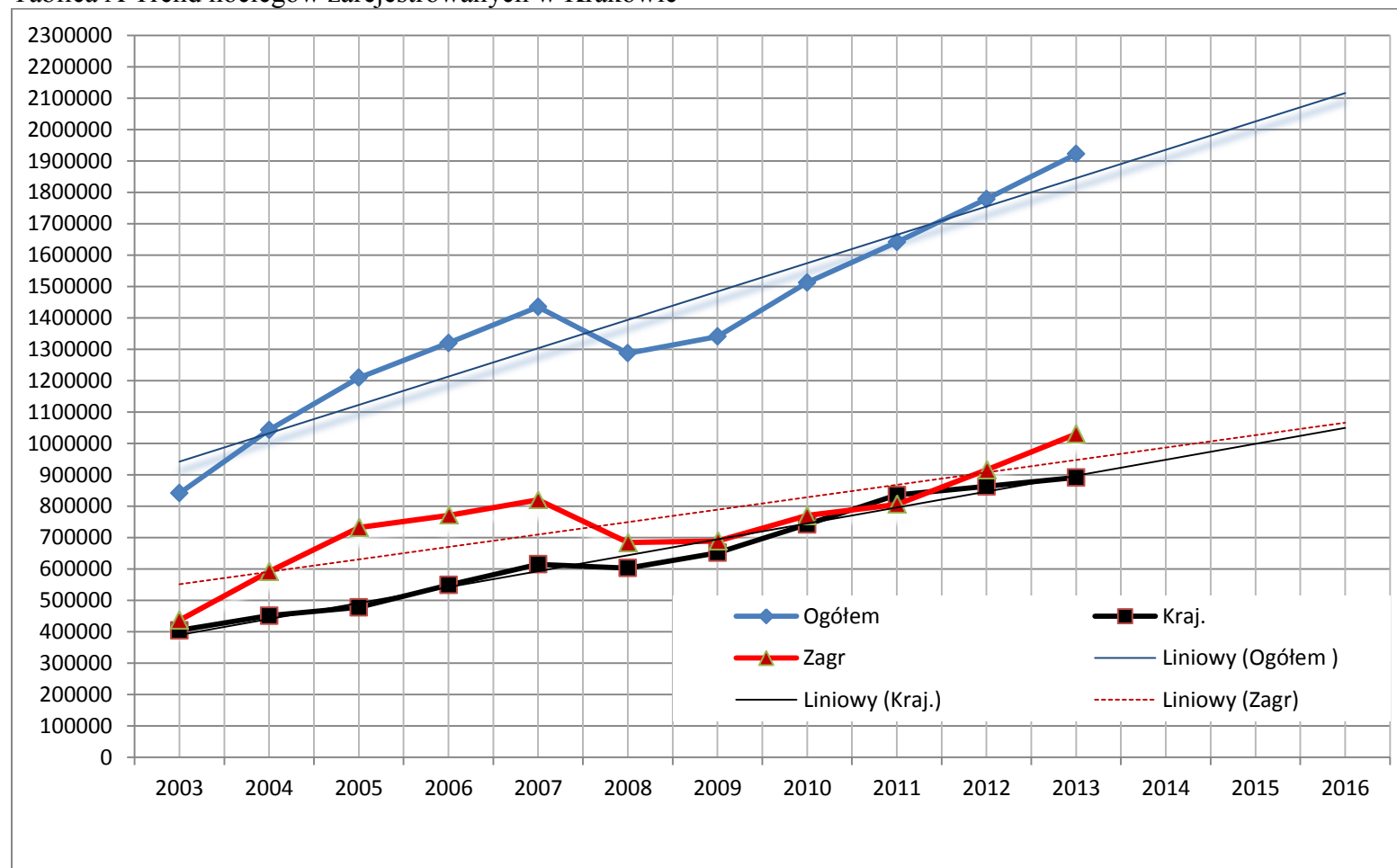

Tablica 21 Średnia kwota wydatku turystycznego ponoszonego przez odwiedzających Kraków podczas pobytu w mieście w latach 2008-2013 z państw Słowacja, Polska (w zł na osobę)

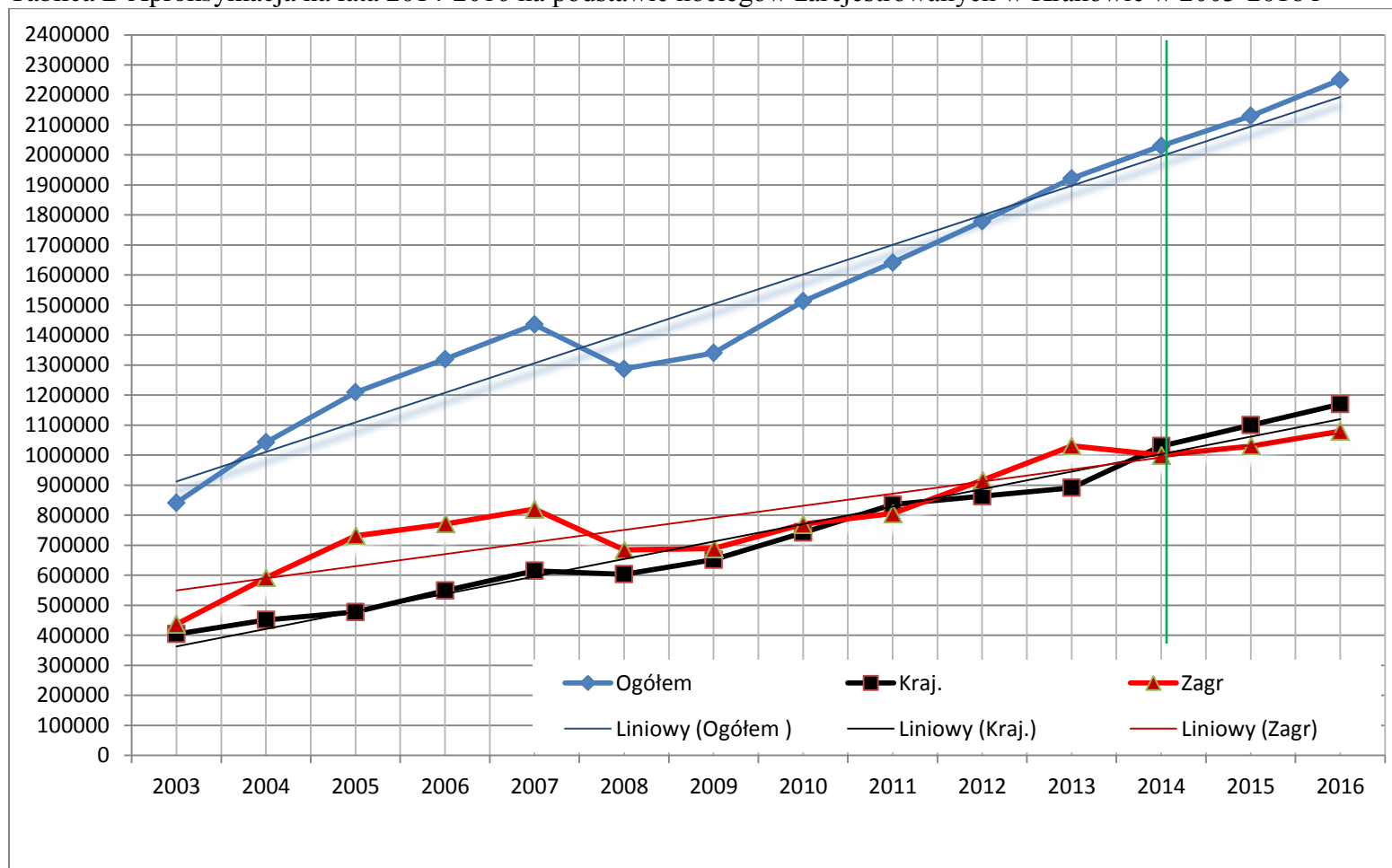

Prognoza na lata 2014-2016 dla ruchu turystycznego w Krakowie.

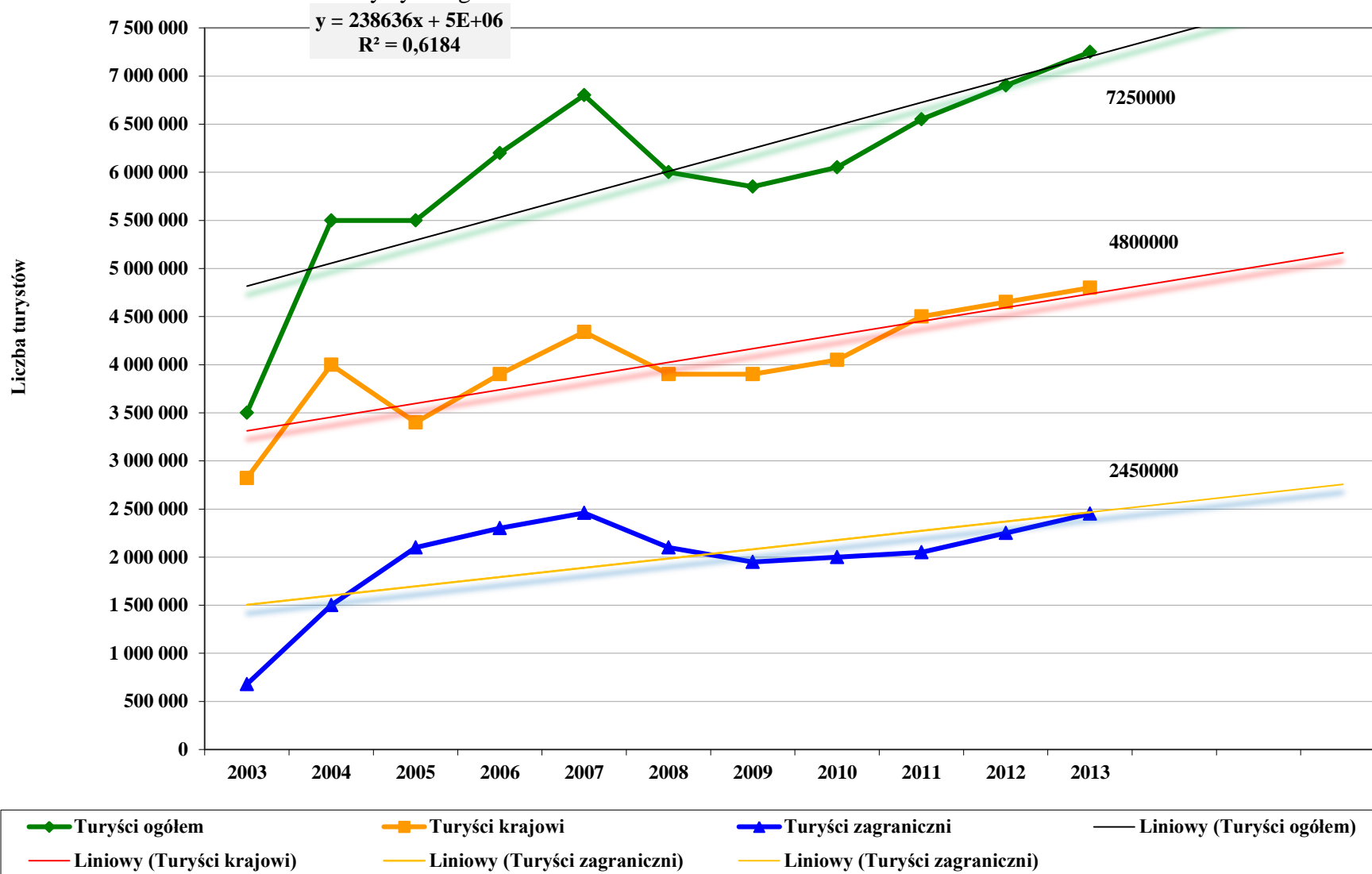
Tablica A Trend noclegów zarejestrowanych w Krakowie

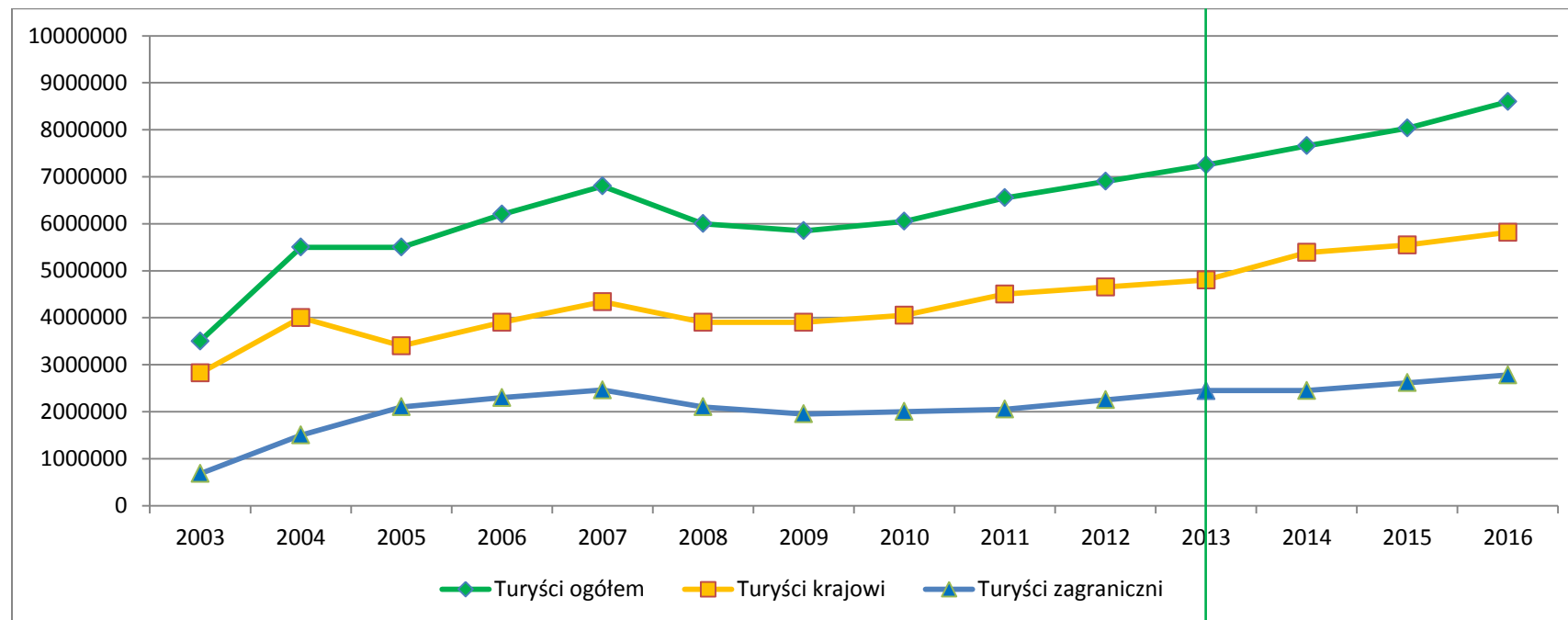
Tablica B Aproksymacja na lata 2014-2016 na podstawie noclegów zarejestrowanych w Krakowie w 2003-2016 r

Tablica C Trend wielkości ruchu turystycznego w Krakowie

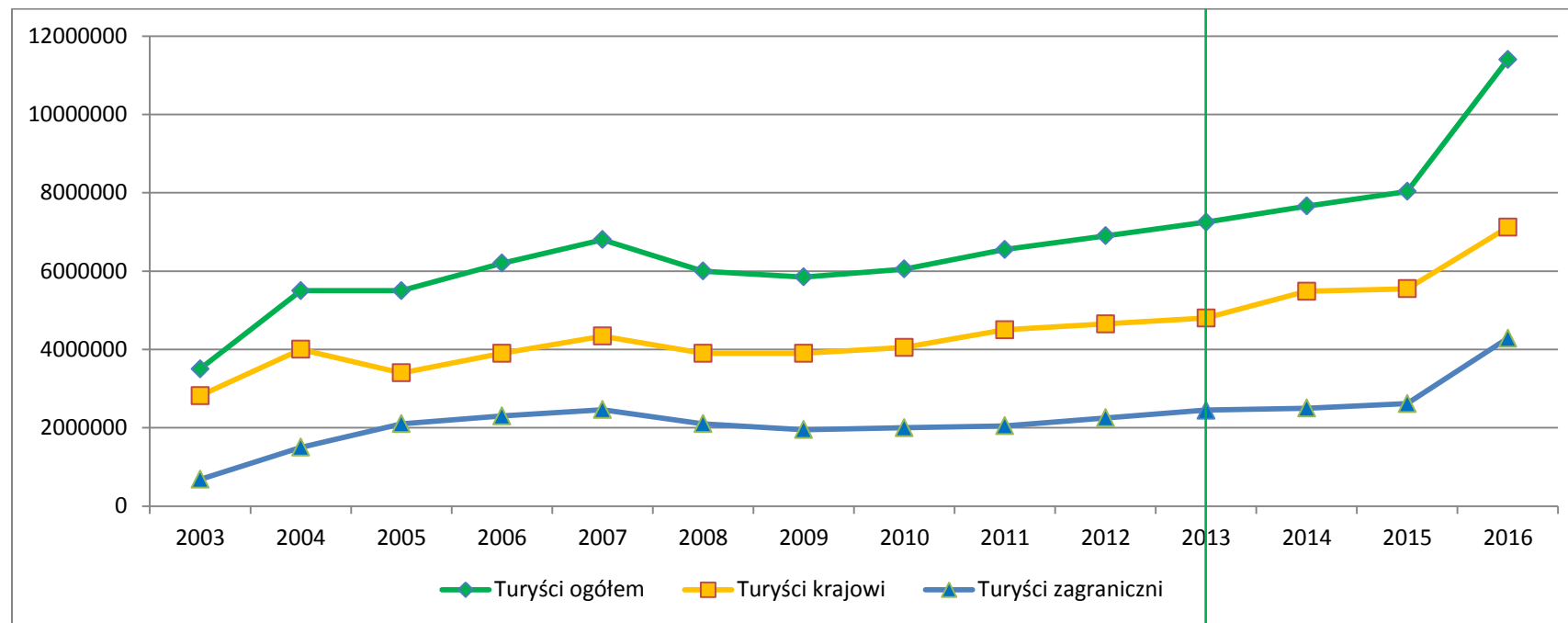

Tablica D Aproksymacja na lata 2014 – 2016 na podstawie wielkości ruchu turystycznego w Krakowie w latach 2003-2013

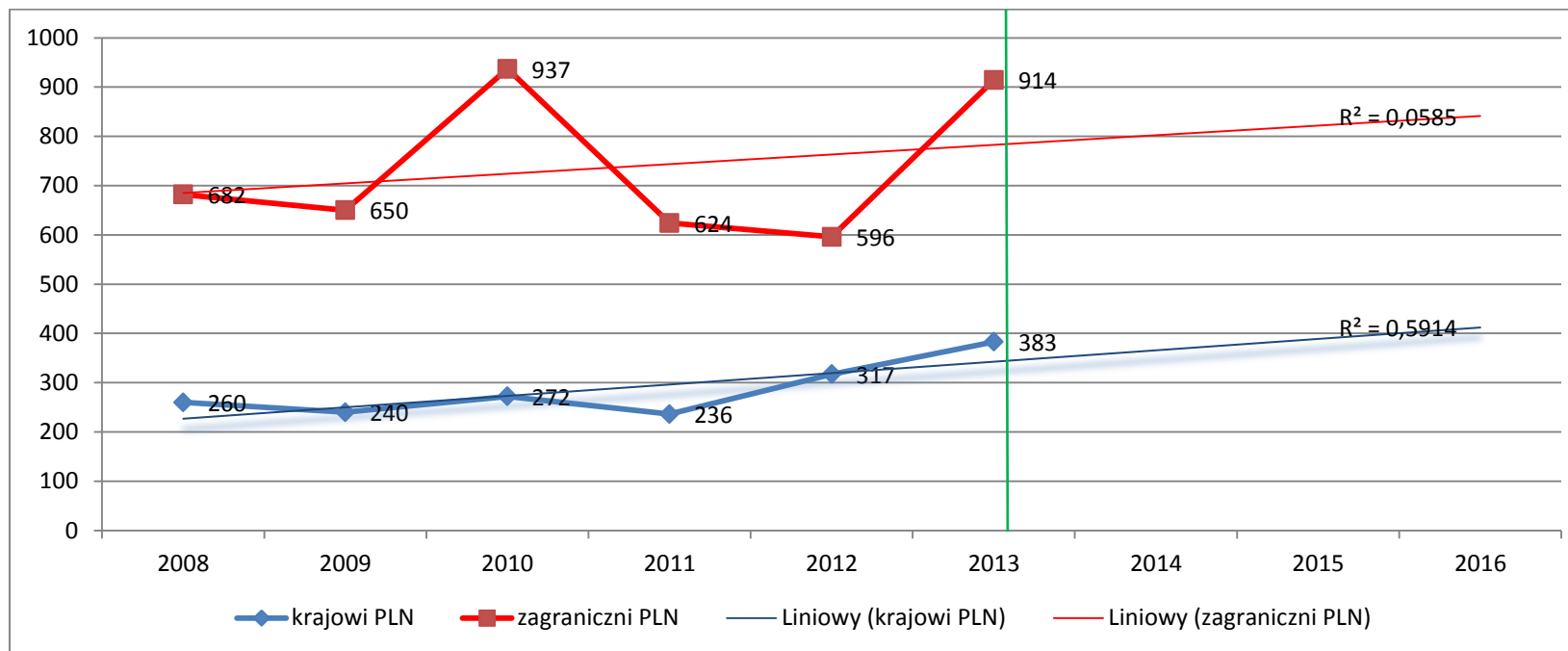
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Turyści ogółem	3500000	5500000	5500000	6200000	6800000	6000000	5850 000	6050000	6550000	6900000	7250000	7657979	8035197	8597778
Turyści krajowi	2820000	4000000	3400000	3900000	4340000	3900000	3900 000	4050000	4500000	4650000	4800000	5385471	5547035	5816308
Turyści zagraniczni	680000	1500000	2100000	2300000	2460000	2100000	1950 000	2000000	2050000	2250000	2450000	2448645	2615058	2781470

Tablica E Aproxymacja na lata 2014 – 2016 na podstawie wielkości ruchu turystycznego w Krakowie w latach 2003-2013 z uwzględnieniem wielkich wydarzeń w 2014 i 2016 roku.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Turyści ogółem	3500000	5500000	5500000	6200000	6800000	6000000	5850 000	6050000	6550000	6900000	7250000	7657979	8035197	11397778
Turyści krajowi	2820000	4000000	3400000	3900000	4340000	3900000	3900 000	4050000	4500000	4650000	4800000	5485471	5547035	7116308
Turyści zagraniczni	680000	1500000	2100000	2300000	2460000	2100000	1950 000	2000000	2050000	2250000	2450000	2498645	2615058	4281470

Tablica F Trend wydatków - Aproksymacja na lata 2014-2016 na podstawie wydatków zarejestrowanych w Krakowie w 2003-2013 r

Tablica G – Analiza Wydarzenia: Światowe Dni Młodzieży – Kraków 2016

Rok	Daty	Miejsce	Poza Europą	Oficjalna liczba uczestników w szczytowym momencie	Europa	Oficjalna liczba uczestników w szczytowym momencie	Papież	Motto
1985	29-31 marca	Rzym	0	0	1	300000	Jan Paweł II	Abyście umieli zdać sprawę z nadziei, która jest w was (1 P 3, 15)
1987	11-12 kwietnia	Buenos Aires	1	900000	0	0		Myśmy poznali i uwierzyli miłości, jaką Bóg ma ku nam (1 J 4, 16)
1989	15-20 sierpnia	Santiago de Compostela	0	0	1	400000		Jam jest Drogą i Prawdą, i Życiem (J 14, 6)
1991	10-15 sierpnia	Częstochowa	0	0	1	1600000		Otrzymaliście Ducha przybrania za synów (Rz 8, 15)
1993	10-15 sierpnia	Denver	1	700000	0	0		Ja przyszedłem po to, aby (owce) miały życie i miały je w obfitości (J 10, 10)
1995	10-15 stycznia	Manila	1	4000000	0	0		Jak Ojciec mnie posłał, tak i Ja was posyłam (J 20, 21)
1997	19-24 sierpnia	Paryż	0	0	1	1100000		Nauczycielu, gdzie mieszkasz? Chodźcie, a zobaczycie (J 1, 38-39)
2000	15-20 sierpnia	Rzym	0	0	1	1200000		A słowo stało się Ciałem i zamieszkało wśród nas (J 1, 14)
2002	23-28 lipca	Toronto	1	800000	0	0		Wy jesteście solą dla ziemi... Wy jesteście światłem świata (Mt 5, 13-14)

2005	16-21 sierpnia	Kolonia	0	0	1	1200000	Benedykt XVI	Przybyliśmy oddać Mu pokłon (Mt 2, 2)
2008	15-20 lipca	Sydney	1	400000	0	0		Gdy Duch Święty zstąpi na was, otrzymacie Jego moc i będziecie moimi świadkami (Dz 1, 8)
2011	15-21 sierpnia	Madryt	0	0	1	2000000		Zakorzeni i zbudowani na Chrystusie, mocni w wierze (por. Kol 2, 7)
2013	23-28 lipca	Rio de Janeiro	1	3700000	1	0	Franciszek	Idźcie i nauczajcie wszystkie narody! (por. Mt 28,19)
2016	25 lipca-1 sierpnia	Kraków	6		8			Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią (Mt 5, 7)
			Σ	10500000	Σ	7800000	Σ Σ	18 300 000
				1750000		975000		1407692 osób

Zakładając, że:

- 1- Pierwsze spotkanie w Rzymie było spotkaniem „rozruchowym” bazującym na naturalnym ruchu pątniczym do Watykanu – (prąd z „akumulatora” i *odpalilo ze wspomaganie* „alternator południowo-amerykański” w Buenos Aires można wskazać, że w Krakowie w 8 edycji Światowych Dni Młodzieży dojdzie do uśrednienia obu strumieni na poziomie 1 500 000 osób [1407692].
- 2- Natomiast do tego wyniku należy dodać współczynnik mnożnikowy 0,3 dający efekt 422307 osób [naturalny efekt dnia dzisiejszego] ze „ściany wschodniej”, i w zależności jak się potoczy sytuacja na „EUROPEJSKIM MAJDANIE” w Kijowie = UKRAINA współczynnik mnożnikowy może oscylować: **w sytuacji rozwiązania siłowego** „pro rosyjskiego” do poziomu 0,8 czyli osób 1 126 153 [zielone światło dla „młodych” od Unii Europejskiej = uwolnienie wiz itp.]. **W sytuacji pokojowych rozwiązań** „pro unijnych” współczynnik ten osiągnąć może 0,6 czyli 844 615 osób. W przemiany sytuacji politycznej na Ukrainie **w sposób ewolucyjny** można zakładać współczynnik mnożnikowy 0,4?. = 563 076 osób.
- 3- Należy wziąć pod uwagę **charyzmę Papieża Franciszka** i połączenie włoskich korzeni z wieloletnią południowoamerykańską posługą co powinno dodać 0,1 = 140 769 osób

- 4- Jeżeli **praca w diecezjach** w Polsce i podczas **katechezy w szkołach** zostanie wykonana zgodnie z zamysłem Błogosławionego Jana Pawła II – autora/twórcy Światowych Dni Młodzieży – to wyprawa wakacyjna młodych Polaków do Krakowa może uzyskać dodatkowy mnożnik 0,3 dający efekt 422 307 osób.
- 5- Reasumując: należy spodziewać się w Krakowie w **dniach** 25 lipca-1 sierpnia 2016 roku **2 800 000 osób**

Składowe	Wariant	Wariant naturalny	Wariant siłowy UK	Wariant pokojowy UK	Wariant ewolucyjny UK
Średnia kontynentalna		1500000	1500000	1500000	1500000
Rozwiązania UK/UE/RUS		422307	1126153	844615	563076
Charyzma Papieża Franciszka		140 769	140 769	140 769	140 769
Dodatkowa praca w diecezjach, katecheza, media katolickie		422307	422307	422307	422307
Efekt 2 sanktuariów w Łagiewnikach		20000	20000	20000	20000
Studenci zamiejscowi z Krakowa		20000	20000	20000	20000
<i>Couchsurfing</i>		20000	20000	20000	20000
Łącznie		2500000 [2 545 383]	3200000 [3 249 229]	3000000 [2 967 691]	2700000 [2 686 152]
Prognoza		2 800 000 [2 862 113]			

Aneks. Charakterystyka najważniejszych zagranicznych rynków turystycznych w Krakowie w roku 2013

WIELKA BRYTANIA

Główny cel przyjazdu	%
Wypoczynek	20,69
Cel zdrowotny	
Odwiedziny miejsc rodzinnych	
Udział w imprezie kulturalnej	0,27
Tranzyt	0,53
Odwiedziny znajomych	0,27
Odnowa duchowa	0,27
Cel religijny	1,59
Odwiedziny krewnych	0,27
Udział w szkoleniu	
Zakupy	0,53
Poznanie walorów przyrody	
Firmowy wyjazd integracyjny	
Edukacja	
Rozrywka	10,08
Sprawy służbowe	0,80
Zwiedzanie zabytków	41,11
Turystyka aktywna	0,27
Udział w konferencji, kongresie	
Udział w zawodach sportowych	
Własne zainteresowania	1,06
Inny cel	0,27
Brak inf.	22,02

Środek transportu	%
Samolot rejsowy	17,24
TLL	68,17
Czarter	3,18
Autokar	2,12
Samochód	2,39
Autobus linii regularnej	1,06
Pociąg	4,51
Bus	0,80
Inny	
Brak inf.	0,53

Średni wydatek przed przyjazdem do Krakowa (bez kosztów dojazdu) w zł 1323

Średni wydatek w Krakowie w zł 837

Częstotliwość odwiedzin Krakowa	%
Pierwszy raz	70,56
Drugi raz	23,61
Kilka razy	3,71
Często	0,27
Brak inf.	1,86

Długość pobytu	%
Do 3 godzin	0,80
1 dzień bez noclegu	0,80
1 noc	5,04
2 noce i więcej	93,10
Brak inf.	0,27

Zwiedzał	%
Wieliczkę	58,09
Sukiennice	80,64
Podziemia Rynku	43,50

Kategoria hotelu	%
*	
**	1,60
***	68,80
****	15,20
*****	3,20
Brak inf.	11,20

Organizator przyjazdu	%
We własnym zakresie	47,48
Szkoła	0,53
Biura podróży	27,32
Kościół	3,98
Zakład pracy	3,18
Znajomi	7,16
Portal internetowy	5,04
Inna instytucja	
Rodzina	4,51
Brak inf.	0,80

Miejsce noclegu	%
Hotel	33,16
Mieszkanie	
Kemping /pole namiotowe	1,06
Dom wycieczkowy	0,53
Kwatera prywatna/apart.	3,45
Motel	3,18
Schronisko	0,53
Uzdrowisko	0,27
Rodzina	1,86
Znajomi	1,33
Hostel	47,21
Pensjonat	1,86
Wczasy	
Pielgrzym	2,39
Inny	
Brak inf.	3,18

Ponowne odwiedziny	%
Tak	33,95
Raczej tak	39,52
Nie wiem	19,89
Raczej nie	5,31
Nie	0,27
Brak inf.	1,06

Zamiar rekomendacji Krakowa	%
Tak	87,27
Nie	0,27
Nie wiem	11,41
Brak inf.	1,06

Ocena wybranych aspektów pobytu (w %)						Brak inf.
1. Atmosfera miejscowości	1,59	0,53	9,55	48,81	38,99	0,53
2. Baza noclegowa	1,59	2,12	18,04	53,32	19,89	5,04
3. Bezpieczeństwo	1,59	7,69	33,16	43,77	11,14	2,65
4. Czystość na ulicach	1,86	10,08	33,42	44,03	7,96	2,65
5. Dojazd do Krakowa	3,45	7,96	32,36	35,81	13,53	6,90
6. Dostępność bankomatów	1,59	12,73	28,38	35,81	10,61	10,88
7. Dostępność internetu	6,63	5,84	30,77	34,48	12,73	9,55
8. Gastronomia	1,59	1,59	20,69	50,13	25,46	0,53
9. Gościnność	1,59	3,45	19,36	47,21	25,20	3,18
10. Imprezy kulturalne masowe	1,59	1,59	37,14	31,03	18,30	10,34
11. Wydarzenia muzyczne	1,59	3,45	26,53	35,81	19,63	13,00
12. Informacja turystyczna	1,59	9,28	34,22	36,60	9,02	9,28
13. Jakość obsługi	1,59	4,51	36,87	38,99	10,34	7,69
14. Płatności kartą kredytową	1,59	3,45	35,28	41,91	9,28	8,49
15. Oznakowanie turystyczne	1,59	2,39	29,44	42,71	14,85	9,02
16. Rozrywka (dyskoteki, kluby itp.)		0,53	10,88	40,32	41,38	6,90
17. Toalety publiczne	0,80	13,00	37,93	39,52	4,77	3,98
18. Transport lokalny	0,80	5,57	33,42	36,60	15,65	7,96
19. Usługi przewodnickie		1,33	30,77	46,95	10,08	10,88
20. Życzliwość mieszkańców		0,53	15,38	49,87	33,16	1,06

Ocena wysokości cen do jakości usług świadczonych w Krakowie (w %)	Ceny wysokie	Ceny odpowiednie	Ceny niskie	Brak inf.
1. Noclegi	7,16	67,64	22,02	3,18
2. Gastronomia	10,61	57,03	30,50	1,86
3. Teatr, kino	6,63	54,11	7,96	31,30
4. Usługi przewodnickie	11,67	54,38	15,38	18,57
5. Transport lokalny	6,63	60,48	19,89	13,00
6. Muzea	12,47	52,79	20,69	14,06
7. Imprezy kulturalne	7,96	57,03	18,04	16,98
8. Baza sportowo-rekreacyjna	9,55	49,34	12,20	28,91
9. Rozrywka (kluby, dyskoteki, puby)	6,37	60,74	27,32	5,57

NIEMCY

Główny cel przyjazdu	%
Wypoczynek	16,86
Cel zdrowotny	
Odwiedziny miejsc rodzinnych	0,38
Udział w imprezie kulturalnej	0,77
Tranzyt	1,53
Odwiedziny znajomych	0,38
Odnowa duchowa	
Cel religijny	3,45
Odwiedziny krewnych	1,15
Udział w szkoleniu	
Zakupy	1,15
Poznanie walorów przyrody	
Firmowy wyjazd integracyjny	
Edukacja	0,77
Rozrywka	1,15
Sprawy służbowe	5,36
Zwiedzanie zabytków	34,10
Turystyka aktywna	1,15
Udział w konferencji, kongresie	1,15
Udział w zawodach sportowych	
Własne zainteresowania	1,53
Inny cel	3,45
Brak inf.	25,67

Środek transportu	%
Samolot rejsowy	18,01
TLL	32,95
Czarter	3,07
Autokar	10,73
Samochód	16,09
Autobus linii regularnej	2,30
Pociąg	13,41
Bus	2,30
Inny	
Brak inf.	1,15

Średni wydatek przed przyjazdem do Krakowa (bez kosztów dojazdu) w zł 993

Średni wydatek w Krakowie w zł 758

Częstotliwość odwiedzin Krakowa	%
Pierwszy raz	51,72
Drugi raz	31,42
Kilka razy	12,26
Często	0,77
Brak inf.	3,83

Długość pobytu	%
Do 3 godzin	1,53
1 dzień bez noclegu	3,07
1 noc	3,07
2 noce i więcej	91,19
Brak inf.	1,15

Zwiedzał	%
Wieliczkę	57,09
Sukiennice	75,86
Podziemia Rynku	42,53

Kategoria hotelu	%
*	
**	1,03
***	49,48
****	30,93
*****	7,22
Brak inf.	11,34

Organizator przyjazdu	%
We własnym zakresie	47,51
Szkoła	2,68
Biura podróży	21,07
Kościół	4,60
Zakład pracy	8,05
Znajomi	4,98
Portal internetowy	0,77
Inna instytucja	
Rodzina	8,43
Brak inf.	1,92

Miejsce noclegu	%
Hotel	37,16
Mieszkanie	0,38
Kemping /pole namiotowe	1,15
Dom wycieczkowy	0,77
Kwatera prywatna/apart.	3,07
Motel	5,75
Schronisko	0,77
Uzdrowisko	
Rodzina	2,68
Znajomi	3,07
Hostel	27,97
Pensjonat	1,53
Wczasy	0,38
Pielgrzym	3,45
Inny	1,15
Brak inf.	10,73

Ponowne odwiedziny	%
Tak	22,61
Raczej tak	43,68
Nie wiem	25,67
Raczej nie	7,28
Nie	
Brak inf.	0,77

Zamiar rekomendacji Krakowa	%
Tak	78,16
Nie	1,53
Nie wiem	19,16
Brak inf.	1,15

Ocena wybranych aspektów pobytu (w %)						Brak inf.
1. Atmosfera miejscowości		1,92	12,26	60,92	23,37	1,53
2. Baza noclegowa		6,13	19,54	50,19	18,77	5,36
3. Bezpieczeństwo	0,38	6,51	33,72	44,44	8,81	6,13
4. Czystość na ulicach	1,53	11,11	30,27	44,06	5,36	7,66
5. Dojazd do Krakowa	1,92	6,90	29,50	44,06	7,28	10,34
6. Dostępność bankomatów		4,60	29,50	44,06	13,03	8,81
7. Dostępność internetu	0,38	3,07	29,12	44,83	14,18	8,43
8. Gastronomia		1,92	14,18	54,41	28,35	1,15
9. Gościnność		2,68	12,26	59,77	20,31	4,98
10. Imprezy kulturalne masowe		3,07	27,59	37,93	17,24	14,18
11. Wydarzenia muzyczne		5,36	19,92	45,21	16,09	13,41
12. Informacja turystyczna	0,38	9,58	27,97	39,46	8,43	14,18
13. Jakość obsługi		4,21	31,80	42,53	11,11	10,34
14. Płatności kartą kredytową		7,66	26,05	44,83	13,41	8,05
15. Oznakowanie turystyczne	0,38	0,77	30,65	42,91	8,81	16,48
16. Rozrywka (dyskoteki, kluby itp.)		2,30	8,43	46,74	31,80	10,73
17. Toalety publiczne	3,07	8,05	27,20	42,91	9,20	9,58
18. Transport lokalny	0,77	8,43	27,20	38,70	7,66	17,24
19. Usługi przewodnickie		2,30	22,22	46,74	12,64	16,09
20. Życzliwość mieszkańców		1,15	10,34	54,79	32,18	1,53

Ocena wysokości cen do jakości usług świadczonych w Krakowie (w %)	Ceny wysokie	Ceny odpowiednie	Ceny niskie	Brak inf.
1. Noclegi	14,56	65,90	13,41	6,13
2. Gastronomia	17,24	59,39	20,69	2,68
3. Teatr, kino	5,36	50,19	11,88	32,57
4. Usługi przewodnickie	4,60	57,85	10,73	26,82
5. Transport lokalny	6,51	49,81	18,39	25,29
6. Muzea	5,75	63,60	20,69	9,96
7. Imprezy kulturalne	4,60	56,32	19,54	19,54
8. Baza sportowo-rekreacyjna	4,21	42,91	15,71	37,16
9. Rozrywka (kluby, dyskoteki, puby)	4,98	55,17	23,37	16,48

HISZPANIA

Główny cel przyjazdu	%
Wypoczynek	20,00
Cel zdrowotny	
Odwiedziny miejsc rodzinnych	
Udział w imprezie kulturalnej	0,57
Tranzyt	
Odwiedziny znajomych	1,14
Odnowa duchowa	
Cel religijny	5,71
Odwiedziny krewnych	0,57
Udział w szkoleniu	
Zakupy	
Poznanie walorów przyrody	
Firmowy wyjazd integracyjny	
Edukacja	
Rozrywka	3,43
Sprawy służbowe	
Zwiedzanie zabytków	47,43
Turystyka aktywna	1,14
Udział w konferencji, kongresie	
Udział w zawodach sportowych	
Własne zainteresowania	1,14
Inny cel	1,14
Brak inf.	17,71

Środek transportu	%
Samolot rejsowy	12,00
TLL	58,29
Czarter	
Autokar	12,57
Samochód	4,00
Autobus linii regularnej	
Pociąg	8,57
Bus	1,71
Inny	1,71
Brak inf.	1,14

Średni wydatek przed przyjazdem do Krakowa (bez kosztów dojazdu) w zł 1590

Średni wydatek w Krakowie w zł 843

Częstotliwość odwiedzin Krakowa	%
Pierwszy raz	69,71
Drugi raz	22,29
Kilka razy	3,43
Często	2,29
Brak inf.	2,29

Długość pobytu	%
Do 3 godzin	
1 dzień bez noclegu	2,29
1 noc	3,43
2 noce i więcej	93,14
Brak inf.	1,14

Zwiedzał	%
Wieliczkę	44,00
Sukiennice	85,14
Podziemia Rynku	41,14

Kategoria hotelu	%
*	
**	9,52
***	57,14
****	20,63
*****	1,59
Brak inf.	11,11

Organizator przyjazdu	%
We własnym zakresie	33,71
Szkoła	2,29
Biura podróży	41,71
Kościół	8,00
Zakład pracy	
Znajomi	5,14
Portal internetowy	0,57
Inna instytucja	0,57
Rodzina	6,29
Brak inf.	1,71

Miejsce noclegu	%
Hotel	36,00
Mieszkanie	0,57
Kemping /pole namiotowe	1,71
Dom wycieczkowy	1,71
Kwatera prywatna/apart.	2,86
Motel	2,86
Schronisko	2,29
Uzdrowisko	
Rodzina	
Znajomi	5,14
Hostel	36,57
Pensjonat	4,00
Wczasy	
Pielgrzym	1,71
Inny	0,57
Brak inf.	4,00

Ponowne odwiedziny	%
Tak	26,29
Raczej tak	37,71
Nie wiem	27,43
Raczej nie	3,43
Nie	2,29
Brak inf.	2,86

Zamiar rekomendacji Krakowa	%
Tak	94,29
Nie	0,57
Nie wiem	4,57
Brak inf.	0,57

Ocena wybranych aspektów pobytu (w %)						Brak inf.
1. Atmosfera miejscowości			10,86	61,71	25,71	1,71
2. Baza noclegowa		4,57	21,14	59,43	11,43	3,43
3. Bezpieczeństwo	8,57	7,43	28,00	40,00	9,71	6,29
4. Czystość na ulicach	0,57	10,29	32,00	42,86	8,57	5,71
5. Dojazd do Krakowa		7,43	32,00	32,57	20,57	7,43
6. Dostępność bankomatów		13,14	29,71	38,29	8,57	10,29
7. Dostępność internetu	8,00	4,57	26,29	39,43	13,14	8,57
8. Gastronomia		1,71	18,86	41,71	36,00	1,71
9. Gościnność		1,71	21,71	50,86	22,86	2,86
10. Imprezy kulturalne masowe		4,00	30,29	29,71	26,29	9,71
11. Wydarzenia muzyczne		3,43	21,71	37,71	21,71	15,43
12. Informacja turystyczna		14,86	21,14	49,14	7,43	7,43
13. Jakość obsługi		5,14	37,71	40,00	9,71	7,43
14. Płatności kartą kredytową		5,14	38,86	36,00	8,00	12,00
15. Oznakowanie turystyczne		1,71	33,14	50,29	9,14	5,71
16. Rozrywka (dyskoteki, kluby itp.)		1,14	5,14	54,29	33,71	5,71
17. Toalety publiczne		9,71	35,43	40,57	8,57	5,71
18. Transport lokalny	0,57	2,86	24,00	50,86	11,43	10,29
19. Usługi przewodnickie		2,86	24,57	49,14	15,43	8,00
20. Życzliwość mieszkańców			17,71	43,43	36,57	2,29

Ocena wysokości cen do jakości usług świadczonych w Krakowie (w %)	Ceny wysokie	Ceny odpowiednie	Ceny niskie	Brak inf.
1. Noclegi	14,86	70,86	12,57	1,71
2. Gastronomia	22,29	54,86	21,71	1,14
3. Teatr, kino	9,71	38,86	22,29	29,14
4. Usługi przewodnickie	21,14	47,43	17,14	14,29
5. Transport lokalny	17,14	42,29	24,00	16,57
6. Muzea	17,14	52,00	25,71	5,14
7. Imprezy kulturalne	10,29	48,00	20,57	21,14
8. Baza sportowo-rekreacyjna	6,86	49,14	20,57	23,43
9. Rozrywka (kluby, dyskoteki, puby)	7,43	64,57	22,29	5,71

WŁOCHY

Główny cel przyjazdu	%
Wypoczynek	14,53
Cel zdrowotny	
Odwiedziny miejsc rodzinnych	
Udział w imprezie kulturalnej	
Tranzyt	1,16
Odwiedziny znajomych	4,07
Odnowa duchowa	0,58
Cel religijny	19,77
Odwiedziny krewnych	
Udział w szkoleniu	1,74
Zakupy	
Poznanie walorów przyrody	0,58
Firmowy wyjazd integracyjny	
Edukacja	0,58
Rozrywka	1,74
Sprawy służbowe	1,16
Zwiedzanie zabytków	36,63
Turystyka aktywna	
Udział w konferencji, kongresie	
Udział w zawodach sportowych	1,74
Własne zainteresowania	1,16
Inny cel	
Brak inf.	14,53

Środek transportu	%
Samolot rejsowy	17,44
TLL	51,16
Czarter	
Autokar	19,77
Samochód	5,23
Autobus linii regularnej	
Pociąg	3,49
Bus	0,58
Inny	
Brak inf.	2,33

Średni wydatek przed przyjazdem do Krakowa (bez kosztów dojazdu) w zł 2129

Średni wydatek w Krakowie w zł 948

Częstotliwość odwiedzin Krakowa	%
Pierwszy raz	67,44
Drugi raz	25,00
Kilka razy	2,91
Często	
Brak inf.	4,65

Długość pobytu	%
Do 3 godzin	
1 dzień bez noclegu	1,16
1 noc	4,07
2 noce i więcej	88,95
Brak inf.	5,81

Zwiedzał	%
Wieliczkę	44,77
Sukiennice	86,63
Podziemia Rynku	43,02

Kategoria hotelu	%
*	
**	
***	70,18
****	21,05
*****	1,75
Brak inf.	7,02

Organizator przyjazdu	%
We własnym zakresie	34,88
Szkoła	1,74
Biura podróży	33,14
Kościół	11,63
Zakład pracy	1,74
Znajomi	5,81
Portal internetowy	4,07
Inna instytucja	2,33
Rodzina	3,49
Brak inf.	1,16

Miejsce noclegu	%
Hotel	33,14
Mieszkanie	
Kemping /pole namiotowe	1,16
Dom wycieczkowy	3,49
Kwatera prywatna/apart.	5,23
Motel	4,65
Schronisko	1,74
Uzdrowisko	
Rodzina	
Znajomi	4,07
Hostel	20,35
Pensjonat	9,30
Wczasy	
Pielgrzym	5,23
Inny	7,56
Brak inf.	4,07

Ponowne odwiedziny	%
Tak	22,67
Raczej tak	43,60
Nie wiem	23,26
Raczej nie	4,65
Nie	0,58
Brak inf.	5,23

Zamiar rekomendacji Krakowa	%
Tak	88,37
Nie	1,74
Nie wiem	4,07
Brak inf.	5,81

Ocena wybranych aspektów pobytu (w %)						Brak inf.
1. Atmosfera miejscowości			9,30	57,56	32,56	0,58
2. Baza noclegowa		5,23	20,93	52,33	15,70	5,81
3. Bezpieczeństwo		12,79	31,40	35,47	13,37	6,98
4. Czystość na ulicach	0,58	9,30	34,30	34,88	12,79	8,14
5. Dojazd do Krakowa		7,56	32,56	38,95	11,05	9,88
6. Dostępność bankomatów		8,14	24,42	40,70	17,44	9,30
7. Dostępność internetu		6,98	27,91	42,44	15,12	7,56
8. Gastronomia		1,16	12,79	48,26	36,63	1,16
9. Gościnność		2,91	13,95	51,74	25,00	6,40
10. Imprezy kulturalne masowe		3,49	33,14	31,98	21,51	9,88
11. Wydarzenia muzyczne		5,81	26,74	35,47	16,86	15,12
12. Informacja turystyczna		13,37	29,07	30,81	15,12	11,63
13. Jakość obsługi		14,53	30,81	28,49	12,79	13,37
14. Płatności kartą kredytową		5,23	35,47	34,30	15,12	9,88
15. Oznakowanie turystyczne		2,91	33,72	44,19	7,56	11,63
16. Rozrywka (dyskoteki, kluby itp.)		1,16	8,14	44,77	33,14	12,79
17. Toalety publiczne	0,58	9,88	17,44	52,33	12,21	7,56
18. Transport lokalny		2,33	11,63	48,84	26,74	10,47
19. Usługi przewodnickie		3,49	13,37	56,40	17,44	9,30
20. Życzliwość mieszkańców		1,74	11,63	44,77	36,05	5,81

Ocena wysokości cen do jakości usług świadczonych w Krakowie (w %)	Ceny wysokie	Ceny odpowiednie	Ceny niskie	Brak inf.
1. Noclegi	8,14	79,07	11,05	1,74
2. Gastronomia	18,60	53,49	27,33	0,58
3. Teatr, kino	8,14	45,35	13,95	32,56
4. Usługi przewodnickie	8,14	53,49	16,86	21,51
5. Transport lokalny	9,88	59,30	18,02	12,79
6. Muzea	7,56	63,37	23,26	5,81
7. Imprezy kulturalne	9,30	51,16	20,35	19,19
8. Baza sportowo-rekreacyjna	2,33	47,09	22,09	28,49
9. Rozrywka (kluby, dyskoteki, puby)	4,07	54,07	28,49	13,37

FRANCJA

Główny cel przyjazdu	%
Wypoczynek	30,38
Cel zdrowotny	
Odwiedziny miejsc rodzinnych	
Udział w imprezie kulturalnej	5,06
Tranzyt	
Odwiedziny znajomych	6,33
Odnowa duchowa	1,27
Cel religijny	2,53
Odwiedziny krewnych	0,63
Udział w szkoleniu	
Zakupy	
Poznanie walorów przyrody	
Firmowy wyjazd integracyjny	
Edukacja	0,63
Rozrywka	2,53
Sprawy służbowe	0,63
Zwiedzanie zabytków	28,48
Turystyka aktywna	0,63
Udział w konferencji, kongresie	
Udział w zawodach sportowych	
Własne zainteresowania	
Inny cel	
Brak inf.	20,89

Środek transportu	%
Samolot rejsowy	16,46
TLL	46,84
Czarter	
Autokar	11,39
Samochód	7,59
Autobus linii regularnej	
Pociąg	14,56
Bus	0,63
Inny	2,53
Brak inf.	

Średni wydatek przed przyjazdem do Krakowa (bez kosztów dojazdu) w zł 1627

Średni wydatek w Krakowie w zł 1030

Częstotliwość odwiedzin Krakowa	%
Pierwszy raz	63,92
Drugi raz	20,25
Kilka razy	12,03
Często	1,90
Brak inf.	1,90

Długość pobytu	%
Do 3 godzin	
1 dzień bez noclegu	
1 noc	2,53
2 noce i więcej	97,47
Brak inf.	

Zwiedzał	%
Wieliczkę	70,25
Sukiennice	93,04
Podziemia Rynku	62,03

Kategoria hotelu	%
*	
**	
***	65,71
****	21,43
*****	5,71
Brak inf.	7,14

Organizator przyjazdu	%
We własnym zakresie	45,57
Szkoła	2,53
Biura podróży	25,32
Kościół	8,86
Zakład pracy	3,16
Znajomi	5,70
Portal internetowy	1,27
Inna instytucja	2,53
Rodzina	4,43
Brak inf.	0,63

Miejsce noclegu	%
Hotel	44,30
Mieszkanie	3,80
Kemping /pole namiotowe	7,59
Dom wycieczkowy	3,80
Kwatera prywatna/apart.	3,80
Motel	3,80
Schronisko	
Uzdrowisko	
Rodzina	2,53
Znajomi	3,16
Hostel	15,82
Pensjonat	1,27
Wczasy	
Pielgrzym	7,59
Inny	1,27
Brak inf.	1,27

Ponowne odwiedziny	%
Tak	36,71
Raczej tak	35,44
Nie wiem	23,42
Raczej nie	2,53
Nie	0,63
Brak inf.	1,27

Zamiar rekomendacji Krakowa	%
Tak	88,61
Nie	1,27
Nie wiem	9,49
Brak inf.	0,63

Ocena wybranych aspektów pobytu (w %)						Brak inf.
1. Atmosfera miejscowości		0,63	6,33	62,03	30,38	0,63
2. Baza noclegowa		3,16	17,72	59,49	15,82	3,80
3. Bezpieczeństwo		5,06	37,34	41,77	12,03	3,80
4. Czystość na ulicach	1,90	8,86	37,97	42,41	3,80	5,06
5. Dojazd do Krakowa		3,80	34,81	45,57	6,33	9,49
6. Dostępność bankomatów		3,80	18,99	51,27	16,46	9,49
7. Dostępność internetu		2,53	20,89	49,37	22,78	4,43
8. Gastronomia		3,16	15,82	44,94	32,28	3,80
9. Gościnność		1,90	14,56	46,84	32,91	3,80
10. Imprezy kulturalne masowe		2,53	24,05	41,14	17,72	14,56
11. Wydarzenia muzyczne		6,33	22,15	36,08	17,72	17,72
12. Informacja turystyczna		5,06	34,18	33,54	10,13	17,09
13. Jakość obsługi		5,06	25,95	44,30	8,23	16,46
14. Płatności kartą kredytową		0,63	28,48	38,61	18,35	13,92
15. Oznakowanie turystyczne		1,27	19,62	39,24	21,52	18,35
16. Rozrywka (dyskoteki, kluby itp.)		1,90	29,75	42,41	15,82	10,13
17. Toalety publiczne	0,63	8,86	25,95	47,47	6,96	10,13
18. Transport lokalny		5,06	15,19	40,51	24,05	15,19
19. Usługi przewodnickie		1,27	18,99	45,57	23,42	10,76
20. Życzliwość mieszkańców		0,63	10,13	40,51	41,77	6,96

Ocena wysokości cen do jakości usług świadczonych w Krakowie (w %)	Ceny wysokie	Ceny odpowiednie	Ceny niskie	Brak inf.
1. Noclegi	8,23	69,62	18,99	3,16
2. Gastronomia	14,56	53,80	25,32	6,33
3. Teatr, kino	12,66	41,14	13,29	32,91
4. Usługi przewodnickie	8,23	58,23	12,03	21,52
5. Transport lokalny	8,86	45,57	20,25	25,32
6. Muzea	11,39	63,29	15,19	10,13
7. Imprezy kulturalne	6,33	52,53	14,56	26,58
8. Baza sportowo-rekreacyjna	5,70	33,54	18,99	41,77
9. Rozrywka (kluby, dyskoteki, puby)	5,70	55,70	25,95	12,66

USA

Główny cel przyjazdu	%
Wypoczynek	15,29
Cel zdrowotny	
Odwiedziny miejsc rodzinnych	
Udział w imprezie kulturalnej	
Tranzyt	1,18
Odwiedziny znajomych	5,88
Odnowa duchowa	
Cel religijny	2,35
Odwiedziny krewnych	14,12
Udział w szkoleniu	
Zakupy	1,18
Poznanie walorów przyrody	
Firmowy wyjazd integracyjny	
Edukacja	
Rozrywka	3,53
Sprawy służbowe	3,53
Zwiedzanie zabytków	34,12
Turystyka aktywna	
Udział w konferencji, kongresie	
Udział w zawodach sportowych	
Własne zainteresowania	2,35
Inny cel	
Brak inf.	16,47

Środek transportu	%
Samolot rejsowy	43,53
TLL	16,47
Czarter	
Autokar	2,35
Samochód	11,76
Autobus linii regularnej	
Pociąg	11,76
Bus	11,76
Inny	
Brak inf.	2,35

Średni wydatek przed przyjazdem do Krakowa (bez kosztów dojazdu) w zł 2360

Średni wydatek w Krakowie w zł 924

Częstotliwość odwiedzin Krakowa	%
Pierwszy raz	37,65
Drugi raz	23,53
Kilka razy	28,24
Często	7,06
Brak inf.	3,53

Długość pobytu	%
Do 3 godzin	
1 dzień bez noclegu	2,35
1 noc	1,18
2 noce i więcej	96,47
Brak inf.	

Zwiedzał	%
Wieliczkę	61,18
Sukiennice	96,47
Podziemia Rynku	62,35

Kategoria hotelu	%
*	
**	2,63
***	31,58
****	36,84
*****	7,89
Brak inf.	21,05

Organizator przyjazdu	%
We własnym zakresie	62,35
Szkoła	
Biura podróży	11,76
Kościół	
Zakład pracy	
Znajomi	2,35
Portal internetowy	4,71
Inna instytucja	
Rodzina	18,82
Brak inf.	

Miejsce noclegu	%
Hotel	44,71
Mieszkanie	1,18
Kemping /pole namiotowe	
Dom wycieczkowy	
Kwatera prywatna/apart.	7,06
Motel	
Schronisko	3,53
Uzdrowisko	
Rodzina	16,47
Znajomi	7,06
Hostel	17,65
Pensjonat	
Wczasy	
Pielgrzym	
Inny	
Brak inf.	2,35

Ponowne odwiedziny	%
Tak	23,53
Raczej tak	56,47
Nie wiem	17,65
Raczej nie	2,35
Nie	
Brak inf.	

Zamiar rekomendacji Krakowa	%
Tak	97,65
Nie	
Nie wiem	2,35
Brak inf.	

Ocena wybranych aspektów pobytu (w %)						Brak inf.
1. Atmosfera miejscowości			2,35	65,88	31,76	
2. Baza noclegowa		2,35	10,59	69,41	9,41	8,24
3. Bezpieczeństwo	1,18	4,71	27,06	58,82	7,06	1,18
4. Czystość na ulicach	1,18	4,71	35,29	49,41	3,53	5,88
5. Dojazd do Krakowa	4,71	9,41	24,71	49,41	4,71	7,06
6. Dostępność bankomatów	1,18	4,71	17,65	50,59	5,88	20,00
7. Dostępność internetu	1,18	3,53	16,47	51,76	11,76	15,29
8. Gastronomia		2,35	14,12	45,88	34,12	3,53
9. Gościnność			11,76	50,59	32,94	4,71
10. Imprezy kulturalne masowe		2,35	17,65	42,35	24,71	12,94
11. Wydarzenia muzyczne		3,53	15,29	47,06	12,94	21,18
12. Informacja turystyczna	1,18	4,71	12,94	52,94	14,12	14,12
13. Jakość obsługi	2,35	1,18	20,00	49,41	14,12	12,94
14. Płatności kartą kredytową		3,53	24,71	35,29	16,47	20,00
15. Oznakowanie turystyczne		7,06	16,47	57,65	9,41	9,41
16. Rozrywka (dyskoteki, kluby itp.)			18,82	44,71	29,41	7,06
17. Toalety publiczne	1,18	3,53	23,53	51,76	10,59	9,41
18. Transport lokalny	1,18	4,71	17,65	48,24	15,29	12,94
19. Usługi przewodnickie		3,53	14,12	55,29	15,29	11,76
20. Życzliwość mieszkańców	1,18		2,35	55,29	38,82	2,35

Ocena wysokości cen do jakości usług świadczonych w Krakowie (w %)	Ceny wysokie	Ceny odpowiednie	Ceny niskie	Brak inf.
1. Noclegi	3,53	75,29	16,47	4,71
2. Gastronomia	2,35	61,18	25,88	10,59
3. Teatr, kino	7,06	38,82	14,12	40,00
4. Usługi przewodnickie	8,24	42,35	17,65	31,76
5. Transport lokalny	10,59	51,76	22,35	15,29
6. Muzea	3,53	56,47	20,00	20,00
7. Imprezy kulturalne	5,88	52,94	17,65	23,53
8. Baza sportowo-rekreacyjna	2,35	54,12	11,76	31,76
9. Rozrywka (kluby, dyskoteki, puby)	1,18	60,00	20,00	18,82

ROSJA

Główny cel przyjazdu	%
Wypoczynek	24,41
Cel zdrowotny	
Odwiedziny miejsc rodzinnych	
Udział w imprezie kulturalnej	
Tranzyt	1,57
Odwiedziny znajomych	2,36
Odnowa duchowa	
Cel religijny	3,15
Odwiedziny krewnych	2,36
Udział w szkoleniu	1,57
Zakupy	
Poznanie walorów przyrody	
Firmowy wyjazd integracyjny	2,36
Edukacja	
Rozrywka	3,15
Sprawy służbowe	3,94
Zwiedzanie zabytków	32,28
Turystyka aktywna	
Udział w konferencji, kongresie	
Udział w zawodach sportowych	
Własne zainteresowania	0,79
Inny cel	
Brak inf.	22,05

Środek transportu	%
Samolot rejsowy	41,73
TLL	16,54
Czarter	
Autokar	7,09
Samochód	9,45
Autobus linii regularnej	2,36
Pociąg	22,05
Bus	0,79
Inny	
Brak inf.	

Średni wydatek przed przyjazdem do Krakowa (bez kosztów dojazdu) w zł 1625

Średni wydatek w Krakowie w zł 1178

Częstotliwość odwiedzin Krakowa	%
Pierwszy raz	57,48
Drugi raz	32,28
Kilka razy	8,66
Często	0,79
Brak inf.	0,79

Długość pobytu	%
Do 3 godzin	1,57
1 dzień bez noclegu	0,79
1 noc	7,09
2 noce i więcej	89,76
Brak inf.	0,79

Zwiedzał	%
Wieliczkę	66,14
Sukiennice	88,98
Podziemia Rynku	57,48

Kategoria hotelu	%
*	
**	
***	53,97
****	30,16
*****	9,52
Brak inf.	6,35

Organizator przyjazdu	%
We własnym zakresie	49,61
Szkoła	2,36
Biura podróży	22,05
Kościół	5,51
Zakład pracy	6,30
Znajomi	4,72
Portal internetowy	2,36
Inna instytucja	
Rodzina	3,15
Brak inf.	3,94

Miejsce noclegu	%
Hotel	49,61
Mieszkanie	0,79
Kemping /pole namiotowe	
Dom wycieczkowy	1,57
Kwatera prywatna/apart.	5,51
Motel	12,60
Schronisko	2,36
Uzdrowisko	
Rodzina	0,79
Znajomi	2,36
Hostel	8,66
Pensjonat	3,94
Wczasy	
Pielgrzym	3,94
Inny	2,36
Brak inf.	5,51

Ponowne odwiedziny	%
Tak	22,05
Raczej tak	52,76
Nie wiem	20,47
Raczej nie	2,36
Nie	
Brak inf.	2,36

Zamiar rekomendacji Krakowa	%
Tak	94,49
Nie	
Nie wiem	5,51
Brak inf.	

Ocena wybranych aspektów pobytu (w %)						Brak inf.
1. Atmosfera miejscowości		0,79	11,02	59,84	28,35	
2. Baza noclegowa		5,51	12,60	65,35	14,96	1,57
3. Bezpieczeństwo		4,72	27,56	49,61	14,17	3,94
4. Czystość na ulicach		10,24	22,05	44,09	16,54	7,09
5. Dojazd do Krakowa		5,51	37,80	33,07	18,11	5,51
6. Dostępność bankomatów		3,15	22,83	52,76	12,60	8,66
7. Dostępność internetu		6,30	23,62	40,94	24,41	4,72
8. Gastronomia	0,79	1,57	24,41	52,76	14,96	5,51
9. Gościnność		1,57	21,26	51,18	22,05	3,94
10. Imprezy kulturalne masowe	0,79	1,57	18,11	49,61	21,26	8,66
11. Wydarzenia muzyczne		3,94	23,62	41,73	22,05	8,66
12. Informacja turystyczna		4,72	33,86	32,28	15,75	13,39
13. Jakość obsługi	0,79	3,94	25,98	42,52	15,75	11,02
14. Płatności kartą kredytową		1,57	31,50	45,67	13,39	7,87
15. Oznakowanie turystyczne		2,36	26,77	48,03	11,02	11,81
16. Rozrywka (dyskoteki, kluby itp.)		1,57	18,90	40,16	27,56	11,81
17. Toalety publiczne		2,36	35,43	42,52	8,66	11,02
18. Transport lokalny	0,79	3,94	26,77	50,39	7,87	10,24
19. Usługi przewodnickie		4,72	13,39	54,33	15,75	11,81
20. Życzliwość mieszkańców			13,39	56,69	26,77	3,15

Ocena wysokości cen do jakości usług świadczonych w Krakowie (w %)	Ceny wysokie	Ceny odpowiednie	Ceny niskie	Brak inf.
1. Noclegi	14,96	66,14	17,32	1,57
2. Gastronomia	14,17	58,27	25,98	1,57
3. Teatr, kino	5,51	55,91	13,39	25,20
4. Usługi przewodnickie	14,96	49,61	17,32	18,11
5. Transport lokalny	14,96	51,18	19,69	14,17
6. Muzea	17,32	51,97	20,47	10,24
7. Imprezy kulturalne	13,39	50,39	19,69	16,54
8. Baza sportowo-rekreacyjna	10,24	49,61	19,69	20,47
9. Rozrywka (kluby, dyskoteki, puby)	11,02	59,84	21,26	7,87

OPERAT. Turystyka seniorów

Analiza została przeprowadzona w oparciu o 372 ankiety – 10,63% respondentów wskazało wiek powyżej 59 roku życia

Tabela 59. Częstotliwość wizyt gości w wieku powyżej 59 roku życia w 2013 roku (w %)

Częstotliwość	%
Pierwszy raz	35,75
Drugi raz	21,51
Kilka razy	32,26
Często	7,53
Brak informacji	2,96

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 60. Organizator podróży do Krakowa gości w wieku powyżej 59 roku życia w 2013 roku (w %)

Organizator	%
We własnym zakresie	33,06
Szkoła	0,00
Biura podróży	23,92
Kościół	22,31
Zakład pracy	0,27
Znajomi	2,15
Portal internetowy	1,34
Inna instytucja	1,08
Rodzina	13,71
Brak informacji	2,15

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 61. Środek transportu wykorzystany przez gości w wieku powyżej 59 roku życia podczas przyjazdu do Krakowa w 2013 roku (w %)

Rodzaj środka transportu	%
Samolot rejsowy	12,10
TLL	22,31
Czarter	0,00
Autokar	22,31
Samochód	19,35
Autobus linii regularnej	3,49
Pociąg	13,17
Bus	5,65
Inny	0,00
Brak informacji	1,61

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 62. Długość pobytu gości w wieku powyżej 59 roku życia w Krakowie w 2013 roku (w %)

Długość pobytu	%
Do 3 godzin	1,88
1 dzień bez noclegu	5,65
1 noc	8,60
2 noce i więcej	82,26
Brak informacji	1,61

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 63. Główny cel przyjazdu gości w wieku powyżej 59 roku do Krakowa w 2013 roku (w %)

Główny cel przyjazdu	%
Wypoczynek	15,05
Cel zdrowotny	2,42
Odwiedziny miejsc rodzinnych	0,27
Udział w imprezie kulturalnej	0,27
Tranzyt	2,15
Odwiedziny znajomych	1,61
Odnowa duchowa	0,54
Cel religijny	17,74
Odwiedziny krewnych	6,72
Udział w szkoleniu	0,27
Zakupy	0,00
Poznanie walorów przyrody	0,00
Firmowy wyjazd integracyjny	0,00
Edukacja	0,27
Rozrywka	0,27
Sprawy służbowe	0,54
Zwiedzanie zabytków	31,99
Turystyka aktywna	0,00
Udział w konferencji, kongresie	0,00
Udział w zawodach sportowych	0,00
Własne zainteresowania	6,18
Inny cel	0,27
Brak informacji	13,44

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 64. Atrakcje odwiedzane przez gości w wieku powyżej 59 roku życia podczas pobytu w Krakowie w 2013 roku (w %)

Zwiedzał lub zamierzał zobaczyć	%
Kopalnię Sopli w Wieliczce	35,75
Kramy w Sukiennicach	77,15
Podziemia Rynku	34,14

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 65. Baza noclegowa wykorzystana przez gości w wieku powyżej 59 roku życia podczas pobytu w Krakowie w 2013 roku (w %)

Rodzaj bazy	%
Hotel	26,88
Mieszkanie	0,00
Kemping /pole namiotowe	0,27
Dom wycieczkowy	2,69
Kwatera prywatna/apart.	3,76
Motel	1,34
Schronisko	0,27
Uzdrowisko	0,27
Rodzina	14,52
Znajomi	1,61
Hostel	19,09
Pensjonat	4,57
Wczasy	0,27
Pielgrzym	8,87
Inny	0,00
Brak informacji	15,59

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 66. Struktura turystów w wieku powyżej 59 roku życia nocujących w Krakowie w 2013 roku w hotelach wg kategorii (w %)

Kategoria hotelu	%
*	0,27
**	14,25
***	7,26
****	1,08
*****	77,15
Bez określania	0,27

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 67. Ocena wybranych elementów pobytu gości w wieku powyżej 59 roku życia w Krakowie w 2013 roku (w %)

Elementy pobytu	👎%	😞%	😐%	😊%	👍%	Brak informacji
Atmosfera miejscowości	0,27	1,08	7,80	54,57	35,48	0,81
Baza noclegowa	0,27	2,96	16,67	46,51	15,32	18,28
Bezpieczeństwo	1,34	17,47	29,57	33,60	11,02	6,99
Czystość na ulicach	5,38	12,90	34,95	34,14	6,45	6,18
Dojazd do Krakowa	2,15	10,48	37,37	33,33	7,53	9,14
Dostępność bankomatów	0,27	6,45	27,69	33,87	14,25	17,47
Dostępność do Internetu	0,00	4,30	29,03	32,80	11,56	22,31
Gastronomia	0,54	1,34	6,99	51,08	36,29	3,76
Gościnność	0,27	1,88	13,98	47,85	31,45	4,57
Imprezy kulturalne masowe	0,00	2,96	27,15	33,60	14,25	22,04
Wydarzenia kulturalne	0,00	5,38	21,51	29,57	14,52	29,03
Informacja turystyczna	0,00	14,78	31,99	26,08	10,75	16,40
Jakość obsługi turystycznej	0,00	9,41	33,60	30,11	7,80	19,09
Możliwość płatności kartą kredytową	0,00	4,57	33,60	31,18	8,06	22,58
Oznakowanie turystyczne	0,27	2,69	31,99	40,86	7,26	16,94
Rozrywka (dyskoteki, kluby, puby)	0,00	1,08	10,48	34,14	27,69	26,61
Toalety publiczne	1,08	6,45	29,03	44,35	7,80	11,29
Transport lokalny	0,54	8,60	25,00	40,59	9,68	15,59
Usługi przewodnickie	0,00	3,76	18,01	43,28	11,56	23,39
Życzliwość mieszkańców	0,27	0,54	10,75	48,12	35,22	5,11

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 68. Stosunku cen do jakości usług świadczonych w Krakowie w opinii gości w wieku powyżej 59 roku życia w Krakowie w 2013 roku (w %)

Ocena wysokości cen do jakości usług świadczonych w Krakowie (w %)	Ceny wysokie	Ceny odpowiednie	Ceny niskie	Brak inf.
1. Noclegi	23,66	55,38	10,48	10,48
2. Gastronomia	29,84	48,92	18,82	2,42
3. Teatr, kino	8,87	38,44	13,98	38,71
4. Usługi przewodnickie	17,47	43,55	12,37	26,61
5. Transport lokalny	21,77	48,12	15,86	14,25
6. Muzea	11,02	57,53	16,67	14,78
7. Imprezy kulturalne	11,29	49,19	16,40	23,12
8. Baza sportowo-rekreacyjna	11,29	39,78	12,10	36,83
9. Rozrywka (kluby, dyskoteki, puby)	13,17	45,97	14,52	26,34

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 69. Średnia kwota wydatku turystycznego na osobę ponoszonego przez gości w wieku powyżej 59 roku życia przyjeżdżających do Krakowa w 2013 roku (w zł)

Rodzaj wydatku	%
Wydatek średni przed przyjazdem do Krakowa	1430
Wydatek średni podczas pobytu w Krakowie	625

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 70. Zamiar ponownych odwiedzin Krakowa gości w wieku powyżej 59 roku życia przyjeżdżających do miasta w 2013 roku (w %)

Ponowne odwiedziny	%
Tak	18,28
Raczej tak	37,37
Nie wiem	29,84
Raczej nie	9,95
Nie	1,88
Brak informacji	2,69

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 71. Deklaracje rekomendacji Krakowa przez gości w wieku powyżej 59 roku życia przyjeżdżających do miasta w 2013 roku (w %)

Zamiar rekomendacji Krakowa	%
Tak	83,87
Nie	1,34
Nie wiem	12,90
Brak informacji	1,88

Źródło: Opracowanie własne.

OPERAT. Turystyka religijna

Analiza została przeprowadzona w roku 2013 w oparciu o 527 ankiet – 15,09% respondentów wskazało w trakcie wielokrotnego wyboru celu, że przyjechało do Krakowa w celu religijnym.

Tabela 72. Wielkość i struktura procentowa według noclegu w podróży osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku

Czy nocuje w Krakowie	Krajowi	Zagraniczni	Ogółem	Krajowi	Zagraniczni	Ogółem
TAK (turyści)	68,30%	96,18%	74,90%	676.550	295.410	971.960
NIE (odwiedzający jednodniowi)	31,70%	3,82%	25,10%	314.010	11.730	325.740
Razem	100,00%	100,00%	100,00%	990.560	307.140	1.297.700

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 73. Struktura procentowa według płci, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.

Płeć	Krajowi	Zagraniczni	Suma
Kobieta	66,4	55,5	60,3
Mężczyzna	30,2	41,9	36,2
B.inf.	3,4	2,5	3,5
Suma	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 74. Struktura procentowa według klas wiekowych, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.

Wiek w klasach	Krajowi	Zagraniczni	Suma
B.inf.	1,3	2,1	1,9
<18	10,8	1,7	6,0
19-30	5,2	15,3	11,5
31-45	21,6	26,7	24,5
46-59	32,3	25,0	28,2
60-72	27,6	26,7	26,1
>73	1,3	2,5	1,9
Suma	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 75. *Struktura procentowa według wykształcenia, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.*

Wykształcenie	Krajowi	Zagraniczni	Suma
Wyższe	26,3	37,3	30,9
Średnie	48,7	54,7	50,0
Podst.	19,4	2,1	10,3
Inne	1,7	0,0	1,0
B.inf.	3,9	5,9	7,8
Suma	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 76. *Struktura procentowa według zawodu, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.*

Zawód	Krajowi	Zagraniczni	Suma
Uczeń	10,8	1,7	6,0
Student	2,6	8,5	6,4
Dom	9,1	5,5	7,2
Bezrobotny	0,9	0,4	0,6
Emeryt	29,3	25,4	26,5
Aktywny	40,5	55,5	46,9
Rencista	6,9	1,3	4,1
B.inf	0,0	1,7	2,3
Suma	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 77. *Struktura procentowa według statusu materialnego, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.*

Status materialny	Krajowi	Zagraniczni	Suma
B.dobry	9,1	11,9	10,9
Dobry	48,7	72,5	59,7
Średni	38,4	14,0	25,7
Zły	3,0	0,4	1,6
B.zły	0,0	0,0	0,0
B.inf	0,9	1,3	2,1
Suma	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 78. *Struktura procentowa według miejsca przyjazdu, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.*

Czy przyjeżdża z miejsca zamieszkania	Krajowi	Zagraniczni	Suma
NIE	22,8	29,7	25,3
TAK	76,3	70,3	73,0
B.inf.	0,9	0,0	1,6
Suma	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 79. *Struktura procentowa według towarzystwa w podróży, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.*

Osoby towarzyszące	Krajowi	Zagraniczni	Suma
Nikt	7,8	4,7	6,8
Grupa	35,3	52,5	43,2
Rodzina	40,9	19,1	29,2
Przyjaciele	9,1	14,4	11,7
Znajomi	0,0	0,0	0,0
Rodzina+przyjaciele	6,5	8,1	7,4
B.inf	0,4	1,3	1,6
Suma	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 80. *Struktura procentowa według noclegu w podróży, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.*

Czy nocuje w Krakowie	Krajowi	Zagraniczni	Suma
NIE	34,1	3,4	17,9
TAK	65,9	96,6	82,1
Suma	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 81. Struktura procentowa według długości pobytu, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.

Długość pobytu	Krajowi	Zagraniczni	Suma
Do 3 godz.	3,0	0,8	1,9
Dzień	23,3	0,4	11,3
Noc	17,2	4,2	12,1
Więcej nocy	56,5	94,5	74,7
Suma	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 82. Struktura procentowa według wielkości miejsca stałego zamieszkania, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.

Wielkość miejsca zamieszkania	Krajowi	Zagraniczni	Suma
Duże miasto	28,9	64,4	45,1
Małe miasto	50,9	27,5	37,7
Wieś	19,4	4,2	11,3
B.inf	0,9	3,8	6,0
Suma	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 83. Struktura procentowa według rodzaju środka transportu wykorzystanego przez, osoby przyjeżdżające do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.

Środek transportu	Krajowi	Zagraniczni	Suma
Samolot rejoy.	0,0	27,5	14,0
Samolot TLL	0,0	30,5	15,8
Czarter	0,0	0,4	0,8
Autokar turystyczny	31,9	11,0	20,6
Samochód	37,9	9,7	23,9
Autobus linii regularnej	9,1	1,3	4,9
Pociąg	10,3	14,4	12,1
Bus	10,3	2,1	6,0
Inne	0,4	3,0	1,6
B.inf	0,0	0,0	0,2
Suma	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 84. *Struktura procentowa według czasu pobytu deklarowanego przez, osoby przyjeżdżające do Krakowa w celach religijnych (wybór wielokrotny) w 2013 roku*

Długość pobytu	Krajowi	Zagraniczni	Suma
Do 3 godzin	3,1	0,9	1,9
1 dzień	24,1	0,4	11,6
1 noc	17,9	4,3	12,4
2-3 noce	31,7	6,9	18,9
4-7 nocy	21,4	68,7	44,8
Więcej niż 7 nocy	1,8	18,9	10,3

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 85. *Struktura procentowa według celu głównego deklarowanego przez, osoby przyjeżdżające do Krakowa w celach religijnych (wybór wielokrotny) w 2013 roku.*

CEL GŁÓWNY	Krajowi	Zagraniczni	Suma
Cel religijny	42,1	31,2	36,3
Wypoczynek	14,4	31,6	23,4
Zabytki	17,4	26,5	22,1
Tranzyt	8,7	0,5	4,4
Krewni	7,7	0,9	4,4
Edukacja	1,5	1,9	1,7
Znajomi	2,1	0,9	1,5
Odnowa duchowa	0,5	2,3	1,5
Zakupy	2,1	0,5	1,2
Cel zdrowotny	1,5	0,5	1,0
Miejsca rodzinne	0,5	0,9	0,7
Biznes	0,5	0,9	0,7
Rozrywka	0,0	0,9	0,5
Impreza kulturalna	0,5	0,0	0,2
Szkolenie	0,5	0,0	0,2
.Inny cel	0,0	0,5	0,2
Suma końcowa	100,0	100,0	100,0

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 86. Średnia wydatków na osobę podczas pobytu w Krakowie bez kosztów transportu i płatności elektronicznych wykonanych przed przyjazdem przez, przyjezdnych krajowych i zagranicznych przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.

Ile pieniędzy wydał średnio na 1 osobę	Średnia PLN
Przyjezdni krajowi	147,9
Przyjezdni zagraniczni	599,7
Anonimowi – bez podania kraju	511,7
Ogółem (średnia)	381,3

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 87. Średnia wydatków na osobę podczas pobytu w Krakowie bez kosztów transportu i płatności elektronicznych wykonanych przed przyjazdem przez, osoby przyjeżdżające do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku według wybranych krajów.

Ile pieniędzy wydał na 1 osobę	% udziałów	Średnia PLN	Ranking
Polska	47,8	147,9	1
Włochy	11,8	529,6	2
Niemcy	6,0	759,6	3
Izrael	4,9	726,2	4
Hiszpania	4,6	647,5	5
USA	3,9	607,6	6
Francja	2,3	730,0	7
Austria	1,6	942,9	8
Anonimowe – bez podania kraju	2,8	511,7	
Wlk. Brytania	2,6	500,0	9
Rosja	1,9	503,8	10
Kanada	1,4	650,0	11
Pozostałe kraje	8,4	176,0	
Razem	100	381,3	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 88. Struktura procentowa przyjezdnych według deklarowanej przez nie chęci promocji osobistej Krakowa. Osoby przyjeżdżające do Krakowa w celach religijnych (wybór wielokrotny) w 2013 roku

Czy poleci Kraków znajomym	Krajowi	Zagraniczni	Suma
TAK	82,3	89,4	84,4
NIE	0,9	0,8	1,2
NIE WIE	15,5	8,9	12,6
(puste)	1,3	0,8	1,9
Suma końcowa	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 89. Struktura procentowa przyjezdnych według deklarowanej przez nie chęci ponownego przyjazdu do Krakowa. Osoby przybyłe do miasta w celach religijnych (wybór wielokrotny) w 2013 roku

Czy zamierza przyjechać ponownie	Krajowi	Zagraniczni	Suma
TAK	24,6	9,3	17,5
RACZEJ TAK	49,6	49,2	48,4
NIE WIE	22,8	36,4	29,4
RACZEJ NIE	1,3	3,0	2,1
NIE	0,0	0,8	0,4
(puste)	1,7	1,3	2,3
Suma końcowa	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 90. Ocena wybranych elementów pobytu przez gości przybyłych do Krakowa w celu religijnym w 2013 roku (w %)

Elementy pobytu w Krakowie	% udziałów w ocenie odwiedzających Kraków		
	Krajowi	Zagraniczni	Ogółem
Atmosfera miejscowości			
☹% BARDZO SŁABO	0,4	0,0	0,2
⊖% SŁABO	0,0	0,0	0,0
☺% PRZECIĘTNIE	11,6	3,0	7,4
☺% DOBRZE	38,4	34,3	35,2
☺% BARDZO DOBRZE	48,3	60,6	53,1
Brak informacji	1,3	2,1	4,1
Suma	100	100	100
Baza noclegowa			
☹% BARDZO SŁABO	0,4	0,0	0,2
⊖% SŁABO	0,4	0,0	0,2
☺% PRZECIĘTNIE	13,4	11,9	13,6
☺% DOBRZE	43,1	54,7	47,7
☺% BARDZO DOBRZE	12,5	26,3	18,7
Brak informacji	30,2	7,2	19,5
Suma	100	100	100
Bezpieczeństwo			
☹% BARDZO SŁABO	3,9	0,4	2,1
⊖% SŁABO	4,3	2,5	3,3
☺% PRZECIĘTNIE	31,9	26,3	29,0
☺% DOBRZE	42,2	52,1	45,9
☺% BARDZO DOBRZE	11,6	14,0	12,6
Brak informacji	6,0	4,7	7,2
Suma	100	100	100
Czystość na ulicach			
☹% BARDZO SŁABO	3,9	1,7	2,9
⊖% SŁABO	12,1	5,1	8,2
☺% PRZECIĘTNIE	31,9	19,1	25,1
☺% DOBRZE	34,5	48,3	40,3
☺% BARDZO DOBRZE	11,6	17,8	14,2
Brak informacji	6,0	8,1	9,3
Suma	100	100	100

16.5. Dojazd do Krakowa	Krajowi	Zagraniczni	Ogółem
☹️% BARDZO SŁABO	0,4	0,8	0,6
😞% SŁABO	3,4	1,3	2,5
😐% PRZECIĘTNIE	24,6	16,5	20,6
😊% DOBRZE	47,4	50,0	47,5
👉% BARDZO DOBRZE	17,2	20,8	18,3
Brak informacji	6,9	10,6	10,5
Suma	100	100	100
16.6. Dostępność bankomatów	Krajowi	Zagraniczni	Ogółem
☹️% BARDZO SŁABO	0,4	0,4	0,4
😞% SŁABO	0,0	0,0	0,0
😐% PRZECIĘTNIE	12,1	11,0	11,7
😊% DOBRZE	28,0	40,3	33,1
👉% BARDZO DOBRZE	14,2	20,8	17,3
Brak informacji	45,3	27,5	37,4
Suma	100	100	100
Dostępność do internetu	Krajowi	Zagraniczni	Ogółem
☹️% BARDZO SŁABO	0,4	0,8	0,6
😞% SŁABO	0,0	1,3	0,8
😐% PRZECIĘTNIE	11,2	9,3	10,5
😊% DOBRZE	12,5	46,6	28,6
👉% BARDZO DOBRZE	11,6	16,9	13,8
Brak informacji	64,2	25,0	45,7
Suma	100	100	100
Gastronomia	Krajowi	Zagraniczni	Ogółem
☹️% BARDZO SŁABO	0,4	0,0	0,2
😞% SŁABO	1,3	0,0	0,6
😐% PRZECIĘTNIE	12,1	12,7	12,1
😊% DOBRZE	56,0	50,8	51,6
👉% BARDZO DOBRZE	25,4	32,6	28,0
Brak informacji	4,7	3,8	7,4
Suma	100	100	100

Gościnność	Krajowi	Zagraniczni	Ogółem
☹% BARDZO SŁABO	0,4	0,0	0,2
☹% SŁABO	0,0	0,4	0,2
☹% PRZECIĘTNIE	9,5	8,1	9,1
😊% DOBRZE	37,5	54,7	44,7
👍% BARDZO DOBRZE	33,2	24,6	27,8
Brak informacji	19,4	12,3	18,1
Suma	100	100	100
Imprezy kulturalne masowe	Krajowi	Zagraniczni	Ogółem
☹% BARDZO SŁABO	0,4	0,0	0,2
☹% SŁABO	0,0	0,0	0,0
☹% PRZECIĘTNIE	10,3	7,2	8,8
😊% DOBRZE	21,1	24,2	21,8
👍% BARDZO DOBRZE	23,7	37,7	30,0
Brak informacji	44,4	30,9	39,1
Suma	100	100	100
Wydarzenia kulturalne	Krajowi	Zagraniczni	Ogółem
☹% BARDZO SŁABO	0,4	0,0	0,2
☹% SŁABO	0,0	0,0	0,0
☹% PRZECIĘTNIE	8,6	6,4	7,4
😊% DOBRZE	13,8	24,2	18,7
👍% BARDZO DOBRZE	13,8	22,0	17,3
Brak informacji	63,4	47,5	56,4
Suma	100	100	100
Informacja turystyczna	Krajowi	Zagraniczni	Ogółem
☹% BARDZO SŁABO	0,4	0,0	0,2
☹% SŁABO	0,4	0,8	0,6
☹% PRZECIĘTNIE	16,4	12,3	14,0
😊% DOBRZE	46,6	59,7	51,6
👍% BARDZO DOBRZE	10,8	16,5	13,2
Brak informacji	25,4	10,6	20,4
Suma	100	100	100

Jakość obsługi turystycznej	Krajowi	Zagraniczni	Ogółem
☹% BARDZO SŁABO	0,0	0,4	0,4
☹% SŁABO	0,4	1,3	0,8
☹% PRZECIĘTNIE	16,4	16,1	15,6
☺% DOBRZE	35,8	50,8	42,2
☺% BARDZO DOBRZE	18,1	22,9	19,8
Brak informacji	29,3	8,5	21,2
Suma	100	100	100
Możliwość płatności kartą kredytową	Krajowi	Zagraniczni	Ogółem
☹% BARDZO SŁABO	0,0	0,0	0,0
☹% SŁABO	0,4	0,8	0,6
☹% PRZECIĘTNIE	9,5	13,6	11,1
☺% DOBRZE	22,4	43,2	32,1
☺% BARDZO DOBRZE	16,8	18,6	17,3
Brak informacji	50,9	23,7	38,9
Suma	100	100	100
16.15. Oznakowanie turystyczne	Krajowi	Zagraniczni	Ogółem
☹% BARDZO SŁABO	0,0	0,4	0,2
☹% SŁABO	1,3	1,7	1,4
☹% PRZECIĘTNIE	20,3	16,5	17,7
☺% DOBRZE	45,3	53,8	48,1
☺% BARDZO DOBRZE	11,2	16,5	13,4
Brak informacji	22,0	11,0	19,1
Suma	100	100	100
Rozrywka (dyskoteki, kluby, puby)	Krajowi	Zagraniczni	Ogółem
☹% BARDZO SŁABO	0,0	0,4	0,2
☹% SŁABO	1,3	0,8	1,0
☹% PRZECIĘTNIE	9,1	5,1	7,0
☺% DOBRZE	14,2	36,0	24,3
☺% BARDZO DOBRZE	8,2	14,8	11,1
Brak informacji	67,2	42,8	56,4
Suma	100	100	100

Toalety publiczne	Krajowi	Zagraniczni	Ogółem
☹% BARDZO SŁABO	0,4	1,7	1,0
☺% SŁABO	1,7	3,8	2,7
☹% PRZECIĘTNIE	26,3	19,9	22,2
☺% DOBRZE	47,0	53,8	48,8
☺% BARDZO DOBRZE	9,5	14,0	11,3
Brak informacji	15,1	6,8	14,0
Suma	100	100	100
Transport lokalny	Krajowi	Zagraniczni	Ogółem
☹% BARDZO SŁABO	1,3	0,0	0,6
☺% SŁABO	2,2	1,3	1,9
☹% PRZECIĘTNIE	20,3	10,6	15,0
☺% DOBRZE	27,6	53,0	39,1
☺% BARDZO DOBRZE	13,8	18,6	15,6
Brak informacji	34,9	16,5	27,8
Suma	100	100	100
Usługi przewodnickie	Krajowi	Zagraniczni	Ogółem
☹% BARDZO SŁABO	0,0	0,0	0,0
☺% SŁABO	0,4	0,8	0,6
☹% PRZECIĘTNIE	9,9	7,6	8,4
☺% DOBRZE	15,9	51,7	32,7
☺% BARDZO DOBRZE	10,8	24,2	16,9
Brak informacji	62,9	15,7	41,4
Suma	100	100	100
Życzliwość mieszkańców	Krajowi	Zagraniczni	Ogółem
☹% BARDZO SŁABO	0,4	0,4	0,4
☺% SŁABO	0,4	0,4	0,4
☹% PRZECIĘTNIE	10,8	5,5	8,0
☺% DOBRZE	45,7	58,1	50,4
☺% BARDZO DOBRZE	33,6	30,9	31,1
Brak informacji	9,1	4,7	9,7
Suma	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne.

OPERAT. Struktura przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według wieku w 2013 roku.

Tabela 91. Struktura przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według wieku w 2013 roku i ocena wybranych elementów pobytu.

	WIEK										
Gdzie nocuje w Krakowie	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
W hotelu	7,4	12,2	18,1	31,7	27,6	36,2	37,2	30,2	26,9		25,4
We własnym domu/mieszkanu	0,6	0,3	0,4	0,3	1,7	1,2	0,6				0,6
Na kempingu lub polu namiotowym	1,2	3,5	2,9	1,5	1,2	0,5	0,6	1,0	0,3		1,4
W domu wyciekowym	3,6	1,7	0,8	2,5	2,7	1,2	2,9	2,6	2,7	5,9	2,3
Na kwaterze prywatnej, w apartamencie.	2,4	4,7	4,0	4,0	6,4	5,3	4,4	2,3	3,8		4,2
W motelu	3,6	2,3	1,5	3,0	2,7	4,4	5,0	3,1	1,3		2,9
W schronisku młodzieżowym	4,5	3,5	1,5	0,5	2,2	1,9	0,9	0,5	0,3		1,7
W zakładzie uzdrowiskowym				0,3			0,6	0,8	0,3		0,2
U rodziny	4,5	3,8	2,9	3,5	3,4	4,4	7,7	7,6	14,5	11,8	5,7
U znajomych	7,4	12,0	9,1	9,8	4,7	2,8	4,1	1,8	1,6	11,8	5,9
W hostelu	18,8	32,1	42,9	27,1	21,9	17,6	14,2	22,7	19,1	29,4	24,6
W pensjonacie	8,0	1,2	3,4	1,8	1,7	2,8	2,9	6,3	4,6		3,5
W ośrodku wczasowym	0,3		0,2			0,2		0,3	0,3		0,1
W domu pielgrzyma		0,3	0,6	0,8	1,5	1,6	2,1	4,2	8,9		2,2
W innym obiekcie -> jakim?:	1,2	1,7	1,1	1,5	1,0	1,4	0,9	1,6			1,1
(Puste)	36,6	20,7	10,5	11,8	21,2	18,6	15,9	15,1	15,6	41,2	18,1
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	WIEK										
Nocleg w hotelu Liczba gwiazdek	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
2**		0,9	0,8	1,5	1,0	0,5	0,9	0,8	0,3		0,7
3***	6,3	5,2	8,8	16,6	17,0	22,0	23,3	19,0	14,2		14,7
4****	1,5	4,1	3,6	6,5	5,9	9,7	7,7	6,5	7,3		5,9
5*****	0,3	0,6	0,6	1,5	1,5	1,4	1,8	1,3	1,1	5,9	1,1
(Puste)	92,0	89,2	86,1	73,9	74,6	66,4	66,4	72,4	77,2	94,1	77,5
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Cel główny przyjazdu	WIEK									(puste)	Suma
	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59		
Wypoczynek	12,8	13,7	17,5	22,4	18,5	14,6	15,3	17,4	15,1	29,4	16,6
Cel zdrowotny	0,6			0,5	0,7	0,7	0,3	1,0	2,4		0,7
Miejsca rodzinne		0,3					0,3	0,8	0,3		0,2
Impreza kulturalna	2,1	4,7	2,5	3,5	1,2	2,6	1,2	0,3	0,3		2,0
Tranzyt	1,5	1,5	1,9	1,8	4,7	7,4	3,5	2,9	2,2		3,1
Znajomi	0,9	5,2	4,8	3,8	1,7	1,6	3,2	1,3	1,6	5,9	2,7
Odnowa duchowa	0,3	0,6		0,5		0,2	1,2	0,8	0,5		0,4
Cel religijny	0,6	1,2	0,8	1,5	2,5	2,8	3,8	8,1	17,7		4,2
Krewni	1,5	1,7	1,9	1,8	2,2	3,5	3,5	4,9	6,7	5,9	3,1
Szkolenie		0,9	0,2	1,8	0,7	1,2			0,3		0,6
Zakupy	4,2	2,9	2,3	1,0	1,7	2,6	2,7	2,3			2,1
Walory przyrody			0,4		0,7	0,2	0,3				0,2
Integracja z firmą			0,2	1,5	1,7			0,3			0,4
Edukacja	5,1	2,0	1,3	1,0	0,2				0,3		1,0
Rozrywka	5,1	9,0	10,5	5,5	2,7	1,4		0,3	0,3		4,0
Biznes	0,3	1,2	0,8	3,0	4,2	4,9	4,1	0,8	0,5	5,9	2,3
Zabytki	36,0	19,5	23,8	22,6	28,8	32,3	42,8	46,4	32,0	11,8	31,2
Turystyka aktywna	0,3	0,6	0,2			0,7					0,2
Kongresy, konferencje				1,3	1,2	1,4	0,3	0,8			0,6
Sport	1,5	0,6									0,2
Inny cel	3,6	2,6	2,1	3,3	2,2	2,1	2,4	2,1	6,2	5,9	2,9
Własne zainteresowania	1,2	1,7	1,7	0,8			0,3		0,3		0,7
(Puste)	22,6	30,0	26,9	22,6	24,1	20,0	14,7	9,6	13,4	35,3	20,7
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

	WIEK										
Środek transportu	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Samolot rejsowy (R)	3,9	7,3	8,8	16,3	13,5	13,7	15,0	14,6	12,1	17,6	11,8
Samolot tanich linii (LCC)	8,6	25,4	32,4	27,4	21,2	21,8	26,0	25,8	22,3	17,6	23,8
Samolot czarterowy (CHA)		1,2	0,8	1,0	0,2	2,1	0,6	0,5			0,7
Autokar turystyczny [C]	20,2	6,1	6,9	5,5	4,2	4,6	5,0	9,4	22,3	11,8	9,1
Samochód	14,3	17,5	21,1	25,4	38,2	37,4	40,1	33,6	19,4	29,4	27,6
Autobus linii regularnej [A]	13,4	12,0	2,7	1,5	2,2	1,6	0,6	1,3	3,5		4,0
Pociąg	14,9	21,0	18,1	16,8	9,6	13,0	8,8	8,9	13,2	11,8	13,9
Bus linii regularnej [B]	24,4	8,5	8,6	4,3	9,6	3,7	3,2	3,9	5,6	5,9	7,8
Inny środek transportu		0,6	0,2	0,5	1,0	0,5	0,3	0,3			0,4
(Puste)	0,3	0,6	0,2	1,3	0,2	1,6	0,3	1,8	1,6	5,9	0,9
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	WIEK										
Organizator pobytu	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
We własnym zakresie	1075,0	220,0	179,0	124,0	59,0	60,0	72,0	63,0	53,0	32,0	1 937,0
Szkoła	18,8	5,2	1,5	0,8	0,2	0,5		0,3			2,7
Biuro podróży	8,3	16,3	8,8	12,6	9,6	15,1	13,6	21,1	23,9		14,2
Parafia (kościół)	4,8		0,2	1,0	2,0	2,8	4,4	10,7	22,3	11,8	5,2
Zakład pracy		0,9	1,3	7,8	9,4	8,8	6,5	2,1	0,3	5,9	4,2
Znajomi	8,6	11,7	12,6	7,5	5,4	4,4	3,2	1,8	2,2	5,9	6,5
Portal internetowy -> jaki:		2,0	2,9	1,5	2,2	0,9	1,2	1,0	1,3	5,9	1,5
Inna instytucja -> jaka?:	6,5	0,9	0,6	0,8	1,2	0,9	1,2	1,0	1,1		1,5
Rodzina	14,6	5,5	4,2	5,5	4,9	6,7	8,6	8,6	13,7	11,8	7,8
(Puste)	0,6	0,6	0,4	1,5	0,5	1,6	0,6	1,0	2,2	5,9	1,0
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

	WIEK											
Który raz w Krakowie	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma	
Po raz pierwszy	46,7	46,4	46,3	47,5	31,8	41,3	36,0	39,1	35,8	35,3	41,2	
Po raz drugi	21,1	25,7	26,3	26,1	24,4	24,1	22,4	20,6	21,5	29,4	23,7	
Byłem/łam tu kilka razy	23,2	17,5	18,9	17,8	30,8	23,2	31,6	29,2	32,3	17,6	24,7	
Przyjeżdżam tu często	8,6	7,6	6,3	7,3	11,3	9,3	8,0	7,3	7,5	11,8	8,1	
(Puste)	0,3	2,9	2,1	1,3	1,7	2,1	2,1	3,9	3,0	5,9	2,2	
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
	WIEK											
Czy widział Wieliczkę	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma	
Tak	30,4	42,0	44,6	46,5	40,9	42,5	45,1	39,6	35,8	29,4	41,0	
Nie	66,7	53,6	52,4	51,8	56,4	54,3	53,1	57,6	60,8	52,9	56,0	
(Puste)	3,0	4,4	2,9	1,8	2,7	3,2	1,8	2,9	3,5	17,6	3,0	
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
	WIEK											
Czy widział Sukiennice	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma	
Tak	71,1	68,2	74,1	70,6	70,7	74,0	76,4	77,3	77,2	76,5	73,4	
Nie	26,5	25,7	22,7	24,9	26,4	21,8	18,3	16,7	18,0	5,9	22,3	
(Puste)	2,4	6,1	3,2	4,5	3,0	4,2	5,3	6,0	4,8	17,6	4,4	
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
	WIEK											
Czy widział podziemia Rynku	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma	
Tak	39,9	38,8	37,3	40,5	35,7	41,1	40,4	37,2	34,1	47,1	38,3	
Nie	59,2	58,9	62,1	59,0	64,3	58,9	59,6	62,8	65,9	47,1	61,2	
(Puste)	0,9	2,3	0,6	0,5						5,9	0,5	
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

	WIEK											
Czy poleci Kraków znajomym	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma	
Tak	93,2	90,7	92,4	85,4	88,2	86,8	90,0	89,1	83,9	70,6	88,7	
Nie	0,6		0,6	1,0	0,2	0,5	0,9	1,3	1,3		0,7	
3	5,7	8,2	6,3	12,8	11,1	11,1	7,7	7,3	12,9	11,8	9,3	
(Puste)	0,6	1,2	0,6	0,8	0,5	1,6	1,5	2,3	1,9	17,6	1,3	
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
	WIEK											
Czy ma zamiar przyjechać ponownie	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma	
Tak	50,3	48,7	44,4	32,2	35,0	31,3	33,6	29,2	18,3	41,2	35,8	
Raczej tak	36,3	37,6	42,9	46,2	43,6	46,4	46,0	45,1	37,4	41,2	42,6	
Nie wiem	12,5	11,7	10,1	16,3	17,2	17,6	15,0	20,8	29,8		16,7	
Raczej nie		1,7	2,3	3,3	2,2	2,8	3,2	2,3	9,9		3,1	
Nie				0,8		0,2	0,3		1,9		0,3	
(Puste)	0,9	0,3	0,2	1,3	2,0	1,6	1,8	2,6	2,7	17,6	1,5	
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
	WIEK											
Płeć	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma	
Kobieta	69,9	59,8	50,3	52,0	52,5	55,9	54,9	54,7	61,8	41,2	56,4	
Mężczyzna	28,9	38,5	48,8	46,2	47,0	42,7	44,2	44,8	37,4	35,3	42,5	
(Puste)	1,2	1,7	0,8	1,8	0,5	1,4	0,9	0,5	0,8	23,5	1,2	
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
	WIEK											
Wykształcenie	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma	
Wyższe	2,7	10,8	38,7	55,3	51,7	47,6	49,0	38,3	23,9	17,6	36,3	
Średnie	51,2	84,5	54,3	38,4	43,3	44,1	43,4	52,1	55,9	17,6	51,3	
Podstawowe	44,3	1,2	1,9	1,8	2,5	3,7	3,5	3,1	10,8	23,5	7,5	
Inne	0,3	0,9	1,1	1,0	0,2	0,7	1,2	1,0	1,3		0,9	
(Puste)	1,5	2,6	4,0	3,5	2,2	3,9	2,9	5,5	8,1	41,2	4,0	

Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	WIEK											
Status materialny	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma	
Bardzo dobry	4,2	5,8	9,5	10,3	9,4	13,2	12,1	9,9	9,4	11,8	9,5	
Dobry	62,5	64,4	62,1	68,1	69,0	72,6	71,4	66,9	55,9	41,2	65,8	
Średni	30,7	26,8	26,1	18,1	18,7	11,4	13,6	18,5	26,3	17,6	21,0	
Zły	0,9	1,2	0,6	1,0	1,5	0,2	0,9	0,3	5,4	5,9	1,3	
Bardzo zły	0,3										0,0	
(Puste)	1,5	1,7	1,7	2,5	1,5	2,6	2,1	4,4	3,0	23,5	2,4	
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	WIEK											
Zawód	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma	
Uczeń	66,7	1,7	0,6	0,3	0,5	0,2				23,5	6,9	
Student	26,5	83,7	52,2	4,3	1,5	0,2		0,5	0,3	11,8	18,7	
Osoba zajmująca się domem	1,2	0,9	3,2	7,5	13,8	11,4	13,0	13,3	5,9	11,8	7,9	
Bezrobotny	1,2	2,0	1,7	3,3	0,7	0,5	1,5	0,5	1,6	5,9	1,5	
Emeryt	0	0				0,5	2,7	3,8	73,9	5,9	8,6	
Aktywny zawodowo	1,2	10,2	41,7	83,7	82,3	85,2	82,6	73,7	12,6	11,8	53,8	
Rencista	0	0	0,2	0,3	0,5	0,5	1,8	7,0	4,3		1,6	
(Puste)	3,2	1,5	0,4	0,8	0,7	1,6	0,6	2,1	1,3	29,4	1,2	
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

	WIEK										
Środek transportu	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Samolot rejsowy (R)	3,9	7,3	8,8	16,3	13,5	13,7	15,0	14,6	12,1	17,6	11,8
Samolot tanich linii (LCC)	8,6	25,4	32,4	27,4	21,2	21,8	26,0	25,8	22,3	17,6	23,8
Samolot czarterowy (CHA)		1,2	0,8	1,0	0,2	2,1	0,6	0,5			0,7
Autokar turystyczny [C]	20,2	6,1	6,9	5,5	4,2	4,6	5,0	9,4	22,3	11,8	9,1
Samochód	14,3	17,5	21,1	25,4	38,2	37,4	40,1	33,6	19,4	29,4	27,6
Autobus linii regularnej [A]	13,4	12,0	2,7	1,5	2,2	1,6	0,6	1,3	3,5		4,0
Pociąg	14,9	21,0	18,1	16,8	9,6	13,0	8,8	8,9	13,2	11,8	13,9
Bus linii regularnej [B]	24,4	8,5	8,6	4,3	9,6	3,7	3,2	3,9	5,6	5,9	7,8
Inny środek transportu		0,6	0,2	0,5	1,0	0,5	0,3	0,3			0,4
(Puste)	0,3	0,6	0,2	1,3	0,2	1,6	0,3	1,8	1,6	5,9	0,9
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	WIEK										
Organizator pobytu	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
We własnym zakresie	37,8	56,9	67,4	61,1	64,5	58,2	60,8	52,3	33,1	52,9	55,3
Szkoła	18,8	5,2	1,5	0,8	0,2	0,5		0,3			2,7
Biuro podróży	8,3	16,3	8,8	12,6	9,6	15,1	13,6	21,1	23,9		14,2
Parafia (kościół)	4,8		0,2	1,0	2,0	2,8	4,4	10,7	22,3	11,8	5,2
Zakład pracy		0,9	1,3	7,8	9,4	8,8	6,5	2,1	0,3	5,9	4,2
Znajomi	8,6	11,7	12,6	7,5	5,4	4,4	3,2	1,8	2,2	5,9	6,5
Portal internetowy -> jaki:		2,0	2,9	1,5	2,2	0,9	1,2	1,0	1,3	5,9	1,5
Inna instytucja -> jaka?:	6,5	0,9	0,6	0,8	1,2	0,9	1,2	1,0	1,1		1,5
Rodzina	14,6	5,5	4,2	5,5	4,9	6,7	8,6	8,6	13,7	11,8	7,8
(Puste)	0,6	0,6	0,4	1,5	0,5	1,6	0,6	1,0	2,2	5,9	1,0
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

	WIEK											
Czy przyjazd jest bezpośredni	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma	
Nie	27,7	13,4	14,9	19,3	19,2	21,1	19,5	16,7	16,4	29,4	18,6	
Tak	72,3	86,6	84,8	80,4	80,8	78,9	79,6	83,3	83,6	64,7	81,2	
(Puste)			0,2	0,3			0,9			5,9	0,2	
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
	WIEK											
Czy nocuje w Krakowie	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma	
Nie	32,7	18,1	7,6	7,5	14,0	14,6	12,7	12,0	12,1	29,4	14,2	
Tak	63,7	77,6	90,1	87,4	78,6	81,2	82,6	83,6	81,7	58,8	81,1	
(Puste)	3,6	4,4	2,3	5,0	7,4	4,2	4,7	4,4	6,2	11,8	4,7	
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
	WIEK											
Planowana długość podróży	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma	
Do 3 godzin	3,3	2,3	1,7	2,5	3,4	1,9	0,9	1,6	1,9	5,9	2,2	
1 dzień bez noclegu	29,2	14,9	3,6	6,5	12,1	9,5	10,0	8,6	5,6	17,6	10,7	
1 noc	12,2	8,7	8,0	8,5	13,1	13,2	11,5	6,0	8,6	11,8	10,0	
Więcej niż jedna noc	54,8	71,4	86,3	81,9	70,0	74,5	77,0	83,6	82,3	58,8	76,2	
(Puste)	0,6	2,6	0,4	0,5	1,5	0,9	0,6	0,3	1,6	5,9	1,0	
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Jak ocenia Pani/Pan w Krakowie?	WIEK											
Atmosferę miejscowości	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma	
Bardzo słabo			0,2	0,3		1,6			0,3		0,3	
Słabo		0,6	1,3	1,5	0,5	0,9	1,5	0,8	1,1		0,9	
Przeciętnie	6,5	9,3	6,1	8,3	7,4	10,0	8,8	6,5	7,8		7,8	
Dobrze	46,7	44,0	41,3	55,3	60,3	58,0	58,1	62,2	54,6	47,1	53,3	
Bardzo dobrze	45,5	45,8	50,9	33,7	30,8	28,8	29,8	28,6	35,5	47,1	36,7	
(Puste)	1,2	0,3	0,2	1,0	1,0	0,7	1,8	1,8	0,8	5,9	1,0	
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

Bazę noclegową	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Bardzo słabo						1,4	0,3	0,3	0,3		0,3
Słabo	2,1	2,0	1,3	4,5	2,7	4,2	4,4	2,9	3,0		3,0
Przeciętnie	17,9	23,0	18,5	16,8	13,3	19,0	16,2	21,1	16,7	29,4	18,1
Dobrze	41,4	48,1	55,4	54,0	51,7	47,3	46,9	45,3	46,5	35,3	48,8
Bardzo dobrze	10,1	14,6	17,5	14,6	14,0	13,0	17,1	16,7	15,3	5,9	14,8
(Puste)	28,6	12,2	7,4	10,1	18,2	15,1	15,0	13,8	18,3	29,4	15,1
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Bezpieczeństwo	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Bardzo słabo	1,2	4,7	1,1	0,3	0,2	2,3		0,3	1,3		1,2
Słabo	3,3	4,7	3,4	6,5	8,9	9,3	9,4	13,0	17,5	5,9	8,4
Przeciętnie	28,9	36,7	27,4	31,7	31,5	32,3	33,3	30,2	29,6	23,5	31,1
Dobrze	45,5	41,1	48,8	43,0	46,6	38,5	38,1	40,1	33,6	41,2	41,9
Bardzo dobrze	12,2	9,6	15,4	12,6	6,7	8,8	9,1	9,1	11,0	17,6	10,6
(Puste)	8,9	3,2	4,0	6,0	6,2	8,8	10,0	7,3	7,0	11,8	6,8
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Czystość na ulicach	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Bardzo słabo	2,1	1,7	2,5	0,5	4,2	3,0	3,2	1,0	5,4	5,9	2,7
Słabo	9,2	8,7	9,7	9,0	13,5	14,6	13,9	14,3	12,9	5,9	11,8
Przeciętnie	41,1	35,9	26,9	32,4	33,5	32,7	33,0	38,8	34,9	35,3	34,0
Dobrze	34,5	32,4	48,2	42,0	36,2	36,9	33,6	31,5	34,1	41,2	37,1
Bardzo dobrze	6,5	17,2	9,1	9,8	6,2	5,8	7,7	8,9	6,5		8,5
(Puste)	6,5	4,1	3,6	6,3	6,4	7,0	8,6	5,5	6,2	11,8	6,0
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Dojazd do Krakowa	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Bardzo słabo	0,9	0,9	2,1	1,5	3,9	3,9	2,7	0,5	2,2	5,9	2,1
Słabo	3,6	5,0	9,1	3,5	11,3	9,0	11,2	9,4	10,5		8,1
Przeciętnie	34,2	27,1	28,6	33,7	35,2	33,2	33,3	41,1	37,4	23,5	33,6
Dobrze	40,8	34,4	35,4	44,0	35,7	36,7	33,3	33,3	33,3	41,2	36,4
Bardzo dobrze	10,7	28,3	18,7	8,8	7,6	8,1	8,6	7,8	7,5	11,8	11,8
(Puste)	9,8	4,4	6,1	8,5	6,2	9,0	10,9	7,8	9,1	17,6	8,0
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Dostępność bankomatów	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Bardzo słabo				0,8	0,2	1,9			0,3		0,4
Słabo	2,1	7,3	11,2	7,0	8,1	5,6	8,0	7,8	6,5	5,9	7,2
Przeciętnie	21,1	20,1	20,2	21,1	22,2	25,3	27,4	33,3	27,7	5,9	24,1
Dobrze	37,2	41,4	40,2	45,7	45,3	43,6	37,8	32,6	33,9	41,2	39,9
Bardzo dobrze	14,0	20,1	17,9	12,1	11,8	9,0	11,8	11,2	14,2	17,6	13,6
(Puste)	25,6	11,1	10,5	13,3	12,3	14,6	15,0	15,1	17,5	29,4	14,8
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Dostępność do Internetu	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Bardzo słabo		4,1	4,0	0,8	0,5	2,1					1,3
Słabo	3,0	9,9	3,6	5,8	5,9	5,3	4,4	3,6	4,3		5,0
Przeciętnie	20,8	24,2	20,0	22,1	22,7	21,3	31,9	33,3	29,0	17,6	24,8
Dobrze	44,0	32,4	43,4	42,7	42,9	41,5	35,1	33,1	32,8	47,1	39,0
Bardzo dobrze	14,0	19,0	20,6	17,1	14,3	13,9	10,3	14,3	11,6	11,8	15,2
(Puste)	18,2	10,5	8,4	11,6	13,8	15,8	18,3	15,6	22,3	23,5	14,7
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Gastronomia	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Bardzo słabo				0,8	0,7	2,1			0,5		0,5
Słabo	1,8	0,9	1,5	2,5	2,0	0,9	2,7	1,6	1,3		1,7
Przeciętnie	12,2	17,2	24,6	16,8	17,2	13,2	14,2	13,5	7,0	35,3	15,5
Dobrze	54,8	45,2	42,5	50,5	53,0	52,7	54,0	49,2	51,1	41,2	50,1
Bardzo dobrze	27,1	35,0	29,5	27,9	25,1	26,7	26,8	33,6	36,3	17,6	29,6
(Puste)	4,2	1,7	1,9	1,5	2,0	4,4	2,4	2,1	3,8	5,9	2,7
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Gościnność	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Bardzo słabo				0,5	0,7	1,6			0,3		0,4
Słabo	1,5	2,6	2,5	3,0	1,5		1,8	1,3	1,9		1,8
Przeciętnie	12,8	19,0	17,9	14,1	19,5	14,8	15,0	10,7	14,0	17,6	15,4
Dobrze	42,6	39,9	46,1	51,8	46,3	48,5	48,1	53,9	47,8	47,1	47,4
Bardzo dobrze	33,9	34,4	30,9	24,4	26,8	27,1	28,0	27,9	31,5	29,4	29,3
(Puste)	9,2	4,1	2,5	6,3	5,2	7,9	7,1	6,3	4,6	5,9	5,8
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Imprezy kulturalne - masowe	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Bardzo słabo			0,2	0,8		1,9					0,3
Słabo	1,2	1,7	1,7	2,0	2,5	3,0	4,1	2,6	3,0		2,4
Przeciętnie	20,5	23,0	29,1	28,6	26,4	26,7	29,2	32,6	27,2	11,8	27,1
Dobrze	34,2	33,5	32,6	36,2	38,2	36,7	35,7	32,6	33,6	35,3	34,8
Bardzo dobrze	28,3	33,5	28,8	18,3	16,3	16,5	15,9	16,7	14,2	29,4	20,9
(Puste)	15,8	8,2	7,6	14,1	16,7	15,3	15,0	15,6	22,0	23,5	14,4
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Imprezy kulturalne – wydarzenia muzyczne	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Bardzo słabo			0,2	0,8		1,4					0,3
Słabo	0,3	1,5	3,6	2,5	3,2	4,6	4,7	3,6	5,4		3,3
Przeciętnie	12,2	18,7	21,9	24,1	21,9	22,5	22,4	25,0	21,5	17,6	21,3
Dobrze	29,5	32,4	37,3	34,4	36,0	32,9	34,2	35,2	29,6	23,5	33,6
Bardzo dobrze	21,7	30,6	24,2	20,1	13,3	14,8	14,5	14,6	14,5	11,8	18,6
(Puste)	36,3	16,9	12,8	18,1	25,6	23,7	24,2	21,6	29,0	47,1	22,9
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Informacja turystyczna	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Bardzo słabo				0,5		1,6					0,3
Słabo	2,1	2,6	4,6	3,8	7,9	7,4	11,8	18,0	14,8		8,0
Przeciętnie	18,8	25,1	29,9	23,1	21,7	29,0	32,7	27,6	32,0	23,5	26,7
Dobrze	37,8	42,9	35,8	43,0	43,1	35,0	28,6	29,2	26,1	29,4	35,8
Bardzo dobrze	15,5	16,3	16,6	12,3	8,1	9,0	7,4	7,3	10,8	11,8	11,5
(Puste)	25,9	13,1	13,1	17,3	19,2	17,9	19,5	18,0	16,4	35,3	17,7
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Jakość obsługi turystycznej	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Bardzo słabo		0,3		0,5	0,5	1,9		0,3			0,4
Słabo	2,1	2,3	5,5	4,0	4,4	5,1	7,4	6,8	9,4		5,2
Przeciętnie	22,6	22,2	27,2	22,9	27,1	28,5	37,2	37,5	33,6	11,8	28,6
Dobrze	38,1	43,4	43,4	43,0	44,8	41,8	32,4	31,3	30,1	35,3	39,0
Bardzo dobrze	13,4	18,7	14,7	12,8	7,9	7,9	8,3	10,2	7,8	23,5	11,3
(Puste)	23,8	13,1	9,3	16,8	15,3	14,8	14,7	14,1	19,1	29,4	15,5
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Możliwość płatności kartą kredytową	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Bardzo słabo				0,3		1,6					0,2
Słabo	1,5	2,0	2,5	5,3	3,9	7,2	4,1	6,5	4,6		4,2
Przeciętnie	16,7	23,3	27,4	20,9	27,8	27,1	33,3	36,5	33,6	17,6	27,4
Dobrze	39,0	45,2	44,2	44,0	40,4	37,1	34,5	33,1	31,2	29,4	38,8
Bardzo dobrze	12,5	15,7	13,7	15,8	10,6	12,5	10,6	7,3	8,1	23,5	12,0
(Puste)	30,4	13,7	12,2	13,8	17,2	14,4	17,4	16,7	22,6	29,4	17,3
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Oznakowanie turystyczne	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Bardzo słabo					0,2	1,4			0,3		0,2
Słabo	0,6	1,2	1,7	3,3	3,4	3,5	2,9	2,3	2,7		2,4
Przeciętnie	26,8	21,3	26,1	22,9	24,1	26,2	32,2	36,7	32,0	11,8	27,4
Dobrze	39,9	51,6	45,3	46,0	49,8	46,2	42,2	39,6	40,9	23,5	44,6
Bardzo dobrze	8,9	12,8	16,4	8,8	6,9	8,8	8,3	7,3	7,3	23,5	9,7
(Puste)	23,8	13,1	10,5	19,1	15,5	13,9	14,5	14,1	16,9	41,2	15,6
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Rozrywka (dyskoteki, kluby, puby)	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Bardzo słabo				0,5				0,3			0,1
Słabo	1,5	0,3	0,8	1,0	1,7	0,9	1,2	0,5	1,1		1,0
Przeciętnie	11,0	8,2	13,7	13,8	13,8	13,7	14,5	13,0	10,5	29,4	12,7
Dobrze	40,8	39,1	44,4	44,2	43,3	38,1	40,4	37,5	34,1	23,5	40,3
Bardzo dobrze	19,9	39,9	33,3	29,1	23,9	28,3	26,3	33,6	27,7	11,8	29,1
(Puste)	26,8	12,5	7,8	11,3	17,2	19,0	17,7	15,1	26,6	35,3	16,9
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Toalety publiczne	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Bardzo słabo	2,1	2,3	2,3	3,0	2,5	1,6	1,8	0,8	1,1	5,9	2,0
Słabo	4,5	15,2	6,1	11,1	7,4	7,2	10,6	7,3	6,5		8,3
Przeciętnie	29,2	27,1	34,3	25,4	28,6	27,8	31,6	33,9	29,0	17,6	29,7
Dobrze	41,7	37,3	41,5	40,5	42,9	49,2	41,6	41,4	44,4	47,1	42,4
Bardzo dobrze	10,1	12,0	7,8	8,8	6,4	6,0	5,0	8,3	7,8	11,8	8,0
(Puste)	12,5	6,1	8,0	11,3	12,3	8,1	9,4	8,3	11,3	17,6	9,7
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Transport lokalny	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Bardzo słabo	0,3	1,2	0,6	1,3	1,5	1,4	1,5	0,3	0,5		0,9
Słabo	3,6	2,0	5,3	5,0	6,2	7,7	5,9	4,4	8,6	5,9	5,5
Przeciętnie	25,9	25,7	31,2	29,9	24,6	26,2	28,3	31,8	25,0	11,8	27,6
Dobrze	37,2	36,7	38,1	37,7	41,1	40,8	38,1	41,1	40,6	29,4	39,1
Bardzo dobrze	10,1	22,4	13,3	11,8	7,6	7,2	10,3	9,6	9,7	17,6	11,3
(Puste)	22,9	12,0	11,6	14,3	19,0	16,7	15,9	12,8	15,6	35,3	15,6
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Usługi przewodnickie	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Bardzo słabo			0,2	0,3	0,2						0,1
Słabo	2,1	1,2	2,1	2,5	2,7	2,3	4,1	4,4	3,8		2,8
Przeciętnie	19,3	30,6	30,1	21,4	23,6	21,1	23,3	20,6	18,0	5,9	23,2
Dobrze	33,6	31,5	38,9	42,0	36,7	41,3	39,5	43,2	43,3	17,6	39,0
Bardzo dobrze	8,9	12,8	11,2	13,8	9,4	9,5	8,6	11,5	11,6	35,3	10,9
(Puste)	36,0	23,9	17,5	20,1	27,3	25,8	24,5	20,3	23,4	41,2	24,1
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Życzliwość mieszkańców	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Bardzo słabo	0,3		0,2	0,5	0,5	0,2			0,3		0,2
Słabo	0,3	0,9	1,7	1,3	1,0	0,2	1,8	1,8	0,5		1,1
Przeciętnie	16,4	17,2	13,3	11,1	12,1	10,9	10,6	12,0	10,8	11,8	12,6
Dobrze	42,0	41,1	45,5	48,0	53,0	50,3	57,2	50,3	48,1	52,9	48,4
Bardzo dobrze	39,0	39,9	35,4	37,2	32,5	35,3	28,0	35,2	35,2	29,4	35,2
(Puste)	2,1	0,9	4,0	2,0	1,0	3,0	2,4	0,8	5,1	5,9	2,4
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Stosunek ceny, do jakości oferowanych usług											
Noclegi	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Ceny wysokie	24,4	19,2	18,7	21,9	25,6	23,0	25,1	18,2	23,7	11,8	22,1
Ceny odpowiednie	44,3	58,3	61,5	64,6	61,1	61,5	59,0	65,1	55,4	52,9	59,3
Ceny niskie	6,5	16,0	16,2	9,8	6,4	6,5	8,3	9,4	10,5	5,9	10,0
(Puste)	24,7	6,4	3,6	3,8	6,9	9,0	7,7	7,3	10,5	29,4	8,6
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Gastronomia	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Ceny wysokie	23,8	21,0	16,0	21,4	21,9	25,5	27,1	21,9	29,8	5,9	22,9
Ceny odpowiednie	56,8	54,2	52,0	58,8	57,4	55,7	51,0	56,8	48,9	70,6	54,7
Ceny niskie	16,4	22,2	26,1	17,1	12,3	16,2	19,2	18,8	18,8	17,6	18,7
(Puste)	3,0	2,6	5,9	2,8	8,4	2,6	2,7	2,6	2,4	5,9	3,8
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Teatr - kino	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Ceny wysokie	15,5	17,5	10,9	12,1	10,1	9,0	9,1	6,3	8,9	11,8	10,9
Ceny odpowiednie	33,6	40,2	52,6	44,0	44,8	45,5	38,9	46,4	38,4	29,4	43,2
Ceny niskie	6,0	8,5	5,5	4,8	8,4	9,0	12,1	11,7	14,0		8,7
(Puste)	44,9	33,8	30,9	39,2	36,7	36,4	39,8	35,7	38,7	58,8	37,2
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

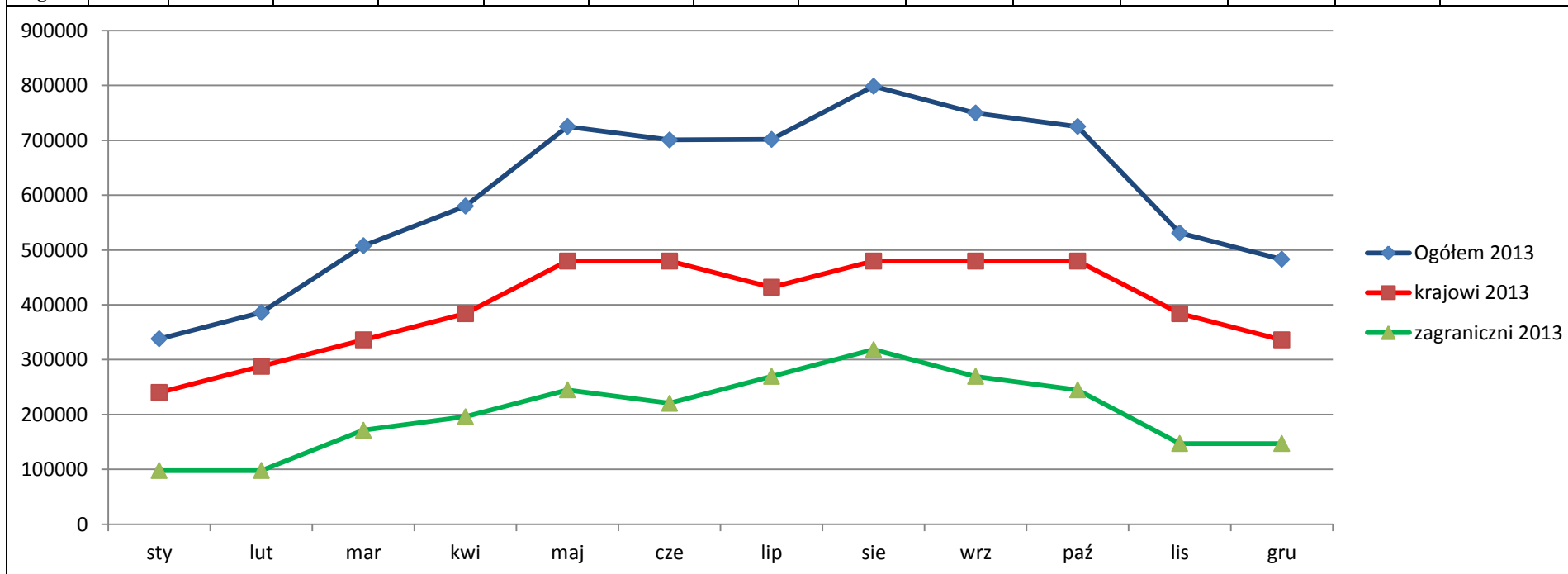
Usługi przewodnickie	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Ceny wysokie	9,5	24,2	14,7	13,3	15,8	12,5	14,7	12,8	17,5		14,9
Ceny odpowiednie	33,6	35,6	50,3	50,5	47,0	45,0	46,6	46,1	43,5	29,4	44,6
Ceny niskie	8,6	7,0	9,1	8,0	7,9	8,8	8,0	14,3	12,4		9,3
(Puste)	48,2	33,2	25,9	28,1	29,3	33,6	30,7	26,8	26,6	70,6	31,2
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Transport lokalny	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Ceny wysokie	27,4	32,4	17,9	18,6	20,9	21,1	18,6	16,9	21,8	23,5	21,5
Ceny odpowiednie	39,0	43,1	56,4	50,8	51,2	50,3	50,1	52,3	48,1	41,2	49,4
Ceny niskie	12,2	11,4	14,5	11,8	10,1	9,5	11,8	16,7	15,9		12,6
(Puste)	21,4	13,1	11,2	18,8	17,7	19,0	19,5	14,1	14,2	35,3	16,5
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Muzea	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Ceny wysokie	15,5	24,5	13,7	15,1	13,8	15,8	14,7	9,9	11,0	11,8	14,7
Ceny odpowiednie	46,4	52,2	57,7	54,0	58,1	54,1	56,6	59,1	57,5	35,3	55,2
Ceny niskie	12,8	10,5	13,7	12,3	9,9	12,1	13,9	19,3	16,7	11,8	13,4
(Puste)	25,3	12,8	14,9	18,6	18,2	18,1	14,7	11,7	14,8	41,2	16,7
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Imprezy kulturalne	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Ceny wysokie	21,7	12,0	17,1	15,1	20,2	15,3	14,7	11,2	11,3	5,9	15,4
Ceny odpowiednie	39,6	61,2	56,2	52,5	49,8	50,6	51,0	50,3	49,2	47,1	51,3
Ceny niskie	5,7	11,7	9,9	8,3	6,9	9,3	8,8	17,7	16,4	5,9	10,5
(Puste)	33,0	15,2	16,8	24,1	23,2	24,8	25,4	20,8	23,1	41,2	22,8
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Baza sportowo - rekreacyjna	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Ceny wysokie	10,4	16,6	10,7	12,6	16,0	9,7	12,7	13,0	11,3	17,6	12,5
Ceny odpowiednie	37,2	44,0	53,3	39,7	47,3	43,2	38,6	39,8	39,8	23,5	42,9
Ceny niskie	8,0	6,4	9,1	10,1	5,4	10,0	10,3	13,8	12,1	5,9	9,5
(Puste)	44,3	32,9	26,9	37,7	31,3	37,1	38,3	33,3	36,8	52,9	35,2

Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kluby, dyskoteki, puby	<19	20 - 23	23 - 27	27 - 32	32 - 37	37 - 42	42 - 48	48 - 58	>59	(puste)	Suma
Ceny wysokie	15,5	14,0	10,9	14,1	19,0	11,8	17,1	13,5	13,2	5,9	14,2
Ceny odpowiednie	40,5	52,8	58,3	59,3	56,7	56,8	48,4	51,0	46,0	47,1	52,7
Ceny niskie	13,7	22,7	23,8	17,8	9,6	9,5	9,4	16,1	14,5	17,6	15,4
(Puste)	30,4	10,5	6,9	8,8	14,8	21,8	25,1	19,3	26,3	29,4	17,8
Suma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

OPERAT. Szacunkowy rozkład miesięczny przyjazdowego ruchu turystycznego do Krakowa w 2013 roku

Tabela 92. Liczba korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2003–2013, według miesięcy.

	ROK	sty	lut	mar	kwi	maj	cze	lip	sie	wrz	paź	lis	gru	Razem
Ogółem	2013	338000	386000	507500	580000	725000	700500	701500	798500	749500	725000	531000	483000	7250000
Kraj.	2013	240000	288000	336000	384000	480000	480000	432000	480000	480000	480000	384000	336000	4800000
Zagr.	2013	98000	98000	171500	196000	245000	220500	269500	318500	269500	245000	147000	147000	2450000

Źródło: Opracowanie zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

SPIS TABEL

Tabela 1. Wielkość próby w zależności od wielkości populacji generalnej w losowaniu prostym przy różnym poziomie istotności α oraz różnym rzędzie precyzji d	7
Tabela 2. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w Krakowie w miesiącach styczeń – sierpień w latach 2003–2013 (w %).	9
Tabela 3. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w Krakowie w miesiącach wrzesień – grudzień, w latach 2003–2013 (w %).	10
Tabela 4. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2003–2013 (w %).	10
Tabela 5. Liczba korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2003–2013, według miesięcy.	11
Tabela 6. Nadwyżka turystów zagranicznych nad turystami krajowymi w Krakowie w latach 2003–2013	15
Tabela 7. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z obiektów turystycznych w Krakowie dla turystów ogółem, krajowych i zagranicznych w latach 2005–2013 (w %).	19
Tabela 8. Wskaźniki udziału turystów krajowych i zagranicznych w liczbie korzystających z obiektów turystycznych w Krakowie w latach 2003–2013 (w %).	22
Tabela 9. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2004–2013, w podziale na turystów ogółem, krajowych i zagranicznych (w %)	25
Tabela 10. Liczba korzystających z noclegów w Krakowie w kolejnych kwartałach lat 2002–2013.	31
Tabela 11. Udział turystów krajowych i zagranicznych w liczbie korzystających z noclegów w Krakowie oraz kwartalne wskaźniki sezonowości w latach 2001–2013.	33
Tabela 12. Średnie wskaźniki udziału turystów krajowych i turystów zagranicznych w liczbie korzystających z noclegów w Krakowie oraz średnie wskaźniki sezonowości w latach 2001–2013	35
Tabela 13. Liczba korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2013	36
Tabela 14. Udziały turystów krajowych i turystów zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2013.	38
Tabela 15. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2013	39
Tabela 16. Szacunkowa liczba gości odwiedzających Kraków w latach 2005-2012	40
Tabela 17. Szacunkowa liczba jednodniowych odwiedzających Kraków w latach 2005-2013	41
Tabela 18. Szacunkowa liczba turystów w Krakowie w latach 2005-2013	43
Tabela 19. Struktura procentowa odwiedzających Kraków w latach 2005-2013 ze względu na miejsce noclegu	45
Tabela 20. Struktura procentowa udziałów przyjazdów odwiedzających zagranicznych do Krakowa według wybranych państw w latach 2008 – 2013	46
Tabela 21. Udział Polonii w przyjazdach do Krakowa w 2013 r. Ogółem	49
Tabela 22. Udział procentowy Polonii w przyjazdach do Krakowa w latach 2008 - 2013	49
Tabela 23. Udział Polonii w przyjazdach do Krakowa w 2013 r. według krajów	51
Tabela 24. Ranking krajów, z których przyjechali turyści polonijni do Krakowa w roku 2013	52

Tabela 25. Struktura przyjazdów odwiedzających krajowych [mieszkańców Polski] do Krakowa z miejsca zamieszkania według województw w latach 2008 – 2013.....	53
Tabela 26. Struktura przyjazdów do Krakowa według płci w latach 2008 – 2013 (w %)	55
Tabela 27. Struktura procentowa przyjazdów z zagranicy do Krakowa według płci w 2013 roku	55
Tabela 28. Struktura przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według wieku latach 2008-2013 (w %)	56
Tabela 29. Struktura procentowa przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według wieku w 2013 roku. Ranking osób w wieku > 59 lat według rynków emisyjnych.....	57
Tabela 30. Struktura procentowa przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według wykształcenia w latach 2008 – 2013.....	58
Tabela 31. Struktura procentowa przyjazdów do Krakowa według statusu zawodowego w latach 2008 - 2013.....	59
Tabela 32. Struktura procentowa przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według statusu materialnego w latach 2008 – 2013.....	61
Tabela 33. Struktura procentowa turystów przyjeżdżających do Krakowa w 2013 roku pod względem statusu materialnego z rozbiem na kierunki, z jakich krajów przyjechali	61
Tabela 34. Przyjazdy do Krakowa według towarzyszących osób w latach 2008 – 2013 (w %).....	62
Tabela 35. Struktura czasowa pobytu osób odwiedzających Kraków w latach 2008 – 2013 (w %)	63
Tabela 36. Zmiany w strukturze czasu pobytu w 2013 roku turystów w Krakowie w stosunku do wyników z roku 2012	64
Tabela 37. Główny cel przyjazdu odwiedzających Kraków w 2011, 2012, 2013 r. Struktura procentowa ogółem	65
Tabela 38. Główny cel przyjazdu odwiedzających krajowych do Krakowa w latach 2008 – 2013.....	66
Tabela 39. Główny cel przyjazdu odwiedzających zagranicznych do Krakowa w latach 2008-2013	67
Tabela 40. Struktura procentowa wykorzystanych przez Polaków i obcokrajowców środków transportu w trakcie przyjazdu do Krakowa w latach 2008 – 2013	68
Tabela 41. Baza noclegowa wykorzystywana przez odwiedzających podczas pobytu w Krakowie w 2013 roku (w %).....	70
Tabela 42. Baza noclegowa wykorzystywana przez odwiedzających podczas pobytu w Krakowie w latach 2008-2013 (w %)	72
Tabela 43. Średnia kwota wydatku turystycznego ponoszonego przez odwiedzających Kraków podczas pobytu w mieście w latach 2008-2013 według wybranych państw (w zł na osobę).....	78
Tabela 44. Szacunkowe wpływy Krakowa z tytułu przyjazdowego ruchu turystycznego w latach 2008-2013.....	79
Tabela 45. Organizator podróży do Krakowa w 2013 roku (w %)	80
Tabela 46. Organizator podróży do Krakowa w latach 2008-2013 (w %).....	81
Tabela 47. Źródła informacji o Krakowie wykorzystywane przez odwiedzających przed przyjazdem do miasta w latach 2008-2013 (w %)	84
Tabela 48. Częstotliwość wizyt osób odwiedzających Kraków w latach 2008-2013 (w %)	87
Tabela 49. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających gości krajowych w 2013 r. (w %)	89

Tabela 50. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających gości zagranicznych w roku 2013 (w %)	90
Tabela 51. Ocena wysokości cen w stosunku, do jakości świadczonych usług dokonana przez odwiedzających Kraków turystów krajowych w 2013 r. (w %)	97
Tabela 52. Ocena wysokości cen w stosunku, do jakości świadczonych usług dokonana przez odwiedzających Kraków turystów zagranicznych w 2013 r. (w %)	97
Tabela 53. <i>Miejsca poza Krakowem odwiedzane przez respondentów – rozkład procentowy w stosunku do udzielonych odpowiedzi i ranking za lata 2012 i 2013</i>	100
Tabela 54. <i>Atrakcje turystyczne w Krakowie wskazywane przez odwiedzających krajowych i zagranicznych wraz z rankingiem odpowiedzi (lata 2012-2013)</i>	102
Tabela 55. <i>Tabela 40. Zainteresowanie produktami turystycznymi Krakowa podczas następnego pobytu, według typów obiektów (dane z 2012 i 2013 r.)</i>	103
Tabela 56. <i>Zestawienie odpowiedzi odwiedzających krajowych i zagranicznych dotyczących deklaracji rekomendowania Krakowa według badań w latach 2010–2013</i>	104
Tabela 57. <i>Zestawienie deklaracji ponownych odwiedzin Krakowa w latach 2010–2013, z podziałem na odwiedzających krajowych i zagranicznych</i>	105
Tabela 58. <i>Zamiar ponownego przyjazdu do Krakowa ze strony odwiedzających zagranicznych, z uwzględnieniem podziału na osoby z polskimi korzeniami (badania z roku 2012 i 2013)</i>	105
Tabela 59. <i>Częstotliwość wizyt gości w wieku powyżej 59 roku życia w 2013 roku (w %)</i>	163
Tabela 60. <i>Organizator podróży do Krakowa gości w wieku powyżej 59 roku życia w 2013 roku (w %)</i>	163
Tabela 61. <i>Środek transportu wykorzystany przez gości w wieku powyżej 59 roku życia podczas przyjazdu do Krakowa w 2013 roku (w %)</i>	164
Tabela 62. <i>Długość pobytu gości w wieku powyżej 59 roku życia w Krakowie w 2013 roku (w %)</i>	164
Tabela 63. <i>Główny cel przyjazdu gości w wieku powyżej 59 roku do Krakowa w 2013 roku (w %)</i>	165
Tabela 64. <i>Atrakcje odwiedzane przez gości w wieku powyżej 59 roku życia podczas pobytu w Krakowie w 2013 roku (w %)</i>	165
Tabela 65. <i>Baza noclegowa wykorzystana przez gości w wieku powyżej 59 roku życia podczas pobytu w Krakowie w 2013 roku (w %)</i>	166
Tabela 66. <i>Struktura turystów w wieku powyżej 59 roku życia nocujących w Krakowie w 2013 roku w hotelach wg kategorii (w %)</i>	166
Tabela 67. <i>Ocena wybranych elementów pobytu gości w wieku powyżej 59 roku życia w Krakowie w 2013 roku (w %)</i>	167
Tabela 68. <i>Stosunku cen do jakości usług świadczonych w Krakowie w opinii gości w wieku powyżej 59 roku życia w Krakowie w 2013 roku (w %)</i>	167
Tabela 69. <i>Średnia kwota wydatku turystycznego na osobę ponoszonego przez gości w wieku powyżej 59 roku życia przyjeżdżających do Krakowa w 2013 roku (w zł)</i>	168
Tabela 70. <i>Zamiar ponownych odwiedzin Krakowa gości w wieku powyżej 59 roku życia przyjeżdżających do miasta w 2013 roku (w %)</i>	168
Tabela 71. <i>Deklaracje rekomendacji Krakowa przez gości w wieku powyżej 59 roku życia przyjeżdżających do miasta w 2013 roku (w %)</i>	168

Tabela 72. Wielkość i struktura procentowa według noclegu w podróży osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.....	169
Tabela 73. Struktura procentowa według płci, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.....	169
Tabela 74. Struktura procentowa według klas wiekowych, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.....	169
Tabela 75. Struktura procentowa według wykształcenia, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.....	170
Tabela 76. Struktura procentowa według zawodu, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.....	170
Tabela 77. Struktura procentowa według statusu materialnego, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.	170
Tabela 78. Struktura procentowa według miejsca przyjazdu, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.	171
Tabela 79. Struktura procentowa według towarzystwa w podróży, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.	171
Tabela 80. Struktura procentowa według noclegu w podróży, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.	171
Tabela 81. Struktura procentowa według długości pobytu, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.....	172
Tabela 82. Struktura procentowa według wielkości miejsca stałego zamieszkania, osób przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.....	172
Tabela 83. Struktura procentowa według rodzaju środka transportu wykorzystanego przez, osoby przyjeżdżające do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.	172
Tabela 84. Struktura procentowa według czasu pobytu deklarowanego przez, osoby przyjeżdżające do Krakowa w celach religijnych (wybór wielokrotny) w 2013 roku	173
Tabela 85. Struktura procentowa według celu głównego deklarowanego przez, osoby przyjeżdżające do Krakowa w celach religijnych (wybór wielokrotny) w 2013 roku.	173
Tabela 86. Średnia wydatków na osobę podczas pobytu w Krakowie bez kosztów transportu i płatności elektronicznych wykonanych przed przyjazdem przez, przyjezdnych krajowych i zagranicznych przyjeżdżających do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku.....	174
Tabela 87. Średnia wydatków na osobę podczas pobytu w Krakowie bez kosztów transportu i płatności elektronicznych wykonanych przed przyjazdem przez, osoby przyjeżdżające do Krakowa w celach religijnych w 2013 roku według wybranych krajów.....	174
Tabela 88. Struktura procentowa przyjezdnych według deklarowanej przez nie chęci promocji osobistej Krakowa. Osoby przyjeżdżające do Krakowa w celach religijnych (wybór wielokrotny) w 2013 roku ..	175
Tabela 89. Struktura procentowa przyjezdnych według deklarowanej przez nie chęci ponownego przyjazdu do Krakowa. Osoby przybyłe do miasta w celach religijnych (wybór wielokrotny) w 2013 roku	175
Tabela 90. Ocena wybranych elementów pobytu przez gości przybyłych do Krakowa w celu religijnym w 2013 roku (w %)	176

<i>Tabela 91. Struktura przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według wieku w 2013 roku i ocena wybranych elementów pobytu.</i>	182
<i>Tabela 92. Liczba korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2003–2013, według miesięcy.</i>	199

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Liczba turystów ogółem korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2008–2013	12
Rysunek 2. Liczba turystów krajowych korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2008–2013 ...	12
Rysunek 3. Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2008–2013	13
Rysunek 4. Różnica między liczbą turystów zagranicznych i krajowych korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2008–2013	14
Rysunek 5. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2008	14
Rysunek 6. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w 2009 r.	16
Rysunek 7. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w 2010 r.	16
Rysunek 8. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w 2011 r.	17
Rysunek 9. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w 2012 r.	17
Rysunek 10. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w 2013 r.	18
Rysunek 11. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2009–2013 (w %)	20
Rysunek 12. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów turystów krajowych w Krakowie w latach 2009–2013 (w %)	20
Rysunek 13. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów turystów zagranicznych w Krakowie w latach 2009–2013 (w %)	21
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek	
Rysunek 14. Wskaźniki udziału turystów krajowych wśród korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2008–2013 (w %)	22
Rysunek 15. Wskaźniki udziału turystów zagranicznych wśród korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2008–2013 (w %)	23
Rysunek 16. Wskaźniki udziału turystów krajowych i zagranicznych wśród korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2010–2013 (w %)	24
Rysunek 17. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2009	26
Rysunek 18. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2010	26
Rysunek 19. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2011	27
Rysunek 20. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2012	27
Rysunek 21. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2013	28
Rysunek 22. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2008–2013	28
Rysunek 23. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów turystów krajowych w Krakowie w latach 2008–2013	29
Rysunek 24. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów turystów zagranicznych w Krakowie w latach 2008–2013	29
Rysunek 25. Liczba korzystających z noclegów turystów ogółem w Krakowie w kolejnych kwartałach lat 2001–2013	32

Rysunek 26. Liczba korzystających z noclegów turystów krajowych i zagranicznych w Krakowie w kolejnych kwartałach lat 2001–2013	32
Rysunek 27. Udziały procentowe turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2013 w ujęciu kwartalnym.....	34
Rysunek 28. Wskaźniki sezonowości ruchu turystycznego w Krakowie w latach 2001–2013 w ujęciu kwartalnym.....	35
Rysunek 29. Liczba korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2013	37
Rysunek 30. Liczba turystów krajowych i zagranicznych w Krakowie w latach 2001–2013.....	37
Rysunek 31. Wskaźniki udziału liczby turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2013 (w %)	38
Rysunek 32. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2013	39
Rysunek 33. Szacunkowa liczba gości odwiedzających Kraków w latach 2005-2013	41
Rysunek 34. Szacunkowa liczba jednodniowych odwiedzających w Krakowie w latach 2007-2013.....	42
Rysunek 35. Szacunkowa liczba turystów w Krakowie w latach 2005-2013	43
Rysunek 36. Struktura odwiedzających Kraków w latach 2005-2013 ze względu na miejsce noclegu ..	44
Rysunek 37. Odsetek odwiedzających nocujących w Krakowie w 2013 roku	44
Rysunek 38. Struktura procentowa przyjazdów turystów zagranicznych do Krakowa w latach 2012-2013 z miejsca zamieszkania według krajów.....	49
Rysunek 39. Udziały Polonii w przyjazdach do Krakowa w latach 2008 - 2013	50
Rysunek 40. Ranking krajów, z których przyjechali turyści polonijni do Krakowa w roku 2013.....	52
Rysunek 41. Struktura procentowa przyjazdów turystów krajowych do Krakowa w latach 2012-2013 z miejsca zamieszkania według województw.....	54
Rysunek 42. Struktura procentowa turystów nocujących w Krakowie w 2013 roku w hotelach wg kategorii	71
Rysunek 43. Średnie kwoty wydatkowane przed przyjazdem odwiedzających do Krakowa (bez kosztów dojazdu) w 2013 roku (w zł na osobę).....	74
Rysunek 44. Średnia kwota wydatku turystycznego na osobę ponoszonego przez odwiedzających zagranicznych przed przyjazdem do Krakowa (bez kosztów dojazdu) w 2013 roku według wybranych państw.....	75
Rysunek 45. Średnie kwoty wydatkowane przez gości odwiedzających Kraków podczas pobytu w mieście w latach 2008-2013 (w zł na osobę)	76
Rysunek 46. Średnia kwota wydatku turystycznego na osobę ponoszonego przez odwiedzających zagranicznych podczas pobytu w Krakowie w 2013 roku według wybranych państw.....	77
Rysunek 47. Źródła informacji o Krakowie wykorzystywane przez odwiedzających przed przyjazdem do miasta w 2013 roku (w %).....	83
Rysunek 48. Częstotliwość wizyt osób odwiedzających Kraków w 2013 roku (w %)	86
Rysunek 49. Zintegrowany wskaźnik wizerunku miasta Krakowa w ocenie turystów krajowych i zagranicznych.....	94
Rysunek 50. Indykator oceny wysokości cen w stosunku do jakości świadczonych usług dokonany przez odwiedzających Kraków turystów w 2012 roku	98

Rysunek 51 <i>Indyktor oceny wysokości cen w stosunku do jakości świadczonych usług dokonany przez odwiedzających Kraków turystów w 2013 roku</i>	98
Rysunek 52 <i>Zintegrowany wskaźnik oceny wysokości cen w stosunku do jakości świadczonych usług dokonany przez odwiedzających Kraków turystów w 2013 roku</i>	99